1

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr. EP 2886/28.T

TAJNE PILNE

Białystok dn. 7. listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44 za czas od dnia 28.października do dnia 3.listopada 1928 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu II.

w Warszawie

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 44 za czas od dnia 28.października do dnia 3.listopada 1928 r.

Za Wojewodę:

p.o. Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Brześciu n/B.
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " w Białymstoku
12/ " " " " " w Łomży
13/ " " " " " w Suwałkach
14/ Sam. Ref. Inf. D.O.K.III.w Grodnie
15/ " " " " IX. w Brześciu n/B.
16/ " " " " I. w Warszawie
17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P.w Wilnie
18/ Urząd Śledczy w miejscu
19/ Wszyscy P.P. Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

A.T.

88/5

LUBELSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
Podano dn. 7/5 1928
Zał.
Wagi

Po przyjęciu do w. Kan.

A.A.

Lublin, dn. 10 V 1928

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 2886/28.T.

Białystok, dn. 3.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

za czas od dnia 28.października do dnia 3.listopada 1928.r.

I. Sytuacja ogólna.

Tydzień ubiegły był niejako uzupełnieniem poprzedniego okresu sprawozdawczego.-

Nikłość przejawów ruchu politycznego i uzewnętrzniający się dalszy przerost życia społecznego nad ruchem politycznym, związany zresztą ściśle z przygotowaniami społeczeństwa do obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej, stanowiły istotne cechy okresu sprawozdawczego.-

Udział we wspomnianych przygotowaniach społeczeństwa do obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej stale wzrasta, niemniej jednakże przygotowania te w ostatnich dniach odsłoniły pewne zróżniczkowanie się społeczeństwa polskiego w płaszczyźnie realizowania zamierzeń na dzień 11.listopada b.r.-

Żywiołowy odruch jedności, wyrażający się w dążeniu do zamanifestowania swej czci dla Marszałka Piłsudskiego na drodze inicjowania w granicach możliwości realnych budowy domów ludowych im.Marszałka Piłsudskiego, napotyka na sprzeciw ze strony działaczy stronnictw prawicy, a zwłaszcza kleru katolickiego, który w powiatach łomżyńskim i bielskim dąży do wyeleminowania z programów obchodu pierwiastków kultu dla Wodza Narodu. Szczególnie zwalczana jest przez Stronnictwo Narodowe idea budowy Domów Niepodległości i Domów Ludowych, której przeciwstawiana jest myśl budowy szkół.-

Za pewnego rodzaju przyczynek do charakterystyki omawianej opozycji Stronnictwa Narodowego i kleru uważać można zamieszczony w Nrze 44 łomżyńskiego tygodnika " Życie i Praca " art.p.t."Dziesięcioletnia Rocznica Odzyskania niepodległości", którego autor zwalczając w ostrych słowach powziętą przez Powiatowy Komitet

./.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 2886/28.T.
Dnia 3.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

Grodzieńskie "Nowe Życie" w Nrze 99.z dnia 25.ub.m. wskazuje na obecny brak kapitałów odbijający się niekorzystnie na całokształcie życia gospodarczego kraju, przyczem podkreśla, że przemysł nie otrzymuje potrzebnych kredytów, banki wskutek zmniejszenia wkładów muszą stosować ograniczenia przy udzielaniu pożyczek, zaś rynek zalany jest wekslami długoterminowymi i protestowanymi. Dalej pismo stwierdza, że ciasnota gotówkowa wywołuje zanik handlu i przemysłu i wyjaśnia, że dzieje się to wskutek przeciążenia przemysłu i warsztatów pracy gospodarczej nadmiernymi ciężarami i świadczeniami na rzecz Państwa, samorządów i instytucyj socjalnych. W końcu pismo wskazuje środki złagodzenia tego stanu, a mianowicie - zmniejszenie podatku obrotowego, uchylenie 10-procentowego dodatku do danin publicznych, zmniejszenie kar za zwłoki, zreformowanie stałego podatku wojskowego, zjednoczenie instytucyj socjalnych i planowość w polityce kredytowej.-

W tymże Nrze "Nowe Życie" zamieszcza pięć naczelnych przykazań, obowiązujących członków Stronnictwa Narodowego.- Przykazania te brzmią: Każdy narodowiec musi - 1/ bronić praw należnych kościołowi katolickiemu w Polsce, 2/ dążyć do utrwalenia charakteru Państwa narodowego, 3/ dążyć do podniesienia potęgi Państwa, 4/ walczyć o poszanowanie prawa i 5/ stać na gruncie jedności gospodarstwa narodowego, własności prywatnej, oraz godności i wolności pracy.-

Łomżyński tygodnik "Życie i Praca" zamieścił w Nrze 44.dnia 28.ub.m.artykuł p.t." Kilka uwag w sprawach gospodarczych" posła Staniszkisa Witolda, który omawiając ostatnie zarządzenia Rządu, dotyczące polityki gospodarczej Państwa,

./.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 2886/28.T.
Dnia 3.listopada 1928 r.

5

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Białostocki:

Dnia 28.ub.m. na wiecu sprawozdawczym w Wasilkowie, odbytym pod przewodnictwem miejscowego burmistrza Godlewskiego, poseł Kosiba scharakteryzował układ sił Stronnictw politycznych na gruncie parlamentarnym, a następnie negował słuszność twierdzenia stronnictw opozycyjnych, że w Polsce istnieje dyktatura, poczem omawiał zamierzenia B.B.W.z R.na najbliższą przyszłość, sprawę wyborów do Zarządu Kasy Chorych w Białymstoku, projekty podatkowe Rządu i sprawy natury lokalnej. Obecnych na wiecu było około 250 osób.-

b/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Szczuczyński:

Dnia 27 ub.m.w Rajgrodzie odbyło się zebranie Stronnictwa Narodowego, zwołane przez posła Staniszkisa Witolda który w dłuższem przemówieniu starał się przekonać zebranych / 18 osób /, że działalność Rządu w dziedzinie gospodarczej jest nieudolną i dla Państwa ze wszech miar szkodliwą. Dalej poseł dowodził, że B.B.W.z R.nie zrealizował dotychczas ani jednej ze swych obietnic wyborczych i, że zwycięstwo B.B.W.z R.w wyborach do Sejmu i Senatu w r. 1928 było li tylko wynikiem nacisku Rządu na sfery urzędnicze, które z obawy o chleb dla siebie i rodzin musiały wykonywać polecenia Rządu, Atakując Stronnictwa lewicy, poseł podkreślił, że godzą one w najwyższe interesy Państwa i deprawują młodzież. Na wniosek posła Staniszkisa zebrani postanowili utworzyć w Rajgrodzie Koło Stronnictw Narodowego i wybrali do jego zarządu: - A.Monikowskiego, aptekarza - prezes, B.Rydzewskiego - sekretarz, Franciszka Gędźwiła - skarbnik, Rogowskiego Stanisława i Jackiewicza Bronisława - członkowie.-

/

replikowali wspomniani wyżej Leśny i Hańko,poczem Macanko oświadczył,że w Wasilkowie organizowany jest Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Włókienniczego p.n."Solidarność robotnicza".Na wniosek Macanki powołana została Komisja organizacyjna Związku w następującym składzie: Dachowicz Bronisław - prezes,Pikulski Józef - sekretarz, Chronowicz Kazimierz - skarbnik,Lebensztejn Bolesław, Dobrowolski Józef, Matyszewski Wilhelm,Bujko Juljan i Kraszewski Jan - członkowie, wszyscy zamieszkali w Wasilkowie.-

e/ P.S.L. " Wyzwolenie".

owiat Bielski :

Dnia 29.ub.m. w Drohiczynie n/B.odbył się wiec sprawozdawczy posła Hpga, który scharakteryzował działalność obecnego Sejmu, podkreślając jego niezdolność do pracy twórczej zilustrował działalność Stronnictw prawicy oraz poruszył aktualną jego zdaniem kwestję istnienia sekt religijnych, dając wyraz swemu przekonaniu,że Rząd zapewni wszystkim obywatelom całkowitą wolność wyznania. Obecnych na wiecu było około 1000 osób.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

ażeby w razie niebezpieczeństwa, jakie nam stale grozi ze strony niemieckiej, w sposób godny naszych tradycyj historycznych na tem polu odpowiedzieć.-

Zebrani wyrażają serdeczne pozdrowienia i słowa otuchy rodakom z zakordonu, walczącym wytrwale z przemocą pruską i zobowiązują się nieść im wydatną pomoc w walce z germanizmem, który chce ich wynarodowić!-

c/ Liga Obrony Powietrznej Państwa.

Powiat Ostrów -Maz.!

Dnia 28.ub.m. w Andrzejewie odbyło się zebranie organizacyjne Koła L.O.P.P., na którem wybrano zarząd, w którego skład weszli : prezes - Malarski Leonard, aptekarz, zastępca prezesa - Szulkowski Bolesław - nauczyciel, sekretarz - Wyrzykowski Roman, sekretarz urzędu gminnego w Warchołach skarbnik - Karpiński Wincenty, wójt gminy Warchoły. Na członków zapisały się 23 osoby.-

d/ Związek / Stowarzyszenie / Młodzieży Polskiej.

wiat Kolneński !

Dnia 21.ub.m. we wsi Kąty, gm. Kadzy - Płock powstały Koła męskie i żeńskie, Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej.-

Zarząd Koła męskiego stanowią : Miłoszkowski Stanisław - prezes, Kuczyński Władysław - sekretarz i Chaberek Bronisław - skarbnik, zaś do Zarządu Koła Żeńskiego, liczącego 15 członkiń, wchodzą - Gutowska Kazimiera - prezes, Łuszanka Czesława - sekretarz i Kuczyńska Czesława - skarbnik.-

at Ostrów - Maz.

Na zebraniu członków Koła Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Andrzejewie dnia 28.ub.m. nauczyciel miejscowej szkoły powszechnej - I. Szulkowski zachęcał zebranych do uiszczania składek na zorganizowanie kursów rolniczych, zaś ks.wikary Płoński wygłosił pogadankę z zakresu ogrodnictwa.-

./.

rował sprawę zaciągnięcia pożyczki w Banku Rolnym w sumie 7.000 zł. i spłatę długu, zaciągniętego na zakupno maszyn mleczarskich. Obecnym na zebraniu kierownik T-wa Rolnik Ostrowski - Kamiński Gracjan z Ostrowi referował sprawę nabycia paszy treściwej dla krów.-

h/ I n n e .

Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet w powiecie wołkowyskim.

Powstały w Wołkowysku z inicjatywy I. Eustachiewiczowej, żony Starosty wołkowyskiego, Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, urządził tamże w ub. tygodniu odczyt n.t. " Matka i dziecko", wygłoszony przez dr. Wasilewskiego, porucznika 3 p. Strzelców Konnych, stacjonowanego w Wołkowysku.-

Związek Obrony Wierzytelności i Prawa Własności - Oddział Bielsku - Podlaskim.

Dnia 28.ub.m. w Bielsku - Podl. odbyło się zebranie organizacyjne Oddziału Związku Obrony Wierzytelności i Prawa Własności przy udziale około 400 osób z powiatu bielskiego. Po zapoznaniu się ze Statutem Związku, zgromadzeni na zebraniu wybrali do Zarządu Oddziału: Sawickiego Józefa -prezes, Jelińską Czesławę - sekretarz, Sobieszuka Konstantego, Pleszuka Jana i Mączkowskiego Michała - asesorowie.-

Oddział zorganizowany został z inicjatywy instruktora Zarządu Centralnego Związku w Kielcach, Koniuszego Stanisława

Polska Organizacja Wolności.

Na zebraniu byłych członków P.O.W. w Łomży dnia 26. ub.m. postanowiono powołać do życia nieżywotne od roku 1924 miejscowe Koło P.O.W. i wysłać na mający się odbyć w Warszawie dnia 11.b.m. Zjazd walny organizacji swych delegatów.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2886/28.T.

Dnia 3 listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi.

Zebranie organizacyjne Stowarzyszenia Biblioteki Żydowskiej w Jałówce, pow. wołkowyskiego.-

Dnia 24 ub.m. w m.Jałówka, powiatu wołkowyskiego z inicjatywy członka Poalej-Sjon /prawicy/ - Mowszy Podorowskiego odbyło się zebranie organizacyjne Stowarzyszenia Biblioteki Żydowskiej w Jałówce, na którem wybrano zarząd i komisję rewizyjną Stowarzyszenia. Obecnych - 43 osoby.-

Odczyt Kaca Josela w Bielsku Podlaskim.

Dnia 27 ub.m. w m. Bielsku Podlaskim nauczyciel Kac Josel rozpoczął cykl odczytów n.t. "Historja żydów w Polsce". Pierwszy taki odczyt poświęcony był omówieniu stosunków wewnętrznych w Polsce w XV stuleciu i roli, jaką odegrali żydzi przy kształtowaniu się tych stosunków. Obecnych na odczycie było ponad 40 osób.-

Zebranie członków Zjednoczenia Szkół Żydowskich w Białymstoku.-

Dnia 27 ub.m. w Białymstoku odbyło się zebranie członków Zjednoczenia Szkół Żydowskich pod przewodnictwem Tabaczyńskiego, który złożył sprawozdanie z działalności Zarządu i Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia. Następnie Kacenelenbogen nawoływał do zapisywania się na członków, poczem odbyły się wybory nowego zarządu. Obecnych - około 200 osób.-

Zebranie członków Stowarzyszenia "Linas Chojlim" w Białymstoku.

W dniu 28 ub.m. w Białymstoku odbyło się zebranie członków "Linas Chojlim". Przewodniczył Brojde Izrael - przemawiali zaś - Kanel Aron, Rajgrodzki JUdel i Kotowicz Abram, którzy zobrazowali działalność stowarzyszenia

rganizacja sjonistyczna Suwałkach.-

Organizacja sjonistyczna w Suwałkach zgłosiła w Starostwie o zamiarze urządzenia w sali miejscowego gimnazjum żydowskiego cyklu odczytów z dziedziny historji żydowskiej, literatury żydowskiej, hebrajskiej i innych narodów, filozofji, palestynografji, demografji żydowskiej, ekonomji politycznej itp. Odczyty wygłaszane będą przez nauczycieli żydowskich i działaczy sjonistycznych.-

ział "Tarbutu" w Andrzewie pow.ostrowskiego.-

Dnia 26 ub.m. wybrany został nowy zarząd oddziału "Tarbutu" w Andrzejewie, pow.ostrowskiego w następującym składzie - Miński Judel - prezes, Szuster Sender - viceprezes, Łapko Icek - sekretarz, Gołda Małka - bibliotekarka. -

lczyt Moszkowicza rama w Ostrowi-Maz.

Student Uniwersytetu Warszawskiego Moszkowicz Abram zamierzał dnia 26 ub.m. wygłosić w Ostrowi Mazow. odczyt dla członków T-wa Brith - Trumpeldorf. Odczyt nie został wygłoszony, gdyż Moszkowicz nie uzyskał zezwolenia Starostwa.-

dczyt Szmula Chacela Grajewie.

Działacz Poalej-Sjon prawicy, Szmul Chacel z Będzina wygłosił dnia 28 ub.m. odczyt w Grajewie. Prelegent skreślił historję rozwoju ludzkości, walkę mas robotniczych, o lepsze warunki bytu i negował celowość akcji palestyńskiej.-

ddział Stnia "Jabne" Grajewie.-

W Grajewie powstał oddział żydowskiego Stowarzyszenia kulturalno-oświatowego "Jabne", którego założycielami są Enoch Rajchelson, Anszel, Lejzor Kociak, Chaim Moszko Brzezek, Benjamin Grosman, Chaim Gorosztajn, Nachman Broer, Lejzor Grosman, Benjamin Wachiński i M.Piórko, polityczne nie-poszlakowani.-

---+++++++++++++++++---

7.i 11 b.m. Wystąpienia te objąć mają - kolportaż aktualnej literatury, malowanie haseł rewolucyjnych na budynkach, wywieszanie transparentów, oraz urządzenie w miarę możności na peryferjach miasta, względnie w lokalach konspiracyjnych masówek i zebrań w celu omówienia istoty wystąpień dnia.-

W związku z powojektowanemi wystąpieniami Łomżyńska organizacja ZMK-owa delegowała dnia 25.ub.m.do KCKPP.w Warszawie Arkiera Izaaka, który przywieźć ma literaturę i instrukcję.-

Powiat Ostrów -Maz.

W nocy z dnia 27 na 28.ub.m. na drodze wiodącej ze wsi Kosuty do wsi Złotorja Nowa, gminy Zaręby - Kościelne rozklejono na słupach sieci telefonicznej notowane w poprzednich sprawozdaniach sytuacyjnych wydawnictwa komunistyczne.-

-:-:-:-:-:-:-

W nocy z dnia 29.na.30.ub.m. w Grodnie rozrzucono kilkanaście egzemplarzy wrześniowej odezwy KCKPP.p.t. "Towarzysze, robotnicy i chłopi !", traktującej o rozwiązaniu T-wa Szkoły Białoruskiej.-

b/ Wyroki sądowe .

Dnia 29 ub.m.Sąd Okręgowy w Białymstoku rozpatrywał sprawę Iwa Lejby, oskarżonego z art.100 i 102 K.K., aresztowanego dnia 4.czerwca b.r.w Białymstoku z transportem literatury komunistycznej podczas przewożenia z gmachu Sądu Okręgowego do więzienia oskarżony ch w procesie komunistycznym"133".-

Sąd skazał Iwa Lejbę na sześć lat ciężkiego więzienia z zaliczeniem aresztu prewencyjnego od dnia 6.czerwca br.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

włókniarzy w Łodzi. W wyniku ożywionej dyskusji, w której zabierali głos Ułas, Sawko, Antoszewicz i inni, uchwalono opodatkować się po 2 zł. od osoby i zebraną kwotę przesłać Komitetowi strejkowemu, oraz wysłać depeszę do tegoż Komitetu, dającą wyraz solidaryzowania się robotników m. Grodna --- ze strajkującym proletarjatem m. Łodzi.-

Ponadto na zebraniu tem omawiano kwestję rozłamu w P.P.S.W tej sprawie miał przyjechać do Grodna delegat z C.K.W. PPS. celem oświetlenia obecnej sytuacji w PPS. Wobec nieprzybycia delegata zebrani wysłali telegram do Zarządu Głównego Z.Z.K. protestujący przeciwko lekceważeniu przez CKWPPS. miejscowych organizacyj robotniczych.-

Po przemówieniu Antoszewicza, traktującem specjalnie o rozłamie w PPS, zebrani / około 100 osób / opowiedzieli się za CKWPPS.-

b/ Związki Pracowników Państwowych.

.Pracowników Poczt Telegrafów w Białymoku.

Dnia 28ub.m. w Białymstoku odbyło się walne zebranie członków Oddziału Związku Pracowników Poczt i Telegrafów przy udziale delegatów Zarządu Okręgowego Związku w Wilnie - Tykwińskiego i Załącznego. Po przemówieniach tych delegatów o sprawach organizacyjnych Związku i sytuacji pracowników poczt i telegrafów - wybrano do Zarządu Oddziału: Rutowicza - prezes, Olszanowskiego - wiceprezes Gajewskiego - sekretarz, Konopackiego - skarbnik i Żopaczyńskiego - członek.-

c/ Związki i Cechy Rzemieślnicze.

ązek Rzemieślników rześcjan w Augustowie ranie.

Dnia 28.ub.m. w Augustowie odbyło się zebranie członków Związku Rzemieślników Chrześcjańskich przy udziale około 50 osób. Przewodniczący zebrania Smólski Kazimierz ślusarz, poruszył sprawę wpłacania wpisowego oraz składek członkowskich miesięcznych, Zebrani jednogłośnie określili wysokość wpisowego do 2 zł., a składki miesięcznej do 1 zł. Na członków Związku zapisało się dotychczas 36 osób.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

12

OJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2886/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

Dnia 3 listopada 1928 r.

IX. S t r a j k i.

Strajk robotników piekarskich w Białymstoku.-

Strajk robotników piekarskich w Białymstoku /vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.43/ został definitywnie zlikwidowany dnia 29 ub.m.-

Strajk robotników murarskich w Białymstoku.-

Dnia 29 ub.m. zastrajkowało 27 robotników murarskich w Białymstoku, zatrudnionych przy budowie gmachu Izby Skarbowej, którzy zażądali od prowadzącej budowę firmy "Goldfarb" podwyżki płacy o 10 groszy na godzinę.

Następnego dnia 20 strajkujących przystąpiło do pracy na poprzednich warunkach, zaś pozostałym firma wymówiła pracę.-

Strajk robotników krawieckich w Grodnie.-

Strajk 120 robotników krawieckich, t.zw. "chałupników" w Grodnie nie został dotychczas zlikwidowany.-

Wśród strajkujących dostrzeżono tendencje stosowania teroru strajkowego.-

---

Wystąpienie przeciwko szer.P.P. w powiecie łomżyńskim.-

Dnia 24 ub.m. na rynku w Wiźnie, powiatu łomżyńskiego, spławiający drzewo po Narwi flisacy Jan i Bolesław Augustyniacy, Aleksander Buczyński i Jan Frie, będąc w stanie nietrzeźwym, wywołali awanturę, przyczem sta wili czynny opór interwenjującym szeregowym P.P. Wszystkich zatrzymano i oddano do dyspozycji sędziego śledczego w Łomży.-

tąpienie przeciwko zer.P.P. w powiecie uwalskim.-

Dnia 24 ub.m. w Suwałkach mieszkańcy wsi Krzywe, gm. Huta, powiatu suwalskiego - Władysław Jutkiewicz i Franciszek Tylendo, doprowadzani przez szeregowych P.P. do aresztu za wszczęcie bójki w stanie nietrzeźwym, stawili wspomnianym szer.P.P. czynny opór, wobec czego wdrożono przeciwko nim dochodzenie karne.-

lezienie trupa.

Dnia 27 ub.m. w lesie, w odległości 3 klm. od Krasnopola /powiat suwalski/ znaleziono zwłoki mieszkańca tejże wsi Józefa Turowskiego, który w ubiegłym miesiącu powrócił z Ameryki, a dnia 17 ub.m. wyszedł z domu i doń już nie powrócił.-

derstwo w powiecie kowyskim.-

Dnia 27 ub.m. we wsi Zadworzańce, gm. Izabelin, powiatu wołkowyskiego zamordowany został Tryc Franciszek, mieszkaniec osady Święcica Wielka, gm. Mścibów, powiatu wołkowyskiego przez zamieszkałego w Zadworzańcach Chudzika Jana, którego aresztowano.-

iertelne poranienie powiecie sokólskim.

Dnia 27 ub. m. na weselu w Suchowoli, powiatu sokólskiego, zamieszkali tamże Kulik Józef, Jaroszewicz Antoni, Piekutowski Jan i Kryszkiewicz Jan poranili siężko Grabowieckiego Kazimierza, który zmarł dnia 29 ub.m. w szpitalu miejskim w Grodnie.-

o ż a r y.

W ugiegłym tygodniu zanotowano 5 większych pożarów. Straty wyrządzone przez te pożary obliczane są na sumę ponad 200 tys.zł.-

ście na granicy
ewskiej.

Według doniesienia 23 Baonu K.O.P., dnia 30.ub.m.- łódź, wiozęca ziemniaki ze strażnicy Małe Dubno do strażnicy Przełaje na rzece Mereczance / powiat grodzieński /, wskutek najechania na kamień wywróciła się w odległości 2-3 metrów od brzegu litewskiego.- Z pośród trzech szeregowych K.O.P., stanowiących obsadę łodzi, szeregowiec Augustyniak Józef zatrzymany został z karabinem i 40 nabojami przez patrol litewski; pozostali dwaj szeregowcy przebyli wpław rzekę do brzegu polskiego i tym sposobem uniknęli zatrzymania ich przez patrol litewski.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

JEWODA BIAŁOSTOCKI.
.BP. 2386/28.T.
ia 3.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.43.

XIII. V A R I A .

Przygotowania do obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej.

We wszystkich powiatach Województwa Białostockiego społeczeństwo bez różnicy wierzeń politycznych czyniło w ubiegłym tygodniu dalsze przygotowania do obchodu święta Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej.-

Zorganizowany dnia 23.ub.m.Powiatowy Komitet Obchodu w Ostrołęce ustalił program obchodu dnia 11 b.m.we wszystkich miejscowościach powiatu oraz uchwalił budowę Domu Inwalidów im. generała Józefa Bema i założenie " Paśmu Wolności" w Ostrołęce.-

Powiatowy Komitet Obchodu w Sokółce na posiedzeniu w dniu 29.ub.m. uwzględnił w programie obchodu dnia 11.b.m. poświęcenie wzniesionego w Sokółce pomnika ku czci oficerów i żołnierzy WP, poległych pod Sokółką w walkach z bolszewikami w roku 1920;

Wydział Powiatowy Sejmiku w Sokółce postanowił ku uczczeniu Dziesięciolecia Niepodległości Polski przystąpić niezwłocznie do budowy Domu Ludowego w Sokółce i gmachów dla trzech szkół powszechnych w powiecie sokólskim,a w roku 1929/30 pobudować dalsze trzy gmachy dla szkół powszechnych w powiecie i wmurować we wszystkie te budynki tablice pamiątkowe z odpowiednimi napisami:-

Komitet Obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Rzplitej w Wąsewie,gm.Komorowo,powiatu Ostrów - Mazowieckiego na posiedzeniu w dniu 22.ub.m. zdecydował urządzenie obchodu ze względów lokalnych nie w dniu 11.b.m.,a w dniu 10 b.m.-

nie Koła
u Osadników
udowie.

Dnia 1.b.m.w Zabłudowie,powiatu białostockiego powstało Koło lokalne Związku Osadników,którego Zarząd stanowią: Prączuk Józef - prezes, Anastazy Łoś - wiceprezes i Teofilewicz Franciszek - sekretarz.-

16

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 2940/28.T.

Białystok, dnia 10 listopada 1928.r.

T A J N E - PILNE.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45 za czas od dnia 4.do dnia 10.listopada 1928 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu II.

w

W a r s z a w i e

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 45.za czas od dnia 4.do dnia 10.listopada 1928 r.-

Za Wojewodę:

z/z Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Brześciu n/B.
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " w Białymstoku
12/ " " " " " w Łomży
13/ " " " " " w Suwałkach
14/ Sam.Ref.Inf. D.O.K.III.w Grodnie
15/ " " " IX.w Brześciu n/B.
16/ " " " I.w Warszawie
17/ Dowództwo 6.Brygady K.O.P.w Wilnie
18/ Urząd Śledczy w miejscu
19/ Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

I.

WOJEWÓDZKI URZĄD WOJEWÓDZTWA
Nadano dn. 15/XI 1928 r.
Zał. —
915 /Tj. Waga

5

Po przyjęciu do wiadomości

A. A

Lublin, dn. 17/XI 1928 r.

ow

17

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 2940/28.T.
Dnia 10.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.
za czas od dnia 4.do dnia 10.listopada 1928.r.

I. Sytuacja ogólna .

Podobnie jak w okresie poprzednim w ubiegłym tygodniu uzewnętrzniał się dalszy przerost życia społecznego nad ruchem politycznym, który wyczerpują organizacyjne poczynania Stronnictwa Chłopskiego w powiecie wołkowyskim, gdzie zewnętrzne efekty tych poczynań dotychczas są znikome i niewspółmierne z nakładem pracy instruktorów Stronnictwa oraz wiec P.S.L."Wyzwolenie", PPS. i zebrania instruktorskie / poselskie / Stronnictwa Chłopskiego.-

Na uwagę zasługuje fakt, że PPS.w dniu 7.listopada t.j.w dniu rocznicy dziesięciolecia powstania Rządu Ludowego w Lublinie ograniczyła się na terenie Województwa Białostockiego do urządzenia wiecu w Białymstoku / poseł Dubois / i zamieszczenia całkowitego tekstu manifestu wspomnianego Rządu z dnia 7.listopada 1918 r. w dwóch łomżyńskim tygodniku " Wspólna Praca ".-

Ze spostrzeżeń, dotyczących ruchu politycznego, podkreślić należy ponadto dostrzeżony w powiecie wołkowyskim fakt nieufnego ustosunkowania się ludności do Stronnictwa Chłopskiego, wyrażający się w odmowie uiszczania składek członkowskich nawet przez te osoby, które zapisały się do Stronnictwa. Osoby te wręcz oświadczają, że uiszczą składki członkowskie tylko w tym wypadku, gdy stwierdzą pożyteczną dla nich działalność Stronnictwa.-

Omówione w poprzednim sprawozdaniu przygotowania społeczeństwa do obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej zyskiwały na rozmachu w miarę zbliżania się dnia 11 b.m.Charakter tych przygotowań w ubiegłym tygodniu nie uległ zmianie, aczkolwiek działacze Stronnictw prawicy i kler katolicki w dalszym ciągu czynili wysiłki w kierunku wyeleminowania z programów obchodu pierwiastków kultu dla Marszałka Piłsudskiego i zbrojnego porywu Legjonów. W tej płaszczyźnie dochodziło w różnych miejscowościach do mniej lub więcej ostrych konfliktów, zakończonych bądź całkowitemi ustępstwami ze strony przedstawicieli Stronnictw prawicy i kleru.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2940/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

Dnia 10 listopada 1928 r.

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej.-

W numerze 304 z dnia 3 bm. i następnym, z racji zbliżającej się uroczystości Obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej znana w grodzieńszczyźnie działaczka społeczna, Stefanja Nostitz-Jackowska rozważa dorobek narodowy w okresie dziesięciolecia, konkludując, że uczyniono już bardzo wiele we wszystkich dziedzinach życia państwowego i społecznego, niemniej jednak że podkreśla konieczność utrzymania na przyszłość dzisiejszego tempa pracy państwowej i społecznej.

Grodzieńskie "Nowe Życie".-

W numerze 102 z dnia 4 bm. w art.p.t."Walka z zaborcami" poseł Witold Staniszkis kreśli genezę powstania "Zjednoczenia narodowego" w okupowanej przez wojska niemieckie części b.Kongresówki, jego działalność, sprzeczną z ideologją Marszałka Piłsudskiego, oraz powstanie "Koła międzypartyjnego", mającego na celu skonsolidowanie obozu przeciwniemieckiego. W końcu artykułu poseł stwierdza, że obóz narodowy umiał trafnie wybrać drogę dla polityki polskiej podczas wojny, prowadził jednolitą politykę w kraju i poza jego granicami, nie dopuścił do związania losów Polski z losem Niemiec, oraz spowodował, że Polska uznana została za sprzymierzeńca Francji i Anglji i przyczynił się wydatnie do tego, że Roman Dmowski i Ignacy Paderewski podpisali razem z przedstawicielami zwycięskich państw traktat w Wersalu.-

./.

19

OJE.KOM. BIAŁOSTOCKI
Nr.NF.2940/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

Dnia 10. listopada 1928 r.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Ostrołęcki

Dnia 4 i 5 bm. na zebraniach w Ostrołęce poseł Waleron Andrzej zapoznawał zebranych członków Stronnictwa /około 100 osób/ ze strukturę organizacyjną Stronnictwa Chłopskiego, oraz metodami pracy instruktorskiej. Oba zebrania utrzymane były przez posła Walerona na poziomie kursów instruktorskich.-

Powiat Wołkowyski

Instruktor powiatowy Worobiej Adam zwołał zebrania organizacyjne kół lokalnych Stronnictwa Chłopskiego w dniach od 30 ub.m. do 3 bm. we wsiach Pasutycze, Zabahonie, Choruzewo, Bouble i Bohdzie, gminy Izabelin. Efekt organizacyjny dało tylko zebranie we wsi Bohda, gdzie na członków koła zapisało się 12 osób, którzy wybrali do Zarządu koła - Sazona Józefa - prezes, Sazon - Władysław - sekretarz i Sazon Stanisław - skarbnik, odmówili jednakże uiszczenia składek członkowskich do czasu bliższego zapoznania się z realną działalnością Stronnictwa.-

Ogólnie zaznaczyć należy, że wszelkie poczynania organizacyjne instruktora Worobieja rozbijają się o zdecydowane odmawianie ze strony ludności wiejskiej opłacania składek członkowskich. Na propozycje Worobieja ludność wręcz oświadcza, że składek uiszczać nie będzie, gdyż dotychczas nie widzi istotnych korzyści z należenia do stronnictw politycznych wogóle.-

./.

wytrwa w walce o swe interesy, a przeciwstawi się żywiołowo wszelkim zamachom na swe prawa polityczne i socjalne.-

Wreszcie poseł Dubois oświadczył, że Frakcja PPS powstała za pieniądze Rządu, dla którego ma być taranem przeciwko PPS w dążeniu do zmiany Konstytucji.-

---+++++++++++++++---

d/ Organizacje rolnicze.

ręgowe T-wo Rolnicze Sokółce - zebranie ganizacyjnie.-

Dnia 5 bm. w Sokółce odbyło się zebranie organizacyjne Okręgowego Twa Rolniczego przy obecności około 70 osób i udziale przedstawicieli Rady Wojewódzkiej Okręgowych Towarzystw Rolniczych, Pietraszewskiego, Moszyńskiego i Sikorskiego. Po omówieniu spraw organizacyjnych i statutowych wybrano do Zarządu - K.Wańkowicza, A.Szymborskiego i Babyńko,a do Rady- St.Bilmina, K.Wańkowicza, A.Szymborskiego, M.Ryszko, M.Rojszę, ks. dziekana Bokszczanina, T.Tomaszewskiego, W.Suprynowicza i Babyńko.-

e/ I n n e.

iązek Pracy Obywatelskiej Kobiet w Suwałkach.-

W Suwałkach powstał Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, którego prezesem jest Komierowska Halina, żona ppłk. 41 pp. Związek rozpoczął szereg prac i bierze czynny udział w przygotowaniach do obchodu dnia 11 bm.-

iązek Właścicieli ieruchomości w Łomży.

Dnia 4 bm. w Łomży odbyło się zebranie członków Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości, na którem omawiano sprawę uzyskania pożyczki z Banku Gospodarstwa Krajowego za pośrednictwem Towarzystwa Kredytowego w Warszawie. Obecnych - około 60 osób.-

wiązek Obrony Wierzytelności i Prawa Własności w Łomży.-

Dnia 4 bm. odbyło się zebranie organizacyjnie Związku Obrony Wierzytelności i Prawa Własności, na które przybyło około 150 osób. Przewodniczący, delegat Zarządu centralnego Związku w Kielcach, Stanisław Kosiuszy scharakteryzował działalność związku, uzasadniając konieczność należenia doń wszystkich poszkodowanych przez wojnę. Po dyskusji dokonano wyboru Zarządu oddziału Związku w Łomży, do którego weszło 7 osób. Z miejscowej inteligencji nikt udziału w zebraniu nie brał.-

---+++++---

22

OJEWODA BIAŁOSTOCKI.
r.BP. 2940/28.T.
nia 10 listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi

wiat Szczuczyński.
dczyt rabina Kuka.

Rabin Kuk, przybyły z Palestyny, wygłosił w Klubie Bet - Am w Grajewie w dniach 2 3 i 4 b.m. cykl odczytów n.t."Żydowski fundusz narodowy na odbudowę Palestyny." Frekwencja słaba.-

ganizacja sjonistycz- w Wołkowysku - ze- anie.

Dnia 2.b.m. pod przewodnictwem Barasza Efroima odbyło się w Wołkowysku zebranie członków organizacji sjonistycznej, poświęcone opracowaniu wytycznych dla działalności przedstawicieli organizacji w Zarządzie gminy wyznaniowej.-

rganizacja sjonistycz- a w Bielsku-Podlaskim- dczy:.

Dnia 3.b.m. Izaak Funt z Warszawy / Muranowska 36/14 / wygłosił w Bielsku - Podlaskim odczyt n.t "Sjonizm na rozdrożu". Prelegent wzywał zebranych / około 80 osób / do materjalnego i moralnego popierania organizacji sjonistycznej.-

grzeb bundowca botki w Łomży.

Dnia 31.ub.m odbył się w m.Łomży pogrzeb bundowca Sobotki. Bundowcy na czele z przywódcami organizacji "Bundu " starali się nadać pogrzebowi charakter uroczysty i więcej świecki, niż to przewiduje rytuał żydowski. Przeciwko takiemu stanowisku zaprotestowała rodzina zmarłego i grupa żydów religijnych, niedozwalając zabrać nieboszczyka z mieszkania. Wtedy bundowcy użyli podstępu- mianowicie zgodzili się, by pogrzeb odbył się według rytuału religijnego, a gdy trumnę ze zwłokami wyniesiono na ulicę, odebrali i ponieśli ją na cmentarz z wieńcami i sztandarami "Bundu". Ponieważ tego rodzaju demonstracja obrażała uczucie religijne żydów przeto nikt inny prócz "bundowców nie przybył na cmentarz w celu oddania zmarłemu ostatniej posługi religijnej. Przed złożeniem zwłok do grobu wygłosili przemówienia Zamiatyn i Potasiewicz oraz ob-

/

23

rakteryzowali działalność Michalewicza Bencjona, jego zasługi jako socjalistycznego działacza za czasów caryzmu oraz tułaczkę po więzieniach i Syberji. Na zakończenie odśpiewano Międzynarodówkę w żargonie.- Obecnych - około 500 osób.-

T-wo "Linas Hacedek" w Białymstoku.

Dnia 4.b.m. odbyło się w Tow.Dobroczynnem "Linas - Hacedek " w Białymstoku w obecności Pana Wojewody i przedstawicieli władz uroczyste oddanie do użytku publicznego karetki pogotowia zakupionej przez Towarzystwo.-

-:-:-:-:-:-

b/ N i e m c y :

Powiat Białostocki:

Dnia 4.b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie Stow. Ewangielickiego "Concordia " pod przewodnictwem pastora Zyrkwitza. Omawiano działalność zarządu za rok ubiegły, działalność Komisji rewizyjnej, oraz rozpatrywano budżet na rok 1928/29. Pozatem w drodze uzupełniających wyborów powołano do nowego zarządu: Czechorta Alfreda. W wolnych wnioskach omawiano kwestję uroczystości ,związanych z uroczystością 10-lecia Niepodległości Państwa Polskiego i postanowiono wziąć jak najliczniejszy udział w pochodzie dnia 11.listopada b.r. Obecnych 23 osoby.-

-:-:-:-:-:-

c/ R o s j a n i e.

Powiat Grodzieński:

Dnia 4.b.m. odbyć się miały w Grodnie wybory Starosty Soboru. Wybory te nie odbyły się z powodu nieprzybycia proboszcza parafji prawosławnej w Wiercieliszkach, powiat grodzieńskiego.-

Prawdopodobnie wybrany zostanie dotychczasowy Starosta Makaszko.-

-:-:-:-:-:-:-

./.

WOJ. OD. BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2940/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

Dnia 10.listopada 1928 r.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

Powiat Wołkowyski — Dnia 30 ub.m. w oddziale 136 nadleśnictwa oszczepskiego uskutecznione na brzozach napisy o treści antypaństwowej.-

Powiat Bielsk-Podl. — Wdrożono dochodzenie przeciwko Joselewiczowi Icko z Białegostoku, poszlakowanemu o należenie do KPZB i działalność antypaństwową na terenie powiatu bielskiego.-

Powiat Grodzieński — W związku z obchodem XI-ej rocznicy rewolucji bolszewickiej organizacje komunistyczne przystąpiły w ubiegłym tygodniu do wzmożonej akcji propagandowej, która jak zwykle w takich wypadkach przejawiła się w kolportażu bibuły komunistycznej i wywieszaniu transparentów. Poszczególne organizacje zamierzały również urządzić szereg masówek, w związku z czem miały one wysyłać swych członków do miasteczek w powiecie. Poczynione zarządzenia prewencyjne akcję tę znacznie sparaliżowały. Zanotowano następujące wypadki zewnętrznej akcji wywrotowej:

W nocy z dnia 2 na 3 bm. w m.Krynkach zostały wywieszone 4 transparenty z napisami w językach polskim, rosyjskim i żargonie, a dotyczącymi kampanji listopadowej.-

/.

zany na 4 lata ciężkiego więzienia z pozbawieniem praw wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży dnia 16 kwietnia br., a pozostający do dnia 2 bm. na wolności za kaucją 2 tys. złotych na skutek złożenia przezeń skargi apelacyjnej.-

Zatrzymanego Sokołowskiego osadzono czasowo w areszcie miejskim w Kolnie, w którym wcześniej umieszczeni byli bracia Bolesław i Stefan Rogalscy, oskarżeni o nielegalne przekroczenie granicy z Niemiec do Polski i z powrotem, a pozostający do dyspozycji Sądu Pokoju w Kolnie.-

Wspólnie z nimi Sokołowski wybił cegły w murze aresztu pod parapetem okratowanego okna, przedostał się nazewnątrz przez powstały otwór i zbiegł następnie - prawdopodobnie do Prus Wschodnich razem z Rogalskim Stefanem. Pościg, zarządzony niezwłocznie po ujawnieniu ucieczki Sokołowskiego i Rogalskiego, nie doprowadził do ujęcia ich.-

O powyższym wypadku powiadomiłem Ministerstwo w sprawozdaniu z dnia 7 bm. Nr.BP.2913/28.T.-

owiat Ostrów-Mazowiecka

Dnia 3 bm. na szosie Ostrów-Mazowiecka-Brok zatrzymano transport wydawnictw komunistycznych /286 egz.-22 edycyj /, przenoszony od OKZMKwP Łomża do koła zetemkowego w Broku przez mieszkańców Ostrowi-Mazowieckiej Dąba Jankla i Koza Dawida, których aresztowano i przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

W nocy z dnia 3 na 4 bm. rozrzucono w Ostrowi-Mazowieckiej listopadowe wydawnictwa KCKPP i wywieszono 2 transparenty z hasłami kampanji listopadowej.-

Ze źródła konfidencjonalnego uzyskano informacje, że mieszkańcy Zaręb-Kościelnych - Prawda Jankiel i Smoła Szaja otrzymali z Warszawy wydawnictwa i okólniki partyjne.-

owiat Łomżyński

W nocy z dnia 2 na 3 bm. w Łomży rozrzucono listopadowe wydawnictwa Komitetów Centralnych KPP i ZMKwP

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
W-.BP. 2940/28.T
dnia 10.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Polskie Związki Zawodowe.

P.Z.K.w Wołkowysku.

Dnia 30.ub.m.w Wołkowysku odbyło się zebranie członków miejscowego Koła P.Z.K. pod przewodnictwem prezesa Zarządu Okręgowego Związku w Wilnie, Olszewskiego. Referował sprawy organizacyjne Kulesza, delegat Zarządu Głównego Związku.

Oświadczył on m.in., że istnieje możliwość fuzji Z.Z.K. i P.Z.B.w płaszczyźnie wspólnej obrony interesów około 65 tysięcy reprezentowanych przez oba Związki Kolejarzy.

b/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Pracowników Instytucyj Użyteczności Publicznej w Grodnie.

Dnia 3 b.m.w Grodnie odbyło się zebranie członków Związku Pracowników Instytucyj Użyteczności Publicznej i pracowników miejskich, na którem omawiano przebieg konferencji pomiędzy przedstawicielami Związku i Zarządem m.Grodna w kwestji podwyżki i regulacji płac.W wyniku obrad powzięto uchwałę, przewidującą strajk pracowników miejskich instytucyj użyteczności publicznej i pracowników miejskich w wypadku, gdyby sprawa ich płac nie została przez Zarząd miasta definitywnie do dnia 10.b.m. uregulowana.Zgromadzeni na zebraniu wyrazili przekonanie, że ewent. ich strajk poprą wszystkie klasowe Związki zawodowe w Grodnie.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Odzieżowego w Kolnie.

W dniu 3.b.m. powstał w Kolnie oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego, na którego prezesa wybrano Lubela.-

/.

powiat	ilość	zmniejszenie	wzrost	pobiera zapomogi
Szczuczyński	140	10	-	-
Grodziński	431	-	2	7
Białostocki	2147	36	-	165

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

28

JEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2940/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

ia 10 listopada 1928 r.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

ieczka więźnia kry-inalnego.-

Dnia 2 bm. z więzienia w Łomży zbiegł odbywający karę 5-cio letniego c.w. za zabójstwo - Stanisław Murawski, pochodzący ze wsi i gminy Drozdowo, powiatu łomżyńskiego. Zarządzony za zbiegłym pościg nie dał dotychczas wyniku.-

reszt owanie przod.P.P.

Dnia 3 bm. został ~~xxxx~~ zawieszony w czynnościach i aresztowany przod. Michałowski, Komendant posterunku P.P. w Druskienikach, powiatu grodzieńskiego, za zgwałcenie Anieli Wołoszczykówny, lat 17 którą przod.Michałowski wezwał urzędowo na posterunek w sprawie meldunku.-

ystąpienie przeciwko szer.P.P. w powiecie rodzieńskim.

Dnia 4 bm. hurtek Twa Szkoły Białoruskiej w Brzostowiczanach, powiatu grodzieńskiego urządził zabawę publiczną bez zezwolenia Starostwa. Zabawę tę rozwiązali szeregowi P.P. Kosman i Sidorowicz, którzy w drodze powrotnej do posterunku P.P. zostali obrzuceni kamieniami. Szer.P.P. Kosman został lekko ranny w głowę; szeregowy P.P. Sidorowicz wystrzelił trzykrotnie z rewolweru do napastników w obronie własnej lecz bezskutecznie. Napastnicy, korzystając z ciemności, zbiegli.-

stąpienie przeciwko er.P.P. w powiecie walskim.-

Dnia 27.ub.m. w czasie zabierania przez szer. P.P. Obruśnika z mieszkania Kazimierza Giedrojcia w Jeleniewie, powiatu suwalskiego, spirytusu skażonego, ~~xxxxxxxx~~ Giedrojć wraz z żoną, bratem i jeszcze czterema innymi osobnikami stawili wspomnianemu szer.P.P. opór, obrywając mu szablę

OJEWODA BIAŁOSTOCKI
r.RF. 2940/28.T.
nia 10.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

XI. Sprawy graniczne.

Zajście na granicy litewskiej.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

Zatrzymany dnia 30.ub.m. przez graniczną straż litewską szer:23.Baonu KOP., Augustyniak Józef wydany został po paru godzinach wraz z amunicją przez graniczne władze litewskie Dowództwu K.O.P. -

Nielegalne przekroczenie granicy.

Za nielegalne przekroczenie granicy z Niemiec do Polski zostali zatrzymani dnia 3.b.m.w powiecie szczuczyńskim obywatel niemiecki Arndt Willi i 4 osoby w powiecie kolneńskim.-

Zatrzymanych przekazano władzom sądowym.-

Dnia 30.ub.m. w powiecie suwalskim został zatrzymany przybyły nielegalnie z Litwy, mieszkaniec wsi Trampoliszki, gm. Andrzejewo, powiatu suwalskiego - Jerzy Raczkowski, poszlakowany o należenie do organizacji szaulisów. Raczkowski przebywał na Litwie od r.1921. Wdrożono przeciwko niemu dochodzenie.-

Zatrzymanie przemytu.

Dnia 6.b.m. szeregowy P.P. Szmyt z obsady posterunku kolejowego w Białymstoku zatrzymał Aleksandrę Galińską ze wsi Sosna, gm.Białaszewo, powiatu szczuczyńskiego, która wiozła przemycone z Niemiec skórki futrzane / 58 skórek /.Galińską i przemyt przekazano do dyspozycji Urzędu Celnego w Grajewie.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 2940/28.T.
Dnia 10.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

XIII. V A R I A

Przygotowania do obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej.

Powiat Augustowski:

W gminie Sztabin odsłonięty zostanie w dniu 11.b.m. pomnik Niepodległości.-

Dnia 28.ub.m. na zebraniu Komitetu wykonawczego obchodu w osadzie Lipsk przewodniczący ks.proboszcz Kuklewicz wystąpił w sposób zdecydowany przeciwko projektowi urządzenia dnia 11.b.m. pochodu w Lipsku, oświadczając, że "pochodu w Lipsku nie będzie i żadne okrzyki wznoszone nie będą."

Na repliki inicjatorów pochodu, ks.Kuklewicz zaznaczył, że w dniu 11.listopada należałoby raczej wznosić okrzyki na cześć błękitnego generała Hallera. Gdy projekt obchodu obalony został w głosowaniu imiennem przez ks.Kuklewicza i jego zwolenników, zwolennicy bezwzględnego urządzenia obchodu opuścili manifestacyjnie salę obrad, wobec czego ks. Kuklewicz siłą konieczności zmienił swe pierwotne stanowisko. Ostatecznie na zebraniu zdecydowano urządzenie obchodu, uwzględniając w jego programie pochód ulicami osady.-

Powiat Suwalski.

Lokalne Komitety Obchodu w Suwałkach, Sejnach, Wakałarzewie, Filipowie, Przerośli, Wiżajnach i we wszystkich siedzibach urzędów gminnych czyniły w ubiegłym tygodniu ostatnie przygotowania do obchodu dnia 11.b.m.-

Powiat Łomżyński:

Powiatowy Komitet Obchodu w Łomży wydał w nakładzie 1200 egz. odezwę do ludności. Na zebraniu tegoż Komitetu dnia 3.b.m. w dyskusji nad treścią odezwy przedstawiciele Stronnictwa Narodowego ks.Roszkowski, emeryt Kazimierz Antosiewicz i prezes Rady Miejskiej m.Łomży, Mikułowski Stanisław zgłosili poprawki: 1/ by projektowaną nazwę "Lu-

./.

w Nowej Rudzie, gm. Porzecze, powiatu grodzieńskiego, pomnik żołnierzom grodzieńskim, poległym w boju pod Nową Rudą dnia 25. września 1920 roku. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych., oddziały wojska i przysposobienia wojskowego, oraz miejscowa ludność.-

Dnia 6/b.m. na cmentarzu we wsi Kołaki, pow. łomżyńskiego, odbyło się bardzo uroczyście poświęcenie wzniesionego drogą składek ludności pomnika na mogile 3-ch marynarzy, którzy zginęli w obronie Ojczyzny przed nawałą bolszewicką w r. 1920. W uroczystości tej wzięli udział: przedstawiciele władz i organizacyj społecznych oraz kompanja 71 p.p. Dowództwo marynarki wojennej reprezentowali: - komendor por. Sztabu Gen. Mohucz Adam, który w r. 1920 dowodził oddziałem marynarzy w okolicach wsi Kołaki, kpt. mar. Borowski Michał, por-marynarki Gintowt Romuald, Kulczyński Stanisław i Gebethner Stefan.

Zebranie w sprawie utworzenia powiatu tykocińskiego.

Dnia 28. ub. m. w Tykocinie, powiatu wys.-mazowieckiego odbyło się pod przewodnictwem właściciela browaru w Jeżewie, Władysława Saraszewskiego trzecie z kolei zebranie w sprawie utworzenia powiatu tykocińskiego.-

Uchwał na zebraniu nie powzięto z powodu nieprzybycia Hilarego Bnińskiego, inicjatora akcji za utworzeniem wspomnianego wyżej powiatu.-

cja antyunicka powiecie bielskim.

Proboszcz parafji prawosławnej w Kleszczelach, powiatu bielskiego, Kuczko Andrzej przy pomocy mieszkańca m. Kleszczel Kunachowicza Leona, Kunachowicza Mikołaja, Leonkiewicza Michała i psalmisty Owerczuka prowadzi intensywną akcję przeciwko kościołowi unickiemu i dąży do usunięcia ks. unickiego Drozdowa Grzegorza z parafji w Kośnie.-

Dnia 28. października r.b. duchowny prawosławny Kuczko wraz z Kunachowiczem Mikołajem i innymi urządzili nielegalnie zebranie we wsi Zuki, gm. Kleszczele, gdzie przychylny mu nauczyciel szkoły powszechnej Fiedoruk Nikita odstąpił lokal szkoły na urządzenie zebrania. Na zebraniu przybyło

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3010/28.T.

TAJNE - PILNE

32

Białystok, dn. 17. listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46 za czas od dnia 11. do dnia 17. listopada 1928 roku.-

Do
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu II.
w
W A R S Z A W I E.-

BP IV

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46. za czas od dnia 11. do dnia 17.listopada 1928 roku.-

Za W O J E W O D Ę:

NACZELNIK WYDZIAŁU BEZP.PUBL.

Odpisy otrzymują:

Pan Wojewoda w Wilnie
" " w Brześciu n/B.
" " w Nowogródku
" " w Lublinie
" " w Warszawie
" " w Tarnopolu
" " w Stanisławowie
Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
" " " " " w Wilnie
" " " " Okręgowym w Grodnie
" " " " " w Białymstoku
" " " " " w Łomży
" " " " " w Suwałkach
Sam.Ref.Inf. D.O.K. III. w Grodnie
" " " " IX. w Brześciu n/B.
" " " " I. w Warszawie
Dowództwo 6.Brygady K.O.P. w Wilnie
Urząd Śledczy w miejscu
Wszyscy P.P. Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.-

A.T.

LUBELSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
Podano dn. 22/25 1928 r.
Zał.
915/Gr. Wasp

I.
Po przejęciu do wiadomości
A. A.
Lublin dn. 23/XI 1928 r.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.Kf. 3010/28.T.

Dnia 17.listopada1928 r.

33

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

za czas od dnia 11.do dnia 17.listopada 1928 r.

I. Sytuacja ogólna.

Osią niejako życia społeczno - politycznego i narodowościowego ludności na terenie Województwa Białostockiego w ubiegłym tygodniu był obchód Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej.-

Tak już podkreślono w poprzednich sprawozdaniach,przygotowania do obchodu,inicjowane przez przedstawicieli władz państwowych,instytucje samorządowe i organizacje społeczne,orjentujące się przeważnie na BBWz R.,względnie wyrażające konieczność współpracy z Rządem, utrzymane były do ostatniej chwili w płaszczyźnie kultu społeczeństwa bez różnicy narodowości i wierzeń politycznych dla Marszałka Piłsudskiego,zbrojnego porywu Legjonów i najwyższych dostojników Państwa. Wywoływało to siłą rzeczy w różnych miejscowościach Województw reakcję ze strony kleru katolickiego i działaczy stronnictw prawicy,którzy np.w powiecie Łomżyńskim zdecydowanie zabiegali o wyeliminowanie z programu obchodu pierwiastków kultu dla Marszałka Piłsudskiego,przeciwstawiając im zasługi obozu narodowego w dziele odbudowy Państwa.-

Aczkolwiek zabiegi te nie wpłynęły nigdzie na terenie Województwa Białostockiego wyraźniej na charakter i przebieg obchodu dnia 11.listopada br., to jednakże w kilku wypadkach doprowadziły do uchylenia wniosków przedstawicieli obozu prorządowego w lokalnych Komitetach obchodu,zmierzających do utrwalenia pamięci Dziesięcioletniej Rocznicy Niepodległości Rzeczypospolitej w sposób odbiegający od intencyj stronnictw prawicy.-

Stało się to nie bez udziału wykorzystywujących sytuację organizacyj żydowskich i PPS. / Łomża, powiat sokólski /. W dniach

./.

34

Ruch zawodowy, polityczny i sprawy narodowościowe bardziej charakterystycznych spostrzeżań nie nastręczyły. -

Stan bezpieczeństwa publicznego w przygraniczu i na terenie poszczególnych powiatów Województwa zmianom nie uległ.-

Liczba bezrobotnych w objętych bezrobociem powiatach białostockim, grodzieńskim i szczuczyńskim wynosiła dnia 15 b.m. 2760.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

35

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

Nr.BP. 3010/28.T.

Dnia 17.listopada 1928.r.

III Polski ruch polityczny.

a/ Polskie Stronnictwo Ludowe "Piast "

Powiat Sokólski.

Dnia 25.b.m. odbyć się ma w Sokółce zjazd powiatowy delegatów Stronnictwa przy udziale posła Rataja.-

b/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski:

Dotychczasowy kierownik sekretarjatu powiatowego Stronnictwa Chłopskiego w Sokółce,Rutko Stanisław przeniesiony został na takież stanowisko do Grodna,na jego zaś miejsce poseł Sawicki wyznaczył Kreczko Jana ze wsi Szumowo,gminy korycińskiej,powiatu sokólskiego.-

Przesunięcia te nastąpiły wskutek zawieszenia przez posła Sawickiego w czynnościach członka Stronnictwa Musejkina,kierownika sekretarjatu powiatowego w Grodnie za nadużycia pieniężne / defraudacja składek członkowskich i inne /.-

Powiat Wołkowyski:

W dniach od 3 b.m. do 9.b.m. instruktor powiatowy Worobiej Adam zwołał zebrania organizacyjne Kół lokalnych Stronnictwa we wsiach Truńce,Ulezky, Maciejowce Pawłowszczyzna i Niziany,gminy Izabelin. Zgromadzeni dość licznie na tych zebraniach nietylko odmówili zapisania się do Stronnictwa Chłopskiego,lecz oświadczali wręcz,że do Stronnictwa,ani też do jego kierowników nie mają zaufania

c/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Żowżyński:

Dnia 10 b.m. w lokalu Towarzystwa Rzemieślniczego " Rozwój " w Żonty odbyła się akademja z udziałem posłów Staniszkisa i Winiarskiego. Pierwszy z nich zobrazował przebieg walk o niepodległość z punktu widzenia obozu

./.

Dnia 12.b.m. na wiecu sprawozdawczym w Kleszczelach poseł Dubois podkreślił m.in., że Rząd przygotowuje zamach na ustrój demokratyczny Polski i wzywał zebranych / około 200 osób/ do obrony zagrożonego w swych podstawach demokratyzmu.-

W sposób identyczny przemawiał poseł Dubois tegoż dnia na odczycie w Hajnówce, na którym obecnych było około 80 osób.-

Powiat Łomżyński:

Dnia 10.b.m. poseł dr. Czarnecki wygłosił w Łomży odczyt n.t. " Jak powstała Polska ", w którym podkreślił m.in. że gdyby nie warcholstwo endecji, Rząd Moraczewskiego byłby zdziałał wiele dobrego dla klasy pracującej, której warunki bytowania dzisiaj byłyby niewątpliwie lepsze. Obecnych na akademji było około 70 osób.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

w Banku Gospodarstwa Krajowego w wysokości 75.000 zł. na zmechanizowanie piekarni, oraz odczytano i przedyskutowano protokół z dokonanej ostatnio lustracji Spółdzielni przez lustratora Spół.Spoż. w Warszawie. Protokół lustracyjny i sprawozdanie Zarządu wykazały znaczne postępy w gospodarce Spółdzielni.-

--+++++++++++++++++++++--

OJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3010/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

Dnia 17.listopada 1928 r.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Ż y d z i.

Zjednoczenie Szkół Żydowskich w Sokółce.-

Oddział Zjednoczenia Szkół Żydowskich w Sokółce urządził dnia 10.bm. pogadankę o kulturze żydowskiej. Obecnych na pogadance - około 40 osób.-

Sjonistyczny Uniwersytet Ludowy w Suwałkach.

Dnia 9 bm. otwarty został Sjonistyczny Uniwersytet Ludowy w Suwałkach, w którego programie uwzględniono cykl odczytów, omówionych bliżej w poprzedniem sprawozdaniu sytuacyjnem.-

Poalej-Sjon /prawica/ w Kolnie.-

Dnia 10 bm. w Kolnie odbyło się zebranie członków miejscowej organizacji Poalej-Sjon /prawicy/.

Po szerszej dyskusji w kwestjach akcji palestyńskiej postanowiono zorganizować w Kolnie oddział Ligi Pracującej Palestyny.-

Organizacja sjonistyczna w Białymstoku.-

Dnia 13 bm. organizacja sjonistyczna w Białymstoku urządziła akademję z okazji przybycia Zuchowskiego Szaji z Palestyny.-

Przemawiali w kwestjach, dotyczących akcji palestyńskiej - rabin dr.Rozenman, Zuchowiecki i delegat Centrali Organizacji Sjonistycznej w Warszawie - Goczałko.-

Stowarzyszenie "Jutrznia" w Ostrołęce.-

Dnia 11 bm. w Ostrołęce staraniem Stowarzyszenia "Jutrznia" przybyły z Warszawy prelegent B.Szefner wygłosił odczyt na temat:"Kolonja Bruksela, Paryż i Berlin." Prelegent zapoznał

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3010/28.T.
Dnia17.listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Bielsk-Podl.

Dnia 9 b.m. na drodze pomiędzy wsiami Popławy i Oleksin w gminie Widżgowo wywieszono transparent z napisami: " Niech żyje 7 listopad. Precz z wojną z Z.S.S.R., Niech żyje rząd robotniczo - chłopski.KPZB.".-

Ze źródeł konfidencjonalnych uzyskano informacje, że w pierwszych dniach b.m. w osadzie Orla odbyła się rejonowa konferencja partyjna w sprawie kampanji listopadowej. Na konferencji tej postanowiono wysłać delegatów z Orli i Plutycz do Białegostoku w dniu 10.b.m. -

W drodze wywiadów ustalono,że żona komunisty Baszuna Jana z Orli,osadzonego w więzieniu, otrzymała tytułem zapomogi 38 zł.od organizacji partyjnej w Plutyczach i 20zł. od organizacji w Orli. Organizacje te opodatkowały swych członków w wysokości 1 zł.na cele moprowskie.-

Powiat Grodzieński:

W dalszym ciągu wywieszono transparenty; w nocy z dnia 6 na 7 b.m. pomiędzy wsiami Mikłaszowce,Skoroszyce, Kozakowce i Suchenicze z napisem w języku rosyjskim: "Niech żyje październikowa rewolucja, Niech żyje Towarzystwo Szkoły Białoruskiej. Precz z wojną przeciw ZSSR."; dwa transparenty z podobnymi napisami we wsiach Ogrodniki i Maszanowo,gminy skidelskiej i transparent we wsi Gledowicze,gminy Łunna z napisem w języku rosyjskim: "Precz z dziesięcioleciem faszystów";
dnia 7 b.m. w Krynkach transparent z napisem w żargonie: " Precz z faszyzmem- XI.rocznica rosyjskiej rewolucji. Kompart Krynki"i w Grodnie transparent z napisem w języku białoruskim i żargonie: " Niech żyje socjalna rewolucja . Grodzieński Okręgowy Komitet KPZB." i w nocy z dnia 10 na 11 b.m. transparent w Grodnie z napisem w języku

skim:"Niech żyje 11 rocznica rewolucji październikowej", oraz różne notatki i czasopisma nielegalne.-

Według posiadanych informacji Alpert Judel, członek OK. KPZB.Grodno w ostatnich czasach stał na czele ruchu komunistycznego w Grodnie i był kierownikiem akcji komunistycznej, przeprowadzonej w ostatnich dniach w związku z obchodem rocznicy rewolucji październikowej.-

Wszystkich, po przeprowadzeniu dochodzeń przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

Nadto w dniu 6 b.m. został zatrzymany Lis Jejsew,mieszkaniec Grodna,członek miejscowej organizacji ZMKZB.,który usiłował dostarczyć więźniom politycznym większy transport żywności,prawdopodobnie zakupionej przez MOPR. Zatrzymaną żywność przekazano do dyspozycji Zarządu Patronatu więziennego w Grodnie, zaś Lisa Jejsewa zwolniono i poddano ścisłej obserwacji.-

Wydawnictwa komunistyczne rozrzucono w trzech miejscowościach powiatu.-

Powiat Białostocki:

Dnia 10 b.m. zatrzymani zostali w Starosielcach pod zarzutem działalności antypaństwowej: Wilimajtis Eugenjusz i Pawluć Stanisław,robotnicy kolejowi, przy których znaleziono notowane w poprzednich sprawozdaniach tygodniowych wydawnictw komunistyczne. Na podstawie zeznań wymienionych zatrzymano dnia następnego Urbanowicza Stanisława, robotnika kolejowego, zamieszkałego w Białymstoku, u którego znaleziono okólnik KC.KPZB. zat. " Rezolucja w sprawie sytuacji obecnej wśród kolejarzy".-

Zatrzymany Urbanowicz,jak wynika z poufnych informacyj, był technikiem OKKPZB.Białystok i Wydziału PPS:Lewicy tegoż OK. dla spraw propagandy wśród robotników chrześcjan i jako taki posługiwał się pseudonimem " Iwan ".-

Według zeznań Urbanowicza, współpracował on z ps."Dżon Kuczyńskim Józefem,członkiem OK.KPZB.Białystok i członkiem białostockiego Komitetu miejskiego MOPR'u,ps. " Jan"-Sadowskim, delegatem PPS. Lewicy w OKKPZB.Białystok i ps."Sosnowskim"- Epsztejnem Renjaminem, kierownikiem Wydziału Zawodow

at Ostrowski: W nocy z dnia 10 na 11 b.m. w Ostrowi-Mazowieckiej rozklejono cztery wykonane ręcznie plakaty z napisami: "Żaden robotnik, żaden chłop niech nie bierze udziału w faszystowskim święcie 11 listopada". -

Uzyskano informacje, że prezes komórki młodzieżowej w Zarębach Kościelnych, Szczupak Hersz, który zbiegł przed aresztowaniem za rozlepienie odezw komunistycznych w nocy z dnia 27.na 28ub.m. na drodze, wiodącej ze wsi Kosuty do wsi Złotorja-Nowa, gminy Zaręby Kościelne, przebywa obecnie w Warszawie, gdzie stara się o uzyskanie paszportu na wyjazd zagranicę.-

at Ostrożęcki: Dnia 10 b.m. w obrębie koszar garnizonu w Wojciechowicach / około Ostrożęki / rozrzucono egzemplarze listopadowych numerów wydawnictw "Koszary" i "Nowiny Żołnierskie"

at Żomżyński: W nocy z dnia 9 na 10 b.m. wywieszono transparent w Żomży, zaś w nocy z dnia 10 na 11 b.m. we wsi Ożarki.-

W związku z wystąpieniami listopadowemi organizacyj komunistycznych zatrzymano 5 osób, członków organizacyj młodzieżowych. Zatrzymanych przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

b/ Wyroki sądowe.

Dnia 5 b.m. Sąd Okręgowy w Grodnie rozpatrywał sprawy Strongin Chaji, mieszkanki Grodna i Badasza Dawida, oskarżonych z art.102 cz.I.K.K., których skazał - Strongin na 3 lata ciężkiego więzienia, a Badasza na 2 lata więzienia z zastosowaniem w obu wypadkach Ustawy o amnestji.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Zaw. przybyły z Warszawy żydowski feljetonista Berek Szefner wygłosił w Łomży odczyt n.t.: "Wystawa prasowa w Kolonji - Niemc. - Socjalistyczny Międzynarod. w Kongres w Brukseli - Belgja i Pakt Kelloga w Paryżu" Prelegent w sposób dla słuchaczy dostępny zdał relację ze swego pobytu na wystawie prasowej w Kolonji oraz na kongresie w Brukseli. Zarazem wyjaśnił panujące obecnie w tych krajach stosunki robotnicze w związku z aktualnemi zagadnieniami politycznemi. Na odczycie było obecnych około 150 osób obojga płci, przeważnie młodzieży należącej do związków zawodowych i organizacji "Bund".-

b/ Związki Chrześcijańskie.

Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe w Grodnie.

Dnia 6 bm. w Grodnie odbyło się zebranie członków sekcji zapałczanej Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego. Na zebraniu tem wybrano do nowego zarządu sekcji - Kleszczonka Arsenjusza - prezes, Dubowego Bazylego - vicepreses, Szyszko Stanisława - sekretarz, Dubowską Eugenję - zastępca sekretarza, Januszewskiego Andrzeja - skarbnik i uchwalono tekst memorjału do Centrali Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego w Warszawie w sprawie uzyskania podwyżki stawek zarobkowych dla robotników fabryk zapałczanych. Przewodniczył- Wacław Kulikowski.-

c/ Związki rzemieślnicze i cechy.

Zw. Rzemieślników Żydów w Suwałkach.-

Dnia 10 bm. w Suwałkach odbyło się walne zebranie członków Związku Rzemieślników Żydów, na którem omawiano sprawę udziału Związku w obchodzie dnia 11.bm. oraz przyjęto do wiadomości sprawozdanie Józefa Adelsona o przebiegu i uchwałach zjazdu kooperatyw rzemieślniczych w Warszawie.-

./.

ODa BIAŁOSTOCKI
r.NP.3010/38.T.

17.listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

IX. S t r a j k i.

jk robotników prze-
u drzewnego w powie-
bielskim.-

Trwający od dnia 30 ub.m. strajk 50 robotników przemysłu drzewnego w Siemiatyczach, powiatu bielskiego zlikwidowany został w dniu 9 bm. Pracodawcy uwzględnili żądania strajkujących, dotyczące przestrzegania postanowień Ustawy o 8-mio godzinnym dniu pracy. -

Na skutek polecenia Urzędu Prokuratorskiego w Białymstoku organa służby bezpieczeństwa przeprowadziły dochodzenia przeciwko właścicielom zakładów przemysłu drzewnego w Siemiatyczach, winnym pogwałcenia wspomnianej ustawy.-

tajk robotników kra-
ckich w Grodnie.-

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

Strajk robotników krawieckich w Grodnie stopniowo wygasa. Większość strajkujących po uzyskaniu podwyżki płac przystąpiła do pracy.-

-++++++++++++++++++++-

zano władzom sądowym.-

Pożary.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 7 większych pożarów /w tem jedno podpalenie zbrodnicze/. Straty wyrządzone przez te pożary wynoszą około 220 tys. złotych.-

-+-+-+-+-+-+-+-+-+-+-+-+-

15

45

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.RP. 3010/23-T.
Dnia 17.listopada 1923 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e .

-:-:-:-:-:-:-:-

46

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.

TAJNE

Nr.BP. 3070/28.T.

Białystok, dn. 24 listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47 za czas od dnia 18 do dnia 24. listopada 1928 roku.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu II.

w Warszawie

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47 za czas od dnia 18. do dnia 24.listopada 1928 roku.-

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1./ Pan Wojewoda w Wilnie
2./ " " w Brześciu n/B.
3./ " " w Nowogródku
4./ " " w Lublinie
5./ " " w Warszawie
6./ " " w Tarnopolu
7./ " " w Stanisławowie
8./ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9./ " " " " " w Wilnie
10./ " " " " Okręgowym w Grodnie
11./ " " " " " w Białymstoku
12./ " " " " " w Łomży
13./ " " " " " w Suwałkach
14./ Sam.Ref.Inf.D.O.K.III.w Grodnie
15./ " " " " IX. w Brześciu n/B.
16./ " " " " I. w Warszawie
17./ Dowództwo 6 Brygady K.O.P.w Wilnie
18./ Urząd Śledczy w miejscu
19./ Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Z.I.

[illegible] Podano dn. 29/XI 1928 Zał. — 915 Wpis

do

1

Po przyjęciu do wiadomości

A. A.

Lublin, dn. 1/XII 1928 r.

47

WODA BIAŁOSTOCKI
r.RP.3070/28.T.

24.listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.
Za czas od dnia 18 do dnia 24 listopada 1928r.

I. Sytuacja ogólna.

Rozwinięte w kilku poprzednich tygodniach tempo życia społecznego zasadniczo w ubiegłym tygodniu nietylko nie zmalało, lecz przeciwnie stworzyło niejako trwałe podstawy i formy dla rozwoju tego życia na najbliższą przyszłość w płaszczyźnie bądź wytycznych Rządu, bądź też aktualnych zagadnień ogólno-państwowych.-

Sprawdzianem tego są - trwające jeszcze w poszczególnych powiatach Województwa Białostockiego akcja społeczna i działalność samorządów, związane przyczynowo z obchodem Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej, organizowanie komitetów społecznych popierania wytwórczości krajowej, konsolidacja organizacyj gospodarczych, oraz organizacyj przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego itp., których suma wyników powoduje widoczne i dla Rządu pożytywne przeobrażenia w ogólnym układzie stosunków społeczno - politycznych na terenie Województwa Białostockiego. Proces tych przeobrażeń, wywoływany przez nieliczne grupy myślących państwowemi kategorjami jednostek odbywa się systematycznie, niemniej jednakże jest on bardzo powolny, gdyż z jednej strony utrudnia go opozycyjna działalność Stronnictwa Narodowego i PPS, oraz w mniejszym stopniu Chrześcijańskiej Demokracji, Stronnictwa Chłopskiego i P.S.L."Wyzwolenie", a z drugiej to, że nie jest on podsycany przez organizacje, wyznające konieczność współpracy z Rządem bez zastrzeżeń.-

Stanowiący pewnego rodzaju syntezę tych organizacyj-BBWzR wskutek bezczynności posłów białostockiej grupy regjonalnej oraz braku ciągłej akcji propagandystycznej i organizacyjnej traci stopniowo wpływy wśród mas, a co-

sona w Wołkowysku.-

Sprawy białoruskie bardziej charakterystycznych spostrzeżeń nie mastręczyły. Jedynie w grodzieńszczyźnie dostrzegane są usiłowania radykalnych elementów T.S.B. zmierzające do ożywienia działalności hurtków Towarzystwa i utrzymania jej w płaszczyźnie ideologji b. BWRHromady. Usiłowania te, przynajmniej dotychczas, efektów organizacyjnych T.S.B. nie dają.-

Ruch wywrotowy nie zaznaczył się szerszymi przejawami zewnętrznymi, natomiast uwidocznił zdekompletowanie OKZMKwP Łomża i poderwanie podstaw OKKPZB Grodno dla działalności w organizacjach legalnych, wskutek rozwiązania decyzją Sądu Okręgowego w Grodnie skomunizowanych oddziałów Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Grodnie, Skidlu i Indurze, powiatu grodzieńskiego. Szersze represje względem organizacyj komunistycznych miały miejsce tylko w Białymstoku, gdzie dnia 21 bm. zlikwidowana została konferencja okręgowa KPZB. Wśród aresztowanych jej uczestników znajdują się: 1/ sekretarz OKKPZB Białystok ps. "Bielski", wartościowa dla partji indywidualność i zdolny organizator, który od szeregu miesięcy niezmordowanie restaurował sieć KPZB w okręgu białostockim; 2/ Borówka Michał ps. "Antoni" delegat T.S.B. w OKKPZB. Białystok.-

Stan bezpieczeństwa w przygraniczu i naterenie poszczególnych powiatów Województwa zmianom nie uległ.-

Na rynku pracy uwidocznił się wzrost bezrobocia w związku z niepomyślną konjunkturą dla przemysłu tekstylnego w przemysłowym okręgu białostockim, przemysłu hutniczego w powiecie szczuczyńskim i przemysłu chemicznego w Grodnie.-

Liczba bezrobotnych wzrosła z 2760 dnia 15 bm. do 2895 dnia 22 bm.-

-+++++++++++++++++-

odbudowie państwa /"Goniec Wielkopolski", "Czas" - art. prof. Estreichera/ i atakując na ich podstawie redaktora Stpiczyńskiego, stara się dowieść, że "gdy błysk gwiazdy sanacyjnej gaśnie, gdy prasa zagraniczna pisze, że w polskim obozie sanacyjnym nie widać pracy pozytywnej /artykuł Berenda Henryka w "Petit Parisien"/, wtedy w Polsce grzmią fanfary na cześć sanacji".-

Życie i Praca" ygodnik - onża.-

W art. "Zjazd nauczycielstwa" /numer 47 z dnia 18 bm./ omawia przebieg i uchwały odbytego w Warszawie Zjazdu delegatów Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych i powtarza za "Robotnikiem" /numer z dnia 5 bm./, że Zjazd ten tylko pod presją członków Zarządu Głównego Z.P.N.S.P. nie wyraził swych istotnych poglądów na postulaty Związku, dotyczące zagadnienia jednolitej szkoły, których uwzględnienie z pewnymi zastrzeżeniami zapewnił na Zjeździe Pan Minister W.R. i O.P.-

Następnie autor artykułu dowodzi, że ministerjalnym projektodawcom systemu szkoły jednolitej chodzi o demokratyzację wychowania młodzieży w kraju, zatarcie różnic pomiędzy stanami społecznymi i przygotowanie systemu szkolnictwa polskiego do spodziewanych zmian stosunków państwowo-kościelnych w przyszłości, co pokrywa się z dążeniem międzynarodówki masońskiej, a czemu przeciwstawia się nawet nauczycielstwo, zorganizowane w Z.P.N.S.P. -

rzedświt". iałystok.-

W art. "Klasa robotnicza wobec akcji naprawy Państwa" /numer 44 z dnia 23 bm./ stwierdza, że Marszałek Piłsudski reprezentuje najbardziej dojrzałą i konsekwentną myśl socjalistyczną, która, przezwyciężywszy fałszywe, niezgodne z tendencjami zbiorowego życia społeczeństwa założenia marksizmu, zmierza do ugruntowania się na mocnych podstawach dziejowych doświadczeń i społeczno-politycznych dążności klasy robotniczej. Wypływający z tej myśli program działania Marszałka Piłsudskiego, realny i dostosowany do potrzeb polskiej rzeczywistości, zwalczany jest przez PPS, według oświadczenia pisma, ze względów dogmatycznych

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3070/28Taj.
Dnia 24.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

III. Rolniki Ruch polityczny

a/ Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Wys.-Mazowiecki: Na wiecu sprawozdawczym w Tykocinie dnia 18.b.m. poseł Kosiba oświadczył, że zagadnienie naprawy Konstytucji tak dalece pochłonęło uwagę Sejmu, że niewspółmiernie nikłą uwagę Sejm poświęca sprawom rolnictwa i przemysłu. Powstrzymując się od wyrażenia własnego poglądu na istotę wspomnianego zagadnienia, poseł Kosiba zaznaczył, że opozycja przeciwrządowa niewątpliwie starała się będzie nie dopuścić do uchwalenia zmian Konstytucji, co spowodować może rozwiązanie Sejmu.-

Następnie poseł omawiał potrzebę skonsolidowania wydanych dotychczas ustaw podatkowych i ich nowelizacji w ten sposób, by wprowadzony został zasadniczo jeden podatek, płatny w kilku ratach, oraz rozważał wyłaniające się w Województwie Białostockiem problemy racjonalizacji pracy w drobnych gospodarstwach rolnych, traktując je zwłaszcza pod kątem konieczności ześrodkowania wszystkich sił i środków w kierunku zwiększenia wytwórczości krajowej i podniesienia bilansu handlowego kraju. Obecnych na wiecu było około 350 osób.-

b/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Szczuczyński. Na zebraniu organizacyjnem Koła parafjalnego Stronnictw Narodowego w Radziłowie, odbytem w lokalu parafjalnym, poseł Staniszkis Witold przeciwstawiał korzystnej w jego oświetleniu działalności rządów obozu narodowego działalność rządów od maja 1926r., zdaniem jego szkodliwą dla drobnych gospodarstw rolnych.-

Poseł Staniszkis podkreślał, że rządy przedmajowe

./.

51

e/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat łomżyński:

Dnia 18.b.m. na wiecu sprawozdawczym w Łomży poseł dr.Czarnecki omawiał działalność Sejmu i Rządu,oraz ustosunkowanie się P.P.S. do Rządu i Partji komunistycznej jako organizacji politycznej, usiłującej podkopać niepodległy byt Państwa. W kwestji ustosunkowania się P.P.S.do Rządu,poseł Czarnecki zarzucał Rządowi lekceważenie Konstytucyjnych uprawnień Sejmu w zakresie kontroli działalności Rządu, przyczem na potwierdzenie tego zarzutu oświadczył,że Rząd wbrew woli Sejmu dysponuje budżetem Państwa,czego dowodem w zrozumieniu PPS. i posła Czarneckiego ma być fakt,że Rząd przekazał w bieżącym roku budżetowym Państwowemu Bankowi Rolnemu z rezerw pieniężnych zaledwie 30 miljonów złotych na pożyczki dla drobnych gospodarstw rolnych,zamiast przewidzianych w budżecie przez Sejm 100 miljonów złotych.-

Dalej poseł doszukiwał się przyczyn przejścia PPS.oraz innych ugrupowań i Stronnictw politycznych do ostrej opozycji przeciwko Rządowi na gruncie parlamentarnym i poza Sejmem w podkreślaniu uprzednio przez niego lekceważeniu przez Rząd Sejmu, który - zróżniczkowany politycznie i niezdolny do wyłonienia stałej większości,nie może pracować pozytywnie i najczęściej staje się widownią chaotycznych utarczek,przybierających nierzadko nader ostre z formy.-

Wreszcie poseł Czarnecki zapewnił zebranych na wiecu / około 100 osób /, że powstanie Frakcji Rewolucyjnej PPS. nie wpłynie w niczem na dotychczasową ideologję,program działania i stanowisko PPS.wobec Rządu,a zarazem negował słuszność pomawiania PPS.przez Frakcję o grawitowanie do komunizmu i systematyczne przesuwanie się na lewo,oraz wyraził przekonanie,że stojący u progu bankructwa ustrój komunistyczny w Rosji Sowieckiej rychło upadnie.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

kreślał konieczność współpracy całego społeczeństwa z Rządem i utrwalania lojalności miejscowego społeczeństwa względem państwowych władz centralnych i władz miejscowych M.in. nawoływał on zebranych do jedności i zaniechania antagonizmów partyjnych, wypływających jego zdaniem z wzajemnego nieporozumienia się, czego najlepszym dowodem w jego zrozumieniu była zjednoczenie się w dziesięcioletnią rocznicę niepodległości Rzeczypospolitej zróżniczkowanych dotąd w płaszczyźnie politycznej organizacyj byłych wojskowych. Na wniosek ks.dziekana Bokszczanina, którego wystąpienie na Zjeździe uważać można za pewnego rodzaju przyczynek do charakterystyki zmiany nastrojów miejscowego społeczeństwa w odniesieniu do obecnego Rządu, Zjazd wysłał depesze hołdownicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Marszałka Piłsudskiego i ks.arcybiskupa Jałbrzykowskiego. -

Na Zjeździe oprócz ks.dziekana Bokszczanina przemawiali prezes Komitetu Powiatowego P.W.i W.F.Starosta Powiatowy w Sokółce, delegat Sekretarjatu Okręgowego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Wilnie i sędzia pokoju Urbański.-

Powiat Ostrowski:

Dnia 18.b.m.w Andrzejewie odbyło się zebranie członków Koła Stowarzyszenia Młodzieży - Polskiej, które miało dokonać wyboru prezesa na miejsce Adama Sokołowskiego, który xxx zrzekł się tego stanowiska. Wobec braku statutowo przewidzianej ilości członków wyboru prezesa nie dokonano.-

Powiat Łomżyński:

Dnia 18.b.m. z okazji uroczystości kościelnych ku czci Św.Stanisława Kostki, patrona Stowarzyszenia i ks.biskupa Łukomskiego odbył się w Łomży, zwołany przez Zarząd Okręgowy Stowarzyszenia, Zjazd okręgowy delegatów Kół Stowarzyszenia, na który przybyło około 500 delegatów. Uczestnicy Zjazdu złożyli życzenia ks.biskupowi Łukomskiemu i wzięli udział w akademji ku czci Św. Stanisława Kostki. Zasadniczo Zjazd nosił charakter manifestacji o charakterze religijnym.-

Powiat Wołkowyski :

Dnia 18.b.m. Koło Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Szydłowicach obchodziło rocznicę swego powstania. Na całość obchodu złożyły się defilada członków Koła, przyjęta przez po: rezerwy Ostroucha Wacława i odczyt o życiu Św.Stanisława Kostki, wygłoszony przez miejsc. organistę Tyśkiewicza Wacława.-

-:-:-:-:-

Kosiba, profesor Echeński, rabin dr. Rosenman i inni.-
Po wyczerpaniu dyskusji i przyjęciu planu prac Komitetu, w myśl przedłożeń W. Krajewskiego - zebrani wybrali Komitet ścisły, który pod przwwodnictwem zastępcy Starosty Powiatowego wprowadzić ma w życie uchwały Komitetu Powiatowego i prowadzić bezpośrednio akcję na rzecz popierania wytwórczości krajowej na terenie powiatu białostockiego.-

e/ Straż pożarna.

Powiat Ostrowski:

Dnia 18.b.m. wybrany został na naczelnika Straży ogniowej w Andrzejewie Zyska Stanisław, rolnik.-

f/ I n n e.

Związek Obrony Wierzytelności i Prawa Własności, w powiecie bielskim.

W Ciechanowcu, Brańsku, Kleszczelach, Mielniku, Narwi i Siemiatyczach, powiatu bielskiego powstały oddziały Związku Obrony Wierzytelności i Prawa Własności z siedzibą centrali w Kielcach.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

T.U.R.w Bielsku-Podl.

Dnia 12.b.m. zorganizowany został w Bielsku-Podl. Oddział T-wa Uniwersytetu Robotniczego, do którego zarządu wchodzą: prezes - Bolesław Leonczuk, viceprezes - Tadeusz Jaroński, kierownik 7-mio klas. szkoły powszechnej w Bielsku-Podl. skarbnik - Tomasz Paszkowski, kowal, sekretarz - dr. Stanisław Lesiewicz, kierownik szpitala powiatowego w Bielsku-Podl., zastępca sekretarza - Józef Żukowski - woźny Starostwa.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3070/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

Dnia 24 listopada 1928 r.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi

Nowe stowarzyszenia żydowskie w powiecie sokólskim.-

Urząd Wojewódzki zatwierdził dnia 14 bm. Statut Twa Dobroczynnego "Gemiłus Chased" w Sidrze i dnia 15 bm. statut Twa "Linas-Hasedek" w Odelsku.-

Odczyt rabina dr.Kuka w Sokółce.-

Rabin dr. Kuk z Palestyny wygłosił w Sokółce odczyt nt. "Wyzwolenie ziemi przyszłość narodu" poświęcony zagadnieniom akcji palestyńskiej.-

Organizacja sjonistyczna w Kolnie.-

Z powodu przybycia do Kolna delegata Centrali Organizacji Sjonistycznej w Warszawie, Zarowskiego Zoracha, miejscowa organizacja sjonistyczna zwołała dnia 16 bm. ogólne zebranie swych członków, poświęcone wyłącznie sprawom organizacyjnym, zaś dnia 17 bm. - wiec programowy, który został zerwany przez bundowców i elementy skomunizowane wskutek ostrego wystąpienia przeciwko nim ze strony delegata Zarowskiego.-

Organizacje sjonistyczne w powiecie ostrowskim.

Dnia 17 bm. w Broku miejscowi sjoniści Korytnicki Iszaj i Zarębski Zelman wygłosili w lokalu organizacji sjonistycznej odczyty, dotyczące deklaracji Lorda Balfoura w sprawie Palestyny i znaczenia tej deklaracji dla narodu żydowskiego. Obecnych na odczycie było około 30 osób.-

Dnia następnego w Ostrowi Mazowieckiej odbyło się zebranie Sjonistycznego Stowarzyszenia Kobiet niesienia pomocy ko-bietom w Pale-

Otwarcie żydowskiego zakładu freblowskiego w Łomży.-

Dnia 18 bm. w Łomży odbyło się w obecności około 120 osób uroczyste otwarcie zakładu freblowskiego przy miejscowem towarzystwie kulturalno-oświatowem "Tarbut". Aktu otwarcia dokonał członek "Tarbutu", Naftal Wajnberg z Łomży, który w przemówieniu okolicznościowem scharakteryzował stan organizacji sjonistycznej w Polsce i zagranicą, ubolewając zarazem, że kultura żydowska chyli się do upadku wobec braku zastępców młodzieży, która propagowałaby sjonistyczną ideę odbudowy Palestyny. Na zakończenie mówca stawiał za wzór organizację sjonistyczną na Węgrzech, oraz nawoływał zebranych do jak najliczniejszego zapisywania się do organizacji "Tarbut" i popierania szkół żydowskich w językiem wykładowym hebrajskim.-

Bundowski wiec protestacyjny w Łomży.

Dnia 17 bm. w Łomży odbył się wiec protestacyjny przeciwko postępowaniu miejscowych żydów ortodoksów w związku z pogrzebem bundowca Sobotki z Łomży /vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45/. Przemawiali bundowcy - Zamiatyn Jakób, Posesorski Mortko i Stolarczyk Juda, którzy w ostrej formie krytykowali zachowawczy obóz ortodoksyjny, skupiający w sobie nacjonalistów żydów, krzywdzących się przestarzałych form religijnych, przyczem nawoływali zebranych do otwartej walki z klerem żydowskim, który, nierozumiejąc ducha czasu, prowokacyjnie występuje w stosunku do postępowców i radykałów. Uważając postępowanie kleru żydowskiego za szykanę, zebrani na wiecu postanowi zwalczać wszelkimi sposobami miejscowy kler żydowski, a w szczególności t.zw. "Hewre-Hassydim" t.j. członków towarzystwa pogrzebowego, usunąć członków Zarządu tego towarzystwa, zaangażować na ich miejsca ludzi płatnych i zażądać sprawozdania z użycia

prezydent konstytuanty i premjer rządu w Rosji w roku 1917 wygłosił w Białymstoku odczyt n.t. "Faszyzm i bolszewizm", w którym scharakteryzował ogólnie poszczególne rodzaje dyktatury i genezę jej powstawania w oświetleniu faktów, zaczerpniętych z historji Rosji, Chin, Hiszpanji, Włoch i innych państw.-

Następnie prelegent ilustrował szczegółowo istotę dyktatury komunistycznej w Rosji, dowodząc, że w Rosji Sowieckiej istnieje naddemokracja, którą stanowi wyłącznie komunistyczny aparat państwowy, pozostający na usługach dyktatora Stalina, generalnego Sekretarza Partji Komunistycznej. Po zanalizowaniu przejawów dyktatury komunistycznej w Rosji, a właściwie dyktatury Stalina, tępiącego bezwzględnie opozycję trockistów, Czernow uwypuklił różnice i analogje, zachodzące pomiędzy dyktaturą komunizmu w Rosji Sowieckiej i dyktaturą faszyzmu we Włoszech, w której dopatrywać się pomimo wszelkie negacje pikłych pierwiastków demokratyzmu. Czernow dał wyraz swemu przekonaniu, że zarówno dyktatura komunistyczna w Rosji, jako też dyktatura faszyzmu we Włoszech - jako ustroje państwowe nie są trwałe, a przeto upadek ich jest tylko kwestją czasu.-

Odczyt wygłoszony był przez Czernowa w języku rosyjskim. Obecnych na odczycie było około 750 osób.-

Dnia następnego Czernow wyjechał do Warszawy.-

-+++++++++++++++++++-

łystok;

5/ Perelsztejn Nadzieję - delegatkę OK MOPR Białystok;

6/ Halpern Itę - sekretarkę białostockiego komitetu dzielnicowego ZMKZB;

7/ Borówkę Michała ps. "Antoni" delegata Twa Szkoły Białoruskiej do OKKPZB Białystok i

8/ Epsztejna Josela ps. "Turek" - kierownika Wydziału zawodowego OKKPZB Białystok.-

Przy zatrzymanych znaleziono referat traktujący o pracy wsprowskiej, rezolucje i zapiski na luźnych kawtkach, dotyczące konferencji.-

O powyższem doniosłem Ministerstwu telefonogramem z dnia 22 bm. Nr.BP.3075/28.-

Powiat Grodzieński.-

Dnia 16 bm. we wsi Ciniewicze, gminy Gudziewicze wywieszono transparent z napisem "Śmierć faszystom".

Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łowżyński

W związku z rozrzuceniem odezw komunistycznych dnia 11 bm. we wsi Lubotyń /vide sprawozdanie Nr.46/ zostali zatrzymani i przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym mieszkańcy wspomnianej wsi - Kuczyński Franciszek i Józef Flanc.-

Z informacyj, posiadanych przez Starostwo w Łomży, wynika, że wskutek wyjazdu do Warszawy wybitniejszych działaczy komunistycznych - Fajnsajg Sary i Arkiera Izaaka zdekompletowany został OK ZMKwP Łomża, na którego czele stoi obecnie zdekonspirowany i postawiony w stan oskarżenia z art.102 K.K. Izaak Enoch Olech, pozostający do czasu rozprawy sądowej pod dozorem policyjnym.-

./.

58

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3070/28.T.
Dnia 24.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Związki Klasowe.

Żydowska Rada Związków Zawodowych w Łomży.

Dnia 16.b.m. z inicjatywy Rady Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży, odbyła się tamże pogadanka, na którą przybyło około 70 osób. Przemawiali bundowcy: Jakób Zamiatyn, Posesorski, Makowski, Figa, Radynowski i komunista Izaak - Enoch Olach, którzy poruszyli kwestję ostatniego strajku w Łodzi i przyczyny jego szybkiej likwidacji, oraz wyjaśnili powstałą różnicę w zapatrywaniach na kwestję robotniczą pomiędzy kominternem a paryskiem biurem porozumiewawczem. Ponieważ dyskusja weszła na tory polityczne przeto niektórzy z obecnych zaprotestowali przeciwko temu, domagając się omawiania spraw na tle stosunków ekonomicznych, bezpośrednio interesujących robotników. Wskutek takiego postawienia sprawy zebranie przyjęło charakter burzliwy, wobec czego zostało przez przewodniczącego Zamiatyna rozwiązane.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego w Zelwie.

Dnia 17.b.m. wybrano do nowego Zarządu Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w Zelwie, powiatu wołkowyskiego: Długopolskiego Pejsacha - prezes, Goldwerta Zelmana - wiceprezes, Krasnowskiego Chaima - sekretarz, Zelikowicza Oszera - skarbnik i Rawicza Szepszela - członek Zarządu.-

Związek Zawodowy. Robotników Rolnych.

Instruktor Okręgowego Zarządu Związku Zawodowego Robotników Rolnych R.P.w Lidzie zorganizował Oddział tegoż Związku w majątku Oleszewicze, gminy Kamionka, powiatu grodzieńskiego.-

./.

c/ I n n e.

Zebranie Związku Drobnych Kupców i Handlarzy w Wołkowysku.

Dnia 14.b.m. w Wołkowysku odbyło się walne zebranie członków Związku drobnych kupców i handlarzy, poświęcone sprawie targowicy w Wołkowysku, która ze względów sanitarnych ma być przeniesiona na inne miejsce. Po obszernej i w ostrej formie prowadzonej dyskusji wbrew opozycji PPS. i "Bundu" wyłoniono Komisję w składzie: Mesch Gisli, Kozowski Lejzor, Wajnsztejn Eljasz, Marocznik Jeditor, Szlarf Abłam, Szkolnik Mowsza, Kapliński Jakób i Mordachowicz Izaak, która zabiegać ma o uzyskanie pożyczki na urządzenie nowej targowicy.-

Przedstawiciele PPS. i "Bundu" starali się przeforsować na zebraniu uchwałę, protestującą przeciwko wszelkim zamierzeniom przenoszenia targowicy, motywując swe stanowisko tem że wydatkowanie około 30 tys.złotych na urządzenie nowej targowicy uważają za zbyteczne zmarnowanie pieniędzy, które użyte być mogą na inne cele.-

d/ Akcja cennikowa:

Tendencja strajkowa wśród robotników huty szklanej w Grodnie.

Robotnicy huty szklanej w Grodnie domagają się podwyżki płac i zamierzają przerwać pracę, gdyby żądania ich zostały przez Zarząd huty odrzucone.-

e/ B e z r o b o c i e :

Dnia 13.b.m. w Grajewie odbyło się zebranie bezrobotnych / około 150 osób /, na którem omawiano sprawę rejestracji pozostających bez pracy.-

Według danych z dnia 21.b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 2895 osób, a mianowicie:

powiat :	ilość:	zmniejszenie wzrost :	pobiera zapomogi:
szczuczyński	150	- 10	—
grodzieński :	464	- 9	34
białostocki:	2231	- 165	203.

./.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3070/28,T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

dnia 24 listopada 1928 r.

IX. Strajki.

Strajk robotników szewckich w Radziłowie.-

Dnia 12 bm. w Radziłowie, powiatu szczuczyńskiego zastrajkowało 12 robotników szewckich, krawieckich i kuśnierskich, którzy domagają się od pracodawców ograniczenia ilości godzin pracy dziennej.-

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45 i 46.-

Strajk robotników krawieckich w Grodnie.-

Strajk robotników krawieckich t.zw.chałupników w Grodnie został definitywnie i korzystnie dla strajkujących zlikwidowany.-

Właściciele zakładów krawieckich nie uwzględnili żądań tylko kilku osób z pośród strajkujących, które wysunęły specjalne warunki robocizny.-

...WÓDA BIAŁOSTOCKI.
...BP. 3070/28.T.
...ia 24.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

XI. Sprawy graniczne.

...legalne prze-
...oczenie granicy.

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko - niemieckiej zatrzymano : w powiecie szczuczyńskim - 6 osób, augustowskim - 3 osoby i kolneńskim 3 osoby.-

...trzymanie dezertera
...9.Strzelców Konnych.

Dnia 14.b.m. w Stawiskach powiatu kolneńskiego został aresztowany dezerter 9.p.Strzelców Konnych Chmielewski Józef, który powracał z Niemiec, skąd przemycił motocykl.- Chmielewskiego przekazano do dyspozycji żandarmerji, zaś przemycony przez niego motocykl oddano Straży Granicznej.-

...wizja sklepów galan-
...eryjnych w Augustowie.

Dnia 6.b.m. na polecenie Inspektora Straży Granicznej w Stawiskach, powiatu kolneńskiego, oficer wywiadowczy Inspektoratu Straży Granicznej w Stawiskach dokonał przy udziale 4 oficerów i 25 szeregowych Straży Granicznej szereg rewizyj w sklepach galanteryjnych w Augustowie i zakwestjonował towary pochodzenia niemieckiego, wartości ponad 4 tys. złotych.-

...ostowanie prze-
...ników.

W związku z wykryciem dnia 9 b.m. przemytu u Żuchowickiego Hirsza w Suwałkach /:vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46 :/ zostali aresztowani przez oficera wywiadowczego 29 baonu KOP. - wspomniany Żuchowicki i żona jego Chaja, oraz Noach i Aron Serwiańscy z Filipowa, powiatu suwalskiego, których przekazano władzom sądowym.-

-:-:-:-: : :-: :-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3070/28.T.
Dnia 24.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

XIII. V A R I A.

Wybory Starosty cerkiewnego w Grodnie.

Na Starostę cerkiewnego soboru prawosławnego w Grodnie wybrany został ponownie dnia 18.b.m. dotychczasowy Starosta Małaszko.-

Zmiany w Zarządzie m.Białegostoku.

W związku z ustąpieniem pułkownika rezerwy Ostrowskiego Michała ze stanowiska prezydenta m.Białegostoku na skutek czynionych mu zarzutów, których słuszność potwierdziło sprawozdanie Komisji rewizyjnej /:wydatkowanie znaczniejszych sum bez upoważnienia Rady Miejskiej i inne :/ dotychczasowy skład Magistratu ulegnie poważnym zmianom. Prowadzone dotąd pertraktacje pomiędzy poszczególnymi klubami radzieckimi nie doprowadziły do uzgodnienia zdań w kwestji wyboru nowego prezydenta i podziału miejsc w Magistracie. Nie jest wykluczona możliwość, że Rada Miejska rozpisze konkurs na stanowisko prezydenta.-

Poświęcenie i otwarcie "Domu Dziecka" w Białymstoku.

Dnia 18.b.m. w obecności Pana Wojewody Kirsta z Małżonką i przy udziale przedstawicieli władz i samorządu miejskiego w Białymstoku odbyło się uroczyste poświęcenie i otwarcie " domu dziecka ". Celem dziecińca ma być opieka codzienna nad dziećmi pochodzącymi ze sfer pracujących, szczególnie dziećmi robotnic fabrycznych, zmuszonych do pracy poza domem.-

Poświęcenia dokonał ks. Proboszcz Abramowicz, który w krótkiem przemówieniu podniósł zasługi P. Wojewodzin i pań działaczek około założenia tak ważnej dla miast placówki społecznej i życzył pomyślnego jej rozwoju.-

Następnie przemawiał Prezes Rady Miejskiej p. Mży ski, który przedstawił początkowe trudności materjalne budżet dziecińca, udział miasta w realizowaniu idei stworzenia domu dziecka w Białymstoku, wreszcie prosił o

./.

fizycznego i przysp.wojskowego w roku wyszk.1928/9," kpt. Skwarnickiego p.t. " Praca w.f.i p.w.,jako czynnik wychowawczy i jej znaczenie państwowo-twórcze", mjr. Ziętkiewicza p.t. " Rola powiatowych i miejskich Komitetów wychow.fiz.i przysp.wojsk.w organizacji pracy na terenie miast i wsi."

Po referatach ujętych w sposób wyczerpujący i ściśle opracowany nastąpiła dyskusja, której wynikiem było ustalenie kilku dezyderatów pod adresem Wojewódzkiego Komitetu i Państwowego Urzędu Wych.Fiz.i P.W.. Zjazd zakończyły referaty - prezesa Rady Miejskiej m.Białegostoku R.Młyńskiego n.t." Współudział nauczycielstwa w pracy W.F.i P.W."i kpt. dra Gołyńskiego n.t."Współudział lekarzy w pracy w.f." oraz posiedzenie plenarne Wojew.Komitetu W.F.i P.W.przy udziale przewodniczących Powiatowych Komitetów.-

guracyjne posiedze-
Rady Wojewódzkiej.

Dnia 20.b.m.w Białymstoku pod przewodnictwem p. Wojewody Kirsta i przy udziale prezesów Izby Skarbowej i Okręgowego Urzędu Ziemskiego, Naczelników Wydziałów Województwa oraz zaproszonych przedstawicieli T-wa Rolniczego i Związku Ziemian odbyło się 1-sze organizacyjne posiedzenie Rady Wojewódzkiej złożonej z 17 członków wybranych przez Sejmiki Rady miast wydzielonych.-

Zebranie zagaił p.Wojewoda podkreślając zadania Rady Wojewódzkiej jako organu kolegjalnego wspierającego Wojewodę w jego pracy i ułatwiającego mu kontakt z ludnością oraz zapoznawanie się z jej potrzebami.Następnie zaapelował do członków Rady,by w zrozumieniu swych obowiązków i znacznych potrzeb Województwa nie poskąpili czasu i sił na rozwinięcie i kontynuowanie prac dla dobra Państwa i ludności województwa, obiecując ze swej strony życzliwą współpracę.-

Po złożeniu przyrzeczenia na ręce p. Wojewody przez obecnych,Naczelnik Wydziału Samorządowego p.Galasiewicz wygłosił referaty informacyjne o zakresie działania Wp-

64

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP.3125/28.T.

T A J N E - P I L N E

Białystok dn. 4 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie
tygodniowe Nr.48 za czas
od dnia 25 listopada do
dnia 1 grudnia 1928 roku.-

Do
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu II
w
W A R S Z A W I E.-

BBP/T

Przesyłam Ministerstwa sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48 za czas od dnia 25. listopada do dnia 1. grudnia 1928 roku.-

ZA WOJEWODĘ:

NACZELNIK WYDZIAŁU BEZP.PUBL.

Odpisy otrzymują:

Pan Wojewoda w Wilnie
" " w Brześciu n/B.
" " w Nowogródku
" " w Lublinie
" " w Warszawie
" " w Tarnopolu
" " w Stanisławowie
Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
" " " " " w Wilnie
" " " " Okręgowym w Grodnie
" " " " " w Białymstoku
" " " " " w Ł o m ż y
" " " " " w Suwałkach
Sam.Ref.Inf. D.O.K. III w Grodnie
" " " " IX w Brześciu n/B.
" " " " I w Warszawie
Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
Urząd Śledczy w miejscu
Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.-

---+++++++++++++++++++++++++++++---

l.dz.

LUBELSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
Podano dn. 7/XII 1928
Zał. —
915/BP Wpis
do

I.

Po przyjęciu do wiadomości
A. A.
Lublin dn. 12/12 1928 r.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3125/28.T.

Dnia 1. grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

za czas od dnia 25.listopada do dnia 1.grudnia 1928 roku.-

I. Sytuacja ogólna.

Zobrazowany w poprzednim sprawozdaniu tygodniowem układ stosunków społeczno-politycznych na terenie Województwa Białostockiego w okresie sprawozdawczym zasadniczym zmianom nie uległ, niemniej jednakże zarysowały się w nim pewne przesunięcia, świadczące o liczeniu się przez stronnictwa opozycyjne z temi wartościami, jakie wnosi stopniowo do wierzeń politycznych ludności pokreślany stale przez Urząd Wojewódzki ruch społeczno-gospodarczy.- Sprawdzianem tego był do pewnego stopnia przebieg odbytego dnia 25 ub.m. w Sokółce zjazdu powiatowego P.S.L. "Piast" /przy udziale posłów Rataja i Łosia, oraz senatora Brzmana/. Obrady zjazdu, według oświadczenia ks.dziekana Bokszczanina /wspomnianego w sprawozdaniu Nr.47/ utrzymane były w płaszczyźnie lojalności względem Marszałka Piłsudskiego, poszczególnych dostojników państwa i policji, której autorytet podważany był dotychczas najsilniej w powiecie sokólskim przez Stronnictwo Chłopskie, a zwłaszcza posła Sawickiego.-

Poza omawianym zjazdem odbyły się dnia 25 ub.m. zjazd powiatowy mężów zaufania BBWzR wśród drobnego rolnictwa powiatu białostockiego w Białymstoku, który w wielu uchwałach swych wypowiedział się przeciwko składowi personalnemu wybranej dnia 20 listopada br. Radzie Wojewódzkiej /punkt XIII. sprawozdania Nr.47/, wiec sprawozdawczy posła Roga /P.S.L."Wyzwolenie"/ w Jasienicy, powiatu ostrowskiego i wreszcie zjazd powiatowy delegatów-sympatyków Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" w Ostr[illegible]

działalności, jeżeli pominąć udział OKKPZB Białystok w kampanji przedwyborczej do Rady Powiatowej Kasy Chorych pośrednio przez PPS Lewicę i Towarzystwo Szkoły Białoruskiej, którego kandydat, Gryczuk Mikołaj, członek Zarządu Okręgowego T.S.B. w Białymstoku i delegat tegoż Zarządu zjazd T.S.B. w Wilnie figurował na liście Bloku Robotniczego Lewicy PPS i Lewicy Robotniczej.- Wobec unieważnienia tej listy ze względów formalnych udział komunistów i P.P.S. Lewicy w traktowanej kampanji przedwyborczej posiada charakter demonstracyjnych wystąpień przeciwko PPS, która zwołała dnia 25 ub.m. dwa wiece przedwyborcze, w tem jeden z udziałem posła Arciszewskiego.-

Jak już zaznaczyłem w jednem z poprzednich sprawozdań, zwolennicy Frakcji Rewolucyjnej PPS w białostockim OKRPPS rozpoczną niewątpliwie po wyborach do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku /16 grudnia/ akcję na rzecz Frakcji, aby wykorzystać istniejące obecnie dla niej możliwości w białostockim okręgu przemysłowym i w powiecie wołkowyskim. Licząc się z temi możliwościami, P.P.S. zdradza obecnie żywsze zainteresowanie się partyjnym okręgiem białostockim i w związku z tem delegować ma w najbliższym czasie na teren okręgu funkcjonarjusza CKW Dobrowolskiego, znanego tutaj ze swej działalności w okresie wyborów do Sejmu i Senatu r.1928, który ma być niejako opiekunem wspomnianego okręgu z ramienia CKWPPS.-

****

słuszności wykuszczonych " prawd ",red.ks.Sawoniewski kończy artykuł następującym zwrotem: " Wszelki ucisk , wszelkie gnębienie ducha narodowego wcześniej czy później musi mieć swój koniec,albowiem co w obronie tego ducha umrze, żyć będzie."

"Życie i Praca" Łomża.

Numer 48 z dnia 25 ub.m.

W art. " Z Sejmu " poseł Staniszkis,analizując stosunek poszczególnych Stronnictw i ugrupowań politycznych w Sejmie do rządowego projektu budżetu Państwa, zaznacza,m.in.,że najsilniejsze rozgoryczenie do Rządu istnieje w PPS. z powodu rozłamu,dokonanego w jej szeregach pod wpływem Ministra Moraczewskiego.-

W tymże artykule poseł wyjaśnia w dalszym ciągu,że ani ze strony Rządu, ani też BBWz R. nie został wniesiony konkretny projekt zmiany Konstytucji i,że Klub BBW z R. zgłosił do laski marszałkowskiej jedynie wniosek,ażeby Sejm uchwalił,iż przystępuje do rewizji Konstytucji i polecił Komisji Konstytucyjnej opracowanie projektu zmian Konstytucji w ciągu trzech miesięcy co,zdaniem posła,nie wyświetla należycie,w jakim kierunku pragną zmiany Konstytucji Rząd i BBWz R.-

W tymże numerze tygodnika ogłoszona jest deklaracja Koła radnych narodowych m.Łomży z dnia 12.listopada br.,wyjaśniająca przyczyny,dla których Koło uchyliło się od głosowania nad wnioskiem Powiatowego Komitetu Niepodległości w Łomży o przemianowanie nazw niektórych ulic Łomży i nie brało udziału w uroczystem posiedzeniu Rady Miejskiej dnia 11.listopada b.r.-

W deklaracji tej Koło radnych narodowych m.Łomży zapowiada również,że w najbliższym czasie zwoła szereg zebrań w celu wyświetlenia tej sprawy ogółowi wyborców,-/ dotychczas tego rodzaju zebrania nie odbyły się /.-

b/ Prasa żargonowa.

- n e g a t y w n e.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

może być reprezentacją szerokich warstw społeczeństwa a jest tylko de facto instytucją ziemiaństwa. Przez dokonanie takiego wyboru Wydziału Wojewódzkiego zlekceważono drobne rolnictwo i rzesze pracujących w miastach wskutek czego zaprzepaszczono pacyfikację warunków politycznych i społecznych Województwa Białostockiego. Jak długo taki stan istnieć będzie na terenie Województwa Białostockiego, tak długo nie może być mowy o współpracy drobnego rolnictwa z ziemiaństwem w sprawach gospodarczych, kulturalnych i społecznych. 2/ Zebrani .... wyrażają zdziwienie, że Komitet Wystawy Przemysłowo-Rolniczej w Białymstoku, który częściowo korzystał z funduszów państwowych, do dnia dzisiejszego nie ogłosił sprawozdania rachunkowego. 3/ Zebrani .... stwierdzają, że polityka Rządu i dążności BBWzR idą po linji interesów Polski i jej obywateli, oraz wyrażają pełne zaufanie Klubowi Sejmowemu BBWzR. 4/ ... stwierdzają konieczność rewizji Konstytucji i potępiają tych posłów, którzy bronią obowiązującej Konstytucji, narzuconej Polsce przez pierwszy Sejm." Obecnych na zjeździe było około 80 osób.-

b/ Polskie Stronnictwo Ludowe "Piast".

Powiat Sokólski

Dnia 25 ub.m. odbył się w Sokółce zapowiadany od kilku tygodni powiatowy zjazd delegatów P.S.L."Piast" przy udziale posłów Rataja i Łosia, oraz senatora Erdmana.- Pierwszy przemawiał poseł Rataj. Określiwszy geograficzne położenie Polski, podkreślił on zagrażające stale Polsce niebezpieczeństwo ze strony Rosji Sowieckiej i Niemiec, a następnie zobrazował przebieg wyborów do Sejmu i Senatu r.1928, dowodząc, że wybory te odbyły się przy czynnym udziale w nich Rządu, który traktował je jako pierwszy etap swego dążenia do zmiany Konstytucji. Zdaniem posła Rataja, wysiłki Rządu w tym kierunku o ty-

natorowi Edmanowi za przybycie do Sokółki, wyraził swe zadowolenie, że przemawiający na zjeździe nie rzucali obelg na poszczególnych dostojników Państwa i policję, jak czynią to inni posłowie, a zarazem zwrócił uwagę na konieczność utworzenia sekretarjatu P.S.L. "Piast" w Sokółce i częstego odwiedzania Sokółki i powiatu sokólskiego przez posłów i senatorów P.S.L. "Piast". Odpowiadając na przemówienie ks. dziekana Bokszczanina, poseł Rataj oświadczył, że utworzenie sekretarjatu stronnictwa niemożliwe jest narazie ze względów materjalnych i, że nieliczni posłowie i senatorowie jego stronnictwa nie mogą należycie obsługiwać wszystkich okręgów wyborczych, niemniej jednakże zapewnił, że powiat sokólski częściej niż dotychczas będzie odwiedzany przez posłów P.S.L."Piast".

Na wniosek posła Łosia zebrani na zjeździe /około 120 osób/ uchwalili następującej treści rezolucję /redacji posła Rataja/: 1/ Zjazd delegatów uważa za wskazane połączenie wszystkich ugrupowań włościańskich; 2/protestuje przeciw uchwale Senatu o usunięciu ze szkoły praktyk religijnych; 3/ apeluje do posłów klubu P.S.L. "Piast", by przeciwstawili się wszelkim projektom, któreby miały na celu odebrania praw ludności, bądź obalenie ustroju parlamentarnego Państwa; 4/ domaga się, ażeby Rząd co roku z wyrębów leśnych przeznaczał na potrzeby drobnych rolników odpowiednią ilość drzewa budulcowego na spłaty po cenach zniżonych; 5/ uznaje potrzebę zorganizowania silnej samopomocy rolników przez stworzenie spółdzielczości rolniczej; 6/ domaga się wydatnych kredytów Banku rolnego dla małorolnych; 7/ domaga się stworzenia wędrownych kursów rolniczych; 8/ domaga się skomasowania podatków i wyznaczenia tylko dwu terminów płatności w roku: w jesieni i na wiosnę; 9/ uchwala pełne uznanie i zaufanie klubowi P.S.L. "Piast", a w szczególności prezesowi Witosowi i b.Marszałkowi Sejmu Ratajowi za obronę na terenie Sejmu i kraju spraw drobnego rolnika;

70

nia wiecu ks. wikary Wagner zapytał posła Roga, dla-
czego urządził wiec na wspomnianym placu bez zezwole-
nia proboszcza parafji. Na tem tle doszło do zamiany
zdań pomiędzy ks. Wagnerem i posłem Rogiem; ks. Wagner
zarzucił posłowi Rogowi brak inteligencji, zaś poseł
Róg nazwał ks. Wagnera głupim, jak but smarkaczem.-
Obecnych na wiecu było około 100 osób.-

---+++++++++++++++++++++---

skarbnik, wszyscy członkowie, względnie sympatycy Chrześcijańskiej Demokracji.-

e/ Organizacje rolnicze.

Powiat Łomżyński:

Istniejące w powiecie łomżyńskim organizacje rolnicze, podporządkowane Centralnemu Towarzystwu Rolniczemu i Centralnemu Związkowi Kółek Rolniczych czynią starania, mające na celu połączenie się tych organizacyj. Do wysuniętej przez nie koncepcji Zarządy Centralne traktowanych organizacyj odnoszą się nieżbyt przychylnie, wychodzą one bowiem z założenia, że przedewszystkiem powinna być przeprowadzona fuzja ich Zarządów.-

f/ Związek Osadników Wojskowych.

Powiat Łomżyński:

Dnia 25 ub.m. w Łomży odbyło się przy udziale około 150 osób zebranie organizacyjne osadników wojskowych i cywilnych, na którem postanowiono utworzyć w Łomży Oddział Powiatowy Związku Osadników Wojskowych i Cywilnych, do którego Zarządu weszli: Mackiewicz Władysław, inwalida wojenny, urzędnik Urzędu Akcyz i Monopolów Państwowych w Łomży, Stolnicki Józefa rolnik z Łomży, Parasiak Feliks, osadnik z Elżbiecina i Bieniak Wacław, osadnik z Konarzyc.-

Ponadto zebranie uchwaliło następującą rezolucję: polecono Zarządowi 1/ wystąpienie do władz z żądaniem przyspieszenia wypłaty osadnikom przez Bank Rolny pożyczek w wysokości do 2500 zł.; 2/ poczynienie kroków w celu odroczenia przez Nadleśnictwo w Łomży egzekucji należności z mocy wyroków sądowych za pobrany na kredyt przez osadników budulec na nowopowstałe osiedla - ze względu na tegoroczny nieurodzaj; - 3/ opracowanie wniosku o przekazanie osadnikom na własność przyznanych im parceli oraz warunków udzielania pożyczek przez Bank Rolny; -
4/ zgłoszenia niezwłocznie przystąpienia Oddziału do federacji związku związków i nawiązanie kontaktu z Kołem Oficerów Rezerwy w Łomży.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

15

702

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.3125/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

Dnia 1. grudnia 1928 r.

V. Sekty religijne.

- N e g a t y w n e -

-+++++++++++++++++++++++-

rozwoju ruchu spółdzielczego wśród żydów i wystąpił z projektem utworzenia w Wołkowysku żydowskiej kooperatywy rolniczej. Kwestja utworzenia tej kooperatywy nie została na zebraniu zdecydowana.-

Organizacja "Hechaluc-Pioner" w Łomży.

Dnia 24 ub.m. w Łomży odbył się odczyt n.t." Drogi młodzieży żydowskiej", urządzony przez organizację "Hechaluc-Pioner". Przewodniczył Naguszewer Dawid, przemawiali zaś - Uryński i Domowicz Dawid, z których pierwszy zobrazował historję rozwoju organizacji "Hechaluc - Pioner", prześladowania jej przez rządy carskie, stosunki w Palestynie i zasługi kapitana Trumpeldora.-

Domowicz Dawid, sjonista, radny m.Łomży i wydawca tygodnika " Łomżer Sztyme" podkreślił przedewszystkiem rolę "Komsomołu" w walce z ideologją sjonistyczną w Rosji Sowieckiej, poczem wskazał na konieczność zaciągania się młodzieży żydowskiej w szeregi "Hechaluca" i konsekwentnego zdążania do odbudowy państwa żydowskiego w Palestynie przez podnoszenie wśród społeczeństwa żydowskiego wiary w ostateczne zwycięstwo idei sjonistycznej.-

Odczyt zakończony został odśpiewaniem pieśni na cześć kapitana Trumpeldora.-

Stowarzyszenie "Jutrznia" w Łomży.

Tegoż dnia w Łomży odbyło się organizacyjne zebranie Stowarzyszenia Robotniczego Wychowania Fizycznego "Jutrznia na którem dłuższe przemówienia o znaczeniu sportu i wychowania fizycznego dla rozwoju fizycznego i umysłowego mas robotniczych wygłosili - Zamiatyn Jakób, prezes organizacji "Bundu" w Łomży, Gajst Pinches, bundowiec, radny m.Łomży i Zygelbaum ps. "Artur" z Warszawy.-

Towarzystwo "Ort" w Białymstoku.

Dnia 25. ub.m. w Białymstoku staraniem Towarzystwa " Ort " wygłosił odczyt Ejsurewicz Borys, członek Centralnego Komitetu T-wa " Ort ".- Scharakteryzował on dotychczasową działalność Towarzystwa i wskazywał na istniejące możliwości rozszerzania jego zakładów przemysłowych, przy pomo-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3125/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

Dnia 1. grudnia 1928 r.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

Powiat Bielsk-Podl.

Dnia 21 ub.m. w osadzie Orla zatrzymana została pod zarzutem działalności antypaństwowej mieszkanka wspomnianej osady, Rosz Estera, którą po zbadaniu zwolniono, sprawę zaś przeciwko niej skierowano do władz sądowych.-

Dnia 24 ub.m. w Bielsku Podlaskim został zatrzymany pod zarzutem należenia do organizacji komunistycznej i brania udziału w występieniu antypaństwowem dnia 10 ub.m. w Kleszczelach, powiatu bielskiego /vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46/ mieszkaniec Kleszczel, Rubinsztejn Moses, który przybył do Bielska-Podlaskiego na mające się odbyć tutaj zebranie komunistyczne. Zebranie to nie doszło do skutku. Zatrzymanego Rubinsztejna przekazano dnia 26 ub.m. z materjałami oskarżenia Sędziemu Śledczemu 2-go rewiru w Bielsku-Podlaskim, który postawił go w stan oskarżenia z art.102 K.K. i osadził w więzieniu.-

Powiat Białostocki

Dnia 23 ub.m. oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Białymstoku urządził zabawę, na której wznoszono okrzyki antypaństwowe. Zabawa ta została przez policję rozwiązana na skutek informacyj uczestnika jej Kozłowskiego Konstantego, agenta firmy "Singer" który napadnięty został przez nieznanych spraw-

na na wyjazd do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.-

Szczupaka Hersza z materjałami oskarżenia przekazano sędziemu śledczemu w Ostrowi-Mazowieckiej, zaś Szczupaka Jankla Komendzie Powiatowej P.P. w Radzyminie.-

Powiat Ostrołęcki.-

W wyniku przeprowadzonych dochodzeń w związku z rozrzuceniem dnia 10 ub.m. odezw komunistycznych w obrębie koszar w Wojciechowicach - dnia 21 ub.m. zostali zatrzymani technicy organizacji ZMKwP w Ostrołęce - Hersz Bocian / z dowodami rzeczowymi/, Bocian Icek, Chaim Zysk, Szloma Frydman i dnia 22 ub.m. również technik tej organizacji Moszek Kosacki - wszyscy zamieszkali w Ostrołęce.

Dnia 22 ub.m. przekazano ich z materjałami oskarżenia sędziemu śledczemu w Ostrołęce, który Szlomę Frydmana /lat 14/ zwolnił jako małoletniego, Hersza Bociana, Chaima Zyska i Moszka Kosackiego osadził w więzieniu /areszt bezwzględny jako środek zapobiegawczy/, zaś względem Icka Bociana zastosował areszt prewencyjny do czasu złożenia przezeń kaucji w sumie 2 tys.złotych.-

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Ostrołęcki

Na dzień 25 ub.m. zwołany został do Ostrołęki /sala Straży Ogniowej/ powiatowy zjazd delegatów - sympatyków Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc", na który przybyło 27 sympatyków "Samopomocy", przeważnie z gminy Troszyn z Opęchowskim Antonim, członkiem Zarządu Głównego "Samopomocy" na czele.-

Celem zjazdu było wybranie Komitetu Powiatowego stronnictwa i opracowanie wytycznych dla jego pracy organizacyjnej w powiecie ostrołęckim. Na salę obrad przed rozpoczęciem się zjazdu wpuszczano tylko te osoby, które posiadały zaproszenia. Obrady zjazdu otworzył Zygmunt Szymański /zamieszkały w Warszawie przy ulicy Siedleckiej 17 m.1./, kierownik wydziału ogólno-organizacyjnego Sekre

czyć należy, że na jego żądanie odprowadziła go na stację policja, gdyż obawiał się on powtórnego pobicia przez ludność.-

W czasie przebywania Szymańskiego na posterunku P.P. w Ostrołęce interwenjował telefonicznie w jego sprawie poseł Wojtowicz z Warszawy.-

Powiat Kolneński

W ostatnich dwóch tygodniach działał instruktor Falkowski Bolesław w gminie Gawrychy, gdzie udało mu się zwołać zebranie we wsi Wyk / w mieszkaniu Piotra Gawrychy/. Na zebranie to przybyli Piotr Gawrycha, Bronisław Wyrzyk, Paulin Murczyk i Władysław Zawalich, którym Falkowski wydał legitymacje członkowskie "Samoobrony". W innych wsiach gminy Gawrychy wszelkie wysiłki Falkowskiego skończyły się dla niego całkowitem niepowodzeniem.-

o/ Wyroki sądowe.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Grodnie z dnia 26 ub. m. zostali skazani z art.102 cz.I. K.K. za działalność antypaństwową:

1/ Baran Gabrjel, Stocki Pejsach, Helfgotówna Zełda i Wajnach Szloma /sprawa z oskarżenia Helfgot Zełdy i innych/ na 6 lat ciężkiego więzienia każdy - z zastosowaniem Ustawy o amnestji;

2/ Myszko Eljasz, Ramiec Jankiel, Tarłowski Szymon i Wawer Jeszu /sprawa z oskarżenia Myszko Eljasza i innych/ na 4 lata ciężkiego więzienia każdy z zastosowaniem Ustawy o amnestji.-

---++++++++++++++++++++++-

ko-mazowieckiego czynią przygotowania do połączenia się w jedną organizację zgodnie z wytycznymi fuzji obu Związków, dokonanej dnia 11 listopada br.-

PZK i ZZP. w Białymstoku.-

Dnia 25 ub. m. w Białymstoku odbył się wspólny wiec miejscowych oddziałów Zjednoczenia Zawodowego Polskiego i Polskiego Zjednoczenia Kolejarzy pod przewodnictwem Leśnego. Przemawiali - Nowakowski z Warszawy, Ciszewski z Wilna i Leśny. Oceniali oni obecną sytuację pracowników kolejowych i kładli nacisk na konieczność połączenia się siedemnastu istniejących dotychczas organizacyj zawodowych kolejarzy w jedną, silną organizację, której podstawą winno być Zjednoczenie Kolejowców Polskich, powstałe z połączonych PZK i ZZP.-

Na wniosek prezesa Nowakowskiego zebrani na wiecu /około 80 osób/ uchwalili rezolucję, domagającą się od Zarządu Głównego Z.K.P. złożenia pośrednio przez Rząd Sejmowi projektów: 1/ pragmatyki służbowej, ustawy emerytalnej, obejmującej wszystkich pracowników kolejowych, oraz ustawy o pomocy lekarskiej i o postępowaniu dyscyplinarnem względem pracowników kolejowych, 2/ podwyższenia obecnie otrzymywanych poborów o dalsze 15%, wypłacenia niedopłaconego komornego za rok ubiegły, podwyższenia dodatku mieszkaniowego dla etatowych, podwyższenia dodatków za pracę nocną o 100% dla wszystkich pracowników, zatrudnionych w nocy, 3/ przyznania pensji służbie drogowej, handlowej i magazynowej, oraz przemianowania na stałych - wszystkich tych pracowników czasowych i próbnych, którzy pracowali jeden rok na kolei.

Zjednoczenie Zawodowe Polskie.

Dnia 25 ub.m. w Białymstoku odbyło się pod przewodnictwem Władysława Filipowicza zebranie członków Z.Z.P., na którem poseł Jankowski, prezes Zarządu Głównego Z.Z.P. wygłosił referat o warunkach pracy robotników w Polsce.-

./.

der Hersz i Goldberg Elka.-

Dnia 27 ub.m. odbyło się zebranie cechu fryzjerskiego przy Związku Rzemieślników Żydowskich w Białymstoku, na którem ustalono czas dziennej pracy w zakładach fryzjerskich.-

d/ Inne.

Związek Obrony Wierzytelności i Prawa Własności w powiecie bielskim.-

Instruktor Centrali Związku Obrony Wierzytelności-i i Prawa Własności w Kielcach, Koniuszy Stanisław wygłosił dnia 25 ub.m. w Siemiatyczach, powiatu bielskiego odczyt o zadaniach i celach Związku.- Obecnych - około 30 osób.-

Bezrobocie.-

Zakłady przemysłu drzewnego w Lipowcu /Augustów/ zwolniły dnia 20 ub.m. 15 robotników sezonowych.- Przewidywane są również dalsze zwalniania robotników sezonowych, zatrudnionych we wspomnianych zakładach.ó

Dnia 26 ub.m. uruchomiona została nieczynna od dłuższego czasu huta szklana "Janina" w Grajewie, zatrudniająca ponad 170 robotników. Huta przystąpiła obecnie do wyrobu butelek dla Państwowego Monopolu Spirytusowego i w tym celu sprowadziła kilkudziesięciu specjalistów majstrów butelkarzy, którzy uskarżają się już na niedotrzymanie przez zarząd huty zawartej z nimi umowy w sprawie mieszkań. Pewna część wspomnianych majstrów zamierza wyjechać z Grajewa, domaga się jednak odszkodowania od zarządu huty.-

wił istotę rozłamu w PPS, przyczem podkreślił, że moralnie skompromitowany pos. Jaworowski siłą rzeczy musiał przejść na usługi Rządu i, że przy skompromitowanym pos. Jaworowskim skompromitował się również Minister Moraczewski. -

Drugi z kolei mówca, Gomoliński zobrazował dotychczasowy przebieg kampanji przedwyborczej do Rady Kasy Chorych, podkreślając na rzekome pójście odosobnionego BBWzR po linji interesów bloku Ch.D. i N.P.R. Na skutek opozycji ze strony PPS Lewicy, prezydjum wiecu udzieliło głosu sekretarzowi OKPPS Lewicy w Białymstoku Chyli Stefanowi, który oświadczył m.in., że PPS Lewica nie pozostaje w żadnym stosunku z organizacjami antypaństwowemi. Na przemówienie Chyli replikował Macanko, zarzucając P.P.S. Lewicy tchórzostwo. Obecnych na wiecu było około 250 osób.-

---++++++++++++++++++++++---

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3125/28.T.
Dnia 1.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Wywożenie do Niemiec młodych dziewcząt.

Dnia 13.ub.m. została zatrzymana pod zarzutem wywożenia do Niemiec młod-ych dziewcząt i przekazana z materjałami oskarżenia Sędziemu Śledczemu w Augustowie Arciszewska Marjanna, lat 61, mieszkanka osady Raczki, powiatu augustowskiego.-

Katastrofa kolejowa na stacji Szepietowo.

Dnia 23.ub.m.na stacji Szepietowo w powiecie wys.-mazowieckim podczas przetaczania wagonów pociągu zbiorowego Nr.774 jeden z odepchniętych wagonów uderzył w bok manewrującego składu pociągu wskutek czego dwa wagony towarowe zostały uszkodzone, a trzeci zrzucony z toru i wywrócony do góry kołami. Przybyłe z Białegostoku pogotowie ratunkowe oczyściło tor w ciągu kilku godzin.- Wypadków z ludźmi i przerwy w komunikacji nie było.-

Wystąpienie przeciwko sekwestratorowi Urzędu Skarbowego w Suwałkach.

Dnia 22.ub.m. mieszkaniec m.Suwałk Feliks Suchocki z żoną i matką, uzbrojeni w drąg i widły, stawili czynny opór sekwestratorowi Urzędu Skarbowego Dworzeckiemu, któr w asyscie szeregowego P.P., chciał zasekwestrować im za zaległe podatki konia. Po przybyciu pomocy policyjnej Suchocki należność podatkową uiścił w całości.-

Wystąpienie przeciwko szeregowemu P.P. w Suwałkach.

Wdrożono dochodzenie przeciwko zamieszkałemu w Suwałkach Budrewskiemu Władysławowi, który pod wpływem alkoholu dopuścił się znieważenia czynnie szeregowego P.P.Budysza ze stanu Komisarjatu P.P.w Suwałkach w czasie pełnienia przezeń czynności służbowych.-

Wystąpienie przeciwko szeregowym P.P.w powiecie białostockim.

Dnia 25.ub.m.zostali osadzeni w areszcie policyjnym w Supraślu, powiatu białostockiego, zatrzymani za zakłócenie spokoju publicznego w stanie nietrzeźwym mieszkańcy Supraśla Piotrowski Józef i Nowakowski Franciszek.-

Na skutek ich krzyku w areszcie / w którym rozbili piec i szyby, oraz wyłamali okna / zgromadził się przed

81

kańców gminy Mały - Płock, powiatu kolneńskiego, których pobito; napadniętych nie obrabowano.-

W wyniku przeprowadzonych dochodzeń ustalono, że sprawcami napadów są Chyliński Czesław, Siwik Marjan i Myśliński Bolesław, zamieszkali we wsi Rakowo - Chmielowo, gminy Mały - Płock, których aresztowano i przekazano z materjałami oskarżenia do dyspozycji władz sądowych.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

35 82

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3125/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

Dnia 1. grudnia 1928 r.

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Powiat Bielsk - Podlaski

Dnia 27 ub. m. na moście szosowym pomiędzy Drohiczynem i Siemiatyczami w odległości 3 klm. od Drohiczyna w powiecie bielskim nieujawnieni dotychczas sprawcy położyli barjerę i dwa kamienie, które usunięte zostały przez szeregowych P.P., patrolujących szosę.

im. Marszałka Piłsudskiego w Grodnie i przemianować ulicę Cmentarną w Kamionce na ulicę " 11 listopada".-

Białystok, dnia 4 grudnia 1923 r.

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

A.T.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.NP. 3169/28.T.

Białystok dn 7. grudnia 1928 r.

TAJNE PILNE

84

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu II.

w Warszawie

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49 za czas od dnia 2.do 7.grudnia 1928 roku.

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49 za czas od dnia 2. do dnia 7.grudnia 1928 roku.-

Za Wojewodę:

- Zeinyatka

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Brześciu n/B.
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " w Białymstoku
12/ " " " " " w Łomży
13/ " " " " " w Suwałkach
14/ Sam.Ref.Inf.D.O.K.III. w Grodnie
15/ " " " " IX. w Brześciu n/B.
16/ " " " " I. w Warszawie
17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18/ Urząd Śledczy w miejscu
19/ Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.

-§-§-§-§-§-§-§-§-§-§-§-§-§-§-§-§-§-

B.P.I.S.

LUBELSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
Wpisano dn. 14/XII 1928 r.
Zał.
915/Fin-28

Do

Po przejrzeniu do wiadomości
A. A.
Lublin, dn. 18/12 1928 r.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
L.dz.Ref. 3189/28.T.
Białystok, dnia 7 grudnia 1928 r.

85

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49
za czas od dnia 2. do dnia 7.grudnia 1928 r.

I. Sytuacja ogólna.

Okres sprawozdawczy, ubogi w przejawy ruchu społecznego, narodowościowego i zawodowego, cechuje pewne ożywienie działalności polskich stronnictw politycznych, która o tyle jest charakterystyczna, że odsłania powstrzymywanie się stronnictw opozycyjnych od wyraźnego atakowania Rządu, oraz alarmowanie społeczeństwa przez te stronnictwa z racji pasywności bilansu handlowego Państwa. Trwająca kampanja przedwyborcza do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku, w której żywy udział biorą BBWz R., PPS., Ch.D., Bund i nieznacznie komuniści, wzrastające w powiatach białostockim, wołkowyskim i mniej bielskim możliwości pracy organizacyjnej dla Frakcji Rewolucyjnej PPS., dla której mimo wszystko moralną porażką jest upadek " Przedświtu " w Białymstoku, wyczerpują całkowicie przejawy ruchu politycznego na terenie Województwa Białostockiego w ub.tygodniu.-

Ruch wywrotowy bardziej charakterystycznych spostrzeżeń nie przyniósł, uwidocznił natomiast kilka faktów zazębiania się współpracy KPZB.i PPS. Lewicy z Towarzystwem Szkoły Białoruskiej, co uwzględnione zostanie w oddzielnem sprawozdaniu do Ministerstwa.-

Wreszcie ruch społeczny, związany przyczynowo z obchodem rocznicy powstania listopadowego i "Tygodnia policjanta" uzewnętrznił m.in. zrozumienie dla służby korpusu policyjnego i stworzył wiele dodatnich wartości, mogących już w najbliższej przyszłości zbudować grunt dla szerszego, niż dotychczas współdziałania społeczeństwa z policją.-

W stanie bezpieczeństwa w przygraniczu i na terenie poszczególnych powiatów Województwa poważniejsze zmiany nie zaszły. W powiatach bielskim, ostrowskim i łomżyńskim unieszkodliwiono liczny element kryminalny, co niewątpliwie przyczyni się do

3. 86

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr KP. 3189/28.T.
Dnia 7.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 49.

I. Przegląd prasy.

— N e g a t y w n e —

lucję ,wzywającą Zarząd Główny Ch.D. do podjęcia starań, mających na celu naprawę obecnego systemu podatkowego. Obecnych - około 20 osób.-

d/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Wołkowyski:

Zrażony dotychczasowemi niepowodzeniami instruktor Stronnictwa Worobiej zaprzestał w ubiegłym tygodniu działalności organizacyjnej.-

Powiat Grodzieński:

Zorganizowane w swoim czasie przez instruktora Musejkina koła lokalne Stronnictwa Chłopskiego w powiecie grodzieńskim stopniowo zamierają.-

e/ Polskie Stronnictwo Ludowe " Wyzwolenie".

Powiat Suwalski:

Dnia 2.b.m. w Suwałkach odbył się przy udziale posła Hadaja wiec P.S.L."Wyzwolenie",zwołany przez miejscowego działacza Stronnictwa Szczepana Słowikowskiego. W obszernym referacie o sytuacji politycznej i gospodarczej Polski poseł Hadaj ~~zarzucił~~ ponawiał Rząd o niedocenianie żywotnych zagadnień drobnego rolnictwa i kultury rolnej, oświetlił tendencyjnie przebieg wyborów do Sejmu i Senatu i uwypuklił rzekomy zamach Rządu na zasady demokratyzmu państwowego, podkreślając równocześnie, że Stronnictwa lewicy przeciwstawią się solidarnie temu zamachowi i nie dopuszczą do pogwałcenia Konstytucji przez BBWz R.i Rząd-

Drugi z kolei przemawiał na wiecu Gałaj Wawrzyniec ~~przełożony~~ prezydent m. Suwałk, który negował słuszność dopatrywania się genjuszów wśród członków.Rządu i oskarżał Rząd o szukanie natchnienia i poparcia u truposzów w Dzikowie i Nieświeżu."

Wreszcie organizator wiecu, Słowikowski omawiał sprawy lokalne,a między innemi sprawę scalenia gruntów m.Suwałk, ~~którax~~ na się zainteresować bliżej poseł Hadaj.-

Na wiec przybyło około 100 osób, które stopniowo opuszczały salę, wobec czego prezydent Gałaj i Słowikowski przemawiali zaledwie do garstki osób.-

/.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr BP. 3189/28.T.
Dnia 7 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 49

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia

Społeczne.

a/ Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet.

Powiat Suwalski: Dnia 29 ub.m.na zebraniu członków Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet w Suwałkach.postanowiono utworzyć Ligę Samowystarczalności Gospodarczej i powołać do jej zarządu 15 osób z pośród organizacyj społecznych i miejscowego kupiectwa; jedno miejsce w Zarządzie Ligi zarezerwowane dla przedstawiciela Sejmiku Powiatu Suwalskiego.-

b/ Towarzystwo "S o k ó ł".

Powiat Bielsk-Podl. Dnia 29 ub.m.w Bielsku Podlaskim wygłosili odczyty o celach i zadaniach Towarzystwa "Sokół" prezes Zarządu Okręgowego T-wa "Sokół" w Białymstoku, Pichler i wiceprezes tego Zarządu Chrząstowski. Obecnych na odczycie było około 80 os.-

c/ Związki i organizacje b.wojskowych.

Powiat Sokólski: Dnia 2.b.m. w Sokółce odbyło się zebranie Związku b. ochotników wojsk polskich,na którem omawiano sprawy organizacyjne.-

d/ Straże Ogniowe.

Powiat Ostrowski: Dnia 2.b.m. we wsi Białe - Błoto gminy Brańszczyk, odbyło się zebranie organizacyjne Ochotniczej Straży Ogniowej. Do Zarządu Straży wybrano: Iglikowskiego Ignacego,nadleśniczego - prezes, Zasłonę Stanisława ,leśniczego-wiceprezes, Cenzora Romualda - sekretarz, Kłosa Franciszka -skarbnik.i Zakrzewskiego Jana - naczelnik zespołu.-

e/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

Powiat Stowarzyszenie Dnia 2.b.m. w Krzemienicy,powiatu wołkowyskiego odbyło

/

dla dobra Ojczyzny i społeczeństwa.-

Kasa "Stewczyka" w Dobrzyniewie.

Dnia 2.b-m. w Dobrzyniewie Dużem, powiatu Białostockiego odbyło się zebranie organizacyjne Kasy "Stewczyka" pod przewodnictwem Grzegorczyka i przy udziale posła Łosia. Referat o celach i zadaniach Kasy "Stewczyka" wygłosił R. Tworkowski.

Po dłuższej dyskusji nad jego referatem zebrani postanowili zorganizować w Dobrzyniewie Kasę "Stewczyka" i wybrali do jej Rady Nadzorczej: Łotowskiego, kierownika szkoły powszechnej, posła Łosia, K.Hancewicza, W.Ostapowicza I.Grzegorczyka i A.Żukowskiego, oraz do Zarządu - K.Hancewicza - prezes, Sokólskiego i Ostapowicza - członkowie.-

Na prezesa Rady Nadzorczej wybrano I.Grzegorczyka.-

-:-:-:-:-:-ooOoo-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3189/28.T.
Dnia 7 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

90

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Ż y d z i.

Odczyty sjonistyczne w Grajewie.

W dniach 29 i 30 ub.m. oraz 2-i 3.b.m. sjoniści A.Lewinson z Łodzi i rabin Barg z Białegostoku wygłosili w Grajewie cykl odczytów, poświęconych propagandzie na rzecz akcji palestyńskiej.-

...wo "Tarbut"w Zelwie.

Dnia 3.b.m.w Zelwie, powiatu wołkowyskiego- rabin Szapiro Owsiej z Palestyny wygłosił odczyt propagandowy o akcji palestyńskiej.-

...rganizacja sjonistycz... ...w Kolnie.

Dnia 30 b.m. w Kolnie pod przewodnictwem Cywiakowskiego Abrama odbyło się walne zebranie członków organizacji sjonistycznej. Omawiano sprawy organizacyjne i finansowe.-

...rganizacje sjonistycz... ...w pow.ostrowskim.

Sjonistka Holcman z Ostrowi-Mazowieckiej wygłosiła dnia 1 b.m. w Małkini odczyt o twórczości literackiej Pająka Hersza.-

Organizacja sjonistyczna w Broku urządziła dnia 1 b.m. odczyt zbiorowy o akcji palestyńskiej. Przemawiali Zarębski Hersz, Szajbowicz Hersz i Korytnicki Isza.-

Replikowali na ich wywody obecni na sali komuniści, którzy negowali celowość emigracji żydów do Palestyny, a natomiast podnosili konieczność umasowienia ruchu społecznego żydów w Polsce.-

...Tarbut" w Ostrowi... ...owieckiej.

Dnia 1 b.m. na zebraniu członków Stowarzyszenia " Tarbut " w Ostrowi-Mazowieckiej powzięto uchwały, dotyczące zwolnienia od opłaty szkolnej dzieci biednych rodzin żydowskich, założenia bibljoteki dla dziatwy szkolnej i zorganizowania dokształcających kursów wieczorowych.-

...Bund" w Bielsku... ...dlaskim.

Organizacja "Bundu" w Bielsku Podlaskim urządziła dnia 1 b.m. odczyt n.t."Historja żydów w Polsce" wygłoszony przez miejscowego działacza bundowskiego Kaca Józefa.

-:-:-:-:-:-:-:-

Powiat Białostocki:

Aresztowanie dnia 21.ub.m pełnej obsady OK.KPZB. Białystok spowodowało zawieszenie działalności wszystkich organizacyj partyjnych okręgu białostockiego do czasu wyjaśnienia "powodów wsypy" przez KC.KPZB. i wyznaczenia przezeń nowej obsady OK.-

Dnia 23.ub.m. wyjechała do KC.KPZB. w Warszawie sekretarka Komitetu Dzielnicowego ZMKZB.w Białymstoku Rotszyld Sora, ps. " Zina" częściowo w obawie przed aresztowaniem a częściowo także celem złożenia wspomnianemu Komitetowi sprawozdania o stanie organizacyj partyjnych w Białymstoku po zlikwidowaniu OK.KPZB.Białystok.-

P. P. S. Lewica.

Powiat Wołkowyski:

Ustalono że zamieszkały we wsi Hrynki Wielkie gminy Świsłocz Zacharczuk Anatol, czynny członek Towarzystwa Szkoły Białoruskiej otrzymuje w drodze korespondencyjnej łączność z Komitetem Centralnym P.P.S.Lewicy w Krakowie.-

b/ Wyroki sądowe.

Dnia 5 b.m. Sąd Okręgowy w Białymstoku rozpatrywał sprawę braci Mikołaja i Władysława Kokorewych aresztowanych w Białymstoku dnia 1 maja b.r. za wystąpienia antypaństwowe podczas pochodu PPS., oskarżonych z art.100 i 102 cz.I.K.K., przyczem skazał Mikołaja Kokorewa na 6 lat ciężkiego więzienia z zastosowaniem doń Ustawy o amnestji / obniżenie kary do połowy / z wymienionych art.K.K. natomiast względem Władysława Kokorewa zmienił kwalifikację oskarżenia i skazał go z art.129 K.K.na 2 lata ciężkiego więzienia z zaliczeniem aresztu prewencyjnego.-

-:-:-:-:-oo0oo-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3189/28.T.
Dnia 7.grudnia 1928 r.

15

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

92

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Związki Klasowe.

Związek Zawod. Robotników Przem. Skórzanego w Sokółce.

Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w Sokółce zwołał tamże dnia 29.ub.m. zebranie w sprawie miejscowej Kasy Chorych. Na zebraniu tem podnoszono opieszałe udzielanie porad lekarskich przez wspomnianą Kasę Chorych, nieodpowiednie traktowanie interesantów przez jej personel biurowy, aroganckie zachowywanie się p.o.Komisarza Wiśniowskiego wobec ubezpieczonych i t.p.-

Na wniosek przedstawiciela Okręgowej Rady Kl.Związków Zaw. w Grodnie, Dzbika Józefa zgromadzeni na zebraniu / około 300 osób / uchwalili rezolucję, domagającą się natychmiastowej i gruntownej sanacji stosunków w Kasie Chorych w Sokółce.-

b/ Związki Rzemieślnicze.

Związek Rzemieślników żydów w Łunnie.

Oddział Związku Rzemieślników w Łunnie, powiatu grodzieńskiego, wybrał w ub.tygodniu nowy zarząd, do którego weszli: Morawski Lejba- prezes, Kulikowski Lejzor - wiceprezes, i Kapłan Izaak - skarbnik.-

c/ B e z r o b o c i e :

Według danych z dnia 6.b.m.na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 2.998 osób, a mianowicie:

powiat :	ilość :	zmniejszenie:	wzrost :	pobiera zapomogi:
Augustowski -	15	-	-	-
Łomżyński -	18	-	5	4
Grodzieński -	532	-	31	64.
Białostocki -	2433	32	-	448.-

d/ Akcja cennikowa :

Robotnicy sezonowi zatrudnieni w Nadleśnictwie Lipsk

-/-

Dnia 6 b.m. odbyło się w Białymstoku zebranie przedwyborcze zwołane przez P.P.S. Przewodniczył Reginella Aleksander, przemawiał zaś Kasjanowicz.-

Uzupełniające wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Łomży.

Na dzień 6 b.m. wyznaczone były w Łomży uzupełniające wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych / dwóch członków wybierają ubezpieczeni i jednego pracodawca /. We właściwym terminie zgłoszono cztery listy, a mianowicie P.P.S., "Bundu" P.P.S.Lewicy i Związku Kupców.-

Na liście P.P.S.Lewicy figurują jako kandydaci Bracławski Walenty i Mizerek Jan, poszlakowani o działalność komunistyczną.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

...DA BIAŁOSTOCKI.
...3189/28.T.
...7.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

...bójstwo urzęd-...

W nocy z dnia 30.ub.m. w Wysokiem - Mazowieckiem popełnił samobójstwo przez powieszenie się referendarz miejscowego Urzędu Skarbowego, Erde Jonasz. Przyczyna samobójstwa nie została ustalona, niemniej jednakże przeważa przekonanie ,że Erde popełnił samobójstwo w chwili silnego zdenerwowania, które ostatnio było u niego stałym objawem neurastenji.-

...ie szerego-...
...P.P.

Dnia 3.b.m. na ul. Rynek Kościuszki w Białymstoku uderzony został w głowę tępem narzędziem st.przodownik służby śledczej Nestorowicz Czesław , przydzielony do Wydziału Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Wojewódzkiego, którego umieszczono w szpitalu miejskim. Odniesione przez szeregowego PP. Nestorowicza obrażenia zakwalifikowane zostały przez lekarza jako lekkie uszkodzenie ciała. Sprawcy napadu na szeregowego Nestorowicza / napad miał charakter awantury/, szoferzy prywatnych taksówek Denis Michał i Bobrowicz Aleksander zostali zatrzymani i przekazani z materjałami oskarżenia sędziemu śledczemu, który ich zwolnił.-

...ieść w Sądzie...
...ju.

Dnia 3.b.m. nieustaleni dotychczas sprawcy skradli z lokalu Sądu Pokoju w Ostrowi-Mazowieckiej kasetkę, zawierającą 272 złotych i 3 zegarki damskie, wartości 30 zł. Podejrzany o współudział w kradzieży woźny Sądu, Prusik - został aresztowany.-

...dzie uszkodze-...
...ciała w Suwał-...

Dnia 30.ub.m. późnym wieczorem na rynku w Suwałkach pobity został przez nieznanych sprawców Bernard Stankiewicz z gminy Kaderyszki powiatu suwalskiego. Stankiewicz odniósł ciężkie uszkodzenia ciała / uderzenie kamieniem w usta i pchnięcie nożem w łopatkę/.-

./.

go, oraz Gołębiowskiego Piotra, i Sałudę Józefa, mieszkańców Łomży. Wszystkich z materjałami oskarżenia przekazano władzom sądowym.-

P o ż a r y :

W ub. tygodniu zanotowano 6 większych pożarów na terenie Województwa Białostockiego, w tem dnia 7 b.m. pożar fabryki włókienniczej Tabaczyńskiego Lejby w Białymstoku, zatrudniającej około 80 robotników.-

ó:-:-:-:-:-:-:-:-

96

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr BP. 3189/28.T.

Dnia 7.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

XII. Szpiegostwo dywersja sabotaż.

- N i e g a t y w n e -

yrnusowe lądowanie
olotu.

Dnia 1 b.m.o godz.12 około wsi Czechy,gminy Orla wylądował samolot wojskowy 5 pułku lotniczego stacjonowanego w Lidzie, wprowadzony przez por.pilota Rybko.- Przymusowe lądowanie nastąpiło wskutek defektu silnika i mgły. Samolot po naprawieniu silnika w tymże dniu wystartował do dalszej drogi.-

-:-:-:-:-:-:-:- -:-:-

Białystok dnia 7. grudnia 1928 r.

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.RP.3242/28.T.

TAJNE - PILNE

Białystok, dnia 15. grudnia 1928 r.

98

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50 za czas od dnia 9 do 15 grudnia 1928 roku.-

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu II.
W
W A R S Z A W I E.-

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50. za czas od dnia 9 do dnia 15 grudnia 1928 roku.-

ZA W O J E W O D Ę:
podpis
NACZELNIK WYDZIAŁU BEZP.PUBL.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Brześciu n/B.
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " w Białymstoku
12/ " " " " " w Łomży
13/ " " " " " w Suwałkach
14/ Sam.Ref.Inf.D.O.K.III. w Grodnie
15/ " " " " IX. w Brześciu n/B.
16/ " " " " I. w Warszawie
17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18/ Urząd Śledczy w miejscu
19/ Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.-

A.T.

Wpisano do ... pod poz. ... 1928
Zał. —
Wpis

Po przyjęciu do wiadomości
A. A.
Lublin, dn. 21 XII 1928 r.

99

WÓD. BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.
za czas od dnia 9 do dnia 15 grudnia 1928

łystok, dnia 15.grudnia 1928 r.

I. Sytuacja ogólna.

W okresie sprawozdawczym w żadnej z dziedzin życia ludności na terenie Województwa Białostockiego bardziej charakterystyczne zmiany nie zaszły, jeżeli pominąć nieznaczne przesunięcia w ogólnym układzie stosunków społeczno-politycznych, zobrazowanym w przedostatnim sprawozdaniu tygodniowem.-

Przesunięcia te dotyczą w pierwszym rzędzie podkreślonych w poprzedniem sprawozdaniu możliwości dla pracy organizacyjnej PPS d. Frakcja Rewolucyjna w powiatach wołkowyskim, bielskim, suwalskim i białostockim okręgu przemysłowym, uzewnętrzniających polityczne zwóźniczkowanie się EZK w powiecie wołkowyskim w płaszczyźnie wewnętrznego rozłamu w PPS, przez którą związek ten był dotychczas całkowicie opanowany i znaczne osłabienie wpływów PPS wśród robotników przemysłu drzewnego w powiecie bielskim. W jakim stopniu docenia PPS traktowane możliwości, świadczy najlepiej fakt, że organizuje ona w Białowieży, powiatu bielskiego Okręgowy Sekretarjat Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego i zamierza uniezależnić Komitety lokalne partji w Grodnie i Suwałkach od niepewnego pomimo wszystko OKPPS w Białymstoku. Zamierzenia te zrealizowane mają być niezwłocznie po ocenie wyniku wyborów dnia 16 bm. do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku, który zilustruje niewątpliwie dokładnie stan posiadania PPS w białostockim okręgu przemysłowym, podobnie jak wynik uzupełniających wyborów dnia 6 bm. do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Łomży, w których na dwa miej-

wszystkich pracowników Kasy Chorych i odwołaniem się do Rady Kl.Zw.Zaw. o poparcie proklamowanego strajku. Zatarg rozstrzygnięty zostanie ostatecznie przez Okręgowy Urząd Ubezpieczeń w Warszawie.-

Ruch wywrotowy, zamknięty całkowicie w ramach konspiracyjnej działalności organizacyj komunistycznych i komunizujących, zaznaczył wzmocnienie sieci zetenkowej w powiecie kolneńskim, dążenia do odbudowy sieci KPZB w powiecie bielskim, reorganizacje grodzieńskiego okręgu KPZB i wreszcie pozyskiwanie dla PPS Lewicy członków Towarzystwa Szkoły Białoruskiej w powiecie wołkowyskim. Spostrzeżenia, dotyczące Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc", uwzględnione zostaną w oddzielnem sprawozdaniu.-

Stan bezpieczeństwa publicznego uległ znacznej poprawie pod względem politycznym w powiatach białostockim, grodzieńskim i wołkowyskim, a we wszystkich powiatach Województwa Białostockiego pod względem kryminalnym.-

Na rynku pracy dostrzegany był w dalszym ciągu wzrost bezrobocia, szczególnie w powiatach grodzieńskim /przemysł chemiczny/ i białostockim /przemysł włókienniczy/. Liczba bezrobotnych w czasie od dnia 6 do dnia 13 bm. wzrosła z 2994 do 3172.-

-+++++++++++++++++++++-

lały dotychczas na prowadzenie przez Rząd szkodliwej dla Państwa polityki finansowej.

W numerze 111 z dnia 13 bm. ogłasza list pasterski ks. Arcybiskupa Metropolity Wileńskiego w sprawie "Białoruskiej Krynicy" i omawia go szerzej w artykule wstępnym p.t. "Tolerować zła nie wolno", w którym zaznacza m.in., że "społeczeństwo energiczny krok swego Arcypasterza wita z uznaniem, albowiem tolerować zła nie można".-

...cie i Praca" - ...ń a.

Numer 50 z dnia 9 bm. W artykule "Z Sejmu" poseł Karol Wierczak, omawiając przebieg posiedzenia Sejmu w dniu 5 bm., stwierdza, że obecna polityka Rządu w stosunku do mniejszości narodowych jest szkodliwa, czego dowodem w jego przekonaniu ma być nadanie ~~xkyxxxixkixxx~~ obywatelstwa polskiego na ziemiach wschodnich 1600 tys. obywatelom przybyłym z Rosji, w tem 600 tysiącom żydów, którzy niezawsze mieli dokumenty osobiste w porządku. Poseł Wierczak podkreśla dalej, że Klub Narodowy odmówił przyznania Panu Ministrowi Spraw Wewnętrznych funduszu dyspozycyjnego, zwalczając w ten sposób politykę narodowościową Pana Ministra, który zapowiedział wprowadzenie ustaw samorządowych, opartych o powszechne głosowanie, także w Małopolsce Wschodniej, co znacznie osłabi stan posiadania polskiego w radach gminnych.-

Wreszcie poseł Wierczak zaznacza, że ani Rząd, ani BBWzR nie posiadają dotychczas ustalonego programu w kwestji zmiany Konstytucji i zmniejszenia ciężkiego położenia gospodarczego kraju, oraz, że posłowie BBWzR nie brali udziału w głosowaniu nad wnioskiem o wstrzymanie ściągania podatku dochodowego od drobnych rolników.-

/.

OKD. BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

z 15 grudnia 1928 r.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Bielsk-Podl.

W Bielsku-Podlaskim utworzony został sekretarjat powiatowy BBWzR, którego kierownikiem jest Jasiński Witold, b.kierownik biura wyborczego BBWzR na powiat Bielski.-

b/ Polskie Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji.

Powiat Grodzieński

Ch.D. rozpoczęła ożywioną działalność propagandystyczną w gminie Kornica, w której rozdawana jest bezpłatnie większa ilość egzemplarzy grodzieńskiego "Nowego Życia".-

c/ Polskie Stronnictwo Ludowe "Wyzwolenie".

Powiat Białostocki

Dnia 8 bm. na wiecu sprawozdawczym w Trzcianem poseł Fidelius Szczepan oświadczył, że w wypadku, gdyby Rząd usiłował zmienić Konstytucję na niekorzyść mas włościańskich, wówczas masy te siłą rzeczy muszą przeciwstawić się usiłowaniom Rządu i bronić zdecydowanie swych praw.-

Przed zakończeniem wiecu poseł Fidelius wezwał zebranych /około 150 osób/ do zorganizowania lokalnego koła Stronnictwa w Trzciannem, wezwanie to jednakże pozostało bez skutku.-

./.

WÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.NP.3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

nia 15.grudnia 1928 r

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia społeczne.-

a/ Związki i Organizacje b. wojskowych.

ązek Podoficerów
ezerwy w Augusto-
wie.-

Dnia 8 bm. w Augustowie odbyło się zebranie organizacyjne Zw.Podofic.Rezerwy zwołane przez Majewskiego, sekretarza Zarządu Okręgowego Zw. w Grodnie. Do Zarządu Związku zostali wybrani: Łakomy Ignacy - prezes, Gawinowicz Stefan - vice-prezes, Kadzikowski Franciszek - sekretarz, Piętkiewicz Jan - zastępca sekretarza i Bolkowski Jan skarbnik.-

b/ Organizacje P.W. i W.F.

W.F. i W.F.
Pieskach.

Dnia 9 bm. z inicjatywy wjr.rezerwy Jałowiekiego Tomasz powstał w Pieskach, pow.wołkowyskiego Związek P.W. i W.F., do którego zarządu zostali wybrani: Jałowicki Tomasz - prezes, Sadowski, wójt gminy Pieski - vicеprezes, Lipowski Stanisław - sekretarz i Sienaszko Jan - skarbnik.-

c/ Związek /Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej/.-

Dnia 9 bm. w Andrzejewie, gminy Narchały, pow. ostrowskiego odbyło się zebranie członków koła Zw.Młodzieży Polskiej, na którem patron koła, nauczyciel Szulkowski Bolesław wygłosił referat o rolnictwie.-

./.

Powiat Grodzieński

We wsi Nowa Ruda, gminy Berszty zorganizowane zostało kółko rolnicze, do którego zarządu wchodzą: Pychyński Piotr, leśniczy lasów państwowych - prezes, Chocian Franciszek, rolnik - vice-prezes, Lewandowski Adam, nauczyciel - sekretarz i Hrynia Klemens, rolnik - skarbnik.-

Powiat Łomżyński

Dnia 6 bm. we wsi Zawady, gm. Chlebiotki odbyło się zebranie członków miejscowego kółka rolniczego pod przewodnictwem wójta Targońskiego. M.in. na zebraniu uchwalono pozyskać dla pracy kulturalno-oświatowej kółka miejscowe nauczycielstwo.-

f/ I n n e.

Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet w Wołkowysku.-

Dnia 4 bm. w Wołkowysku odbyło w się zebranie członkiń Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet. Przewodniczyły Eustachiewiczowa i Hajdukowa. Omawiano sprawy - utworzenia bezpłatnej poradni dla kobiet pozostających w ciąży, urządzenia choinki dla najbiedniejszych dzieci oraz gwiazdki dla żołnierzy.-

Two Przeciwgruźlicze w Suwałkach.-

Z inicjatywy Starosty Pow. w Suwałkach, jako przewodniczącego Zarządu Suwalskiego Twa Przeciwgruźliczego dnia 8 bm. ukonstytuował się w Suwałkach Komitet Organizacyjny "Dni przeciwgruźliczych".-

Two Uniwersytetu Robotn. w Łomży.

Staraniem Twa U.R. w Łomży lustrator miejscowego oddziału Spółdzielni Spożywców, Józef Kuryś wygłosił tamże dnia 9 bm. odczyt n.t. "Sytuacja gospodarcza w Polsce". Prelegent w sposób objektywny i dostępny dla słuchaczy zobrazował poczynania Rządu, zmierzające do podniesienia kultury rolnej i rozbudowy przemysłu, przytaczając motywy, dla których Rząd musi w pierwszym rzędzie popierać rolnictwo, a jednocześnie dbać o rozwój przemysłu.-

/.

13 105

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

Dnia 15.grudnia 1928 roku

V. Sekty religijne.

Działalność Kościoła Narodowego w Łomży.

Dnia 8 bm. w Domu Ludowym w Łomży odbył się przy udziale około 50 osób odczyt księdza Kościoła Narodowego Walichiewicza, który przekonywał zebranych o wyższości idei Kościoła Narodowego, nad ideą Kościoła Katolickiego, który - według oświadczenia prelegenta wypacza naukę Chrystusa.

Dnia 7 bm. ks.ks. Kościoła Narodowego Adam Walichowicz i Feliks Gryszkiewicz powiadomili Starostę Pow. w Łomży o powstaniu w Łomży parafji Kościoła Narodowego pod wezwaniem Najświętszej Marji Panny.

Proboszczem parafji jest ks. Gryszkiewicz Feliks, zamieszkały w Łomży przy Krótkiej Nr.1., który rozpoczął już odpowiednią akcję propagandystyczną.-

Dnia 9 bm. w Domu Ludowym w Łomży odbyła się msza św., odprawiona przez ks.Walichiewicza. Kazanie podczas mszy wygłosił ks. Gryszkiewicz,który zaznaczył, że dążeniem Kościoła Narodowego jest wyprowadzenie ludzi z ciemnoty i fanatyzmu religijnego.

słuchają kilkugodzinnych przemówień Waldemarasa, premjera małego państwa.-

Stowarzyszenie "Hechaluc-Pioner" w Krynkach.-

Staraniem Stowarzyszenia "Hechaluc-Pioner" w Krynkach, powiatu grodzieńskiego wygłosił tamże dnia 3 bm. odczyt J.Ryskot z Warszawy /Ogrodowa 26-a/, który omawiał akcję palestyńską i przytoczył szereg oskarżeń pod adresem komunistów i bundowców, których dziełem w znacznym stopniu, zdaniem prelegenta, jest osłabienie wśród społeczeństwa żydowskiego zrozumienia dla potrzeby posiadania przez żydów własnego państwa. Ryskat oświadczył, że szkodliwą również dla żydów jest propaganda komunistów, usiłujących zwrócić orjentacje żydów polskich na Rosję Sowiecką, której polityka kolonizacyjna w odniesieniu do żydów - nie osięgnęła zamierzonego celu.-

Odczyt sjonistyczny w Bielsku-Podl.

Sjonista Szpisman Lejb z Warszawy wygłosił dnia 8 bm. w Bielsku-Podlaskim odczyt o aktualnych zagadnieniach ruchu sjonistycznego ze szczególnem uwzględnieniem akcji palestyńskiej.-

Organizacja sjonistyczna w Kolnie.

Dnia 8 bm. w Kolnie w mieszkaniu prywatnem Abkiewicza odbyło się zebranie członków miejscowej organizacji sjonistycznej. Omawiano sprawy organizacyjne oraz sprawy założenia biblioteki i zmiany nazwy klubu sportowego przy organizacji, któremu nadano nazwę "Frajf".-

Działalność Natana Bystrzyckiego w Łomży.-

Dnia 6 bm. w Łomży odbyła się akademja na cześć przybyłego do Łomży delegata organizacji sjonistycznej w Palestynie, posły żydowskiego Natana Bystrzyckiego. Przemówienie wstępne wygłosił sjonista Lewiński Major, poczem Bystrzycki pouczał zebranych /około 200 osób/, jak należy wychowywać młode pokolenie. Akademję zakończono odśpiewaniem hebraj-

Odczyt bundowski w Łomży.-

Dnia 8 bm. organizacja "Bundu" w Łomży urządziła tamże odczyt n.t. "Literatura żydowska, a biblioteki żydowskie" w Łomży. Przemawiali bundowcy Zamiatyn Jakób i Mortko Posesorski, którzy wskazywali na doniosłe znaczenie lektury dla rozwoju intelektualnego robotnika i nawoływali zebranych do popierania bibljoteki robotniczej "Madema" w Łomży.-

Odczyty Rythofa Józefa - w Sokółce.-

Sekretarz wyznaniowej gminy żydowskiej w Warszawie, Rythof Józef wygłosił dnia 4 bm. w Sokółce odczyt n.t. Walka robotników żydowskich z Posalej-Sjon - z innemi ugrupowaniami politycznemi w poszczególnych państwach i tamże dnia następnego odczyt n.t. "Stan ekonomiczny Palestyny".-

Two "Linas-Hacedek" w Sokółce.-

Dnia 8 bm. do nowego Zarządu Twa "Linas-Hacedek" w Sokółce wybrano: Rudawskiego Chaima, Goldberga Ajzyka, Mazowieckiego Niszela, Trojanowskiego Mojżesza, Płotnika Chomela, Ossia Rejze, Blachera Mojżesza, Rozentala Rachmiela i Szapiro Abrama.-

b/ L i t w i n i.

Powiat Grodzieński

Dnia 6 bm. do wsi Wiciuny w gminie Marcinkańce przybył nauczyciel prywatnej szkoły litewskiej Twa "Rytas", Razumkiewicz Adolf, który rozpocząć miał tutaj nauczanie dzieci litewskich, jednakże dotychczas nauki nie rozpoczął.-

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Ostrołęcki

Zapowiedziane były wiece Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" na dzień 8 bm. w Kleczkowie, gminy Troszyn i na dzień 9 bm. w Troszynie. Na wiec w Kleczkowie przybył poseł Wójtowicz Stanisław, wiec ten jednakże nie odbył się. Poseł Wójtowicz ograniczył się w tym wypadku do rozrzucenia wydawnictw "Samopomocy" /"Samopomoc Chłopska" i odezwa pt. "Bracia Chłopi"/, natomiast nie przybył wcale na zapowiedziany wiec w Troszynie.-

---

Dnia 6 bm. organa służby bezpieczeństwa w powiatach łomżyńskim i ostrołęckim przeprowadziły rewizje u wybitniejszych działaczy Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc". Szczegółowe sprawozdanie w tej materji przesłałe Ministerstwu dnia 7 bm. za Nr.BP.3205/28.T.-

b/ Działalność wywrotowa w organizacjach legalnych mniejszości narodowych.-

Powiat Wołkowyski

Stwierdzono, że w gminie Dobrowola wzrastają znacznie wpływy PPS Lewicy wśród członków TSB, którym CKWPPS Lewicy nadsyła swe wydawnictwa.-

c/ W y r o k i s ą d o w e.

Dnia 12 bm. przed Sądem Okręgowym w Białymstoku toczyła się rozprawa w sprawie z oskarżenia przeciwko Gielbertowi Boruchowi, Gorodeckiemu Roszko, Kuszmerowi Lejbie, Portnojowi Iserowi, Sapirsztejnowi Chonie i Kamińskiemu Pejsachowi, mieszkańcom Trzciannego w powiecie białostockim, oskarżonym z art.51 i 102 cz.I.K.K., aresztowa-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.AP. 3242/28 T.
Dnia 15.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

109

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Polskie Związki Zawodowe.

Zjednoczenie Kolejowców Polskich w Wołkowysku.

Dnia 6 b.m.w Wołkowysku odbyło się wspólne zebranie członków miejscowych oddziałów b.P.Z.K.i Z.Z.B. na którem dokonano formalności związanych z połączeniem się tych oddziałów w lokalny oddział Z.K.P. Sprawy fuzji Związków referowali - Woronowicz Czesław i członek Zarządu Głównego b.Z.Z.K. Nowakowski Piotr z Warszawy, na którego wniosek uchwalono trzy rezolucje następującej treści :

1/"Zgromadzeni ... witają z uznaniem fakt połączenia się dwóch Związków w jedną całość i stworzenia silnej organizacji zawodowej zdolnej do obrony interesów pracowniczych! ... Wzywają wszystkie Związki Zawodowe do złączenia się ze Zjednoczeniem Kolejowców Polskich i utworzenia jednego potężnego Związku obejmującego wszystkich pracowników kolejowych! ... wzywają członków tych związków które są przeciwne zjednoczeniu wszystkich kolejarzy w jeden związek, by przystępowali do Zjednoczenia Kolejowców Polskich i w ten sposób przyczynili się do przyspieszenia likwidacji nadmiernej liczby związków, a tem samem stworzenia poprawy bytu dla pracowników kolejowych."

2/ Zgromadzeni ... zwracają się do zjednoczonych organizacyj z żądaniem podjęcia akcji o zrealizowanie wysuwanych przez pracowników kolejowych od kilku lat żądań, a mianowicie: bezzwłocznego przedłożenia przez Rząd ciałom ustawodawczym do uchwalenia projektu pragmatyki służbowej, ustawy uposażeniowej i emerytalnej obejmującej wszystkich pracowników kolejowych oraz ustawy o pomocy lekarskiej dla pracowników kolejowych i postępowaniu dyscyplinarnem".

3/ " Wobec nieustannie wzrastającej drożyzny i znacznych dochodów kolei, zebrani ... domagają się: 1/ podwyższenia obecnie otrzymywanych poborów o dalsze 15%; 2/ wypłacenia niedopłaconego komornego za rok ubiegły pracownik

./.

110

Zatarg w Kasie Chorych w Grodnie.

Nowy Komisarz Kasy Chorych w Grodnie, Korzeniowski zwolnił za nadużycia na szkodę Kasy pracowników tejże Waniukiewicza, Dąbrowską i Wróblewską.- Na tem tle powstał ostry zatarg pomiędzy wspomnianym Komisarzem Korzeniowskim i grodzieńskim Oddziałem Związku Pracowników Kas Chorych i Instytucyj Ubezpieczeń Społecznych R. P., który na walnem zebraniu swych członków w dniu 5 b.m. uchwalił następującej treści rezolucję :

" Walne zebranie członków Związku Pracowników Kas Chorych i Instytucyj Ubezpieczeń Społecznych R.P. Oddział w Grodnie stwierdza.

1/ że zwolnienie 3-ch długoletnich pracowników Kasy / Waniukiewicz Dąbrowska i Wróblewska / zostało dokonane bezprawnie i bezpodstawnie, gdyż żadnych konkretnych zarzutów im nie uczyniono, a zarzuty postawione przez Okręgowy Urząd Ubezpieczeń czerpie są na denuncjacjach b.Komisarza K.Ch.Pawłowskiego.-

2/ Że Komisarz Korzeniowski podpisując dymisję pracowników działał w kierunku rozbicia Związku a w porozumieniu z władzami administracyjnemi, chciał wprowadzić do Kasy Chorych rozbijacką politykę B.B.S.- i będąc uprzedzony o skutkach jakie mogą pociągnąć za sobą jego posunięcia, dymisji pracowników nie cofnął, a więc całą odpowiedzialność za skutki ponosi sam.-

Z powyższych względów: Walne Zebranie jednogłośnie postanawia:

Postawić p.Komisarzowi Kady Chorych ultimatum - żądanie aby dymisję zwolnionych pracowników cofnął w przeciągu 24 godzin, licząc od godziny 12-ej dn.6.grudnia 1923 roku.-

Jeśli słuszne żądanie nie zostanie uwzględnione proklamować strejk pracowników Kasy Chorych, zwrócić się do Rady Kl.Zw.Zawod.o poparcie naszego żądania w sposób jaki Rada Kl Zw.Zaw.uzna za wskazany.-

./.

powiat :	ilość :	zmniejszenie:	wzrost :	pobiera zapomogi:
augustowski :	4	11	-	-
łomżyński :	38	-	20	8
grodzieński :	594	-	62	64
białostocki:	2536	-	103	371.-

f/ Wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku

Kampanja przedwyborcza do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku w ub.tygodniu osiągnęła największy punkt napięcia.-

Wiece przedwyborcze urządziły : PPS.w Białymstoku i Gródku, Polski Blok Demokratyczny w Białymstoku, Wysokiem, Knyszynie, Czarnej - Wsi i Dobrzyniewie / wiec w Czarnej - Wsi dnia 6 b.m. zerwany został przez opozycję PPS. /, "Bund" 2 wiece w Białymstoku, grupa niemiecka P.P.S. wiec w Białymstoku z udziałem posła Serbe Juljana i wreszcie Poalej-Syon wiec w Białymstoku.-

g/ Uzupełniające wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Łomży.

Dnia 6 b.m.odbyły się uzupełniające wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych, z których wyniku wybrani zostali do Zarządu przez ubezpieczonych - Hryniewicz Franciszek - redaktor "Wspólnej Pracy " i ławnik Magistratu w Łomży i Brzozowski Stanisław, majster fabryczny, obaj członkowie P.P.S.; przez pracodawców- Mendel Orłowski,właściciel fabryki i radny miejski / sjonista /,Antosiewicz Aleksander, farmaceuta i ławnik Magistratu / Str.Narod./ i Rafałowski Nachman, kupiec / nacjonalista żydowski /. Do Komisji rewizyjnej z omawianych wyborów weszli - Wiszniewski Stanisław urzędnik Magistratu w Łomży -/bezpartyjny /, Czechumański Szczepan szewc, Karpiński Henryk - buchalter / obaj sympatycy P.P.S./ i Zamiatyn Jakób - prezes organizacji "Bundu" i prezes Rady żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

2f

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP.3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

Dnia 15 grudnia 1928 r.

IX. S t r a j k i.

Dnia 12 bm. zlikwidowany został strajk 21 kopaczy gliny dla cegielni firmy "Zaczeniuk i Tyktin" w Dojlidach około Białegostoku,którzy uzyskali podwyżkę 5 gr. od mtr. wykopanej gliny.-

Grabiński skazany został na 5 lat, a Pawłowski na 4 lata ciężkiego więzienia. Ponadto zasądzono od nich na rzecz rodziny zabitego powództwo cywilne w wysokości 60.000 zł. Proces wywołał duże zainteresowanie w sferach ziemiańskich, do których należał Grabiński. Obronę wnosili adwokaci: Szurlej z Warszawy i Goldberg z Łomży. Powództwo cywilne popierał adwokat Niedzielski z Warszawy.-

-+++++++++++++++++++++++-

przemyt przekazano władzom kontroli skarbowej.-

Dnia 6 bm. szeregowi P.P. z obsady posterunku w Raczkach, powiatu augustowskiego zatrzymali Mu[illegible]wskiego Jana, Krzywę Alojzego i Tokarzewskiego Jó[illegible]fa z przemytem koronek i tkanin jedwabnych wagi 89 kg. 390 gr. i wartości około 2500 dolarów. Według obliczenia Urzędu Celnego w Raczkach cło od zatrzymanego przemytu wyniosłoby 23.744 zł.-

Dnia 13 bm. w Białymstoku zatrzymano mieszkańca osady Janów, powiatu sokólskiego, Kotlara Herszla, który wiózł furmanką większy transport przemyconych z Niemiec skórek i jedwabiu.-

---

JE.ODa BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

ia 15 grudnia 1928 r.

XIII. V a r i a.

więcenie gmachu 7-mio sowej szkoły powszech- w Białymstoku.-

Dnia 8 bm. w Białymstoku w obecności Pana Wojewody i przedstawicieli miejscowych władz państwowych i samorządowych odbyło się poświęcenie budynku dwukompletowej 7-mio klasowej szkoły powszechnej. - Poświęcenia dokonał ks.dziekan Chodyko, zaś okolicznościowe przemówienia wygłosili prezydent Hermanowski, prezes Rady Miejskiej, prof. Młyński, ks.dziekan Chodyko i wizytator szkół Warszawskiego Okręgu Szkolnego, Kuropatwiński.-

W związku z uroczystością poświęcenia wspomnianej szkoły prezydent Hermanowski i Prezes Rady Miejskiej, prof. Młyński wysłali w imieniu miasta Białegostoku depesze hołdownicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Pana Marszałka Piłsudskiego.-

oświęcenie sztandaru odsłonięcie tablicy amiątkowej w gimnazjum m.króla Zygmunta Augu- ta w Białymstoku.-

Tegoż dnia w Białymstoku w obecności Pana Wojewody, wizytatora szkół Kuropatwińskiego i przedstawicieli miejscowych władz państwowych i samorządowych odbyło się poświęcenie sztandaru szkolnego gimnazjum męskiego im.króla Zygmunta Augusta, oraz odsłonięcie tablicy pamiątkowej ku czci poległych w obronie Ojczyzny nauczycieli i uczniów wspomnianego gimnazjum.-

Rodzicami chrzestnymi sztandaru byli Pani Wojewodzina Kirstowa i prezydent miasta Hermanowski. W przemówieniu, wygłoszonem w czasie odsłonięcia tablicy pamiątkowej, Pan Wojewoda podkreślił znaczenie aktu odsłonięcia tablicy

116

Szopika Jana, zamieszkałego w sąsiedniej wsi Gieruciów.-

Tupica posiadał zagraniczny paszport dyplomatyczny /Z.S.S.R./ na wyjazd do poszczególnych państw m.in. także do Polski, wydany dnia 10.IX.1928 r.za Nr.182358 i zaopatrzony w wizę Starostwa Grodzkiego na m.st.Warszawę z ważnością do dnia 10 bm.-

Na posiedzeniu Sejmiku Powiatowego w Łomży dnia 10 bm., na którem przyjęto sprawozdanie z działalności Komitetu Powiatowego Obchodu Dziesięciolecia Niepodległości, zebrani przedstawiciele ludności powiatu łomżyńskiego postanowili przesłać następujące depesze hołdownicze:

Do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

"Z okazji dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej Sejmik Powiatowy Łomżyński na pierwszem posiedzeniu po dniu rocznicy składa na Twe, Dostojny Panie Prezydencie, ręce przyrzeczenie wytężonej i zgodnej pracy dla dobra i potęgi Ojczyzny, a wyrazy czci i hołdu i hołdu dla Ciebie, jako Jej Gospodarza i Pierwszego Obywatela".-

Do Pana Marszałka Józefa Piłsudskiego.

" Z okazji dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej Sejmik Powiatowy Łomżyński na pierwszem zebraniu po dniu rocznicy przesyła Tobie, Panie Marszałku, jako Pierwszemu Budowniczemu i Obrońcy Niepodległej Ojczyzny wyrazy czci i hołdu".-

Białystok, dnia 15. grudnia 1928 r.

Za WOJEWODĘ:

NACZELNIK WYDZIAŁU BEZP.PUBL.

A.T.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

TAJNE - PILNE

Nr.BP. 3306/28.T.

Białystok, dnia 22. grudnia 1928 r.

117

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51 za czas od dnia 16 do 22. grudnia 1928 roku.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu II.

w Warszawie

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.za czas od dnia 16 do dnia 22. grudnia 1928 roku.-

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

Pan Wojewoda w Wilnie
" " w Brześciu n/B.
" " w Nowogródku
" " w Lublinie
" " w Warszawie
" " w Tarnopolu
" " w Stanisławowie
Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
" " " " " w Wilnie
" " " " Okręgowym w Grodnie
" " " " " w Białymstoku
" " " " " w Łomży
" " " " " w Suwałkach
Sam.Ref.Inf.D.O.K.III. w Grodnie
" " " " IX. w Brześciu n/B.
" " " " I. w Warszawie
Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
Urząd Śledczy w miejscu
Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

I.

Po przyjęciu do wiadomości

Lublin, dn. 31/12 1928 r.

LUBELSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

Biuro ogólne 28/XII

do 915/I.

118

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3306/28.T.
Dnia 22.grudnia 1928 r

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.
za czas od dnia 16. do dnia 22.grudnia 1928 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Okres sprawozdawczy nie wniósł wprawdzie bardziej charakterystycznych zmian do układu stosunków społeczno-politycznych i poszczególnych dziedzin życia ludności na terenie Województwa Białostockiego, niemniej jednakże zamyka w swym bilansie szereg faktów, zasługujących na baczniejszą uwagę. Z pośród faktów tych należy przedewszystkiem podkreślić wynik wyborów do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku dnia 16 grudnia br., które przyniosły widoczne zwycięstwo PPS, nieodpowiadające jej istotnym wpływom w białostockim okręgu przemysłowym. Zwycięstwo to /uzyskanie 15 mandatów - na 30/ zawdzięcza P.P.S. nieprzemyślanej nagóle i stosunkowo nikłej akcji przedwyborczej Polskiego Bloku Demokratycznego, jedynego bodaj poważnego jej przeciwnika przy wyborach. Blok ten, utworzony do pewnego stopnia z inicjatywy BBWzR nie został poparty zdecydowanie przez BBWzR, co ilustruje najlepiej stopień zainteresowania się ostatniego aktualnemi sprawami lokalnemi. W przyczynowym związku z tem Urząd Wojewódzki podkreśla jeszcze raz, że BBWzR, a zwłaszcza posłowie jego białostockiej grupy regjonalnej nie interesują się wspomnianemi wyżej sprawami. Świadczy o tem fakt, że na odbytym dnia 19.grudnia br. w Białymstoku Wojewódzkim Zjeździe delegatów Zrzeszenia Samopomocy gmin wiejskich, który dawał BBWzR doskonałą sposobność bezpośredniego ze-

o doraźne podwyżki płac dla swych członków.-

Nikły w przejawach ruch narodowościowy nie nastręczył Urzędowi Wojewódzkiemu żadnych spostrzeżeń.-

Wreszcie ruch wywrotowy odsłonił zwiększającą się agresywność organizacyj K.P.P. w powiatach kolneńskim i ostrowskim oraz KPZB w powiatach grodzieńskim i bielskim przyczem w powiecie bielskim agresywność ta łączona jest przez organizacje komunistyczne z konsekwentną budową oddziałów Zw.Zaw. Robotników Przemysłu Skórzanego i Odzieżowego jako legalnych placówek K.P.Z.B.-

Stan bezpieczeństwa w przygraniczu i na terenie wszystkich powiatów Województwa Białostockiego uległ dalszej poprawie pod względem kryminalnym.-

Na rynku pracy notowany był wzrost bezrobocia, związany z zaostrzającym się kryzysem w przemyśle włókienniczym i zwalnianiem się robót sezonowych.-

Liczba bezrobotnych w czasie od dnia 13 do dnia 20 bm. wzrosła z 3172 do 3456.-

---++++++++++++++++++++++---

5 120

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
L.dz.Pr. 3306/28.T.
Białystok dnia 22.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Wys.-Mazowiecki:

W dniach 12 i 13 b.m. w Wysokiem - Mazowieckiem / w lokalu domu parafjalnego / odbywał się kurs polityczny Stronnictw-a Narodowego, obesłany przez posła Berezowskiego Zygmunta, który w swych przemówieniach podkreślał wzrost deficytu bilansu handlowego Państwa, wynikający jego zdaniem z nieprzemyślanej polityki gospodarczej Rządu, a zarazem zaznaczał, że traktowany wzrost deficytu spowoduje niewątpliwie spadek kursu złotego i przesilenie gospodarcze w kraju.-

Na kurs uczęszczało około 80 osób, wezwanych specjalnemi zaproszeniami.-

b/ Polskie Stronnictwo Ludowe " Piast "

Powiat Sokólski :

Dnia 15 b.m. w Suchowoli odbyło się w zamkniętym lokalu zamkniętym niepubliczne zebranie P.S.L. " Piast ", zwołane przez senatora Erdmana i posła Łosia, których przemówienia pokrywały się całkowicie z treścią przemówień na zjeździe powiatowym P.S.L. "Piast" w Sokółce dnia 25. listopada b.r., omówionym w sytuacyjnem sprawozdaniu tygodniowem Nr.48 z dnia 1.grudnia b.r. -

Obecnych na zebraniu było około 60 osób.-

c/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Bielsk-Podl.:

Dnia 16 b.m. w Siemiatyczach odbył się wiec sprawozdawczy posła Duboisa, związany przyczynowo z mającymi się odbyć wyborami do rady miejskiej m.Siemiatycz.-

Wiec ten, jak również trwająca już kampanja przedwyborcza P.P.S. nie wpłyną na przebieg wyborów, gdyż wystawiona zostanie prawdopodobnie jedna lista kompromisowa. Gdyby istotnie doszło do kompromisu wówczas PPS

./.

...OWIECKA BIAŁOSTOCKI.
...r.BP. 3306/28.T.
...nia 22.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia społeczne.

Związek Strzelecki :

Powiat Bielsk-Podl.

Dnia 15 b.m. odbyło się w Bielsku - Podlaskim posiedzenie Zarządu Obwodowego Związku Strzeleckiego, na którem omawiano sprawy, organizacyjne.-

Stowarzyszenie / Związek / Młodzieży Polskiej.

...wiat Łomżyński:

Istniejące we wsiach Pniewo i Kosaki Nadbielne, gminy Puchały Koła lokalne Związku Młodzieży Polskiej prowadzą intensywną akcję kulturalno - oświatową wśród ludności okolicznych wsi drogą często urządzanych zebrań i pogadanek.-

Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

...gowe T-wo Rolni-
...w Grodnie.

Staraniem Okręgowego T-wa Rolniczego w Grodnie w ubiegłym tygodniu odbyły się w Ejsmontach- Wielkich, Indurze, Kwasówce i Rumnie, powiatu grodzieńskiego odczyty o rolnictwie, hodowli i spółdzielczości mleczarskiej, illustrowane przeźroczami.- Na odczytach tych Inspektor Rady Wojewódzkiej Tow.Rolniczych Moszyński wygłosił odczyt o Kasach Stefczyka, sekretarz Okręgowego Towarzystwa Rolniczego Narbutt Kazimierz miał krótką pogadankę historyczno - polityczną, Inspektor Centralnego T-wa Rolniczego w Warszawie, Urbanowicz Witali o rolnictwie, Instruktorka Koła Ziemianek na powiat Grodzieński, Roguska Anna o alkoholiźmie, a instruktor ogrodniczo-tytoniowy na powiat grodzieński, Hartwig Karol o osadnictwie. Narbut Kazimierz w swej polityczno - historycznej pogadance scharakteryzował zebranym dzieje trzech powstań polskich, walki polaków pod dowództwem Napoleona, powstanie w Niepodległej Polski, oraz wojnę polsko - bolszewicką.-

./.

122

Październiczość

Zjazd delegatów L.O.P.P.
w Białymstoku.

Dnia 16 b.m. w Białymstoku odbył się powiatowy Zjazd delegatów L.O.P.P., na którym omawiano sprawy organizacyjne budżetowe i prasowe Ligi.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3306/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

Dnia 22.grudnia 1928 r..

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Sydzi.

Odczyt Rythofa Józefa w Swisłoczy.-

Dnia 16 bm. w Swisłoczy, powiatu wołkowyskiego sjonista Rythof Józef z Warszawy wygłosił odczyt n.t. "Palestyna w przyszłości i obecnie".-

Stowarzyszenie "Jutrznia" w Wołkowysku.-

Dnia 15 bm. w Wołkowysku odbyło się zebranie organizacyjne Stowarzyszenia Robotniczego Wychowania Fizycznego "Jutrznia", do którego zarządu wybrano: Czełowickiego Judela, Trawińskiego Lejbę, Rubinsztejna Jankla, Blumsztejna Feliksa i Irmes Chanę.-

Żydowska Spółdzielnia "Surwit" w Białymstoku.-

Dnia 16 bm. w Białymstoku odbyło się zebranie członków Spółdzielni Rzemieślniczej "Surwit" pod przewodnictwem Nowika Owsieja. Przemawiali: Dr.Salman Hirsz, Nider Hirsz, Płoński Izaak, Gabaj Wolf i Goldberg Ela. Mówcy podkreślali znaczenie Sp.Rzem. oraz jej rozwój. Następnie dokonano wyborów do zarządu Spółdzielni, w skład którego weszli: Nider Czaplidski, Bursztejn, Gabaj, Lesz-dn i Arkin - członkowie, oraz jako zastępcy Harat i Taub, zaś do rady nadzorczej weszli: Płoński, Put, Jabłoński, Goldberg, Nowik, Orlański, Wygodzki i Szpiegielski.-

./.

124
13

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI. Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51

Nr.Ref. 3306/28.T.

Białystok, dnia 22.grudnia 1928.r.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

Powiat Bielsk-Podl. Dnia 12.b.m. zatrzymani zostali pod zarzutem działalności antypaństwowej mieszkaniec m.Siemiatycz Całko Kan vel Kak i mieszkanka m.Brańska Ita Leja Szczyglińska Podczas rewizji u Całki Kana vel Kaka znaleziono 10 egzemplarzy jednodniówki żargonowej "Lodzer Arbeiter Leben" numer 3 czasopisma " Der Morgen ", część gazety " Dos Wort " i egzemplarze innych perjodycznych wydawnictw komunizujących. Po zbadaniu Szczyglińską zwolniono, zaś Całkę Kana vel Kaka odesłano do dyspozycji sędziego śledczego zapasowego przy Sądzie Okręgowym w Białymstoku.

W toku dochodzenia ustalono, że zatrzymany Całko Kan vel Kak, członek Zarządu Stowarzyszenia "Bibljoteka im. Pereca " w Siemiatyczach w listopadzie br. prawdopodobnie z polecenia OK.KPZB. przystąpił do organizowania w Siemiatyczach oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego.-

Z uprzednio ugrupowanych przez Urząd Wojewódzki materjałów wynika, że Całko Kan vel Kak pozostawał w kontakcie z aresztowanym w sierpniu b.r. sekretarzem OK.KPZB. Białystok Lichtenbaumem Chaimem - Herszem i członkami organizacji komunistycznej w Siedlcach a ponadto, że w roku 1927. brał udział w akcji wywrotowej na terenie powiatu bielskiego wspólnie z poszukiwanym przez władze sądowe Tuszmanem Mojżeszem.-

Dnia 17.b.m. w Komendzie Pow.P.P. w Bielsku - Podl. został zbadany, poszlakowany o działalność wywrotową mieszkaniec m.Białegostoku, Mołamed Ichok Szmul przebywający

/

Powiat Grodzieński: Na podstawie zeznań Kwiatkowskiego Adolfa organa służby bezpieczeństwa powiatu grodzieńskiego zatrzymały pod zarzutem należenia do komórki KPZB we wsi. Słomianka, gminy Kornica mieszkańców tejże wsi: Januccwicza Jana, syna Zacharego i Marji, lat 25, 2/ Januccwicza Andrzeja, syna Gabryela i Uljany, lat 53 3/ Januccwicza Daniela, syna Piotra i Marji lat 35 4/ Kiturkę Piotra, syna Tomasza i Anieli, lat 25, 5/ Lewoniewskiego Michała, syna Joachima i Agaty, lat 24, 6/ Szubzdę Antoniego, syna Michała i Anastazji lat 39.

Dnia 17.b.m. w Grodnie zatrzymano pod zarzutem należenia do KPZB. Bąka Jakóba vel Piszelewicza, legitymującego się wyciągiem z ksiąg metrycznych, wydanych przez rabina naczelnego okręgu wileńskiego w roku 1926 za Nr.739 na nazwisko Bąka Jakóba i zaświadczeniem, wydanem na to samo nazwisko dnia 1.października 1926 r. przez referat wojskowy Magistratu m.Wilna. Zatrzymany Bąk należał w początkach 1927 roku do organizacji KPZB. w Wilnie, skąd zbiegł w połowie 1927 roku w obawie przed aresztowaniem.-

Powiat Wołkowyski: Dnia 14 b.m. na skutek żądania Wydziału Śledczego w Grodnie dokonano rewizji w mieszkaniu Ajona Eljasza w Wołkowysku, przyczem zakwestjonowano szereg listów w żargonie. Ajona Eljasza nie zatrzymano, gdyż przebywał on w tym czasie w Wilnie.-

Komunistyczna Partja Polski:

Powiat Ostrowski: Dnia 12.b.m. w czasie targu w Zarębach Kościelnych nieznany sprawca włożył pisaną ręcznie odezwę komunistyczną w wiązkę słomy, leżącą na wozie Andrejczyka Piotra ze wsi Złotorja, gminy Orło. Treść odezwy jest następująca:

" Małorolni i bezrolni chłopi. Uginamy się pod ciężarem różnego rodzaju podatków., dla których odbieramy naszym dzieciom ostatni kęs chleba.- Rząd nie dba wcale o zmniejszenie podatków lecz przeciwnie powiększa je z dnia

/

Wskutek nieprzybycia na jego wezwanie do Łomży Tyszk z gminy Rutki, którego Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" wysunęło jako kandydata na wójta gminy Rutki, Falkowski wspomnianej odezwy nie oddał do druku.-

Powiat Kolneński:

Instruktor Falkowski przebywał w dniu 13 b.m na terenie gminy Stawiski, nie prowadził jednakże agitacji.-Odwiedził on między innymi Jeżewskiego Bolesława we wsi Poryte, u którego nocował.-

Zapowiedziany na dzień 16 bm.Zjazd powiatowy delegatów Zjedn.Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" w Kolnie - nie odbył się z powodu nieprzybycia posła Wójtowicza Stanisława.-

Anarchistyczna Federacja Polski.

Powiat Bielsk-Podl.

Pod adresem mieszkańca wsi Skupowo gminy Masiewo Podlaszczyka Konstantego nadesłany został pocztą z Paryża Nr.21. czasopisma " Walka " z grudnia b.r.-

Egzemplarz czasopisma Ministerstwu przesyłam.-

b/ Wyroki sądowe.

W dniach 18 i 19 b.m.przed Sądem Okręgowym w Białymstoku toczyła się rozprawa przeciwko Gołąbowi Moszko i 24-em innym oskarżonym z art.102 cz.I.K.K. za należenie do Komitetu Rejonowego KPZB.w Bielsku - Podlaskim oraz Komitetów Podrejonowych w Brańsku i Ciechanowcu,powiatu bielskiego.-Wszyscy aresztowani byli w październiku 1927 roku. Z pośród oskarżonych 10-ciu odpowiadało z wolnej stopy.- Oskarżonych bronili adwokaci Berenzon i Königsman / z wyboru / z Warszawy,oraz adwokaci Olszyński i Gdański z urzędu.- Rozprawa zakończona została o godzinie 24-ej dnia 19 b.m.,zaś dnia 20 b.m.ogłoszony został wyrok, skazującypo zastosowaniu ustawy o amnestji i zaliczeniu aresztu śledczego - w ostatecznym wynik

/

127

Dnia 20 b.m. przed Sądem Okręgowym w Białymstoku toczyła się rozprawa przeciwko Mikołajowi Krysztofowi i 14 innym mieszkańcom powiatu bielskiego, oskarżonym z art 102 cz.I.K.K. o należenie do K P Z.B i czynną działalność antypaństwową.-

W godzinach popołudniowych tegoż dnia Sąd wyniósł wyrok skazujący : Mikołaja Krysztofa - na 3 lata c w., Abja Dąba - na trzy lata c.w., Lejbę Kadłubowskiego - na dwa lata c w., Blumę Kapłańską - na trzy lata c w Bazylego Koszewskiego - na dwa lata c.w., Lejzora Izaaka - na jeden rok więzienia / karę tę pokrywa całkowicie areszt śledczy/ Ajzyka Sakórnika - na dwa lata i 6 mies więzienia i Izaaka Fina - na dziewięć miesięcy / karę tę odbył w areszcie śledczym /.-

Sześciu podsądnych Sąd uniewinnił z powodu braku dowodów winy.-

Obronę wyznaili: - z wyboru adwokat Duracz, radca handlowy Poselstwa Z.S.S.R w Warszawie i adwokat Fileman z Białegostoku, oraz z urzędu - adwokat Krzakowski z Białegostoku.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

du Okręgowego Zw.Zaw.Robotników w Łomży. Tchorek, który zamierza zorganizować we wspomnianej gminie robotników rolnych do akcji o poprawę ich bytu.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Odzieżowego w Zelwie.

Dnia 15 bm. wybrany został nowy zarząd oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Zelwie, powiatu wołkowyskiego, do którego weszli: Osowski Bema - prezes, Goldfarb Symcha - wiceprezes, Pomeraniec Izrael - sekretarz, Kowalski Etka - skarbnik, Zelichow-icz Oszer i Dworecki Etka, członkowie.-

Z.Z.K. w Białymstoku.-

Zarząd oddziału ZZK w Białymstoku stworzą: Kiśliński Władysław, kierownik pociągów - prezes, Kaleciński Antoni, ślusarz - wiceprezes, Szafrański Konrad, adjuckt parowozowni Białystok - drugi wiceprezes, Miklarz Albin, kancelista - sekretarz, Wic Leonard, ślusarz - skarbnik, Deska Stanisław, adjunkt i Sosnowski Adolf, elektromonter - członkowie.-

Okręgowa Rada Żyd. Związków Zawodowych Łomży.-

Staraniem Rady Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży dnia 14 bm. odbyła się tamże pogadanka n.t. "Nowoczesna literatura żydowska". Przemawiali bundowcy Zamiatyn Jakób, Mortko Posesorski, Fiszel Gorodziński, Estera Rozen i Chaim Makowski.

b/ Polskie Związki Zawodowe.

Zjednoczenie Kolejowców Polskich w Białymstoku.-

Do zarządu oddziału Zjednoczenia Kolejowców Polskich w Białymstoku wchodzą: prezes - Dyga Władysław, kasjer towarowy stacji Białystok, wiceprezes-Malewicz Franciszek, kasjer bagażowy stacji Białystok, skarbnik - Łytkowski Mieczysław, pomocnik kasjera towarowego stacji Białystok, sekretarz-Kamiński Stefan, st. asystent stacji Białystok, członek zarządu - Władysław Leśny, magazynier sta-

ku Bezrobotnych. Obecnych na zebraniu było około - 80 osób.-

Według danych z dnia 20 bm. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 3456 osób, a mianowicie:

powiat:	ilość:	zmniejszenie:	wzrost:	pobiera zapomogi
ugustowski:	6	-	2	1
uwalski:	17	-	17	-
ołkowyski:	5	-	5	-
okólski:	2	-	2	-
omżyński:	61	-	23	1
grodzieński:	617	-	23	64
iałostocki:	2748	-	232	499

e/ Wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku

Wynik odbytych dnia 16 bm. wyborów do Rady Powiatowej Kasy Chorych przedstawia się następująco:

Lista Nr.2 PPS uzyskała 2672 gł. - 15 mandatów
" Nr:4 "Bundu" " 1046 " - 5 "
" Nr.5 Polskiego Bl.D. 1775 " - 9 " .
" Nr:7 Poalej Sjon Lewicy uzysk. 230 " - 1 "
" Nr.8.Poalej Sjon praw.128 /bez mandatu/.-

Uprawnionych do głosowania było 15203 osób, głosowało 5795 osób, unieważniono 262 gł.-

Z poszczególnych list do Rady weszli:

Z listy Nr.2: Przytuła Józef, Marciniak Jan, Reginella Aleksander, Kosaczewski Stanisław, Macanko Roman, Wawiernia Feliks, Wojtylak Władysław, Banasiak Józef, Rychter Nadzieja, Kluge Antoni, Gosk

130

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3306/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

Dnia 22.grudnia 1928 r.

IX. S t r a j k i.

Strajk w hucie szklanej "Janina" w Grajewie.

W hucie szklanej "Janina" w Grajewie, powiatu szczuczyńskiego zastrajkowało dnia 17 bm. 74 majstrów oddziału wyrobu butelek dla Państwowego Monopolu Spirytusowego. Strajkujący domagają się podwyżki stawki akordowej z 14 zł.50 gr. do 16 zł. za wyrobienie każdego tysiąca butelek, natomiast zarząd huty wyraził gotowość podniesienia wspomnianej stawki do 14 zł.80 gr.-

Strajkiem kierują Kiryński Aleksander i Gapski-Swieca, pracownicy huty.

-+++++++++++++++++++++++-

...NEWODA BIAŁOSTOCKI
...r.RP. 3306/28.T.
...nia 22.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

XI. Sprawy graniczne.

...Nielegalne przekro...enia granicy.

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko - niemieckiej zatrzymano 28 osób, a mianowicie w powiecie ostrołęckim 1 osobę kolneńskim - 4 osoby i szczuczyńskim - 23.-

Zatrzymanych przekazano właściwym Sądom Pokoju.

...trzymanie obywatel... litewskiej

Dnia 12 b.m. na odcinku granicznym powiatu grodzieńskiego przez patrol KOP. została zatrzymana Regina Tubenis, zamieszkała we wsi Katańce / Litwa Kowieńska /, która przekroczyła granicę polsko - litewską nielegalnie.

Przy zatrzymanej znaleziono dwie skórki na kołnierz, jedną chustkę, sześć metrów materjałów na ubranie i szal.

...trzymanie obywate... litewskiego w po...cie łomżyńskim.

Dnia 9 b.m. w powiecie łomżyńskim został zatrzymany obywatel litewski Błaziukiewicz Ignacy, lat 27, który przekroczył dnia 25 listopada br. nielegalnie granicę polsko - litewską, w rejonie punktu granicznego Kadyś na odcinku granicznym powiatu augustowskiego. Zatrzymany Błaziukiewicz nie umiał wyjaśnić celu przybycia do Polski. Decyzję w jego sprawie powziął Starosta Powiatowy w Augustowie.-

...rzymanie obywatela ...S.R.w Białymstoku.

Dnia 20 b.m. na stacji kolejowej w Białymstoku został zatrzymany Laszkiewicz Michał, obywatel Z.S.S.R., który w listopadzie br. przekroczył nielegalnie granicę polsko-sowiecką w rejonie Stołpców. Laszkiewicz zeznał, że zbiegł z Rosji przed poborem.-

Wobec nasuwających się podejrzeń co do jego przybycia do Polski, odesłano go do Samodzielnego Referatu Informacyjnego D.O.K.III.w Grodnie.-

...yzmanie przemytu ...łymstoku.

Dnia 18 b.m. przez szeregowych P.P. z Urzędu Śledczego w Białymstoku został zatrzymany mieszkaniec Wilna

./.

20

132

WÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr BP.3306/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

bia 22.grudnia 1928 r.

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- Negatywne -

---+++++++++++++++++++++---

wał na kurs 8 wykładowców. Na kurs przybyło około 100 osób.-

W związku z otwarciem kursu przybył w dniu 12 bm. do Grodna poseł Pacholczyk /BBWzR/ który, jako członek Centralnego Związku Pracowników Samorządowych, zwołał zebranie pracowników, uczęszczających na kurs, na którem po omówieniu prac w samorządzie nawoływał, by pracownicy samorządowi organizowali się i tworzyli koła pracowników samorządowych.-

W międzyczasie na salę wszedł poseł Sawicki Adolf /Stronnictwo Chłopskie/, który, usiłując nadać zebraniu tło polityczne, zapytał posła Pacholczyka, "ka jest różnica między Rządem a Państwem, czem wywołał wrzawę na sali. Uczestnicy zebrania zażądali od posła Sawickiego, by opuścił salę, zaś poseł Pacholczyk ku ogólnemu zadowoleniu skierował posła Sawickiego do ucznia II klasy szkoły powszechnej celem uzyskania od niego żądanych przezeń wyjaśnień.-

omisyjne badanie
ieszkań robotni-
ych w Płociez-
ie.-

W dniach 17 i 18 bm. odbyło się komisyjne zbadanie przez Starostę Powiatowego w Suwałkach, Inspektora Lasów Państwowych Karpińskiego i Inspektora budownictwa Dyrekcji Siedleckiej Lasów Państwowych Borkowskiego, oraz Lekarza Powiatowego - siedemdziesięciu mieszkań robotniczych w tartaku Płociczno, powiatu suwalskiego.-

jewódzki Zjazd
legatów Zrzesze-
a Samopomocy
in Wiejskich w
lsce.-

Dnia 19 bm. w sali teatru "Palace" w Białymstoku odbył się Wojewódzki Zjazd Delegatów Zrzeszenia Samopomocy Gmin wiejskich w Polsce pod przewodnictwem prezesa Zrzeszenia Lednickiego. Zjazd zagaili prezes Lednicki i w zastępstwie Pana Wojewody Kirsta - Naczelnik Wydziału Samorządowego U.Wojew. Galasiewicz- życząc zebranym owocnej pracy. W imieniu miasta Białegostoku witał zebranych vice-prezydent Ziemilski. Pierwszy przemawiał poseł Pacholczyk, który odczytał

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28.T.

TAJNE - PILNE 134

Białystok, dn. 4 grudnia 1928 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52 za czas od dnia 23 do 29.grudnia 1928 roku.-

Do
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu II.
w
W A R S Z A W I E.-

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52. za czas od dnia 23 do dnia 29.grudnia 1928 roku.-

ZA W O J E W O D Ę:

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Brześciu n/B.
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " w Białymstoku
12/ " " " " " w Łomży
13/ " " " " " w Suwałkach
14/ Sam.Ref.Inf. D.O.K. III. w Grodnie
15/ " " " " IX. w Brześciu n/B.
16/ " " " " I. w Warszawie
17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18/ Urząd Śledczy w miejscu
19/ Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.-

---oOo---

A.T.

LUBELSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
Podano dn. 2/I 1929
Zał. —

do 915 tg

I.
Po przejęciu do wiadomości
A. A.
Lublin, dn. 2/I 1929 r.

135

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.NP.3340/28.T.

Dnia 29.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.
za czas od dnia 23 do dnia 29 grudnia 1928 r.

I. Sytuacja ogólna.

Ubiegły tydzień, obejmujący okres świąteczny, nie zaznaczył się bardziej charakterystycznymi przejawami w żadnej z dziedzin życia ludności na terenie Województwa Białostockiego. Najważniejszem wydarzeniem były odbyte dnia 23 bm. zjazdy powiatowe politycznej emigracji ukraińskiej w Hajnówce, powiatu bielskiego, Płocicznie, powiatu suwalskiego i Białymstoku, na których wybrano delegatów na zjazd, zwołany na dzień 29 bm. do Warszawy przez Centralny Ukraiński Komitet emigrantów politycznych w Warszawie. Na zjazdach tych polecono wybranym /delegatom/ poruszyć na zjeździe w Warszawie sprawę nadania obywatelstwa polskiego ukraińcom, emigrantom politycznym, oraz ich dzieciom i kwestję nabywania ziemi z wolnej ręki przez politycznych emigrantów ukraińskich.-

Na uwagę po za tem zasługuje szybki wzrost bezrobocia /liczba bezrobotnych w czasie od dnia 20 do dnia 27 bm. wzrosła z 3456 do 3950/, związany przyczynowo z kryzysem w przemyśle włókienniczym w białostockim okręgu przemysłowym i zwalnianiem się robót sezonowych.-

---oOo---

ludźmi swego zaufania.-

Prasa żargonowa Województwa Białostockiego nie zamieściła w ubiegłym tygodniu artykułów wchodzących w zakres sytuacyjnego sprawozdania tygodniowego.-

---oOo---

5

137

na odczycie było około 130 osób.

wiat Bielsk Podlaski

W ubiegłym tygodniu PP[illegible]prowadziła w dalszym ciągu akcję organizowania robotników przemysłu drzewnego w Nurcu i okolicy oraz akcję kulturalno-oświatową w Hajnówce i Bielsku dla której pozyskała w Bielsku nauczycieli miejscowych szkół powszechnych i nauczycieli gimnazjum.-

----------oOo----------

niewicze, członkowie Stefanja Strzałkowska x/ ze wsi Staniewicze; oddział liczy obecnie 27 członkiń;
do Zarządu oddziału męskiego - prezes Juljan Zaniewski, zam. we wsi Maciejewicze, sekretarz i gospodarz Józef Korolczuk, skarbnik Tadeusz Zaniewski i bibljotekarz Ignacy Cydzik - wszyscy zamieszkali we wsi Glidzicze; oddział liczy 25 członków.-

x/ Monika Glinkówna ze wsi Glidzicze, oraz Zofja Berg ze wsi Glidzicze i Marja Staniewska

Przy omawianych oddziałach zorganizowano oddział Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego, do którego należy 16 osób.-

d/ Związek Inwalidów Wojennych R.P.

Powiat Białostocki

W dniu 16 bm. na walnem zebraniu Zw.Inwalidów Wojennych w Białymstoku został wybrany nowy zarząd Związku, w którego skład weszli: Snieżko, Prorwicz, Bałdysz, Wierzbicki, Grynberg i Raruch - członkowie, oraz Frejmark, Koronkiewicz i Krukowski - zastępcy. Jako delegaci na Zjazdy związkowe zostali wybrani Snieżko i Prorwicz.-

I n n e.

Kasa Stefczyka w Radziłkowie.-

Dnia 20 bm. w Radziłkowie, powiatu szczuczyńskiego została zorganizowana "Kasa Stefczyka", do której zarządu powołano: ks. proboszcza Dołęgowskiego Aleksandra - prezes, Grzymkowskiego Stanisława - sekretarz i Karwowskiego Władysława - skarbnik.-

Koło Ziemianek w Grodnie.-

We wsi Kobele, gminy Berszty zorganizowany został przez Koło Ziemianek w Grodnie kurs kroju i szycia. Dotychczas na kurs ten uczęszcza tylko 4 uczenice. Słaba działalność kursu spowodowana jest nieprzychylną agitacją ze strony ludności litewskiej, która przeciwdziała pożytecznej akcji polskiej organizacji.-

Odczyt ks.Knoblewskiego w Grodnie.-

Dnia 19 bm. ks. Knoblewski z Warszawy, współpracownik "Kurjera Warszawskiego" i K.A.P. wygłosił w Grodnie na rzecz P.M.Sz. odczyt p.t. "Polska na Bałkanach". Prelegent stwierdzał, że stosunki Polski ze Słowiańszczyzną w miarę wzajem-

WOJEWODA BIALOSTOCKI
Nr.BP 3340/28.T.

Dnia 29 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

V. Sekty religijne.

Parafja Kościoła Narodowego w Łomży.-

Działalność parafji narazie nie wykracza poza Łomżę. Proboszcz parafji, ks. Walichewicz popularyzuje ideę Kościoła Narodowego drogą urządzania częstych odczytów i pogadanek, cieszących się znaczną frekwencją zwolenników Kościoła Narodowego.-

Sekta "Więcborczyków" w powiecie ostrowskim.-

Zorganizowana w październiku br. sekta "Więcborczyków" we wsi Marjanowo, gminy Długosiodło liczy obecnie około 100 członków. Kierowniczką sekty jest Fryda Mateszek, siostra domu sierót w Więcborgu, zamieszkała we wsi Stasin, gm. Długosiodło. Z Frydą Mateszek współpracują Rynas Zygmunt i Frajchel Samuel, zamieszkali we wsi Marjanowo.-

-oOo-

na kształtowanie się myśli społecznej i politycznej społeczeństwą rosyjskiego i żydowskiego.-

b/ Ukraińcy.

W dniu 23 bm. odbyły się zjazdy powiatowe ukraińców emigrantów politycznych w Hajnówce, powiatu bielskiego, Białymstoku i Płocicznie, powiatu suwalskiego, na których wybrano delegatów na zjazd, zwołany na dzień 29 grudnia br. do Warszawy przez Centralny Ukraiński Komitet emigrantów politycznych w Warszawie.-

Wybrani zostali - w Hajnówce /na zjeździe obecnych - około 320 osób/ Wasyl Korniejew, w Białymstoku /19 osób/ Makarewicz Leon i w Płocicznie /26 osób/ Aleksander Oszak i jako zastępca Leszczyn Mikołaj.-

c/ Białorusini.

Powiat Wołkowyski

Dnia 19 bm. w mieszkaniu Kaluty Michała we wsi Lichosielce, gminy Świsłocz odbyło się walne zebranie członków miejscowego hurtka Towarzystwa Szkoły Białoruskiej pod przewodnictwem Buczyka Wasyla, który podkreślał konieczność zorganizowania przy hurtku bibljoteki i czytelni. Na omawianem zebraniu do nowego zarządu hurtka wybrano: Buczyka Wasyla - prezes, Pawłowskiego Pawła - sekretarz, Waszkiewicz Lubę - bibljotekarka i Sołogubika Władysława skarbnik. Obecnych na zebraniu było - 16 osób.-

13/141

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

dnia 29.grudnia 1928 r.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Rada Zyd.Zw.Zaw. w Łomży.-

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży zorganizowała tamże dnia 22 bm. pogadankę n.t. "Literatura amerykańska w przekładzie żydowskim". Przemawiali bundowcy Zamiatyn Jakób, Rachmiel Sztejgman i Sora Rozen.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego w Nurcu.-

Dnia 16 bm. w Nurcu, gminy Milejczyce, powiatu bielskiego odbyło się organizacyjne zebranie lokalnego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego przy udziale delegata oddziału tegoż Związku w Białowieży, powiatu bielskiego. Przewodniczył Remiesz Bazyl z Nurca.-

b/ B e z r o b o c i e.-

Powiat Ostrowski.

Spółce Drzewnej w Warszawie, eksploatującej tartak państwowy we wsi Dalekie, gm. Brańszczyk na skutek powództwa cywilnego, wytoczonego przez Dyrekcję Lasów Państwowych w Siedlcach, nałożono areszt na 1000 m.3 - materjału budulcowego celem zabezpieczenia należności 100 tys.zł. W związku z tem tartak został unieruchomiony. Bez pracy pozostało około 60 robotników, przeważnie drobnych rolników z okolicznych wsi.-

Również nałożono areszt na smołę i terpentynę w znajdującej się niedaleko tartaku terpentyniarni państwowej, eksploatowanej przez Ryppa Izaasza z Białegostoku, celem zabezpieczania sumy 2500 zł., należnej Skarbowi Państwa.-

---

Według danych z dnia 27 bm. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 3950 osób, a mianowi-

k 142

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.334 /28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29.grudnia 1928 roku

IX. S t r a j k i.

Strajk w hucie szklanej "Janina" w Grajewie.-

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

Strajk 74 majstrów oddziału wyrobu butelek dla Państwowego Monopolu Spirytusowego w hucie szklanej "Janina" w Grajewie, powiatu szczuczyńskiego został w ub.tygodniu zlikwidowany. Strajkujący powrócili do pracy na poprzednich warunkach.-

----------oOo----------

czyła się rozprawa przeciwko Adamowi Aleksandrowiczowi właścicielowi folwarku Pojezierze gminy Krasnopol w powiecie suwalskim oskarżonemu o usiłowanie zabójstwa pisarza gminnego Służyńskiego i szeregowego P.P. Rossa ka.

Po rozpatrzeniu sprawy Sąd postanowił umieścić Aleksandrowicza w zakładzie dla umysłowo chorych celem zbadania stanu jego zdrowia przez lekarzy psychjatrów.

---oOo---

19/144

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29-grudnia 1928 roku

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Negatywne.

oOo

Obchodu Dnia 11.listopada w Łomży myśl pobudowania tamże " Domu Niepodległości " wyraża z tej racji ubolewanie i przestrzega społeczeństwo, że "Dom Niepodległości stać się łatwo może kuźnicą i przytułkiem radykałów, wylęgarnią sekciarstwa i ostoją dla wrogów kościoła katolickiego. Sądząc z dotychczasowych nastrojów społeczeństwa, przypuszczać można, że traktowana opozycja w niczem nie zdoła wpłynąć na przebieg obchodu dnia 11.listopada, w którym niewątpliwie liczny udział wezmą także mniejszości narodowe, zachowujące się dotąd biernie wobec przygotowań do obchodu.-

Jak już wyżej zaznaczono, przejawy ruchu politycznego w ub.tygodniu były nieznaczne/po jednym wiecu urządziły B.B.W. z R., Ch.D., P.P.S. i P.S.L. "Wyzwolenie" oraz dwa zebrania Stronnictwo Narodowe/.-

Podobnie przedstawiał się ruch zawodowy i ruch narodowościowy, który wyczerpuje kilkanaście zebrań organizacyj żydowskich, natomiast na bogatą całość życia społecznego złożyły się obchód " Dnia Oszczędności", obchód święta " Chrystusa Króla " przez Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej, oraz przejawy działalności Związków i Stowarzyszeń społecznych.-

Ze spostrzeżeń dotyczących ruchu wywrotowego, zasługuje na uwagę zamknięta w ramach ściśle konspiracyjnych akcja elementów wywrotowych przeciwko Ostrowskiemu i innym działaczom białoruskim, którym powierzone zostało kierownictwo utrzymywanych do sierpnia br.przez Towarzystwo Szkoły Białoruskiej gimnazjów białoruskich i przeciwko Tymczasowej Komisji Pełnomocnej T.S.B. za odroczenie wyznaczonego na dzień 21 ub.m.walnego Zjazdu delegatów Towarzystwa Szk.Biał.oraz zawieszenie przez KC.ZMKZB. działalności białostockiej organizacji Zetemkowej z obawy przed szerszemi represjami organów służby bezpieczeństwa publicznego.-

W stanie bezpieczeństwa w przygraniczu i na terenie poszczególnych powiatów Województwa Białostockiego poważniejsze zmiany nie zaszły.-

Na rynku pracy uwidocznił się dalszy wzrost bezrobocia z 2415 w dniu 25 ub.m.na 2762 dnia 2 bm./,związany przyczynowo z kryzysem w przemyśle drzewnym i chemicznym.-

stara się dowieść słuszności swego twierdzenia, że Rząd nie wypracował dotychczas racjonalnej linji dla polityki gospodarczej i nie docenia roli społeczeństwa przy współdziałaniu z Rządem w dziedzinie uzdrawiania życia gospodarczego Kraju. Pozatem poseł Staniszkis wyraża przypuszczenie, że zarządzenie Pana Ministra Spraw Wewnętrznych o wyznaczaniu komisyj do regulowania cen może wywołać zaniepokojenie społeczeństwa, skłonnego mniemać, że w życiu gospodarczem Kraju nastąpił zwrot do stosunków z okresu wojennego i bezpośrednio powojennego, w których wprawdzie ustalane były ceny na artykuły pierwszej potrzeby, lecz ceny te nikogo nie obowiązywały.-

W omawianym Nrze "Życia i Pracy " - w art.p.t."Katolickość Stronnictwa Narodowego" pan Jan Rembieliński wyjaśnia stosunek Stronnictwa Narodowego do kościoła katolickiego, zaznaczając, że stosunek ten, określony w programie Stronnictwa, nie jest wytworem posunięć taktycznych, a przeciwnie - wypływa z ideologji Stronnictwa, całokształtu pojęć o narodzie i państwie i oparty jest na wydanej przez Romana Dmowskiego rozprawie p.t." Kościół, naród i państwo" oraz na wskazaniach programowych Obozu Wielkiej Polski.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Dnia 28 ub.m. poseł Staniszkis zamierzał urządzić zebranie w Szczuczynie, zebranie to jednakże nie odbyło się wskutek zajęcia sali przez miejscowy Związek Rzeźników.-

Tegoż dnia poseł Staniszkis zwołał zebranie w domu parafjalnym w osadzie Wąsosz.- W przemówieniu swem na tem zebraniu poseł Staniszkis zaznaczył że Rząd czyni poważne wydatki bez upoważnienia Sejmu i nie reaguje celowo na zwrastający stale ujemny bilans handlowy Państwa.-

c/ Chrześcjańska Demokracja.

Powiat Białostocki: Dnia 28 ub.m. na wiecu sprawozdawczym w Supraślu poseł Urbański pomawiał Rząd o zaprzepaszczanie interesów narodowych przez dopuszczanie do władzy żydów, oraz dowodził że Rząd nie opanował dotychczas życia gospodarczego w kraju i nie wytknął należytej linji dla polityki zagranicznej Państwa. Zebrani na wiecu / około 200 osób / reagowali na przemówienie posła Urbańskiego wznoszeniem okrzyków na cześć Marszałka Piłsudskiego, krzykami i gwizdaniem.-

d/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Wołkowyski: Komitet P.P.S.w Wołkowysku delegował na Kongres partyjny, mający się odbyć w Sosnowcu Grzelaka.-

Powiat Białostocki: Dnia 1.b.m. w Supraślu odbył się wiec przedwyborczy do Zarządu Kasy Chorych w Białymstoku pod przewodnictwem Reginelli Aleksandra. Przemawiali: Macanko Roman, Reginella Aleksander, członkowie OKRPPS.w Białymstoku, Leśny kolejarz i Hańko, urzędnik Kasy Chorych w Białymstoku, oba ze Zjednoczenia Zawodowego Polskiego.-

Macanko i Reginella oceniali krytycznie działalność B.B.W.z R.w Sejmie i poczynania Rządu w znanym Ministerstwu oświetleniu P.P.S., oraz wzywali zebranych /około 200 osób / do głosowania na listę P.P.S.. Na wywody ich

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 2386/28.T.
Dnia 3.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia społeczne.

a/ Związek Strzelecki.

Powiat Grodzieński:

W Komendzie Okręgowej Związku Strzeleckiego w Grodnie objęła stanowisko inspektor ki w referacie pracy kobiet Franciszka Nowacka.-

b/ Związek Obrony Kresów Zachodnich.

Powiat Ostrołęcki:

Zarząd Obwodu Północnego Związku Obrony Kresów Zachodnich urządził dnia 23.ub.m. w Ostrołęce wiec protestacyjny przeciwko przemówieniom prezydenta Rzeszy Niemieckiej Hindenburga na Śląsku Opolskim. Po przemówieniu delegata wspomnianego Zarządu, Ludwika Ślusarczyka - zebrani na wiecu w liczbie około 300 osób uchwalili następującej treści rezolucję :

" Zebrani na wiecu protestacyjnym w dniu 23.października 1928 r. w Ostrołęce wyrażają jak najenergiczniejszy protest przeciw wystąpieniu Prezydenta Hindenburga na Śląsku Opolskim podczas manewrów, a w szczególności przeciw mowie wygłoszonej dnia 18.IX.b.r.w Opolu, zawierającej świadomą groźbę pod adresem Państwa Polskiego.-

Wobec jawnych gróźb ze strony czynników niemieckich, zebrani wzywają Rząd Polski, ażeby z całą siłą przeciwstawił się zamachom niemieckim na naszą granicę, których dalsze trwanie musi doprowadzić do zakłócenia pokoju światowego.-

Zebrani przyrzekają Rządowi, że w obronie całości Rzeczypospolitej nie będą szczędzili siły i mienia, a w razie potrzeby podatku krwi.-

Wzywa się wszystkie instytucje społeczne, oświatowe i gospodarcze do wytężonej pracy na wszystkich polach,

./.

e/ Kółka Rolnicze.

Powiat Szczuczyński: Dnia 21.ub.m. odbyło się w Szczuczynie zebranie członków miejscowego Kółka Rolniczego, na którem prezes Majewski oraz instruktor Kółek Rolniczych na powiat szczuczyński - Domański omówili szereg spraw związanych z prowadzeniem wzorowych gospodarstw rolnych i organizowaniem w Szczuczynie wieczorowych kursów rolniczych. Obecnych - około 150 osób.-

Na temże zebraniu instruktor B.B.W.z R. Sienicki omówił wystąpienie prezydenta Rzeszy Niemieckiej Hindenburga na Śląsku Niemieckim i podkreślał szkodliwość zróżnicowania się społeczeństwa polskiego w płaszczyźnie wierzeń politycznych.-

Powiat Łomżyński: We wsi Siemień Nadrzeczny, gminy Kupiski z inicjatywy Rostkowskiego, instruktora rolnego przy Wydziale Powiatowym Bojnika w Łomży odbyło się przy udziale około 30 osób zebranie organizacyjne Kółka rolniczego.-

f/ Straże pożarne.

Powiat Łomżyński: We wsi Laskowiec Stary, gminy Długobór powstało T-wo Ochotniczej Straży Pożarnej.-

Powiat Sokólski: Dnia 22.ub.m. zalegalizowane zostało T-wo Ochotniczej Straży Pożarnej we wsi Nierośno. Do Zarządu T-wa wchodzą: Marjan Kapuścik, Józef Hryckiewicz, Andrzej Karpiej, Dominik Krysztopik, Antoni Hołownia, Leon Sobecki, Konstanty Grom, Jan Żywno i Jacenty Saczko, wszyscy bez zastrzeżeń pod względem politycznym.-

g/ Stowarzyszenia Spółdzielcze.

Powiat Ostrów -Maz. Dnia 23.ub.m. w Jasienicy odbyło się zebranie członków mleczarni spółdzielczej pod przewodnictwem instruktora rolnego Wydziału Powiatowego Władysława Króla, na którem zawarto umowę z mleczarzem Sosnowskim. Następnie Król

./.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 2886/28.T.
Dnia 3.listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

V. Sekty religijne.

Sekta "Wansburczyków" w powiecie Ostrów-Maz.

Wśród kolonistów niemieckich, zamieszkałych we wsiach Marjanowo, Stasin i Augustów, gminy Długosiod powiatu ostrowskiego działa sekta " Wansburczyków ", której działaczem lokalnym jest mieszkaniec wsi Marjanowo, Rynaś Zygmunt.-

Wspomniana sekta liczy w nazwanych wyżej wsiach około 40 członków.-

Twórcą sekty " Wansburczyków " w Polsce ma być Hirszman, zamieszkały w Warszawie / Saska Kępa /. Z jego ramienia przyjeżdżała do wsi Stasin siostra Krygiera. Obecnie bawi w Staninie inna siostra, której nazwiska narazie nie ustalono.-

Sekta "Wansburczyków" ma na celu zreformowanie kościoła ewangelicko - augsburskiego. Dalsze szczegóły podane zostaną w następnem sprawozdaniu.-

St-nie Badaczy Pisma Św.

Dnia 28ub.m. członek Stowarzyszenia Badaczy Pisma Św. w Białymstoku, Jan Stanisław wygłosił w Białymstoku dwa odczyty, poświęcone rozpatrywaniu poszczególnych ustępów biblji.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

w okresie sprawozdawczym. Po ich przemówieniach wybrani zostali do nowego zarządu: Goldfarb Nechoma, Kotowicz Abram, Mines Jone, Kanel Aron, Kowalski Le, Polak Hirsz i Rajgrodzki Judel. Obecnych - około 10 osób.-

Zebranie członków organizacji Poalej-Sjon /prawicy/ w Kolnie.-

Dnia 25 ub.mies. w Kolnie staraniem miejscowej organizacji Poalej-Sjon /prawicy/ wygłosił Urwicz z Warszawy wygłosił odczyt propagandowy o konieczności popierania przez społeczeństwo żydowskie akcji palestyńskiej.-

Zebranie ludności żydowskiej w Augustowie.-

Dnia 28 ub.m. w Augustowie w synagodze odbyło się ogólne zebranie ludności żydowskiej, zwołane przez zarząd wyznaniowej gminy żydowskiej. Pierwszy przemawiał rabin z Augustowa Kuszelewski, który wyraził ubolewanie z powodu niedopuszczenia żydów do składania modłów w świątyni jerozolimskiej i poruszył sprawę nieprzestrzegania sabatu przez młodzież żydowską prawie we wszystkich krajach. Następnie przemawiali Małamet, Gipszteja i Edelszteja, którzy uzupełnili przemówienia rabina Kuszelewskiego. Zgromadzeni /około 300 osób/ uchwalili w imieniu wszystkich żydów m. Augustowa wystąpić do rządu angielskiego z protestem przeciw samowoli arabów w Palestynie.-

Oddział Zw.Sjonistów - Rewizjonistów w Suwałkach.-

Dnia 27 ub.m. oddział Zw.Sjonistów-Rewizjonistów w Suwałkach zwołał wiec protestacyjny w związku z zajściami pod "Ścianą Płaczu" w Jerozolimie. Zebrani na wiecu /około 100 osób/ - po przemówieniach prezesa suwalskiej organizacji sjonistycznej, dr.Wejsmana, dyrektora gimnazjum żydowskiego w Suwałkach, Efrona i prezesa suwalskiego oddziału Sjonistów-Rewizjonistów Riesenberga, uchwalili rezolucję protestującą przeciwko postępowaniu władz angielskich dopuszczających do wystąpień antyżydowskich w Jerozolimie.-

./.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 2286/28.T.
Dnia 3.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

VII. Ruch wywrotowy.-

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych

Związek Młodzieży Komunistycznej Zachodniej Białorusi.

Powiat Białostocki:

Starostwo w Białymstoku uzyskało ze źródeł konfidencjalnych informacje, że Centralny Komitet Z.M.K.Z.B. zawiesił działalność białostockiej organizacji Z.M.K.Z.B. w związku z aresztowaniem dnia 23.ub.m. w Białymstoku Szabat Zofji technicznej, KOZMKZB.. W motywach decyzji, zawieszającej działalność wspomnianej organizacji, KOZ.M.KZB. podkreśla, że Szabat Zofja pozostawała na usługach organów służby bezpieczeństwa, względnie zdekonspirowała się tak dalece, że dalsza działalność białostockiej organizacji ZMK-owej mogłaby spowodować szersze represje policyjne.-

Ponadto KOZMKZB. polecił natychmiastowe usunięcie się z oczu organów służby bezpieczeństwa publicznego tym członkom białostockiej organizacji ZMK-owej, z którymi stykała się w swoim czasie aresztowana Szabat Zofja.-

Z powodu zawieszenia działalności białostockiej organizacji ZMK-owej wyjechała prawdopodobnie do Warszawy sekretarka OK.ZMKZB. Mirer Estera, ps. " Fenia".-

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi:

Powiat Sokólski:

Dnia 23.ub.m. odbyło się w Sokółce posiedzenie Miejskiego Komitetu KPZB., na którem zdecydowano przyjęcie do Partji kilku nowych członków.-

Związek Młodzieży Komunistycznej w Polsce.

Powiat Łomżyński:

Na podstawie dłuższej obserwacji działaczy ZMKw P. w Łomży stwierdzono, że łomżyńska organizacja ZMK-owa czyni intensywne przygotowania do wystąpień zewnętrznych w dniu

/.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 2386/28.T.
Dnia 3.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Związki Klasowe.

Oddział Związku Zawod. Robotników Przemysłu Drzewnego w Swisłoczy zebranie.

Dnia 28.ub.m.w Swisłoczy, powiatu wołkowyskiego, odbyło się zebranie członków Oddziału Związku Zawodowe Robotników Przemysłu Drzewnego pod przewodnictwem Gapo Piotra, na którem zostali wybrani do Zarządu Oddziału: prezes - Lach Dymitr, zam.we wsi Grycki, gm.Swisłocz, zastępca prezesa - Gawinek Szymon, zam.na st.Swisłocz, sekretarz - Borodziuk Bolesław, zam.w Swisłoczy skarbnik - Smiga Andrzej, zam.we wsi Grycki gm.Swisłocz. Omawiany Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Swisłoczy liczy 33 członków.-

Okręgowa Rada Polskich Zw.Zawod.w Łomży -zebranie organizacyjne T.U.R.

Dnia 24.ub.m. w Łomży z inicjatywy Okręgowej Rady Polskich Klasowych Związków Zawodowych odbyło się zebranie organizacyjne Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego. Cele i zadania T-wa przedstawił zebranym /: około 30 osób :/ poseł dr.Czarnecki, który zaznaczył, że podejmowano kilkakrotnie myśl zorganizowania w Łomży filji T.U.R.-a upadała zawsze wskutek nieświadomości robotników którzy odmówili poparcia tej myśli.-

Odczyt Jakóba Zamiatyna w Łomży.

Dnia 26.ub.m.w Łomży przewodniczący miejscowej Rady Okręgowej Żydowskich Zw.Zawodowych, bundowiec Jakób Zamiatyn wygłosił odczyt n.t. " Wielki przemysł w Polsce ". Prelegent zobrazował swe spostrzeżenia, jakie poczynił w czasie objazdu ważniejszych ośrodków przemysłowych kraju / Dąbrowa Górnicza, Sosnowiec, Chorzów i inne /.- Obecnych na odczycie było około 90 osób.-

Z.Z.K.w Grodnie zebranie.

Na odbytem w ub, tygodniu zebraniu członków Oddziału Z.Z.K.w Grodnie omawiano sprawę poparcia strejku

./.

Cechy rzemieślnicze w Białymstoku-zebranie Zarządów.

Dnia 28.ub.m. w Białymstoku odbyło się zebranie Zarządów cechów rzemieślniczych pod przewodnictwem Grosera Franciszka.-

Omawiano sprawy - obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej, komisji egzaminacyjnej, wyborów do Zarządu Kasy Chorych i szkoły dokształcającej dla Rzemieślników.-

d/ Bezrobocie

Według danych z dnia 2.b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 2762 osoby, a mianowicie :

powiat :	ilość :	zmniejszenie :	wzrost :	pobiera zapom
szczuczyński:	150	-	-	-
grodzieński :	429	-	62	-6
białostocki :	2183	-	135	138

-:-:-:-:-:-:-

Urząd Wojewódzki wystąpił do Pana Prokuratora przy Sądzie Okręgowym w Łomży z wnioskiem o rozwiązanie Oddziału scentralizowanego Związku Zawodowego Służby Domowej w Ostrołęce, którego działalność antypaństwowa zagraża bezpieczeństwu publicznemu.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2886/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

Dnia 3 listopada 1928 r.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Aresztowanie komisarza Kasy Chorych w Sokółce.-

Sędzia Śledczy w Sokółce osadził w więzieniu białostockiem komisarza sokólskiej powiatowej Kasy Chorych, Aleksandra Wiszniewskiego po uprzedniem postawieniu go w stan oskarżenia z art.154 K.K.-

Aresztowanie Aleksandrowicza Adama, zbiegłego w czerwcu r.b. do Litwy.

Dnia 27 ub.m. zgłosił się do Urzędu Prokuratorskiego w Suwałkach właściciel folwarku Pojezierze, gm. Krasnopol, powiatu suwalskiego Adam Aleksandrowicz, który w dniu 8 czerwca b. zranił ciężko z broni palnej sekretarza gminnego i szer.P.P. w Krasnopolu, poczem zbiegł do Litwy. Aleksamdrowicz osadzony został w więzieniu.-

Aresztowanie fałszerza dowodów osobistych.-

Dnia 28 ub.m. zatrzymany został poszukiwany przez Komendę Powiatową P.P. w Bielsku-Podl. za współudział w aferze Duna Szlomy /vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.39 z dnia 29/IX.br./ na tle zwalniania od służby w wojsku mieszkańców wsi Korzyno, gminy Pasynki, powiatu bielskiego, Romaniuka Mamonta, którego przekazano z materjałami oskarżenia do dyspozycji Sądu Pokoju w Bielsku-Podlaskim.-

Aresztowanie sprawcy okradzenia ambulansu pocztowego.-

Dnia 28 ub.m. aresztowany został w Suwałkach Andrzej Toczko z Grodna, który skradł z ambulansu pocztowego na szlaku Grodno-Suwałki 30 listów amerykańskich, z których zabrał dolary, a same listy wrzucił do ustępu.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 2386/28.T.
Dnia 3.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenia granicy polsko-niemieckiej.

Za nielegalne przekroczenie granicy polsko - niemieckiej zatrzymano w ubiegłym tygodniu trzy osoby w powiecie augustowskim i jedną osobę w powiecie szczuczyńskim. Zatrzymanych oddano do dyspozycji władz sądowych:-

Zatrzymanie przemytu.

Dnia 23.ub.m. we wsi Szczebra, powiatu augustowskiego został zakwestjonowany przez szeregowych P.P. z poruchu w Nowińce rower przemycony z Niemiec przez Sobonia Franciszka, mieszkańca wsi Boskie - Stare, powiatu suwalskiego.-

Zakwestjonowany rower przesłano do Urzędu Celnego w Raczkach, zaś Sobonia przekazano Sądowi Pokoju w Augustowie, który skazał go na miesiąc aresztu.-

Aresztowanie za ułatwianie nielegalnej emigracji.

Dnia 26.ub.m. zatrzymano i z materjałami oskarżenia przekazano do dyspozycji władz sądowych Józefa Maskiego, zamieszkałego w Grajewie, pod zarzutem ułatwiania nielegalnej emigracji do Niemiec kolonistom niemieckim z Wołynia.-

Informacje o przemytnictwie.

Starostwo w Kolnie uzyskało niesprawdzone dotychczas informacje, że niemieckie władze celne ułatwiają przemyt z Niemiec do Polski tkanin, wyrobów tytoniowych i wyrobów niemieckiego przemysłu galanteryjnego. -

Według wspomnianych informacyj, we wsi Wądołek / Prusy Wschodnie /, naprzeciw polskiej wsi Łacha, gm. Turośl urządzony został prowizoryczny niemiecki urząd celny, w którym deklarowane mają towary, przemycane następnie do Polski.-

W podobny sposób zachowuje się jakoby względem przemytników niemiecki Urząd celny w Dłutowie / Prusy

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 2886/28-T.
Dnia 3.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

XII Szpiegostwo,dywersja,sabotaż.

Przecięcie linji telefoniczno-telegraficznej w powiecie augustowskim.

Dnia 26.ub.m. przecięta została przez nieujawnionych dotychczas sprawców linja telefoniczno-telegraficzna na szlaku Augustów - Sopoćkinie pomiędzy wsiami P[illegible]ka i Mikaszówka / teren lesisty / w powiecie augustowskim.-

Likwidacja organizacji szpiegowskiej w powiecie grodzieńskim.

Władze wojskowe wspólnie z organami służby bezpieczeństwa zlikwidowały w ubiegłym tygodniu organizację szpiegowską, która działała na rzecz wywiadu wojskowego Litwy Kowieńskiej.Zostali zatrzymani i przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym: Jakimowicz Wiktor i Kudaszewicz Konstanty,mieszkańcy Grodna, Zwierow Konstanty,zamieszkały stale w Wilnie i Waszkiewicz Kacper mieszkaniec wsi Puchacze,gminy Marcinkańce,powiatu grodzieńskiego,oraz szeregowi W.P. Bingiel Tomasz,Dadowicz Kazimierz i Szepielewicz.-

Ponadto zawieszony został w czynnościach służbowych szeregowy P.P. Jan Narewicz z obsady Komisarjatu P.P.w Grodnie za ułatwianie porozumiewania się osadzonym w areszcie policyjnym członkom zlikwidowanej organizacji szpiegowskiej.-

Szczegóły podane zostaną Ministerstwu w oddzielnem sprawozdaniu.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Rozłam w parafji prawosławnej w Suwałkach.

W związku z usunięciem z Suwałk duchownego Felis powstał wśród miejscowej parafji prawosławnej rozłam. Część parafjan domaga się powrotu duchownego Felisowa Suwałk.-

Białystok, dnia 3 listopada 1928.r.

Z a W o j e w o d ę :

z-ca Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

bądź też nieznacznemi ustępstwami ze strony przedstawicieli obozu prorządowego.-

Z dotychczasowych spostrzeżeń wynika, że od udziału w traktowanych przygotowaniach powstrzymały się częściowo ludność litewska i białoruska oraz PPS., a natomiast przyjmują w nich czynny udział niemcy, rosjanie i żydzi.

Ruch narodowościowy bardziej charakterystycznych spostrzeżeń nie nastręczył. Ruch zawodowy nie wykroczył poza ramy wewnętrznego życia organizacyj zawodowych. Ożywioną była działalność organizacyj wywrotowych, które w powiatach białostockim, kolneńskim, ostrowskim, grodzieńskim i łomżyńskim wywiesiły kilka transparentów i rozrzuciły wydawnictwa z hasłami kampanji listopadowej.-

W stanie bezpieczeństwa w przygraniczu i na terenie poszczególnych powiatów Województwa Białostockiego poważniejsze zmiany nie zaszły. -

Liczba bezrobotnych na terenie Województwa Białostockiego obniżyła się z 2762 dnia 2 b.m. na 2718 dnia 8 b.m.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

W tymże numerze poseł Wierzchak kończy art.p.t. "Lwów zawsze wierny" zwrotem: "Oby wreszcie zrozumiano w 10-tą rocznicę istnienia nowej Polski, że wspólnym wysiłkiem i ofiarnością całego narodu buduje się wielką Polskę".-

Łomżyński tyg. "Życie i Praca"

W numerze 45 z dnia 4 bm. zamieścił artykuł "Wspomnienia z okazji zbliżającego się dziesięciolecia" posła Staniszkisa, identyczny z jego art. zamieszczonym w "Nowem Życiu" p.t. "Walka z zaborcami".- W następnym artykule p.t."Dziesięciolecie, a my" A.Danowski wypowiada przekonanie, że "nie trzeba nam wystawności i okazałych pomników, gdyż mamy wiele żywotniejszych spraw do załatwienia" i zaznacza, że najpiękniejszem upamiętnieniem dziesięcioletniej rocznicy istnienia Polski oraz uczczenia pamięci tych, którzy polegli w walkach o niepodległość, będzie zapoczątkowanie budowy monumentalnego gmachu na przytułek dla bezdomnych, starców i kalek, jak również gmachu dla biblioteki publicznej.-

"Wspólna Praca" Łomża - dwutygodnik.-

Numer 11 z dnia 2 bm. W artykule "Dziesięciolecie Niepodległości" zilustrował walki proletarjatu o wyzwolenie Polski, przeciwstawiając je zamachom stronnictw prawicy na pierwszy rząd ludowy. Artykuł uzupełnia dosłowny tekst manifestu Rządu Lubelskiego z dnia 7 listopada 1918 r.-

W art.p.t. "Rozbijanie PPS" poseł dr.Ozarniecki oświetla przyczyny, które spowodowały rozłam w PPS i stwierdza, że Frakcja PPS usiłuje zmienić opozycję P.P.S. na współpracę z Rządem, aczkolwiek ani Rząd, ani też BBWzR nie opracował platformy tej współpracy i o współpracę tę do PPS się nie zwracał.-

Prasa żargonowa nie zamieściła w ubiegłym tygodniu artykułów, wchodzących w zakres sprawozdania.-

++++++++++++++++++

b/ P.S.L. " W y z w o l e n i e".

Powiat Wołkowyski.

We wsi Eljaszuki, gminy tarnopolskiej nauc
ciel miejscowej szkoły powszechnej, Szafrański
Feliks zorganizował kursy wieczorowe dla dorosł
wykorzystywane przezeń dla celów propagandy stro
P.S.L. "Wyzwolenie". -

Na zjazd walny delegatów Stronnictwa w Lub
nie z powiatu wołkowyskiego wyjechali: Rudzki
Ignacy z Zelzina, gm. Łysków, Wasilczuk Antoni
wsi Grudy-Górne i Rybak Juljan ze wsi Grudy-Do
ne, gminy biskupickiej.-

Powiat Ostrów-Maz.

Na wiecu sprawozdawczym w Długosiodle, pow
tu ostrowskiego dnia 4 bm. poseł Róg Michał wys
pował przeciwko policji, powiał Rząd o małe z
interesowanie się kwestją oświaty dla mas robot
czych i włościańskich, oraz stwierdzał, że obec
system podatkowy faworyzuje większą własność zie
skę, a krzywdzi masy włościańskie. Obecnych na
wiecu było około 500 osób.-

c/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Białostocki

Dnia 7 bm. odbył się w Białymstoku wiec
PPS, na którym obecnych było około 50 osób.-
Pierwszy przemawiał viceprezes OKRPPS Białystok
Przytuła Józef, który skreślił historję walk nie
podległościowych PPS. Następnie poseł Dubois
stwierdził, że dziesięciolecie Niepodległości
Polski obchodzi proletarjat w dniu 7 bm. - w rocz
nicę powstania Rządu Ludowego w Lublinie i, że
dzień 11 bm. jako rocznicę dziesięciolecia Niepod
ległości święcić będzie burżuazja.-

Dalej poseł zaznaczył, że klasa robotnicza
przeżywa obecnie ciężkie chwile, niemniej jednak

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2940/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45/.

Dnia 10. listopada 1928 r.

IV. Polskie związki i stowarzyszenia społeczne

a/ Związek Strzelecki.

Powiat Wys.-Mazowiecki.

Poszczególn. oddziały Związku w powiecie urządziły w ub. tygodniu szereg pogadanek i odczytów o charakterze organizacyjnym.-

Powiat Ostrów-Mazow.

Reorganizacja oddziałów Związku Strzeleckiego w powiecie ostrowskim trwa w dalszym ciągu i daje pozytywne wyniki.-

b/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Augustowski.

Liczba członków kół Stowarzyszenia we wsi Gatne, gminy Szczebro Olszanka wzrosła - w kole męskiem do 20 i w kole żeńskiem do 11.-

Mianowanie Komendanta Okręgowego.-

Na Komendanta Okręgowego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej na powiaty białostocki, sokólski, grodzieńskim i wołkowyskim został mianowany oficer rezerwy W.P., Kubik Stanisław.-

c/ Federacja polskich Związków Obrońców Ojczyzny.

Powiat Grodzieński

Okręg Grodzieński Federacji wysyła na dzień 11 bm. do Warszawy delegację, liczącą 430 osób, pod kierownictwem komendanta Witolda Pusłowskiego, viceprezesa Federacji.-

./.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2940/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

Dnia 10.listopada 1928 r.

V. Sekty religijne.

Kościół Narodowy.

Ksiądz Kościoła Narodowego Rogowski po bezowocnych usiłowaniach powołania do życi gminy K.N. w Łomży wyjechał z Łomży. Zapoc kowana już akcja organizacyjna gminy rozbi się o kwestję składek, których płacenia od wili nawet gorliwi zwolennicy sekty.-

śpiewano pieśni robotnicze i wznoszono okrzyki "Niech
żyje Bund", "Niech żyje Cukunft " i "Precz z kapitali
mem ".-

Akademja żałobna "Bundu"w Łomży.

Dnia 2.b.m. " Bund " w Łomży urządził żałobną
uczczeniu pamięci zmarłego w Warszawie bundowca Micha
wicza, na którą przybyło około 250 osób. W wygłoszonych
przemówieniach podnoszono zasługi zmarłego dla klasy
robotniczej. Następnie Aron Mark, bundowiec wygłosił
czyt naukowo - literacki na temat " Etyczny przewodn
naszego pokolenia." Na odczycie było obecnych około
osób.-

Obchód sjonistyczny w Suwałkach.

W dniu 3.b.m., z inicjatywy miejscowych Organizac
Sjonistycznych / ogólnej i Sjonistów rewizjonistów /
odbył się w Suwałkach obchód 11-lecia deklaracji Bal
ura. Obchód rozpoczął się przemarszem skautów z gimn
zjum żydowskiego ulicami miasta poczem w sali tegoż
Gimnazjum odbyła się akademja, obecnych było na niej
300 osób.- Przemawiali działacze sjonistyczni dr.Woj
dr. Steropolski dyrektor gimnazjum Efron i Ryzenberg
temat obchodu oraz praw żydów w Palestynie i w Pols
Na zakończenie wzniesiono okrzyk na cześć Palestyny.-

Wiec protestacyjny w Ostrowi-Mazow.

Dnia 3.b.m.w Ostrowi-Mazowieckiej w lokalu T-
Kursów Wieczor. dla robotników odbył się wiec prote
cyjny przeciwko prześladowaniu języka żydowskiego w
lestynie.Przemawiali m-cy m.Ostrowi Wróbel Abram, Lic
tensztejn Fiszel i Wygoda Chil, którzy omawiali upos
dzenie języka żydowskiego w Palestynie w życiu polit
nem i kulturalnem. Uchwalono rezolucję, domagającą si
zakładania w Palestynie szkół niższych, średnich i wy
szych z językiem wykładowym żydowskim.-

Akademja żałobna "Bundu"w Białymstoku.

Dnia 3.b.m.w Białymstoku odbyła się akademja
łobna ku uczczeniu działacza "Bundu" Michalewicza B
cjona. Akademję zagaił Tabaczyński; przemawiali:Flo
baum, Waks, Tabaczyński, Goldman i Fligielówna. Mówcy

/.

d/ L i t w i n i.

Powiat Suwalski :

We wsi Wołynice gminy Sejwy, zamieszkiwanej przez ludność litewską, nauczycielka miejscowej szkoły powszechnej zamierzała urządzić przedstawienie sceniczne w dniu 11. b.m., odstąpiła jednak od tego zamiaru na skutek oporu rodziców dzieci uczęszczających do szkoły.-

-:-:-:-:-:-:-

e/ B i a ł o r u s i n i :

Powiat Wołkowyski:

Dnia 4.b.m.w Swisłoczy odbyło się zebranie Zarządu Okręgowego T-wa Szkoły Białoruskiej na powiaty bielski i wołkowyski,na którem wybrano Kondraciuk Nadzieję ze wsi Krzywa, gminy Pasynki powiatu bielskiego i Woronowicza Konstantego ze Swisłoczy jako delegatów na mający się odbyć w Wilnie zjazd walny delegatów T.S.B.i uchwalono opodatkowanie jednorazowe po 50 gr. wszystkich członków T-wa na pokrycie kosztów przejazdu delegatów.-

Powiat Grodzieński:

B. hromadowcy Kiszkiel Aleksander, Anisimowicz Wsiewołod Kiszkiel Włodzimierz, Piotr i Stefan Koseccy, mieszkańcy Krynek i Żołyss Jan mieszkaniec wsi Porzecze, gm. Krynki starają się zorganizować w Krynkach "Kółko młodzieży białoruskiej " i w tym celu wszczęli agitację wśród ludności białoruskiej.Nie stwierdzono dotychczas, jaki charakter będzie miało wspomniane Koło.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

W tym samym czasie w Grodnie rozrzucono wydawnict komunistyczne w językach polskim, rosyjskim i żargo kilkadziesiąt egzemplarzy, a mianowicie: "Manifest kongresu komunistycznego", wydany w Wilnie we wrześ 1928 roku, "Czerwony Sciag" Nr.3, wydany w Wilnie czerwcu 1928 roku oraz "Międzynarodowy Głos Chłopski wydany w Warszawie we wrześniu 1928 roku.-

W nocy z dnia 5 na 6 bm. przy szosie Indura-Gr no w odległości pół kilometra od Indury w kierunku Grodna na słupach telegraficznych został wywieszony transparent z napisami w języku polskim: "Wojna woj imperjalistycznej, precz z rządem faszystowskim, nie żyje rząd robotniczo-chłopski, niech żyje S.S.S.R.", oraz w Grodnie obok państwowej fabryki tytoniowej przewodach telefonicznych transparent z napisami w j zyku polskim: "Precz z okupacją Ziemi Białoruskiej Ukrainy Zachodniej - Niech żyje samookreślenie aż do oderwania - OKK.PZB."-

Powiat Białostocki

W dniach 6 i 7 bm. w Białymstoku rozrzucono kil dziesiąt egzemplarzy listopadowej odezwy OKKPZB Biał stok p.t. "Do wszystkich robotników, chłopów i żołni rzy, do wszystkich pracujących okręgu Białostockiego" /egzemplarz odezwy załączony do sprawozdania/, oraz dnia 7 bm. wywieszono na przewodach telefonicznych w Białymstok transparent z napisami w języku polskim: "Precz z dyk turą faszystowską. Żądamy zwolnienia więźniów polity nych. Niech żyje 7 listopad - Dzień Wielkiej Rewolu Proletarjackiej".-

Komunistyczna Partja Polski

Powiat Kolneński

Dnia 2 bm. zatrzymany został w Kolnie pod zarzutem rozpowszechniania wydawnictw komunistycznych Sokołow ski Antoni, notowany w Poufnym Przeglądzie Inwigilac nym Nr.220, poz.89, Nr.335, poz.84 i Nr.383, poz.105, ska

Na gorącym uczynku rozrzucania tych wydawnictw ujęci zostali Berek Wierzba z Wygody i Szloma Berliner z Długosiodła.-

Dnia 5 bm. w mieszkaniu Chany Stupnik w Zambrowie, poszlakowanej o działalność komunistyczną, odnaleziono egzemplarze numeru 7-go "Czerwonego Sztandaru" i numeru 4-go "Do walki" /w żargonie/. W trakcie dochodzenia ustalono, że wydawnictwa te wręczył Chanie Stupnik Chaim Grudzień, karany sądownie za działalność komunistyczną, który zbiegł w obawie przed aresztowaniem.-

Dnia 7 bm. wywieszony został w Łomży transparent z hasłami listopadowej kampanji.-

b/ Wyroki sądowe.

Dnia 8 bm. Sąd Okręgowy w Białymstoku rozpatrywał sprawę z oskarżenia mieszkańców Białegostoku - Kozłowskiego Isera i Treszczańskiego Lejby, oskarżonych z art.102 cz.I.K.K. /aresztowani obaj 15 marca 1928 r./, których uniewinnił.-

-++++++++++++++++++++-

c/ Związki Rzemieślnicze.

Związek Rzemieślników Żyd. w Wysokiem Mazowieckiem -zebranie.

Dnia 30.ub.m. w Wysokiem - Mazowieckiem odbyło się zebranie członków Związku Rzemieślników Żydowskich. Przewodniczył Jakobi Dawid, przemawiał instruktor Centralnego Zarządu Związku Rzemieślników Żyd. w Warszawie, Krakowski Leon, który zobrazował działalność żydowskiego banku rzemieślniczego i omówił doniosłość ubezpieczeń socjalnych dla rzemieślników.-

Związek Rzemieślników Chrześcijan w Sokółce- zebranie.

Na odbytem dnia 4.b.m. zebraniu Powiatowego Zrzeszenia Rzemieślników Chrześcijan w Sokółce / 21 osób / postanowiono złożyć w dniu 11.b.m. wieniec na grobach żołnierzy / na miejscowym cmentarzu / poległych w obronie całości granic Ojczyzny.-

Związek Rzemieślników Żyd. w Białymstoku.

Dnia 3.b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie Sekcji krawieckiej t.zw. " Chałupników " przy Zw.Rzem.Żyd. pod przewodnictwem Note Lwa. Przemawiali: Note Lew i Jane Branek, którzy odczytali treść listu do pracodawców z żądaniem podwyższenia płac młodszym robotnikom o 10% starszym zaś o 15 %. Na wniosek Lwa zdecydowano przystąpić do strajku, gdyby pracodawcy odrzucili żądania Sekcji. Obecnych - około 50 osób.-

d/ Wybory do Zarządu Kasy Chorych w Białymstoku.

Dnia 2.b.m. odbyło się w Białymstoku zebranie przedstawicieli organizacyj zawodowych i społecznych, skupiających się około BBWz R.i Bloku Pracowników Umysłowych. Po dłuższej dyskusji postanowiono zorganizować Polski Demokratyczny Blok Wyborczy. Blok ten zgrupuje około 70 organizacyj społecznych, zawodowych i t.p.-

e/ B e z r o b o c i e

Według danych z dnia 8.b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje : 2718 osób, a mianowicie :

/.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2940/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

Dnia 10. listopada 1928 r.

IX. S t r a j k i.

Strajk robotników przemysłu drzewnego w powiecie bielskim.-

Dnia 30 ub.m. w Siemiatyczach, powiatu bielskiego zastrajkowało około 50 robotników przemysłu drzewnego /stolarzy i stelmachów/, którzy domagają się od pracowników zobowiązania, dotyczącego przestrzegania postanowień ustawy o 8-mio godzinnym dniu pracy. Strajk kieruje Ożtuski Sender, karany sądownie za działalność komunistyczną.-

Strajk robotników krawieckich w Grodnie.-

Trwający od kilku tygodni strajk robotników krawieckich w Grodnie nie został dotychczas zakończony z powodu nieustępliwości obu stron. W ostatnich dniach strajk załamał się częściowo, gdyż niektórzy robotnicy z powodu trudnych warunków materjalnych zmuszeni byli przystąpić do pracy, godząc się na poprzednie warunki. Obecnie strajkuje około 50-ciu robotników.-

Część strajkujących, chcąc nie dopuścić t.z. łamistrajków do pracy, poczęła względem nich stosować teror, skutkiem czego kilka osób pobito. Przeprowadzone w tej sprawie dochodzenie wykazało, że między innymi dopuścili się teroru Bazylewski Dawid i Grodzieński Fiszel, którzy zostali zatrzymani i z materjałami oskarżenia przekazani sędziemu śledczemu I rewiru w Grodnie.-

-:-:-:

z pasa głównego, oraz niszcząc dowody rzeczowe - cz
ry butelki spirytusu. Głównych sprawców wystąpienia
Kazimierza i Bolesława Giedrojciów i Kazimierza Mac
wicza aresztowano i z materjałami oskarżenia przeka
no władzom sądowym.-

Pożary.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 8 większych poż
rów. Straty wyrządzone przez te pożary obliczane s
na sumę około 180 tys.zł.-

---+++++++++++++++++++

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2940/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

Dnia 10.listopada 1928 r.

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Przecięcie linji telefonicznej i kradzież przewodu.-

W nocy z dnia 3 na 4 bm. na 28 klm.sy od Grodna w powiecie augustowskim nieujawieni dotąd sprawcy wycięli z linji telefonicznej i skradli około 200 m. przewodu.-

Wyniki dotychczasowych dochodzeń nie wyjaśniły dostatecznie, czy uszkodzenie trasy telefonicznej miało charakter sabotażu, czy też było przestępstwem kryminalnem.-

---

dowy Dom Niepodległości" zmienić na " Dom Niepodległości", unikając wyrazu "Ludowy", 2/ by wspomnieć o czynach formacyj, które tworzyły się po za granicami Polski, jak armji Hallera i t.p., 3/ powołać kuratorjum, składające się z przedstawicieli samorządu powiatowego i miejskiego, kurji biskupiej i organizacji społecznych, które wzięłoby w swoje ręce nadzór nad Domem Niepodległości i 4/ by wyrazić wdzięczność koalicji państw wojujących, które dały Polsce wolność. Zgłoszone poprawki, prócz wymienionej w p.4. zostały przyjęte.-

Z ramienia Powiatowego Komitetu Obchodu udali się do wszystkich wsi kościelnych delegaci, którzy wygłosili okolicznościowe przemówienia oraz rozdali ludności odezwy, nawołujące do wzięcia udziału w obchodzie. Prócz tego wydrukowane odezwy zostały rozesłane za pośrednictwem Magistratów i urzędów gminnych do wszystkich Komitetów, jak również przystąpiono do zbiórki ofiar za pomocą sprzedaży specjalnych nalepek na fundusz niepodległości, z którego mają być pobudowane pomnik dla poległych o Wolność i Dom Niepodległości.-

Uroczystości ku uczczeniu pamięci poległych za Ojczyznę.

Dnia 3.b.m. w Białymstoku odbyło się w kościele farnym nabożeństwo żałobne za poległych w walkach o Niepodległość Polski, na którem obecni byli Pan Wojewoda oraz przedstawiciele władz i organizacyj społecznych. Po nabożeństwie złożono wieniec na płycie Nieznanego Żołnierza.-

Projektowane w Kolnie uroczyste uczczenie dnia 2.b.m. pamięci poległych w obronie Ojczyzny nie doszło do skutku wobec sprzeciwu ze strony miejscowego dziekana, ks. Czarnowskiego, który nie zezwolił na wygłoszenie przemówień i grę orkiestry na cmentarzu.-

Dnia 4.b.m. 81.p.strzelców grodzieńskich wystawił

około 150 osób, z których część weszła do lokalu szkoły; do tych przemawiał duch.prawosł.Kuczko wzywając ich do odstąpienia od kościoła unickiego i krytykując kościół unicki,oraz ks. un.Drozdowa z powodu rzekomej polonizacji przez niego prawosławnych,przyczem wzywał wymienionych, aby wystąpili z żądaniem wyznaczenia duch.praw.Kuczki na wykładowcę religji w miejscowej szkole powszechnej.Do tłumu pozostającego na ulicy przemawiał równocześnie Kunachowicz Mikołaj,który,zwalczając kościół unicki i ks. un. Drozdowa, dopuścił się w argumentacji zwrotów,obrażających uczucia religijne,wobec czego wdrożono przeciwko niemu dochodzenie.-

Kunachowicz Mikołaj w 1923 r. był w Kleszczelach nędzem zaufania białoruskiego klubu poselskiego i pozostawał w kontakcie z b.posłem Jakowiukiem,poczem studjował medycynę w Pradze Czeskiej i powrócił dopiero w 1927 roku do Kleszczel.-

Poświęcenie gmachu Kasy Chorych w Ostrowi Mazowieckiej.

Dnia 4.b.m.w Ostrowi-Mazowieckiej odbyła się uroczystość poświęcenia gmachu Powiatowej Kasy Chorych,na której obecny był i wygłosił okolicznościowe przemówienie Pan Wojewoda. W przemówieniu swem Pan Wojewoda zachęcał miejscowych działaczy do otaczania szczególną troską dzieci i młodzieży,podkreślając,że młodzież winna być wychowywana w tężyźnie zarówno duchowej,jak i fizycznej,bez czego nie można myśleć ze spokojem o przyszłości potężnej i niepodległej Polski.-

Po uroczystości poświęcenia gmachu Pan Wojewoda w towarzystwie Dyrektora Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń w Warszawie, Siwika i in. zwiedził w Broku tereny leśne,przeznaczone pod budowę Państwowego Sanatorjum Przeciwgruźliczego.-

W Broku ponadto Pan Wojewoda położył pierwszą cegłę przy zakładaniu kamienia węgielnego pod gmach ratusza.-

Białystok,dnia 4 listopada 1928.r. Z a W o j e w o d ę :

Z.I.

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

10 i 11 listopada, br. sprzeczne z ogólnym nastrojem społeczeństwa wystąpienia Stronnictwa Narodowego, PPS., żydów i kleru katolickiego miały miejsce w Łomży /akademja poselska Stronnictwa Narodowego dnia 10 b.m. i przemówienie posła Winiarskiego na akademji ogólnej dnia 11. b.m./, w Białowieży, pow. bielskiego /odśpiewanie "Czerwonego sztandaru" przez członków PPS./, Jasienicy, pow. ostrowskiego, gdzie ks. Skarzyński nie zezwolił na zasadzenie "drzewka wolności" na placu kościelnym i wspólnie z ks. wikarym wywołał gorszące na tem tle zajście, w Sokółce / akcja większości żydowskiej w Radzie miejskiej przeciwko inicjatywie budowy domu ludowego / oraz w Suchowoli i Janowie, powiatu sokólskiego, a zwłaszcza w Janowie, którego ludność żydowska nie dopuściła do zasadzenia "drzewka wolności" na placu rynkowym z obawy, by rynek nie został przeniesiony na inne miejsce.-

Pomimo wszelkie przeciwdziałania ze strony Stronnictwa Narodowego, które starało się dowieść społeczeństwu, że tylko polityka obozu narodowego w okresie wojny doprowadziła do odzyskania niepodległości przez Polskę, a jednocześnie pomniejszyć zasługi Marszałka Piłsudskiego i Legjonów, oraz niezdecydowane wystąpienia PPS., która bądź uchyliła się od udziału w obchodzie dnia 11. listopada br., bądź też usiłowała zaakcentować swój przemożny wpływ na kształtowanie się losów Polski w czasie wojny i w pierwszych latach jej bytu niepodległego i wreszcie opozycji żydów, wpływającej w pobudek materjalistycznych, ludność polska, żydowska i rosyjska, oraz częściowo białoruska, niemiecka i litewska zarówno w dniach 10 i 11 listopada br., jakoteż w przygotowaniach do obchodu dała wyraz uczuciom, żywionym do Marszałka Piłsudskiego, kierownikowi [redacted] nawy państwowej i bojowników o niepodległość, biorąc żywiołowy udział w obchodach lokalnych, które ogólnie wypadły imponująco i uroczyście.-

Szczegóły w tej materji [redacted] prześlę Ministerstwu w oddzielnem sprawozdaniu.-

Związane z obchodem dnia 11. listopada przejawy komunistycznej kampanji listopadowej wskazują na ożywienie się ruchu wywrotowego w okręgach- grodzieńskim KPZB. i Łomżyńskim KPP. Szczegóły traktowanej kampanji zostaną uwzględnione w oddzielnem sprawozdaniu do Ministerstwa.-

./.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3010/28.T.
Dnia 17.listopada 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

II. Przegląd Prasy.

Prasa polska poza licznemi artykułami poświęconymi obchodowi Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej, innych artykułów wchodzących w zakres sprawozdania w ubiegłym tygodniu nie zamieściła.-

Jedynie łomżyński tygodnik " Życie i Praca " w numerze 46 z dnia 11.b.m. zamieścił artykuł p.t. " Współczucie polskiego Ministra po śmierci francuskiego masona", w którym nieznany autor zaopatruje teksty depesz wymienionych przez Pana Ministra W.R.i O.P. dr.Świtalskiego i francuskiego Ministra Oświaty Heriota z powodu zgonu uczonego francuskiego Alfonsa Aularda - następującą uwagą: "znamienna jest ta pamięć polskiego ministra o masonach francuskich."

Dnia 11.b.m. ukazał się w Białymstoku pierwszy numer "Przedświtu ", którego ostatnia strona, dodrukowywana na miejscu do wydawnictwa warszawskiego, redagowana jest przez Nowakowskiego Franciszka, przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Frakcji Rewolucyjnej w Białymstoku.-

-:-:-:-:-

Prasa żargonowa programowych artykułów nie zamieściła.

-:-:-:-:-:-:-

narodowego, podnosząc zasługi tego obozu, oraz Dmowskiego Hallera i Dowbór - Muśnickiego, którzy, zdaniem mówcy, są wskrzesicielami Polski. Mówiąc o Marszałku Piłsudskim, poseł Staniszkis podkreślił, że polityka Marszałka Piłsudskiego w walce o niepodległość była błędna, a legjony nazwał szaleństwem. -

Poseł Winiarski z pochodzenia łomżanin, profesor Uniwersytetu Poznańskiego, przedstawił grożące Polsce niebezpieczeństwo ze strony Niemiec, które wszelkiemi sposobami starają się o przywrócenie im Poznańskiego i Pomorza, a następnie zaaprobował w-pełni przemówienie posła Staniszkisa, twierdząc, że wszystko to co zrobił dla Polski obóz narodowy, było dobre. W akademji wzięło udział 30 osób, zdecydowanych zwolenników Str. Narod., którzy przemówień posłów wysłuchali w spokoju, nie okazując zbytniego entuzjazmu .-

Na dzień 10.b.m. zapowiedziana była w Łomży przez Narodową Organizację Kobiet druga akademja posłów Staniszkisa i Winiarskiego w lokalu Resursy Obywatelskiej, która jednak nie odbyła się z niewiadomych przyczyn.-

d/ Frakcja Rewolucyjna P.P.S.

Powiat Białostocki:

Dnia 8.b.m. ukonstytuował się w Białymstoku Komitet organizacyjny Frakcji w następującym składzie: Nowakowski Franciszek - prezes, Czyż Józef - skarbnik i L.Borowski - sekretarz.-

e/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Bielsk-Podl.

Miejscowy Komitet PPS. w Czeremsze zwołał dnia b.m. specjalne zebranie swych członków, poświęcone uczczeniu dziesięcioletniej rocznicy powstania Rządu Ludowego w Lublinie, a ponadto w tymże dniu wysłał telegram hołdowniczy pod adresem Magistratu m. Lublina.-

./.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.NP.3010/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

Dnia 17.listopada 1928 r.

IV. Polskie związki i stowarzyszenia społeczne.-

a/ Związek Strzelecki.

Powiat Grodzieński

Dnia 8 bm. został zorganizowany oddział Związku Strzeleckiego we wsi Dubrowce, gminy wołpiańskiej, liczący 33 członków. Zarząd oddziału stanowią: Zarychta Stanisław ze wsi Plebanowce - prezes, Żukowski Aleksander - skarbnik i Prack Piotr - komendant.-

b/ Związek Młodzieży Polskiej.

Powiat Ostrołęcki.

Ks.biskup Łukowski dokonał dnia 10 bm. poświęcenia sztandaru oddziału Związku Młodzieży Polskiej w osadzie Myszyniec.-

c/ Organizacje rolnicze.

Okręgowe Two Rolnicze w Wysokiem-Maz.

Dnia 10 bm. w Wysokiem-Mazowieckiem odbyło się poświęcenie sztandaru Okręgowego Towarzystwa Rolniczego. Okolicznościowe przemówienie n.t. "Dzieje rozwoju rolnictwa polskiego po odzyskaniu niepodległości" wygłosił prof. Uniwersytetu Wileńskiego, Rogóyski.-

d/ Organizacje spółdzielcze.

Powszechna Spółdzielnia Spożywców w Łomży.

Dnia 9 bm. w Łomży odbyło się walne zebranie członków Powszechnej Spółdzielni Spożywców, na którem w obecności notarjusza Kurejusza dokonano formalności, związanych z zaciągnięciem pożyczki

10

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.3010/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

Dnia 17.listopada 1928 r.

V. Sekty religijne.

-N e g a t y w n e.-

zebranych ze swemi wrażeniami z podróży po za granicami Polski i omówił zagadnienia życia politycznego i ekonomicznego narodów europejskich. W odniesieniu do życia politycznego prelegent podkreślił, że proletarjat całego świata dąży do poprawy swego bytu, przyczem, w państwach wyżej postawionych kulturalnie w dążeniach tych nie przekracza granic ewolucyjnych, gdyż zdaje sobie sprawę z konsekwencji działań rewolucyjnych i przeto prowadzi zaciętą walkę z elementem rewolucyjnym, a w pierwszym rzędzie z komunistami, którzy są wrogami nie tylko kapitału, lecz wszystkiego, co jest dziełem ludzi zdrowo myślących.-

Na odczycie obecnych było około 180 osób.-

b/ L i t w i n i.

Two Św.Kazimierza w powiecie suwalskim.

Dnia 4 bm. we wsi Bogary, gminy Berźniki, powiatu suwalskiego odbyło się zebranie członków miejscowego oddziału Twa Św. Kazimierza /65 osób/ pod przewodnictwem Kazimierza Dobkiewicza.-

Omawiano sprawy organizacyjne i kwestję propagandy wychowania fizycznego wśród młodzieży litewskiej.-

polskim: " Precz z 10-letnią rocznicą rządu faszystowskiego - niech żyje 11-ta rocznica rządu robotniczo-chłopskiego - niech żyje Z.S.S.R. precz z okupacją ziemi białoruskiej."

Niezależnie od tych wystąpień zewnętrznych członkowie organizacji komunistycznej w Grodnie zamierzali urządzić w dniu 7.b.m. o godz. 12-tej w rejonie Placu Batorego demonstrację uliczną, która, jak donoszą źródła konfidencjonalne, z powodu tarć powstałych wśród członków partji nie odbyła się. Powstała mianowicie kwestja, kto ma kroczyć na czele pochodu, czy starsi członkowie partji, czy też zetemkowcy; jednakże o nieodbyciu się pochodu zdecydował brak odwagi jego inicjatorów. Na miejsce projektowanego pochodu przybyła tylko garstka zetemowców w liczbie około 30 osób, lecz i ci z powodu niedojścia do skutku pochodu, zniszczyli przyniesiony ze sobą transparent i rzucili go do rynsztoku.-

Na skutek przeprowadzonych dochodzeń w związku z wywieszeniem omawianych wyżej transparentów i ulotek komunistycznych zostali w okresie sprawozdawczym przytrzymani pod zarzutem należenia do K.P.Z.B.i brania udziału w kampanji listopadowej:

1/ Gryszczyński Dawid i Stambler Nochim, mieszkańcy m.Krynek, u których podczas rewizji odnaleziono farbę, pokpędzel oraz drut, przy których pomocy zostały sporządzone i wywieszone sztandary komunistyczne;

2/ Makarewicz Piotr, mieszkaniec wsi Zapole, gm. Dubna u którego podczas rewizji odnaleziono odezwę komunistyczną wydaną przez CKKPZB. w języku białoruskim p.t." List otwarty CKKPZB. do pracujących i włościan Zachodniej Białorusi oraz ulotkę, wydaną przez OKKPZB. Białystok w języku polskim nawołującą do strejku i poparcia strejkujących włókniarzy w Łodzi i

3/ Alpert Judel, mieszkaniec Grodna, członek OK.KPZB. Grodno, u którego podczas rewizji osobistej odnaleziono rewolwer z 7-ma nabojami, karteczkę z napisem w języku pol-

go OKKPZB. Białystok, karanym sądownie za działalność antypaństwową, a obecnie odbywającym rzekomo służbę wojskową w jednym z pułków stacjonowanych w Wilnie.-

Wilimajtisa, Pawlucia i Urbanowicza przekazano dnia 13 b.m. z materjałami oskarżenia władzom sądowym.- Za zbiegłymi przed aresztowaniem Kuczyńskim i Turczewskim zarządzono pościg.-

Dnia 12.b.m. w Białymstoku w mieszkaniu ps. "Turek" odbyło się posiedzenie MK.KPZB., na którem omawiano sprawę obchodu dnia 7 b.m. w Białymstoku. Po dyskusji stwierdzono, że "stan organizacji komunistycznej w Białymstoku jest opłakany" wskutek braku dyscypliny partyjnej i uchylania się techników i kolporterów od spełniania zlecanych im czynności zewnętrznych. -

Na temże posiedzeniu sekretarz OK.KPZB. ps "Bielski" udzielił nagany ps. "Soni" / Halpern Ita /, która otrzymawszy od OK. polecenie poczynienia wszelkich kroków celem przedłużenia strajku piekarzy bez względu na interesy strajkujących, nietylko polecenia tego nie wykonała, lecz przeciwnie starała się strajk rychło zakończyć, a nawet interwenjowała wraz z innymi u Starosty w Białymstoku.-

Na traktowanem posiedzeniu wreszcie omawiano aresztowanie członka MK.KPZB. Urbanowicza ps." Iwan " i zapewniano członków MK. i OK.KPZB., aby byli spokojni, gdyż Urbanowicz nie zna nazwisk wszystkich członków organizacji białostockiej, ani też ich adresów.-

Kolportażu wydawnictw komunistycznych w Białymstoku i na terenie powiatu białostockiego w ub. tygodniu nie było, natomiast stwierdzono, że OK.KPZB. Białystok rozesłał pocztą do szeregu osób wydawnictwa listopadowe KC.KPZB.-

Komunistyczna Partja Polski.

k at Szczuczyński:

Dnia 6 b.m. wywieszono transparent na cmentarzu kościelnym w Szczuczynie. Napisy na transparencie wskutek wilgoci uległy zniszczeniu.-

/.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3010/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

Dnia 17 listopada 1928 r.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe związki zawodowe.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego.-

Dnia 5 bm. w Wołkowysku odbyło się walne zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego, na którem wybrano nowy zarząd w składzie: Konstanty Janowicz, Kuźma Antoni Kobiczuk Dawid, Orlański Nigdor i Zelwiański Mo[illegible]sza.-

Związek Maszynistów Kolejowych w Czeremsze.-

W Czeremsze, powiatu bielskiego powstał oddział klasowego Związku Zawodowego Maszynistów Kolejowych, liczący narazie 13 członków. Zarząd oddziału stanowią: Wysocki Eugenjusz - prezes, Paciorkowski Lucjan - sekretarz: Studziński Wincenty - skarbnik.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Odzieżowego w Krynkach.-

Dnia 9 bm. w lokalu oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Krynkach odbyło się zebranie członków tegoż oddziału oraz pozazwiązkowej młodzieży żydowskiej i członków organizacji komunistycznej. Zebranie - jako nielegalne - zostało przez policję rozwiązane, a zarząd oddziału pociągnięty do odpowiedzialności karnej.-

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.-

Dnia 8 bm. w Łomży z inicjatywy Rady Żydowskich Zw.Zaw. odbyła się pogadanka dyskusyjna na temat: "Zagadnienia z życia klasy robotniczej w dobie obecnej" oraz "Dlaczego partja komunistyczna w Polsce jest nielegalna". Przemawiał prezes Rady i organizacji "Bundu" Zamiatyn Jakób. Obecnych było około 100 osób.-

Dnia 10 bm. staraniem Rady Żydowskich Zw.

Związek Rzemieślników Żydów w Kolnie.

Dnia 10 bm. wybrano nowy zarząd Związku Rzemieślników Żydów w Kolnie, do którego weszli: Grynberg Małka, Danielewicz Hersz, Lubel Moszek, Krymkiewicz Abram.-

Związek Rzemieślników Żydów w Grodnie.

W Grodnie powstał oddział scentralizowanego Związku Rzemieślników Żydów, do którego zarządu wchodzą: Szlama Trop, Berencow Izrael, Gołub Jud, Mordchel Gotkin, Josel Step, Mieczyk Józef, Wołpiański Józef, Duński Mejer, Jojne Szejman.-

Związek Rzemieślników Żydów w Białymstoku.-

Dnia 8 bm. w Białymstoku na zebraniu sekcji fryzjerskiej Związku Rzemieślników Żydów omawiano kwestję uregulowania godzin pracy w zakładach fryzjerskich. Kwestji tej, wskutek rozbieżności zdań definitywnie nie rozstrzygnięto.-

d/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 15 bm. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje: 2760 osób, a mianowicie:

powiat:	ilość:	zmniejszenie:	wzrost:	pobiera zapomogi:
grodzieński:	455	-	24	5
białostocki:	2165	-	18	179
szczuczyński:	140	-	-	-

Na wniosek Urzędu Wojewódzkiego Sąd Okręgowy w Grodnie na posiedzeniu gospodarczem dnia 15 bm. postanowił rozwiązać oddziały Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Grodnie, Skidlu i Indurze, powiatu grodzieńskiego, których działalność zagrażała spokojowi i bezpieczeństwu publicznemu.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3010/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

Dnia 17.listopada 1928 r.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Uszkodzenie trasy telefonicznej.-

Dnia 14 bm. na 12 klm. od Sopoćkiń w powiecie augustowskim skradziony został przewód telefoniczny długości 55 m. z trasy Sopoćkinie - Grodno.-
Dotychczasowe informacje wskazują, że w danym wypadku miała miejsce li tylko kradzież.

Morderstwo w powiecie grodzieńskim.

Dnia 13 bm. w lesie majątku Hoża w powiecie grodzieńskim znaleziono zwłoki Prokopczyka Antoniego, mieszkańca wsi Zarzeczgm. Hoża, powiatu grodzieńskiego, który prawdopodobnie został zamordowany.-

Użycie broni przez szer.P.P.-

Dnia 12 bm. st.przod.P.P.Gorzeński Konstanty w lokalu komisarjatu w Grodnie w obronie własnej użył szabli przeciwko Antoniemu i Władysławowi Poleszukom, z których jednego zranił w głowę, drugiego zaś w rękę.-

Awantura przed więzieniem w Suwałkach.

Dnia 7 bm. mieszkańcy Suwałk Antoni Sadowski, Ludwik Pietkiewicz z żoną Rozalją i Adela Kalikânowa, wszyscy w stanie nietrzeźwym, wywołali awanturę przed miejscowem więzieniem, przyczem znieważyli słownie podinspektora więziennego Minkina, uszkodzili dzwonek przy bramie i zawiasy drzwi wejściowych /brama więzienna/. Wszystkich zatrzymano i z materjałami oskarżenia przeka-

./.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.KP.3010/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

Dnia 17.listopada 1928 r.

XI. Sprawy graniczne.

Za nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej zatrzymano 9 osób, które przekazane zostały władzom sądowym.-

Ujawnienie przemytu.-

Dnia 9 bm. oficer wywiadowczy 29.Baonu K.O.P. w asystencji szeregowych P.P. przeprowadził rewizję w mieszkaniu Hirsza Zuchowskiego, handlarza końmi w Suwałkach, w którem znaleziono 851 kg. rodzynek, 18 sztuk jedwabiu, 300 mtr.koronek różnej szerokości i 25 cygar, przemytowych z Niemiec.-

Odnaleziony przemyt zakwestjonowano.-

24

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3010/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46

Dnia 17.listopada 1928r.

XIII. V a r i a.

N e g a t y w n e.-

Białystok, dnia 17 listopada 1928 roku

Za W O J E W O D Ę:

NACZELNIK WYDZIAŁU BEZP.PUBL.

najmniej zrywa kontakt z temi masami, które pod wpływ intensywnej agitacji PPS w powiatach bielskim, białostockim /poseł Dubois/, łomżyńskim /poseł dr. Czarnecki /i suwalskim/ wpływowy prezydent m. Suwałk, Gałaj Wawrzyniec/, oraz Stronnictwa Narodowego w powiatach łomżyńskim i szczuczyńskim zwłaszcza /poseł Staniszki nierzadko zmieniają swe orjentacje polityczne. Działalność BBWzR w okresie sprawozdawczym wyczerpuje wiec posła Kosiby w Tykocinie, powiatu wys.-mazowieckiego akcja przedwyborcza do Zarządu Kasy Chorych w Białymstoku. Z innych stronnictw poslich zwołały PPS wiec w Łomży i Stronnictwo Narodowe zebranie parafjalne w powiecie szczuczyńskim.-

PPS ponadto prowadziła dość energicznie kampanję przedwyborczą do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku szczególnie poza Białymstokiem, zaś Stronnictwo Narodowe i Chrześcijańska Demokracja interesowały się odbytymi dnia 18 bm. zjazdami i zebraniami Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, z których na uwagę zasługuje zjazd powiatowy w Sokółce. Zjazd ten na wniosek ks.dziekana Bokszczanina, doniedawna jeszcze zdecydowanego przeciwnika ideologji Marszałka Piłsudskiego, wysłał depesze hołdownicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka Piłsudskiego, a również nie bez wpływu ks.Bokszczanina podkreślił konieczność konsolidowania się społeczeństwa na gruncie współpracy z Rządem i usuwania nieporozumień, które dotychczas społeczeństwo różniczkowały.

Podobnie jak w okresach poprzednich, ruch narodowościowy naogół był słaby. Dominowała w nim szeroko ujmowana akcja palestyńska organizacyj sjonistycznych, która o tyle jest charakterystyczna, że uwidaczniają się w niej pierwiastki przeciwdziałania wzrostowi lojalności żydów wobec władz państwowych i polskości. Ciekawym przyczynkiem do charakterystyki traktowanej akcji jest omówione w pumkcie VI sprawozdania wystąpienie d-ra Lewin

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3070/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

Dnia 24 listopada 1928 r.

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

"Nowe Życie" Grodno.-

Jedyny na terenie Województwa Białostockiego organ prasowy Chrześcijańskiej Demokracji znalazł się obecnie w trudnej sytuacji finansowej / z braku funduszów nie został wydany numer dnia 15 listopada br./.-

Pozbawiony poparcia ze strony b. posła ks. Kaczyńskiego, redaktor odpowiedzialny i wydawca "Nowego Życia" ks. Sawoniewski coraz widoczniej propaguje akcję konsolidacyjną Stronnictwa Narodowego, niepopularnego nawet wśród kleru katolickiego w grodzieńszczyźnie, którego wyraziciel wierzeń politycznych, ks. Kaczyński jako redaktor "Nowego Życia" jeszcze w pierwszych miesiącach br. zwalczał kierunek i metody działania b. Związku Ludowo-Narodowego.-

W artykule p.t. "Jedyny czynny monarchista" /numer 104 z dnia 18 bm./, polemizując z Głosem Prawd w kwestji utworzonej przez PPS, P.S.L. "Wyzwolenie" i Stronnictwo Chłopskie wspólnej komisji do obrony ustroju republikańskiego, stwierdza zanik wpływów monarchistów i wzrastanie wśród społeczeństwa polskiego rozczarowania do monarchji. W następnym artykule p.t. "Świąteczne odgłosy" redaktor ks. Sawoniewski przytacza kilka wyjątków z artykułów prasy różnych kierunków politycznych, dotyczących obchodu Dziesięciolecia Niepodległości Polski, a przyznających stronnictwom obozu prawicy pewne zasługi przy

i osobistych bez korzyści dla opozycji, która radykalizuje szeregi partyjne i zbliża je do komunizmu, wbrew woli ogółu mas pracujących, domagających się wyraźnego postawienia kwestji - z Marszałkiem Piłsudskim, czy przeciwko niemu.-

Artykuł kończy się oświadczeniem, że Frakcja Rewolucyjna PPS idzie z Marszałkiem Piłsudskim, zaś CKWPPS przeciw Marszałkowi Piłsudskiemu.-

W artykule "P.P.S.Frakcja Rewolucyjna" /numer 43 dnia 22 bm./ wyraża przekonanie, że rozpoczęta przez Warszawski OKR rewolucja "zmierzająca do uratowania PPS od zniszczenia, które jej grozi", przenowi się nazewnętrz partji i niewątpliwie obejmuje bardzo szerokie kręgi walki, która przynieść musi zwycięstwo stronie, walczącej o ideę, łączącą "służbę idei robotniczej ze służbą Ojczyźnie".-

---

Prasa żargonowa nie zamieściła w ub. tygodniu artykułów, wchodzących w zakres sprawozdania.-

---

troszczyły się o zapewnienie zbytu gospodarstwom rolnym na produkty ich wytwórczości, natomiast Rząd obecny poczynił szereg ograniczeń zmniejszających eksport tych produktów zagranicę co nie może wpływać korzystnie na kształtowanie się bilansu handlowego Polski.-

Omawiając stosunek Stronnictwa Narodowego do Mar załka Piłsudskiego poseł Staniszkis oświadczył, że Stronnictwo Narodowe nie może mieć zaufania do Marszałka Piłsudskiego ze względu na jego stosunek do Sejmu.-

Po przemówieniu posła Staniszkisa zgromadzeni na zebraniu / około 70 osób / wybrali do zarządu Koła parafjalnego Stronnictwa Narodowego w Radziłowie. Antoniego Krajńskiego-prezes, Ekstabicza Wenenojusza - sekretarz, Braczko Ludwika-Skarbnik, Zawadzkiego Antoniego i Mordasiewicza Stanisława - członkowie zarządu, rolników, zamieszkałych w Radziłowie.-

c/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski:

Kierownik sekretarjatu powiatowego Stronnictwa w Sokółce, Kreczko Jan / wide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46 :/ pozyskuje obecnie instruktorów lokalnych i zamierza ciężar akcji ~~[illegible]~~ organizacyjnej i propagandystycznej przerzucić na teren wiejski.-

Dotychczas zaangażowani zostali na instruktorów lokalnych - Mikołajewski Jan z kolonji Dubasiewszczyzna, gminy suchowolskiej, Horban Stanisław ze wsi Czarnowszczyzna, gminy odelskiej i Szczepański Józef ze wsi Kamionka, gminy Kalinówka, powiatu białostockiego.-

d/ Polskie Stronnictwo Ludowe " Wyzwolenie "

Powiat Wołkowysk:

Wydawnictwa i druki Stronnictwa w nieznacznej ilości kolportuje nauczyciel szkoły powszechnej w Eljaszukach, Szafrański Feliks.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 3070/28.T.

Dnia 24.listopada 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia społeczne.

a/ Związek Strzelecki.

Powiat Szczuczyński:

Nauczyciel szkoły powszechnej we wsi Kumelsk, gminy Lachowo, Grodzki Jan zorganizował tamże Oddział Związku Strzeleckiego, liczący 30 członków. Komendantem Oddziału jest Eugenjusz Grosfeld ze wsi Kumelsk.-

Powiat Sokólski:

Dnia 18.b.m. w Sokółce odbył się powiatowy Zjazd delegatów Oddziałów Związku Strzeleckiego, który wybrał nowy Zarząd Obwodu w następującym składzie: Starosta powiatowy w Sokółce - prezes, Inspektor szkolny Konert Władysław - wiceprezes, Komisarz ziemski Gajewski - skarbnik, urzędnik sądowy Tkaczuk Antoni - sekretarz.-

Ponadto Zjazd powołał do Komisji rewizyjnej - Sędziego Urbańskiego Jana, Feliksa Sańko i wójta gminy sokólskiej Jaroszewicza Bazylego. Komendantem Obwodu pozostał nadal Gruszecki Władysław.-

Do nowych władz Obwodu nie weszły zdyskredytowane politycznie osobistości /: m.in. burmistrz m.Sokółki Sańko Bronisław :/, które wchodziły do poprzedniego Zarządu Obwodu.-

b/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Sokólski:

Dnia 18.b.m. odbył się w Sokółce przy udziale około 100 osób /:w tem 70% dziewcząt :/ Zjazd powiatowy delegatów Kół Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Obrady Zjazdu otworzył charakterystycznem w treści przemówieniem ks.dziekan Bokszczanin, jeden z czołowych działaczy Ch.D.w powiecie sokólskim, który w okresie wyborów do Sejmu udał się poznać jako zdecydowany przeciwnik ideologji Marszałka Piłsudskiego. Zarówno przed obradami Zjazdu, jakoteż w przemówieniu, zamykającym Zjazd, ks. dziekan Bokszczanin pod-

./.

c/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

Okręgowy Związek Kółek Rolniczych w Sokółce.

Urząd Wojewódzki zatwierdził dnia 14.b.m. statut Okręgowego Związku Kółek Rolniczych w Sokółce, obejmującego dotychczas cztery Kółka Rolnicze w miejscowościach, położonych koło Sokółki.-

Stowarzyszenie Spółdzielcze w Pieskach.

Dnia 18.b.m. w Pieskach, powiatu wołkowyskiego odbyło się zebranie Wołkowyskiego Okręgowego Stowarzyszenia Spółdzielczego, na którem wybrano Zarząd opieki nad skarbami Stowarzyszenia w składzie- ks. Wądołowski Marjan, Oleszkiewicz Jan, Wojtyra Roman i Sebastjanowicz Jan, oraz Arciszewika Władysława, Sebastjanowicza Witolda, Chabrowskiego Wincentego, Maskało Walerjana, Krasowskiego Karola i Wojtyra Romana jako delegatów na walne zebranie członków Stowarzyszenia w Wołkowysku.-

d/ Organizacje popierania wytwórczości krajowej.

Komitet Powiatowy Popierania wytwórczości krajowej w Sokółce.

Dnia 14.b.m. w Starostwie w Sokółce z inicjatywy Starosty Powiatowego odbyło się zebranie przedstawicieli organizacyj społecznych, na którem powołano do życia Powiatowy Komitet Popierania wytwórczości krajowej w składzie następującym: ks.dziekan Bokszczanin, ks.dziekan Michajłow, dyrektor gimnazjum Gawrylak, sędzia pokoju Urbański, prezes Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórnego Jackiewicz, prezes Związku Kupców Nordwind, przemysłowiec Rubinsztejn, zastępca burmistrza m.Sokółki -Kacenelenbogen, Czarnocka Zofja, Motelska i Nordwindowa.-

Komitet Powiatowy Popierania wytwórczości krajowej w Białymstoku.

Dnia 23.b.m. w Białymstoku pod przewodnictwem zastępcy Starosty Powiatowego E.Sobesto odbyło się organizacyjne posiedzenie Powiatowego Komitetu Popierania wytwórczości krajowej. Przemawiali - zastępca Starosty Powiatowego E. Sobesto, który podkreślił ciążące na Komitecie obowiązki uświadamiania i zorganizowania społeczeństwa na rzecz popierania wytwórczości krajowej; W.Krajewski, który wskazał techniczne sposoby zrealizowania zadań Komitetu, poseł

./.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.KP. 3070/28.T.
Dnia 24.listopada 1928 r

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

V. Sekty religijne.

Zbór adwentystów dnia siódmego w Grodnie.

Na miejsce dotychczasowego duchownego Zbo adwentystów dnia siódmego w Grodnie, Ferdynanda Dzika który objął posadę nauczyciela w Bielsku Podlaskim, przybył do Grodna duchowny Bartell duchowny Zboru sekty w Pińsku. Pełniący od kilku lat funkcje duchownego sekty, Bartel Karol, lat 46, pochodzi z gminy Werba, powiatu włodzimierskiego w Województwie Wołyńskiem.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

stynie. Przemawiały n.t. "obowiązków kobiety żydowskiej w dobie współczesnej Kupiec Fejga i M. Holcmanowa. Obecnych na odczycie było około 50 osób.-

Organizacja sjonistyczna w Wołkowysku.

Dnia 17 bm. pod przewodnictwem Lwa Hirsza z Białegostoku odbyło się w Wołkowysku zebranie członków miejscowej organizacji sjonistycznej, na którem adwokat Lewinson Abram z Warszawy wygłosił odczyt o rozwoju życia społecznego i gospodarczego w Palestynie.- Prelegent zaznaczył na wstępie, że naród żydowski wiąże sobie ręce w procesie asymilacji, który w Polsce posunął się tak daleko, że 90% żydów polskich uważać można za polaków wyznania mojżeszowego, którym obcą staje się sprawa odbudowy Palestyny. Stwierdziwszy ten stan rzeczy, adwokat Lewinson zaznaczył, że "dość już wznoszenia okrzyków "Niech żyje Polska", " Niech żyje Prezydent", które zastąpić należy pracą twórczą na rzecz odbudowy Palestyny.-

Według przekonania adwokata Lewinsona, kwestja odbudowy państwa żydowskiego w Palestynie musi być jak najrychlej rozwiązana, gdyż naród żydowski ograniczony w swych prawach przedstawia kocioł, napełniony wrzącą wodą, który pęknąć musi wskutek braku ujęcia zeń tej wody.-

Obecnych na zebraniu było około 400 osób.-

Organizacja sjonistyczna w Białymstoku - rozwiązanie zebrania.-

Dnia 16 bm. rozwiązane zostało przez policję w Białymstoku zebranie zwołane rzekomo przez miejscowy Komitet Poalej-Sjon Lewicy, na którem przewodniczył Dobrzyniewski Siemion - po uprzedniem sprawdzeniu, że wspomniany Komitet traktowanego zebrania nie zwoływał i, że Dobrzyniewski nie zgłosił w Starostwie zamiaru zwołania zebrania.-

Odczyt sjonisty Zuchowskiego Szmuła w Białymstoku.-

Dnia 18 bm. sjonista Zuchowski Szmul z Palestyny wygłosił w Białymstoku odczyt o położeniu klasy robotniczej w Palestynie, poświęcony propagowaniu emigracji żydów do Palestyny.-

wysokich opłat za pogrzeby za okres kilku lat ubiegłych.

Odczyty sjonistyczne w Bielsku-Podlaskim.

W dniach 16 i 17 bm. w Bielsku - Podlaskim wygłosili cykl odczytów propagandowych na rzecz akcji palestyńskiej-Izrael Rather z Warszawy /dziennikarz/ i Mejerman Ichok z Grodna.-

b/ Białorusini.

Powiat Grodzieński

Podkreślana w poprzednich sprawozdaniach akcja radykalnych elementów Towarzystwa Szkoły Białoruskiej w powiecie grodzieńskim, zmierzająca do ożywienia działalności poszczególnych hurtków T.S.B. i utrzymania jej w płaszczyźnie ideologji unielegalnionej BWRHromady, nie tylko nie dała dotychczas pozytywnych wyników, lecz przeciwnie zniechęciła do T.S.B.czynniejszych jego działaczy. Ostatnio np. rozwiązał się samorzutnie hurtek T.S.B. w Jakubowiczach, gminy berszta ńskiej, którego członkowie odesłali swe legitymacje członkowskie Tymczasowej Komisji Pełnomocnej T.S.B. w Wilnie.-

Szerzeniu się depresji wśród członków T.S.B. przeciwdziała energicznie Kościewicz Michał, mieszkaniec wsi Bobrowniki, gminy skidelskiej, działający w myśl dyrektyw Tymczasowej Komisji Pełnomocnej TSB.

Współrzędnie z Kościewiczem Michałem działają Aleksander Kiszkiel, Włodzimierz Kiszkiel, Piotr Kasacki, Stefan Kasacki, mieszkańcy Krynek i Jan Łotys ze wsi Porzecze, gm. Krynki, którzy rzucili myśl tworzenia kółek młodzieży białoruskiej, których zadaniem byłoby konsolidowanie młodzieży białoruskiej do pracy społeczno-politycznej.-

Pierwsze tego rodzaju kółko organizowane jest w Krynkach.-

c/ R o s j a n i e

Odczyt Wiktora Czernowa

Dnia 22 bm. socjal-rewolucjonista Czernow Wiktor, b.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3070/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

Dnia 24. listopada 1928 roku

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.-

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Augustowski

W nocy z dnia 14 na 15 bm. na przedmieściu Augustowa Baraki rozrzucono kilka egzemplarzy Nr. "Czerwonego Sciahu" i "Manifestu VI. Kongresu Komunistycznej Międzynarodówki".-

Powiat Białostocki

Dnia 21 bm. o godzinie 19-ej zatrzymano w Białymstoku uczestników konferencji partyjnej OKKPZB Białystok, odbywającej się w mieszkaniu piekarza Jałowskiego Welwela przy ulicy Sosnowej 36, a mianowicie:

1/ Sekretarza OKKPZB Białystok pa. "Wielki i pa."Miszka", podającego się za Maciuka Jerzego, rolnika, bez stałego miejsca zamieszkania, a legitymującego się fałszywym dowodem osobistym i książeczką wojskową, wydaną rzekomo przez PKU Warszawa dnia 14.III.1923 r. Nr.I- wystawionemi na nazwisko Cholewińskiego Aleksandra;

2/ Matysiaka Michała z Wielkiej Brzostowicy powiatu grodzieńskiego i Zdańczuka Michała z gminy Brzostowica Wielka, powiatu grodzieńskiego, rolników, delegatów Komitetu Rejonowego KPZB Brzostowica Wielka;

3/ delegata i sekretarza równocześnie organizacji KPZB w gminie Klepacze, powiatu wołkowyskiego /nazwisko nie ustalono/;

4/ Jabłonko Efroima, delegata OKZMKZB Bia-

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Kolneński

Instruktor Komitetu Centralnego Zjednoczeni Lewicy Chłopskiej "Samopomoc", Falkowski Bolesław rozpoczął ponownie działalność organizacyjną w gminie Gawrychy, gdzie stara się wyzyskać grunt, urobiony w swoim czasie przez Radykalne Stronnictwo Chłopskie.-

Ostatnio zwołał on zebranie organizacyjne lokalnego koła Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" we wsi Wyk, gdzie zapisały się do Zjednoczenia 4 osoby.-

Powiat Ostrołęcki

Do poszczególnych osób, zamieszkałych w powiecie ostrołęckim nadsyłane są pocztą wydawnictwa Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc", a m.in. wydawnictwo "Samopomoc - Chłopska".-

Powiat Łomżyński

Działający do dnia 18 bm. na terenie gmin Rutki i Drozdowo instruktor Falkowski zorganizował lokalne koło Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" we wsi Zambrzyce, gm. Rutki. Prezydjum koła, liczącego 7 członków, stanowią: Sokołowski Władysław - prezes, Konopka Piotr - sekretarz i Łapiński Karol - skarbnik.-

b/ Wyroki sądowe.

Dnia 19 bm. Sąd Okręgowy w Łomży skazał na 2 l ta twierdzy z zaliczeniem aresztu prewencyjnego oskarżonego z art.132 K.K. Symchę Ajzenfisza, aresztowanego w Łomży dnia 16 stycznia br. w transportem literatury komunistycznej.-

---

b/ Związki i Cechy rzemieślnicze.

Zebrania organizacyjne cechów w Suwałkach.

Dnia 18.b.m.w Suwałkach odbyły się zebrania organizacyjne cechów: a/ krawców / cech katolicki /; b/ kowali, ślusarzy, kotlarzy, blacharzy i zegarmistrzów żydów.-

Cech majstrów krawieckich w Wołkowysku.

W Wołkowysku organizowane są równolegle dwa żydowskie cechy majstrów krawieckich przez zwalczające się na gruncie politycznym lewicową i umiarkowaną grupę krawców, z których pierwsza wniosła już podanie o zalegalizowanie jej cechu. W związku z tem dnia 10.b.m. odbyło się zebranie sekcji majstrów krawieckich przy Związku Rzemieślników żydów w Wołkowysku, na którem zdecydowano nie dopuścić do utworzenia dwóch cechów i postanowiono zaprosić instruktora cechów rzemieślniczych, inż. Głogowskiego z Białegostoku, który zdoła prawdopodobnie zlikwidować tarcia, trwające pomiędzy wspomnianemi grupami majstrów.-

Zebranie cechu rzeźniczo-wędliniarskiego w Białymstoku.

Dnia 18.b.m. w Białymstoku odbyło się walne zebranie członków Cechu rzeźniczo-wędliniarskiego pod przewodnictwem Krukowskiego Franciszka, na którem przyjęto do wiadomości sprawozdanie delegatów na odbyty we Lwowie zjazd cechu rzeźniczo-wędliniarskiego Goździka i Nasuto; omawiano sprawy składek członkowskich i mający się odbyć dnia 8.grudnia br.w Białymstoku wojewódzkiego Zjazdu delegatów cechu, oraz uchwalono dążyć do organizowania Wojewódzkiego Związku Cechów rzeźniczo-wędliniarskich z siedzibą w Białymstoku.-

Zjazd delegatów Związku Rzemieślników żydów w Białymstoku.

Dnia 18.b.m.w Białymstoku odbył się Zjazd Delegatów Zw.Rzemieślników żydów. z Województw Białostockiego, Wileńskiego, Nowogródzkiego i Poleskiego.-

Obszerny referat wygłosił na Zjeździe inż.Głogowski, kwzi instr. przemysłowy WojewództwaBiałostockiego, który scharakteryzował rolę rzemieślnika, jako siły pracującej dla społeczeństwa i Państwa. Następnie omawiano wybory do Izby rzemieślniczej. Na zakończeniw obrad Zjazdu delegat Romer Chaim wygłosił referat n.t."Banki i Kooperatywy rzemieślnicze". Na zjeździe było obecnych około 120 osób.-

./.

f/ Wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku.

Dnia 18.b.m.w Supraślu odbył się wiec przedwyborczy pod przewodnictwem Reginelli Aleksandra, zwołany przez Okręgową Komisję Klasowych Związków Zawodowych. Przemawiali - Koszaczewski Stanisł Macanko Roman i Reginella Aleksander w kwestji wyborów i działalności PPS. Na przemówienia ich replikowali miejscowi działacze PPS:Lewicy - Dargiewicz Edward, Bohdanowicz Kazimierz i Olszewski Piotr, którzy zarzucali PPS. zdradę interesów robotniczych.- Obecnych na wiecu - około 70 osób.-

W dniu 23.b.m. upłynął termin składania list wyborczych. Złożone zostały następujące listy:

1. Zjednoczenie Polskie Pracowników umysłowych i fizycznych - lista fikcyjna, złożona przez PPS.w celu uzyskania dla listy rzeczywistej Nr.2-go;
2. P.P.S.i Związki Zawodowe;
3. Żydowski Blok Robotniczy - lista fikcyjna "Bundu" złożona w celu uzyskania dla listy rzeczywistej Nr.4-go;
4. lista "Bundu";
5. Polski Blok Demokratyczny - stworzona z inicjatywy BBWz R. w celu skonsolidowania społeczno-gospodarczych elementów polskich i żydowskich na gruncie pracy społeczno-gospodarczej, obejmująca kandydatów z BBWz R.Ch.Decji i organizacyj społecznych.
6. Blok Robotniczy Lewicy P.P.S.i Lewicy Robotniczej, na której figurują Jan Borysiewicz, Michał Korkowski / PPS.Lewica /Goldfarb Szmul, Marecki Gabryel /Poalej-Sjon Lewica / Lewica Robotn. Gryczuk Mikołaj / T.S.B./ i Wiktor Szliserman / Lew.Klas.Związków Zawod/.-

Lista pracodawców do godz.14-ej dnia 24.b.m.nie została złożona. Według pierwotnej koncepcji, która prawdopodobnie nie ulegnie zmianie, lista ta na podstawie kompromisu obejmie 17 kandydatur, w tem - 10 miejsc dla żydów, 5 dla polaków i jedno dla przedstawiciela Urzędu Wojewódzkiego, który w danym wypadku jest pracodawcą ubezpieczonych w Kasie Chorych urzędników i pracowników kontraktowych.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

28

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.RF.3070/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

Dnia 24 listopada 1928 r.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Pożar autobusu.

Dnia 19 bm. kursujący na linji Łomża-Jedwa autobus osobowy zapalił się i spłonął doszczętn przed wsią Piątnica. Wypadków z ludźmi nie było.

P o ż a r y.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 11 większy pożarów na terenie Województwa. Wyrządzone prz te pożary straty obliczane są na sumę około 200 sięcy złotych.-

-+++++++++++++++++++

30

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.3070/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

Dnia 24 listopada 1928 r.

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- N e g a t y w n e -

parcie ze strony całego społeczeństwa nietylko materja
lecz i moralne dla dziecińca.-

Po krótkim propagandowym referacie kierownika Od
działuOpieki Społecznej Województwa p. Kwaśińskiego o p
trzebach w dziecińcu opieki społecznej i obowiązkach s
łeczeństwa,głos zabrał p.Wojewoda który stwierdzając b
dzo poważne jeszcze braki w dziedzinie opieki społecz
na terenie Województwa i budzące się dopiero w społec
stwie zrozumienie ważności tych zagadnień, dał wyraz n
dziei,że cała inteligencja której los przyszłej genera
oraz ojczyzny leży na sercu dołożą starań, by w zorgani
zowanych żłobkach,dziecińcach i świetlicach otoczyć opi
młodzież i uchronić ją od złych wpływów, dając fundamen
wychowania społecznego,a temsamem podnieść ogólny pozio
moralności w Państwie.-

Zjazd przewodniczących Powiatowych Komitetów W.F.i P.W.

Dnia 19.b.m. w Białymstoku pod przewodnictwem P.W
jewody Kirsta odbył się Zjazd przewodniczących Powiato
Komitetów Wych.Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego
lekarzy powiatowych,inspektorów szkolnych,instruktorów
przysposobienia wojskowego,członków Wojewódzkiego Komit
W.F.i P.W.oraz delegatów Głównego Urzędu W.F.i P.W.i D.
K.III.-

Zjazd zagaił P.Wojewoda, który podkreślił słabe
strony w dotychczasowej pracy na polu wychowania fizyczn
go i przysposobienia wojskowego i konieczność skoordyno
nia wysiłków wszystkich czynników na terenie Województwa
w kierunku osiągnięcia jak najlepszych rezultatów.P.Woje
woda dodał,iż celem zebrania jest wzajemne poznanie się,
zorjentowanie w wytycznych pracy i w potrzebach lokalnych
oraz wypowiedzenie się co do odpowiedniego nastawienia po
siadanego aparatu w celu zdobycia lepszych niż dotychcza
wyników.-

Zgodnie z porządkiem dziennym,po przemówieniu P.
Wojewody nastąpiły referaty: majora dra Rataja p.t. Wy-
tyczne prac powiatowych i miejskich Komitetów wychowania

jewódzkich organów kolegjalnych oraz o programie pracy na przyszłość, poczem nastąpiły wybory członków i zastępców Wydziału Wojewódzkiego. Wybrani zostali przez aklamację na członków pp.: Zygmunt Sokołowski, ziemianin z powiatu szczuczyńskiego, Stanisław Wołk, ziemianin z powiatu bielskiego i Wiktor Czesław Kulikowski pisarz hipoteczny z Białegostoku, na zastępców: p.p.: Mieczysław Borkowski, ziemianin z powiatu ostrołęckiego, Jerzy Jabłoński, ziemianin z pow. łomżyńskiego i Karol Waśkowicz, ziemianin z pow. sokólskiego.-

Ponadto Rada Wojewódzka na wniosek p. Wojewody uchwaliła powołać do życia narazie trzy komisje: rolną, opieki społecznej i oświatową.-

Po odczytaniu przygotowanego regulaminu obrad Rady i wyboru członków do Komisji posiedzenie zamknięto, uchwalając jednogłośnie na wniosek członka Rady W. Sokołowskiego wysłać pod adresem P. Prezydenta Rzeczypospolitej, Marszałka Piłsudskiego i Min. Składkowskiego depesze hołdownicze.-

Białystok, dnia 14 listopada 1923 r.

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

łęce. Na uwagę zasługuje zjazd ostatni, ilustruje on bowiem dość wyraźnie dążenia wyższych instancyj Partji Komunistycznej do zorganizowania legalnej organizacji politycznej o charakterze unielegalnionej Niezależnej Partji Chłopskiej w tych /zachodnich/ powiatach Województwa Białostockiego, w których nie wygasły jeszcze wpływy b. N.P.Ch. i Radykalnego Stronnictwa Chłopskiego, względnie - liczny jest element radykalny, obawiający się wejść do organizacyj komunistycznych, a mogący znaleźć swój odpowiednik polityczny w "Samopomocy".

Omawiany zjazd powiatowy, obesłany właściwie tylko przez gminę Troszyn, powiatu ostrołęckiego, był pierwszym na szerszą skalę zakrojonem posunięciem Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" na terenie Województwa Białostockiego, skończył się dla jego organizatorów /Szymański, kierownik wydziału organizacyjnego i Opęchowski, członek Zarządu Głównego "Samopomocy" /niefortunnie i wreszcie odzwierciadlił w pewnej mierze stosunek Stronnictwa Chłopskiego do "Samopomocy", interesujący organa służby bezpieczeństwa publicznego z tego względu, że w powiecie ostrołęckim, stanowiącym najpodatniejszy teren do działania dla "Samopomocy" - właśnie Stronnictwo Chłopskie najsilniej może się jej przeciwstawić.-

Traktując zjazd "Samopomocy" w Ostrołęce jako przejaw ruchu wywrotowego, podkreślić należy, że miał on miejsce w powiecie, w którym odbywa się widoczny proces komunizowania legalnych organizacyj żydowskich. Ostatnio /dnia 21 ub.m./ aresztowano tutaj pod zarzutem należenia do ZMKwP i czynnej działalności antypaństwowej pięciu członków Stowarzyszenia "Biblioteka im.Pereca w Ostrołęce. Innych, szerszych represyj względem elementów wywrotowych w ub. tygodniu nie było. Dotknięte represjami w okresie trwania kampanji listopadowej organizacje komunistyczne nie przejawiły zewnętrznej

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3125/28.T.
Dnia 1.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

"Nowe Życie " 6
Grodno.

Nr.106 z dnia 25.ub.m.

W artykule p.t. " Tolerancja stronnictw" oświadcza się przeciwko dążeniom obozu przewrotowego, zmierzającym do skonsolidowania zróżniczkowanego życia politycznego przyczem podkreśla, że walka ze stronnictwami politycznemi, rozbijanie ich i niszczenie odnosi wręcz przeciwny skutek: im więcej jest tego rozbijania, tem więcej powstaje nowych partyj. Powstanie w ostatnich czasach kilka nowych ugrupowań politycznych, zdaniem pisma - jest wynikiem nietolerancji. Stronnictw o rozmaitych programach i poglądach. Dalej pismo wyjaśnia, że tolerancja bywa dwojaka: 1/ tolerancja organizacyj instytucyj i osób 2/ tolerancja zasad, a jednocześnie zaznacza, że tylko pierwsza tolerancja, mianowicie uznawana być winna przez każdego kulturalnego człowieka i przez każde nowoczesne państwo, nieuznawanie bowiem tej tolerancji mści się przedewszystkiem na czynnikach nietolerancyjnych.-

Nr.107 z dnia 29.ub.m.

Redaktor ks.Sawoniewski w art. "Żyje, co umarło " dowodzi, że w dniu obchodu Dziesięcioletniej Rocznicy Niepodległości Rzeczypospolitej, kiedy społeczeństwo polskie zestawiało swe zdobycze w każdej dziedzinie samodzielnego, odrodzonego życia i notowało zasługi twórców obecnej Polski, społeczeństwo to zapomniało o dwóch rzeczach, a mianowicie, że podobne wypadki dziejowe, jak odzyskanie niepodległości, nie są wyłącznie zasługą ani jednostek, ani nawet jednego pokolenia i, że dziesięć lat istnienia Państwa nie stanowi zamkniętego okresu w dziejach narodu, a przeciwnie 10 lat - to tylko początek przyszłego okresu, który kiedyś historja zamknie i sąd swój o nim wypowie.

Po przytoczeniu szeregu argumentów na potwierdzenie

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3125/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

Dnia 1.grudnia 1928 r.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Białostocki

Dnia 25 ub.m. w sali "Sokoła" w Białymstoku odbył się powiatowy zjazd mężów zaufania BBWzB pod przewodnictwem Wiszowatego z Zabłudowia,powiatu białostockiego, na którym kolejno wygłosili referaty: Szonert, inspektor wojewódzki kółek rolniczych o hodowli b-ła i Lasota, instruktor Związku Rewizyjnego Spółek Rolniczych o znaczeniu spółdzielczości. W dyskusji nad ich referatami przemawiali - poseł Kosiba, Szeller, Antonowicz i inni, poczem uchwalono powołać komisję organizacyjną, której zadaniem będzie opracowanie dokładnego programu pracy i wybrać odpowiedni teren, na którym będzie można pobudować przy pomocy czynników rządowych Spółdzielnię budowlaną.-

Do komisji tej zostali powołani: przewodniczący Wydziału Powiatowego, członek wydziału powiatowego - Jaroszewicz, przedstawiciele Kółek Rolniczych i Związku Rewizyjnego Spółek Rolniczych, naczelnik wydziału samorządowego Urzędu Wojewódzkiego, naczelnik wydziału przemysłowego U.W. i Zabieliński.-

Następnie na wniosek posła Kosiby zjazd uchwalił następującej treści rezolucję: "1/ Reprezentanci drobnego rolnictwa powiatu białostockiego oświadczają, że wybór Wydziału Samorządowego Województwa /Rady Wojewódzkiej/ w dniu 20 listopada br. jest jednostronny i, że Wydział ten nie

le są problematyczne, że nawet BBWzR w płaszczyźnie ustosunkowania się do kwestji naprawy Konstytucji stanowi zróżniczkowany zespół parlamentarny. Omawiając stosunek Rządu do Sejmu, poseł Rataj oświadczył, że Rząd usuwa się od współpracy z Sejmem, w którym posłowie stronnictw opozycyjnych przeciwstawiają się skutecznie szkodliwym dla Państwa zamierzeniom Rządu.-

Dalej poseł wskazywał na zasługi położone przez jego stronnictwo przy uzdrawianiu Skarbu Państwa, dowodząc równocześnie, że Rząd stale zwiększa obciążenia Skarbu przez zbyteczne rozbudowywanie aparatu państwowego oraz przenoszenie ze względów politycznych w stan spoczynku urzędników i wojskowych w pełni sił do pracy.-

Wreszcie, odpowiadając niejako na ciągłe w powiecie sokólskim wystąpienia Stronnictwa Chłopskiego przeciwko policji, poseł Rataj oświadczył, że policji w Polsce nie jest za dużo, chociażby przez wzgląd na to, że przestępczość z każdym dniem wrzasta, jednakże polic. zaabsorbowana jest sprawami nie wchodzącemi w zakres jej działania, wobec czego nie ma ona możności i czasu ścigania przestępców i zbrodniarzy.-

Reasumując swe wywody, poseł Rataj stwierdził, że polityka gospodarcza Rządu jest nieudolna, czego wyrazem według jego przekonania jest wzrastający deficyt w bilansie handlowym Państwa.-

Drugi z kolei mówca, poseł Łoś rozszerzył niektóre ustępy przemówienia posła Rataja, poczem traktował pecjalnie o gospodarce leśnej i polityce kredytowej Rządu.-

Senator Erdman przemawiał w czasie dyskusji nad referatami posłów Rataja i Łosia, podnosząc konieczność organizowania się włościan w szeregach P.S.L. "Piast".-

Obrady zjazdu zakończone zostały przemówieniem ks. dziekana Bokszczanina, który dziękował posłom i se-

10/ wyraża pełne zaufanie senatorowi okręgu Białosto
kiego za pracę położoną w okręgu dla dobra rolników.-

W ubiegłym tygodniu rozpoczął pracę organizacyj
w powiecie sokólskim instruktor Albin Moroz, mieszka
Sokółki, płatny w swoim czasie funkcjonarjusz Sekreta
jatu Wojewódzkiego P.S.L."Piast" w Białymstoku.-

c/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski. Wymieniony w sytuacyjnem sprawozdaniu tygodnion
Nr.46. z dnia 17 ub.m. kierownik sekretarjatu powiato
go Stronnictwa Chłopskiego w Sokółce, Jan Kreczko zos
dzony był przez Sąd Okręgowy w Nowogródku z art.581 c
442 i 441 K.K. z zastosowaniem art.63 K.K. na 3 miesią
więzienia i karę tę odbył całkowicie /zwolniony z wię
zienia dnia 25 maja 1927 roku/.-

Powiat Grodzień- Na dzień 22 ub.m. zapowiedzany był wiec spra
ski. wozdawczy posła Sawickiego w Krynkach. Wiec ten nie odby
się wskutek nieprzybycia posła Sawickiego. Przybyli na
wiec agitatorzy Stronnictwa po niezmacznych i beskutec
nych dla nich wystąpieniach agitacyjnych wyjechali z K
nek.-

d/ Polskie Stronnictwo Ludowe "Wyzwolenie".

Powiat Ostrów- Na wiecu sprawozdawczym w Jasienicy dnia 25 ub.m.
Mazow.- poseł Róg Michał omawiał przebieg wyborów do Sejmu i
Senatu r.1928 w oświetleniu swego Stronnictwa, poszcze-
gólne pozycje budżetu państwowego na rok 1928/30, pod-
kreślając preliminowanie znacznych, a zdaniem jego zbęd
nych sum na utrzymanie policji, politykę gospodarczą Rz
du i kwestje podatkowe, przyczem w każdym wypadku star
się uwidocznić w sposób tendencyjny szkodliwość poczyna
Rządu dla mas włościańskich.-

Wiec odbywał się na placu kościelnym. W czasie tr

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP. 3125/28.T.
Dnia 1.grudnia 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 48.

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia społeczne.

a/ Związek Strzelecki.

Powiat Grodzieński: Oddział Związku Strzeleckiego w Ejsmontach Wielkich urządził w ub.tygodniu przedstawienie amatorskie i zabawę taneczną, z których dochód przeznaczył na własne potrzeby.-

b/ Związek byłych wojskowych

Powiat Bielsk-Podl. Dnia 25.ub.m.w Bielsku Podlaskim odbyło się zebranie organizacyjne Związku rezerwistów i b.wojskowych przy udziale 32 osób. Do Zarządu Związku zostali wybrani : Antychowicz Paweł, Bielicki Mieczysław, Gładyszewski Włodzimierz, Krysiuk Józef, Kalinowski Feliks, Krupkowski Zdzisław Kraus Jan, Żołyński Władysław, Marciniuk Bolesław, Olszewski Józef, Roth Antoni i Załuski Mieczysław.-

Powiat Grodzieński: Dnia 23.ub.m.w Grodnie odbyło się w sprawach organizacyjnych posiedzenie Zarządu miejscowego Oddziału Związku Oficerów Rezerwy.-

c/ Organizacje P.W.i F.W.

Powiat Łomżyński: Dnia 25.ub.m. w Łomży odbyło się posiedzenie wybudowanej przez Magistrat Strzelnicy, którą Prezydent m.Łomży przekazał dla użytku publicznego miejscowemu Komitetowi P.W.i W.F.-

d/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Ostrów Maz. Dnia 24.ub.m. wybrano nowe zarządy kół męskiego i żeńskiego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Andrzejewie. Zostali wybrani : do Zarządu Koła męskiego - Kamiński Michał - prezes, Stanaszak Antoni - sekretarz, Tatko Władysław - skarbnik, do Zarządu Koła żeńskiego - Kamińska Jadwiga-prezes, Sarnacka Jadwiga - sekretarz, Sołomińska Zofja-

/

g/ Inne.-

Oddział T-wa Krajoznawczego w Wołkowysku.

Dnia 24.ub.m. ukonstytuował się Zarząd Oddziału T-wa Krajoznawczego w Wołkowysku następująco: przewodnicząca - Apolonja Dominikiewiczówna, dyrektorka żeńskiego seminarjum nauczycielskiego, wiceprzewodniczący - ks.kanonik Marek Burak, skarbnik - Jachniewicz Tomasz, Marja Szpreglewska - sekretarz i Michał Wieleniec - członek.-

Oddział Polskiego Touring Klubu w Białymstoku.

Dnia 26. ub. m. w Białymstoku odbyło się organizacyjne zebranie lokalnego Oddziału " Polskiego Touring - Klubu". Wybrano Komisję organizacyjną, której przewodniczy p. Wicewojewoda Tyszko.-

-:-:-:-:-oo0oo-:-:-:-:-:-

...SO.EWODA BIAŁOSTOCKI.
...Nr.KP. 3125/28.T.
Bais 1.grudnia 1928.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi

"Hasomer Hacair" w Sejnach.

Organizacja skau... "Haszomer - Hacair" z Sejn... powiatu suwalskiego urządziła tamże dnia 26 ub.m. w... protestacyjny z powodu zajść pod "Ściana płaczu" w J...solimie.-

Akademja żałobna w Sokółce.

Dnia 23.ub.m. w Sokółce odbyła się akademja żał... na ku czci pisarza żydowskiego Bo...nesza Michalewicza, prezesa Zjednoczenia Szkół Żydowskich w Warszawie.-

Organizacja sjonistyczna w Wołkowysku.

Dnia 21 ub.m. w Wołkowysku odbyło się pod przew... niotwem Barasza Efroima zebra...członków miejscowej o... ganizacji sjonistycznej poświęcone akcji p...estyńskiej. Obecnych na zebraniu było około 500 osób.-

Zjednoczenie Szkół Żydowskich w Swisłoczy.

Oddział Zjednoczenia Szkół Żydowskich w Swisłoczy urządził dnia 24 ub.m. sąd literacki nad utworem Perec "Bomeszwad". Biorący udział w dyskusji nad treścią utworu podzielili się na dwie grupy, z których jedna dowodziła, że człowiek, wchodzący w życie, powinien mieć na...łożyć opiekę, druga zaś, że każdy człowiek winien iść w życie wx o własnych siłach.-

Obecnych - około 100 osób.-

Akademja żałobna w Wołkowysku.

Organizacja "Bundu" w Wołkowysku urządziła tam... dnia 24 ub.m. akademję żałobną ku czci Michalewicza, na której wygłosił przemówienie okolicznościowe Tabaczyński Benjamin, prezes Okręgowego Zarządu Zjednoczenia Szkół Żydowskich w Białymstoku.-

Żydowska Spółdzielnia Rolniczo-ogrodnicza w Wołkowysku.

Dnia 23.ub.m. w Wołkowysku odbyło się zebranie członków Żydowskiej Spółdzielni Rolniczo-Ogrodniczej. Przybyły na zebranie z Warszawy Dobrzyński, dyrektor Spółdzielni Rolniczych, referował sprawy, dotyczące

./.

społeczeństwa żydowskiego.-

b/ B i a ł o r u s i n i .

Powiat Wołkowyski: Okręgowy Zarząd Towarzystwa Szkoły Białoruskiej w Świ
czy zorganizował dnia 25 ub.m. przedstawienie teatralne w D
browoli.- Obecnych na przedstawieniu było około 80 osób.-

c/ R o s j a n i e .

Powiat Grodzieński: Czernow Wiktor wygłosił dnia 24 ub.m.w Grodnie odczy
n.t. " Faszyzm i bolszewizm, "Którego treść omówiona jest
w sytuacyjnem sprawozdaniu tygodniowem Nr.47.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

ców i pobity przez nich laskami, gdy powracał do mu z zabawy.-

Dnia 24 ub.m. przekazani zostali z materjału oskarżenia do dyspozycji Prokuratora przy Sądzie Okręgowym w Białymstoku zatrzymani dnia 21 ub.m. uczestnicy konferencji OKKPZB Białystok /vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47/.-

b/ Działalność komunistów w legalnych organizacjach mniejszości narodowych.-

Powiat Ostrołęcki

Dnia 24 ub. m. odbyło się w Ostrołęce ogólne zebranie przedstawicieli robotniczych organizacyj żydowskich, na którem postanowiono zorganizować w Ostrołęce dokształcające kursy wieczorowe. Załatwienie wszelkich formalności, związanych z organizacją kursów, powierzono Bergerowi Chilowi, nauczycielowi miejscowej szkoły żydowskiej, poszlakowanemu o działalność antypaństwową, który prowadził w Ostrołęce podobne kursy w latach 1925-1926; kursy te były placówką komunistyczną.-

Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Ostrów-Maz.

Wspomniany w sytuacyjnem sprawozdaniu tygodniowem Nr.46 z dnia 17 ub.m. Szczupak Hersz, zamieszkały w Zarębach Kościelnych, który zbiegł przed aresztowaniem za rozlepienie odezw komunistycznych w nocy z 27 na 28.października br. na drodze wiodącej ze wsi Kosuty do wsi Złotorja-Nowa, gminy Zaręby Kościelne, zatrzymany został dnia 25 ub.m. w Radzyminie /Województwo Warszawskie/.-

Wspólnie z bratem swym Jankiem Szczupakiem, wspomniany Szczupak Hersz uzyskał w Starostwie radzymińskiem paszport zagraniczny na nazwisko Finkelsztajn

tarjatu Generalnego "Samopomocy". W przemówieniu swe podkreślał on, że Rząd obecny w Polsce jest rządem burżuazyjnym, który gnębi masy robotniczo-chłopskie i obarcza je coraz większymi podatkami, oszczędzając obszarników i kapitalistów. W pewnym momencie do sali obrad weszła grupa osób /przeważali wśród niej członkowie i sympatycy Stronnictwa Chłopskiego /bez zaproszeń. W chwili, gdy Szymański dowodził, że chłopi i robotnicy muszą otrzymać natychmiast i bezpłatnie zroszoną ich krwią i potem ziemię, winni spieszyć z bratnią pomocą uciskanym i gnębionym chłopom i robotnikom innych krajów i, że przewodnikiem chłopów i robotników polskich w ich walce z kapitałem są robotnicy i chłopi Rosji Sowieckiej, grupa ta poczęła wznosić okrzyki: "Precz z komunistą", "Najmita komunistyczny", "Precz do Sowdepji", "Wyrzucić stąd komunistę".-

Szymański, nie przestając przemawiać, nazwał opozycjonistów, do których przyłączyła się także część przybyłych na zjazd sympatyków "Samopomocy", pachołkami kapitalistów.-

Podrażnieni tem opozycjoniści rzucili się na prezydjum zjazdu i pobili dotkliwie Szymańskiego i Opęchowskiego. Szymański schronił się pod opiekę policji, zaś Opęchowski i inni wybiegli na ulicę, gdzie prześladowani byli zarówno przez zebraną przygodnie publiczność jako też kilkunastu uczestników zjazdu. Zaznaczyć należy, że Szymański, broniąc się, dobył noża i zadał nim nieszkodliwie cios jednemu z atakujących go.-

Po rozwiązaniu zjazdu i przywróceniu porządku - policja zatrzymała Szymańskiego za wystąpienie wybitnie antypaństwowe na zjeździe i użycie noża w spowodowanej przez niego bójce. Sędzia śledczy w Ostrołęce, któremu Szymański przekazany został z materjałami oskarżenia, zwolnił go po przesłuchaniu.-

Tegoż dnia Szymański odjechał do Warszawy. Zazna-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3125/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

Dnia 1. grudnia 1928 r.

VIII. Ruch zawodowy.

a/. Związki klasowe.

Związek Zawodowy Dozorców Domowych w Augustowie.-

Dnia 25 ub.m. w Augustowie odbyło się ogólne zebranie członków Związku Zawodowego Dozorców Domowych, zwołane na żądanie Obwodowego Inspektora Pracy w Suwałkach w celu dokonania wyborów delegatów do zawarcia umowy zbiorowej z właścicielami domów. Jako delegaci zostali wybrani - Stefański Jan, Gałkowski Michał, Zakrzewski Józef i Łakomy Ignacy, którzy w dniu oznaczonym przez Inspektora Pracy w Suwałkach nie przybyli do niego, jak wyjaśnił Zarząd Związku z powodu braku funduszów związkowych na pokrycie kosztów ich przejazdu.

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.

Dnia 23 ub.m. w Łomży z inicjatywy Rady Żydowskich Związków Zawodowych odbyła się pogadanka n.t. "Klasa robotnicza, a związki zawodowe".- Przemawiali prezes Rady, Zamiatyn Jakób i radny m. Łomży, Posesorski Mortko, którzy wskazywali na potrzebę organizowania się robotników w związkach zawodowych. Na przemówienia ich replikował komunista Mortko Olach, który stawiał za wzór robotnikom żydowskim w Polsce organizacje zawodowe robotników Rosji Sowieckiej.-

b/ Związki polskie.

P.Z.K. i Z.Z.P. w Łapach.-

Oddziały PZK i ZZP w Łapach, powiatu wyso

./.

c/ Związki Rzemieślnicze i Cechy.

Cech rzeźników i masarzy chrześcjan w Suwałkach.-

Dnia 24 ub.m. w Suwałkach odbyło się walne zebranie chrześcjańskiego cechu rzeźników i masarzy, na którem omawiano sprawy organizacyjne.-

Związek Rzemieślników Żydów w Suwałkach.-

Dnia 24 ub.m. w Suwałkach odbyło się walne zebranie członków Związku Rzemieślników Żydów w sprawach organizacyjnych.-

Cech majstrów piekarskich w Wołkowysku.-

Dnia 24 ub.m. przy udziale wojewódzkiego instruktora przemysłowego, inż. Głogowskiego odbyło się w Wołkowysku zebranie organizacyjne cechu majstrów piekarskich. Wybrano komisję organizacyjną w składzie - Narewski Piotr, Kopliński Jankiel i Geber Chackiel.-

Cech majstrów krawieckich w Wołkowysku.-

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

Na zebraniu dnia 24 ub.m. na skutek interwencji instruktora inż. Głogowskiego zdecydowana została ostatecznie sprawa utworzenia jednego cechu majstrów krawieckich w Wołkowysku. -

Załatwienie wszelkich formalności, związanych z organizacją cechu powierzono komisji, do której wybrano - Szewachowicza Abrama, Mursztejna Motela, Freja Szlomę, Falkowicza Mowszę i Bekenasztejna Lejbę.-

Związek Kupców Żydowskich w Wołkowysku.-

Dnia 25 ub.m. na wspólnem zebraniu członków Związku Kupców Żydowskich i Związku Drobnych Kupców i Handlarzy w Wołkowysku postanowiono przeprowadzić fuzję obu związków. Czynności techniczne powierzono komisji 20-tu.-

Związek Rzemieślników Żydów w Białymstoku.

Dnia 24 ub.m. w Związku Rzemieślników Żydowskich w Białymstoku odbyła się uroczystość z okazji dziesięciolecia istnienia sekcji krawieckiej. Przemówienia okolicznościowe wygłosili Wi-

Według danych z dnia 30 ub.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 2994 osoby, a w nowicie:

powiat:	ilość:	zmniejszenie:	wzrost.	pobiera zapomo
augustowski:	15	-	15	-
Ł o m ż y ń s k i:	13	-	13	2
szczuczyński:	-	150	-	-
grodzieński:	501	-	37	44
białostocki z	2465	-	184	267.

Wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

Z grupy pracodawców złożono następujące listy:
1/ Rzemieślników i Drobnych przemysłowców,
2/ Zjednoczenia Pracodawców Demokratycznych,
3/ Ogólna bezpartyjna lista pracodawców,
4/ Bloku pracy.-

Z grupy ubezpieczonych zgłoszono 8 list, w tem dwie fikcyjne. Oprócz szesciu wyszczególnionych w sprawozdaniu Nr.47. zgłoszone zostały listy - 7/ Poalej-Sjon Prawicy i 8/ Poalej-Sjon Lewicy. Unieważniono fikcyjne listy Nr.1 /PPS/ 3 /Bund/ i 6 Bloku Robotniczego PPS Lewicy i Lewicy Robotniczej ze względów formalnych.-

Dnia 25 ub.m. odbył się w Wasilkowie wiec przedwyborczy PPS, obsłany przez Reginellę Aleksandra, Kosaczewskiego i Trochimowicza, którzy oceniali krytycznie działalność starej Rady Powiatowej Kasy Chorych. Tegoż dnia odbył się przedwyborczy wiec PPS w Białymstoku pod przewodnictwem Koskowicza, oraz przy udziale posła Arciszewskiego i Gomolińskiego Maksymiljana z Warszawy.- Poseł Arciszewski w obszernem przemówieniu skreślił historję walk PPS o niepodległość Polski, a następnie om-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3125/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

Dnia 1. grudnia 1928 r.

IX. S t r a j k i.

Strajk robotników szewckich i krawieckich w Radziłowie.

Trwający od dnia 12 ub.m. strajk 12 robotników szewckich i krawieckich w Radziłowie, powiatu szczuczyńskiego został w ub.tygodniu zakończony korzystnie dla strajkujących.-

Strajk robotników fabryki zapałczanej w Grodnie.

Dnia 20 ub.m. powstał zatarg pomiędzy robotnikami i dyrekcją fabryki zapałczanej "Marjos" w Grodnie na tle zwolnienia z pracy przez dyrekcję fabryki dwóch robotnic /jedną zupełnie, drugą zaś na przeciąg dwóch tygodni/.

Wszyscy robotnicy fabryki /165 osób/ powstrzymali się od pracy dnia 20 ub.m., domagając się przyjęcia wydalonych robotnic. Po uzyskaniu zapewnienia, że zgodnie z ich żądaniem wydalone robotnice przyjęte zostaną do pracy po upływie 2-ch dni, strajkujący tegoż dnia przystąpili do pracy.-

Strajk robotników fabryki dykt w Białymstoku.

Dnia 28 ub.m. zastrajkowało 180 robotników fabryki dykt Brauna w Białymstoku, którzy w ten sposób zaprotestowali przeciwko wydaleniu z pracy robotnika Krauzego Ferdynanda.-

Strajk robotników cegielni w Białymstoku.

Dnia 28 ub.m. w cegielni Dojlidy w Białymstoku zastrajkowało 21 kopaczy gliny, którzy żądają podwyżki płacy o 10 groszy od każdego metra wykopanej gliny.-

++++++++++++++++++++++++

aresztem tłum liczący około 200 osób, który podburzony przez Szymkowskiego Edwarda i Piotrowskiego Wacława obrzucił posterunek kamieniami. W czasie rozpędzania tłumu uderzony został kamieniem w szyję komendant posterunku st.przodownik Swadyń. Przybyły niezwłocznie z Białegostoku do Supraśla z oddziałem policyjnym aspirant P.P. Jachowski aresztował Piotrowskiego Wacława, Sawickiego Jana Szymkiewicza Edwarda i Gruszewskiego Kazimierza.-

Okradzenie sklepu jubilerskiego w Suwałkach.

W nocy z dnia 23.na 24.ub.m. dokonano kradzieży z włamaniem w sklepie jubilerskim Leona Edelsteina w Suwałkach. Sprawców kradzieży różnej biżuterji wartości około 2 tysiące złotych - Aleksandra Swierzbinowicza i Bronisława Rynkiewicza - zawodowych złodziei ujęto, zaś skradzioną biżuterję odnaleziono pod podłogą w ich mieszkaniu.-

Świętokradztwo w osadzie Wąsosz.

Dnia 24 ub.m. mieszkańcy osady Wąsosz, powiatu Szczuczyńskiego - Czyżewski Bolesław i Kalinowski Jan skradli obrusy z miejscowego kościoła parafjalnego. Obu ich aresztowano.-

Napady rabunkowe w powiecie kolneńskim.

Dnia 22.ub.m. na szosie pomiędzy wsiami Zabiele i Ptakami w powiecie kolneńskim, na powracającego furmanką z Kolna Berka Orzechowicza napadł nieznany osobnik uzbrojony w rewolwer, który zabrał napadniętemu z furmanki 10 skór baranich suszonych 3 p.butów i 450 zł.gotówką.-

Dnia następnego na szosie pomiędzy wsiami Borkowo i Zalesie w powiecie kolneńskim na przejeżdżających furmanką z Kolna Mściwujewskich Jana i Antoniego napadła banda, składająca się z 3 osobników, którzy Mściwujewskich pobili kijami i kamieniami, a następnie zrabowali uprząż na konie oraz inne drobne rzeczy, wartości około 200 zł.-

Ta sama banda i tegoż dnia dokonała drugiego napadu rabunkowego na powracających z Kolna małżonków Jana i Helenę Zajączów, Józefa Chmielewskiego, Rozalję Alicką małżonków Falkowskich, Karpowicza Józefa i Charubina Antoniego, mieszk-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3125/28.T.
Dnia 1.grudnia 1928 r.

Syruacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenia granicy.

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko - niemieckiej zatrzymano: w powiecie augustowskim - 4 osoby, szczuczyńskim - 11 osób, kolneńskim - 2 osoby..

Zatrzymanych przekazano właściwym Sądom Pokoju.-

Zatrzymanie dezertera.

Na punkcie granicznym w Raczkach, powiatu augustowskiego zatrzymany został dnia 23.ub.m. przez szeregowych P.P. Skindzielewski Aleksander, dezerter z 8.p.a.p., który zbiegł do Niemiec w roku 1921. Zatrzymanego Skindzielewskiego przekazano posterunkowi żandarmerji w Augustowie.-

Przejazd dyplomatów przez punkt graniczny w Winconcie.

Dnia 19.ub.m. przez punkt graniczny w Winconcie /powiat kolneński / przejeżdżali samochodem w drodze powrotnej z Niemiec do Warszawy p.Rotto Marjo, attache wojskowy przy poselstwie włoskiem w Warszawie, w towarzystwie oficera włoskiego Donati Karlo.-

Wdrożenie dochodzenia za nielegalne przekroczenie granicy.

Starostwo w Grodnie uzyskało informacje, że mieszkaniec wsi Kościewicze, gminy Berszty w powiecie grodzieńskim - Grygorewicz Maciej udał się w drodze nielegalnej do Litwy, skąd powrócił do miejsca stałego zamieszkania po upływie trzech tygodni. Przeciwko Grygorewiczowi wdrożono dochodzenie.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr BP. 3125/28.T.
Dnia 1 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 48.

XIII. V A R I A.

Zmiany w Zarządzie m. Białegostoku.

Dnia 27 ub.m. Rada Miejska m.Białegostoku wybrała nowy Magistrat w następującym składzie:
1/ Hermanowski Wincenty sympatyk Ch.D. niezaangażowany politycznie - prezydent,
2/ Dr.Ziemilski Maksymiljan / żydowskie ugrupowanie mieszczańskie / - wiceprezydent i ławnicy:
3/ dyrektor szkoły handlowej Antoniewicz Witold i 4/ Polaroczyk Franciszek / lista polskich ugrupowań mieszczańskich /, 5/ dr. Edelsztejn Samuel i 6/ dr.Kacnelson Mojżesz /: lista żydowskich ugrupowań mieszczańskich /, 7/ Flomenbaum Benjamin - " Bund ".
P.P.S. utraciła w zarządzie miasta posiadane dotychczas dwa miejsca.

Komitet budowy szkoły im.Marszałka Piłsudskiego.

Dnia 27 ub.m. w Hajnówce powiatu bielskiego skonstytuował się Komitet budowy 7 mio klasowej szkoły powszechnej im.Marszałka Piłsudskiego w następującym składzie: Piotr Lewandowski, Ludwik Porowski, Marja Porowska, Witold Berezowski, Stanisław Swiądra, Janusz Małżbędzki delegat Rady Gminnej gminy Białowieża i Antoni Zabdyr delegat dozoru szkolnego.

Koło Floty Narodowej gminnej w Indurze.

Dnia 24 ub.m. w Indurze powiatu grodzieńskiego powstało Koło Floty Narodowej, do którego Zarządu weszli K.Jaworska, nauczycielka - prezes, Iglicki,kierownik szkoły,Baloński,kierownik szkoły hebrajskiej, Feldman, zastępca burmistrza i Kozłowski, sekretarz magistratu.

Uchwały Rady gminnej w Kamionce.

Rada gminna w Kamionce, powiatu grodzieńskiego na posiedzeniu odbytem w ubiegłym tygodniu postanowiła wyasygnować z kasy gminnej 500 złotych na budowę bursy

/.

podniesienia stanu bezpieczeństwa w tych powiatach.

Na rynku pracy dostrzegany jest nieznaczny lecz stały wz bezrobocia szczególnie w powiatach łomżyńskim i grodzieńskim. Stan bezrobocia w dniu 6 b.m. wyrażał się cyfrą 2.998 / dnia 3 ub.m. 2994 /.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP. 1369/28 T.
Dnia 7 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 49

III Polski ruch polityczny

c/ Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Białostocki.

Poseł Kosiba zwołał dnia 2 b.m. w Supraślu wiec sprawozdawczy na którym uzasadnił konieczność gruntownej naprawy Konstytucji a nowej jej dotychczasowej działalności robotniczych związków zawodowych z tym stykiem ograniczenia się do strajków bezpośrednio [illegible] uczciwej i sumiennej pracy.

Obecnych na wiecu było około 300 osób.

b/ Stronnictwo Narodowe

Powiat Ostrowski.

Na wiecu sprawozdawczym w Ostrowi Mazowieckiej dnia 2 b.m. poseł Berezowski Zygmunt stwierdził że sytuacja ekonomiczna Polski pogarsza się z każdym dniem wskutek błędnej polityki gospodarczej Rządu a następnie zarzucał Rządowi bezplanowość działania rozrzutność opodatkowanie przedsiębiorstw i wprowadzanie chaosu do systemu podatkowego. Według oświadczenia posła Berezowskiego Stronnictwo Narodowe wnosić będzie projekt rządowy w kwestji podwyższenia podatku gruntowego i podatku od lokali, wystąpi natomiast z projektem rezygnacji Rządu z podatku gruntowego na korzyść samorządów jest bowiem przekonane że samorządy będą wymierzały tr[illegible]owany podatek bardziej celowo niż Rząd.

Obecnych na wiecu było koło 150 osób.

c/ Chrześcijańska Demokracja.

Powiat Białostocki.

Dnia 2 b.m. w Białymstoku odbyła się konferencja polityczna Chrześcijańskiej Demokracji przy udziale posła Urbańskiego, który wygłosił referat o pracach Sejmu i sytuacji wewnętrznej Państwa.

Na wniosek posła Urbańskiego konferencja uchwa[illegible]

/-

Powiat Ostrowski: Dnia 30 ub.m. w Broku odbył się wiec sprawozdawczy posła Roga, który omówił przebieg wyborów do Sejmu i Senatu i działalność P.S.L. " Wyzwolenie".w Sejmie. Obecnych na wiecu było około 300 osób.-

Powiat Wołkowyski: Nieznaczną działalność propagandystyczną i organizacyjną na rzecz Stronnictwa prowadzą w powiecie wołkowyskim Rybak Juljan i Wasilczuk Antoni, zamieszkali we wsi Grudy Górne, gminy Biskupickiej, oraz Szafrański Feliks, nauczyciel szkoły powszechnej, działający w gminie tarnopolskiej.-

f/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Bielsk-Podl. Dnia 1 b.m. w sali Oddziału T.U.R.w Bielsku Podlaskim odbył się odczyt posła Duboisa Stanisława na temat " Rządy ludowe w Polsce " . Po zobrazowaniu zasług P.P.S.w walce o zdobycze socjalne klasy robotniczej, poseł Dubois podkreślał doniosłość kulturalno - oświatowej pracy Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego, zmagającego się skutecznie z przeszkodami, jakie pionierzy oświaty ludowej napotykają na drodze swej działalności i z brakiem zrozumienia dla konieczności szerzenia tej oświaty nawet u czynników rządowych.-

Powiat Ostrołęcki: Dnia 2 b.m.na wiecu sprawozdawczym w Ostrołęce poseł dr. Czarnecki scharakteryzował układ sił poszczególnych stronnictw i ugrupowań politycznych w Sejmie, omówił przebieg wyborów do Sejmu i Senatu w oświetleniu PPS.i wyjaśnił przyczyny, dla których P.P.S., P.S.L. "Wyzwolenie" i Stronnictwo Chłopskie utworzyły na gruncie sejmowym pewnego rodzaju blok taktyczny, który przeciwstawia się skutecznie wszelkim projektom Rządu, godzącym w interesy mas pracujących. Obecnych na wiecu było około 700 osób.-

Spółdzielcze w Krzemienicy.

się zebranie członków miejscowego Okręgowego Stowarzyszenia Spółdzielczego, na którem wybrano Siwickiego Piotra, Kuleszewicza Adama i Dankosza Bolesława do nowego Zarządu Stowarzyszenia, oraz Stylika Stanisława, Dudzicza Mikołaja, Łobowicza Władysława, Kuleszewicza Adama, Chmielnika Józefa, Szota Ludwika, Zamojcina Mikołaja i Zamojcina Michała jako delegatów na Zjazd Walny Okręgowych Stowarzyszeń Spółdzielczych.-

Chrześcijańskie Stowarzyszenie Spółdzielcze w Białymstoku.

Dnia 2.b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie członków Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Spółdzielczego pod przewodnictwem Karwata Bronisława.-

Przyjęto do wiadomości sprawozdanie z działalności Zarządu Stowarzyszenia i omówiono szereg spraw aktualnych

f/ I n n e.

Towarzystwo Oświaty Pozaszkolnej w Szczuczynie.

Towarzystwo Oświaty Pozaszkolnej w Szczuczynie rozpoczęło akcję, zmierzającą do utworzenia w Szczuczynie kursów dokształcających dla dorosłych.

Koło Gospodyń wiejskich w Mostach.

W ub.tygodniu powstało Koło Gospodyń Wiejskich w Mostach, powiatu Grodzieńskiego.-

T-wo Kultury i Oświaty Robotniczej "Pochodnia" w Białymstoku.

Dnia 2.b.m. odbyło się w obecności Pana Wojewody Kirsta otwarcie i poświęcenie lokalu Polskiego Towarzystwa Kultury i Oświaty Robotniczej " Pochodnia " w Białymstoku. Poświęcenia lokalu dokonał ks.kanonik Abramowicz, który wygłosił również okolicznościowe przemówienie. Następnie przemawiali - prezes T-wa "Pochodnia", Kubik, adwokat Olszyński, prezes Centralnego Związku Zawodowego Związków Polskich w Warszawie Dagman, przedstawiciel Związku Zjednoczonych Kolejowców Leśny, przedstawicielka Narodowej Organizacji Kobiet Stromińska i Pilmowicz, którzy podkreślali doniosłość powstania T-wa "Pochodnia" i omawiali pokrótce jego cele i zadania.-

P.Wojewoda Kirst w przemówieniu swem wyraził zadowolenie z rozwoju T-wa "Pochodnia" i podkreślił konieczność szerzenia wśród mas pracujących kultury i oświaty

./.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr BP. 3189/28 T.
Dnia 7 grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

V Sekty religijne.

- Negatywne -

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3189/28.T.
Dnia 7.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Wołkowyski: Do kilku osób politycznie nieposzlakowanych, zamieszkałych w gminie porozowskiej nadesłane zostały pocztą, nadane dnia 24 ub.m. w Warszawie, wydawnictwa listopadowe KCKPP. i KO.KPZB. w ofrankowanych kopertach.-

Powiat Bielsk-Podl.: Pod adresem Ambrozewicza Jana, Kurjanowicza Ignacego, Jakóbowskiego i Rówieńskiego Józefa, zamieszkałych w Narwi, Dekałowicza ze wsi Puchły, gminy Narew, Doroszkiewicza Aleksandra w kolonji Cisy, gminy Narew, Konarzewskiego Ludwika we wsi Saki, gminy Narew i Niepłochy Michała ze wsi Ogrodniki, gminy Narew, - nadesłane zostały pocztą z Warszawy listopadowe wydawnictwa komunistyczne. Z pośród wymienionych Ambrożewicz Jan i Kurjanowicz Ignacy notowani są jako b. członkowie "Rewkomu" w Narwi w 1920 roku podczas inwazji bolszewickiej, oraz Jakubowski Tomasz jako podejrzany o działalność wywrotową.-

Powiat Grodzieński: OK.KPZB.Grodno rozpoczął akcję odbudowy sieci partyjnej w powiecie grodzieńskim i w tym celu nawiązał już ścisłe kontakty z Komitetami Rejonowymi KPZB.w Skidlu, Krynkach, Indurze i Raszy.-

Ożywioną działalność prowadzi grodzieński Komitet Okręgowy "MOPR'u", który regularnie dwa razy w tygodniu przesyła żywność i tytoń więźniom politycznym, osadzonym w więzieniu w Grodnie.-

Powiat Sokólski: Komitet Rejonowy ZMKZB.w Sokółce zamierza zorganizować w najbliższym czasie zbiórkę pieniężną na pokrycie kosztów obrony sądowej członków sokólskiej organizacji komunistycznej, aresztowanych w kwietniu br.-

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Żmudzki

Dnia 2 b.m. w mieszkaniu Józefa Ogonowskiego w wsi Rutki powiatu Żmudzkiego odbyło się zebranie członków i sympatyków "Samopomocy" zwołane przez inspektora Falkowskiego który w dłuższem przemówieniu dowodził że włościanie tylko przez Rząd obecny chłopski są najwięcej podatkami podatkowych zasadniczo płacić nie powinni.

Na zebraniu tem było około 50 osób.

powiatu augustowskiego - przy piłowaniu drzewa metrowego, domagają się od dłuższego czasu, regularnego wypłacania im należności zarobkowych. Nadleśnictwo w Krasnem tłumaczy się, że należności tych nie może uregulować, bowiem nie otrzymało dotychczas asygnat, względnie nie zostały załatwione formalności związane z wypłatą zarobków robotniczych -

e/ Wybory do Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku.

Dnia 2.b.m.w Białymstoku odbył się wiec przedwyborczy Polskiego Bloku Demokratycznego pod przewodnictwem Mikołajczyka Antoniego. Przemawiali na wiecu poseł Urbański Franciszek, urzędnik kolejowy Leśny, prezes Rady Okręgowej Z.Ż.P.w Białymstoku - Filipowicz Władysław i Ślusarczyk Ludwik, przedstawiciel organizacji P.W.i W.F., którzy przedstawili zebranym socjalne znaczenie Kas Chorych dla ubezpieczonych i nawoływali do solidarnego głosowania na listę Nr.5.-

Obecnych na wiecu było około 80 osób.-

Tegoż dnia odbył się w Choroszczy, pow.białostockiego wiec przedwyborczy, zwołany przez P.P.S., na którym przemawiał Gomoliński Maksymiljan, członek OKR.PPS.w Białymstoku.Przemówienie Gomolińskiego, luźnie związane z akcją przedwyborczą, dotyczyło właściwie opozycyjnego ustosunkowania się P.P.S.do Rządu, a zwłaszcza do Pana Ministra Niezbytowskiego.-

Obecnych na wiecu było około 500 osób.-

-:-:-:-:-ooOoo-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3189/28.T.
Dnia 7.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

IX. Strajki.

Strajk robotników fabryki dykt w Białymstoku.

Rozpoczęty dnia 28 ub.m. strajk 180 robotników fabryki dykt Brauna w Białymstoku- zlikwidowany został definitywnie dnia 5 b.m.w sposób kompromisowy. Strajki kierował Macanko Roman z ramienia Okręgowej Rady Klasowych Związków Zawod., który dwukrotnie interwenjował u Inspektora Pracy.-

Dnia 5 Bm. zatrzymani zostali pod zarzutem stosowania teroru strajkowego w związku ze strajkiem robotników fabryki dykt Brauna - Gomoliński Maksymiljan, członek OK PPS.w Białymstoku, Tarasiewicz Witold i Osowski Stanisła z których pierwsi dwaj zostali po zbadaniu zwolnieni, zaś Osowskiego przekazano z materjałami oskarżenia do dyspozycji władz sądowych.-

-:-:-:-:-:-ooOoo-:-:-:-:-:-

Ciężkie poranienie w pow. kolneńskim.

Dnia 2.b.m. leśniczy z leśnictwa Czaki gminy T... rośl w powiecie kolneńskim ranił ciężko mieszkańca wsi Leman gminy Turośl - Jentka Teofila.

Napad na konduktora pociągu.

Dnia 29.ub.m. w pociągu Nr.244 na linji Suwałki Białystok na konduktora Józefa Adaśko w czasie kontroli biletów na szlaku Tedorkowce - Kuźnica powiatu sokólskiego napadł pomiędzy łącznikami wagonów nieznany osobnik który usiłował zrzucić Adaśka z pociągu będącego w biegu. Adaśko zatrzymał się na buforach wagonu. Napastnik zdołał zbiec.

Bójka w Siemiatyczach.

Dnia 29.ub.m.w Siemiatyczach pow.bielskiego podczas bójki wynikłej na tle porachunków osobistych został ranny ciężko nożem w lewy bok mieszkaniec Siemiatycz Zero Ludwik który zmarł w drodze do lekarza. Sprawca zabójstwa brat zabitego Zygmunt Zero został aresztowany.

Napad w powiecie bielskim.

Dnia 4.b.m. na drodze Za Bielskim - Podlaskim w kierunku wsi Biała napadnięci zostali przejeżdżający furmanką Puczka Afanazy i Andrzejuk Andrzej mieszkańcy wsi Janowo gminy Narew pow.bielskiego przez 8-miu osobników. W czasie wynikłej bójki Puczka Afanazy raniony został nożem w okolicy lewej kości skroniowej zaś Andrzejuk doznał lekkiego uszkodzenia ciała. Sprawców napadu Polkatusa Nieczypora Deminiuka Wasyla i Pacewicza Andrzeja ze wsi Kotły, Maciejuka Wasyla ze wsi Biała Rajeckiego Wasyla ze wsi Krzywa, Strelczuka Teodora, Golonko Jerzego i Zimonta Nazara ze wsi Czyże gminy Pasynki ujęto.

Zlikwidowanie bandy złodziejskiej.

W powiecie ostrowskim ujęto w ub.tygodniu bandę złodziejską która dokonała szeregu kradzieży na terenie powiatu ostrowskiego, ostrołęckiego, łomżyńskiego i wyszkowskiego. Zatrzymano: Zacha Władysława Pawłowskiego Piotra Pawłowską Marję, Zacha Stanisława i Zacha Bolesława, sprawców 7-miu kradzieży w gminie Jasienica pow.ostrowskiego. Jana i Aleksandra Stelmaszczyków złodziei recydywistów powracających z łupem z dokonanych kradzieży w powiecie Makowskim i w gminie Nur, pow.ostrowskie

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 3189/28.T.
Dnia 7.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49. 22

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenia granicy.

W ub.tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko - niemieckiej zatrzymano - w pow.kolneńskim 4 osoby szczuczyńskim 12 osób i augustowskim 3 osoby.- Zatrzymanych którzy w swoim czasie przekroczyli nielegalnie granicę do Niemiec w celach zarobkowych i obecnie powrócili do kraju przekazano właściwym sądom pokoju.-

W Bersztach powiatu grodzieńskiego zatrzymany został mieszkaniec wsi Kobele gminy Berszty Trojanowski Józef, uczeń VI kl.gimnazjum litewskiego w Wilnie, który we wrześniu b.r. wyjechał w drodze nielegulnej do Litwy, skąd powrócił dnia 25 ub.m.-

Zatrzymanie przemytu w pow.augustowskim.

Dnia 29.ub.m.posterunek P.P.w Sztabinie,powiatu augustowskiego zatrzymał partję przemytu zawierającą skóry futrzane i tkaniny wartości około 12 000 złotych.-

Zatrzymanie przemytu w pow grodzieńskim.

Dnia 30.ub.m. szeregowi 23 baonu K.O.P.zatrzymali na granicy przemyt, zawierający 50 klg.cukru Dwóch osobników, którzy nieśli przemyt, nie zdołano zatrzymać.-

-:-:-:-:-:-ooOoo-:-:-:-:-:-

XIII. V A R I A.

Uroczystość w szkole podchorążych piechoty w Ostrowi Mazowieckiej

W dniu 28 i 29 ub.m. szkoła podchorążych piechoty w Ostrowi Mazowieckiej obchodziła doroczną uroczystość powstania listopadowego.

W pierwszym dniu uroczystości odbyło się ustawienie tablicy pamiątkowej w miejscu głównego gmachu szkoły wieczorem zaś akademja na której obecny był ks. biskup Bandurski.

W drugim dniu uroczystości przybyli do Ostrowi Mazowieckiej inspektor armji gen.Rydz Śmigły w towarzystwie osobistego adjutanta P.Prezydenta Rzplitej kpt. Suszyńskiego, drugi wiceminister Spraw Wojskowych gen. Fabrycy P.Wojewoda Kirst generałowie Jacyna i Stachiewicz, pułkownik Ostrowski, dyrektor nauk wyższych szkół wojskowych pułkownik S.G.Zieleniewski attaché wojskowe w Rydze płk Szt.Gen. Kara Szef duszpasterstwa D.O.K.I.ks.Burzyński oraz szereg wyższych oficerów i przedstawicieli organizacy społecznych Po mszy polowej odprawionej przez ks-biskupa Bandurskiego odbyło się zaprzysiężenie batalionu najmłodszego rocznika uczniów szkoły. Uroczystość zakończyła się defiladą wszystkich Oddziałów szkoły podchorążych poczem nastąpiło poświęcenie kamienia węgielnego pod pomnik Piotra Wysockiego, ufundowany przez Radę Miejską miasta Ostrowi Maz. który w imieniu wygłosił przemówienie okolicznościowe burmistrz m. Stanisław Leśniewski. Wreszcie odbyła się odprawa Oddziału Podchorążych pod komendą por. Owieckiego do Warszawy w celu objęcia przezeń historycznej warty w Belwederze.

Tegoż dnia P.Wojewoda Kirst w gmachu Starostwa ostrowskiego udekorował srebrnym krzyżem zasługi dyrektora Spółdzielni "Rolnik Ostrowski", Gracjana Kamińskiego, zasłużonego działacza społecznego w pow. ostrowskim

sca w Zarządzie i cztery miejsca w Komisji Rewizyjnej Kasy - PPS uzyskała oba miejsca w Zarządzie i dwa miejsca w Komisji Rewizyjnej /dwa pozostałe miejsca podzieliły między sobą - grupa bezpartyjnych i "Bund"/, odźwierciadlił wpływy PPS w powiecie łomżyńskim.-

Reszta PPS z polskich stronnictw politycznych słabą działalność uzewnętrzniły PSL. "Wyzwolenie" /wice posła Fideliusa w Trzeciakowie/, Stronnictwo Chłopskie /wice posła Sawickiego w powiecie wys.-mazowieckim/, BBWzR, który brał udział w kampanji przedwyborczej do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku /w Polskim Bloku Demokratycznym, zwalczanym personalnie przez PPS./.-

Działalność Stronnictwa Narodowego wyczerpywała całkowicie przeciwrządowa kampanja prasowa posła Wiercińska /artykuły w "Nowem Życiu" i "Życiu i Pracy", omówione w punkcie drugim sprawozdania/.-

Podobnie jak w okresie poprzednim, ruch zawodowy w ubiegłym tygodniu był słaby. Poczynione ostatnio spostrzeżenia wskazują, że drobne związki zawodowe, niescentralizowane skłaniają się ku organizacji cechów i w licznych wypadkach przekształcają się na cechy. - Z ważniejszych przejawów ruchu zawodowego zasługuje na uwagę wystąpienie w Grodnie Klasowego Związku Pracowników Kasy Chorych przeciwko Komisarzowi tej Kasy, Korzeniowskiemu /BBWzR/ z powodu zwolnienia przez ostatniego za nadużycia na szkodę Kasy pracowników biura Kasy Waniukiewicza, Dąbrowskiej i Wróblewskiej. W związku z powstałym na tem tle zatargiem Oddział Związku Pracowników Kas Chorych i Instytucyj Ubezpieczeń Społecznych na zebraniu w dniu 5 bm. postawił ultimatywne żądanie Komisarzowi Korzeniowskiemu cofnięcia do dnia 6 bm. zwolnienia wymienionych pracowników Kasy, grożąc w przeciwnym razie proklamowaniem strajku

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3242/28.T

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

Dnia 15 grudnia 1928 r.

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

"Nowe Zycie" - Grodno.

Numer 109 z dnia 6 bm. W artykule "B.Ch.D" zwraca uwagę na zagrażającą interesom Państwa i Kościoła Katolickiego działalność Białoruskiej Chrześcijańskiej Demokracji, podkreślając, że aczkolwiek B.Ch.D. uważana jest za jedyne umiarkowane stronnictwo polityczne białorusinów, niemniej jednakże kroczy ono w wielu wypadkach drogami unielegalnionej BWRHromady. Następnie pismo rozpatruje analitycznie przebieg i uchwały odbytego w ostatnich tygodniach w Wilnie zjazdu delegatów B.Ch.D., oraz poszczególne punkty uchwalonego na tym zjeździe programu stronnictwa, a dalej na podstawie uwidocznionych stąd przesłanek wysnuwa z nich wniosek, że B.Ch.D. nie zrealizuje nigdy swego programu, opartego na niemożliwych do urzeczywistnienia obietnicach.-

Numer 110 z dnia 9 bm. W artykule kronikarskim "Z Sejmu" poseł Wierczak Karol omawia przebieg posiedzenia Sejmu dnia 5 bm., przyczem podkreśla, że Rząd za czas od dnia 1.kwietnia 1927r. do dnia 1.kwietnia br. wydał około 600 miljonów złotych ponad budżet, zatwierdzony przez Sejm i, że od czasu urzędowania ministra Zdziechowskiego budżet Państwa zwiększony został blisko o tysiąc miljonów. Poseł Wierczak stwierdza, że winę za to ponoszą nietylko Rząd i BBWzR, ale także PPS,PSL "Wyzwolenie" i Stronnictwo Chłopskie" które zosta-

"Wiadomości Parafji Łomżyńskiej" - Łomża.

Proboszcz parafji w Łomży ks. Saturnin Rostkowski powiadomił Starostwo, że będzie wydawał tygodnik "Wiadomości Parafji Łomżyńskiej", który ma być poświęcony sprawom religijno-informacyjnym i społecznym.-

---oOo---

Prasa żargonowa Województwa Białostockiego nie zamieszczała w ub. tygodniu artykułów, wchodzących w zakres sytuacyjnego sprawozdania tygodniowego.-

---+++++++++++++++++---

d/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Wys.-Mazowiecki

Dnia 8 bm. we wsi Kuczyn, gminy Klukowo odbył się wiec sprawozdawczy posła Sawickiego Adolfa, który omawiał budżet Państwa w oświetleniu swego Stronnictwa. Przemówienie posła Sawickiego na tym wiecu bardziej charakterystycznych momentów nie zawierało. Obecnych na wiecu było - około 200 osób.-

e/ PPS - d. Frakcja Rewolucyjna.

Powiat Suwalski

W wyniku kilku przygotowawczych narad dnia 9 bm. ukonstytuował się w Suwałkach powiatowy komitet organizacyjny Frakcji Rewolucyjnej PPS w następującym składzie: Jan Mieczkowski, prezes Związku Rolników m. Suwałk, Zbisław Mazur, nauczyciel żeńskiego seminarjum nauczycielskiego w Suwałkach, Stanisław Raczkowski, Nesterowicz Józef, rzemieślnicy /stolarze/, Zygmunt Czerucki, fryzjer i Edmund Krecki, urzędnik Powiatowego Urzędu Ziemskiego w Suwałkach, z pośród których czynnymi działaczami PPS byli dotychczas Raczkowski, Nesterowicz i Czerucki.-

Powiat Wołkowyski

Jak już podkreśliłem w poprzedniem sprawozdaniu tygodniowem, w powiecie wołkowyskim wzrastają możliwości dla pracy organizacyjnej PPS.d. Frakcji Rewolucyjnej, zwłaszcza na gruncie politycznie zróżniczkowanego NZK., którego 15-20% członków wypowiada się za PPS d.F.R., 20% za BBWzR i 40% zdecydowanie za CKWPPS.Około 20% członków Związku narazie zachowuje się niezdecydowanie.-

d/ Straże pożarne.

Powiat Wołkowyski

Dnia 9 bm. w Podorosku, pow. wołkowyskiego powstało Stowarzyszenie Ochotniczej Straży Pożarnej. Zarząd Stowarzyszenia tworzą: wójt Osapiejewski - prezes, Kołosowski Teofil - wiceprezes, Kaluta Stanisław - sekretarz, Kaluta Witold - skarbnik i Kiełbik Jan - naczelnik.-

Powiat Łomżyński

Dnia 9 bm. w Piątnicy, gminy Drozdowo odbyło się zebranie Tow.Ochotniczej Straży Pożarnej, na którem omówiono sprawy organizacyjne, wybrano nowego naczelnika i skarbnika i uchwalono przekazać z funduszów Twa 30 zł na budowę Domu Niepodległości w Łomży.-

e/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

Powiat Wołkowyski

Dnia 2 bm. w Krzemienicy odbyło się zebranie członków Okręgowego Stowarzyszenia Spożywców pod przewodnictwem Sawickiego Piotra. Na zebraniu wybrano: Stanisławę i Mikołaja Ludzickich, Bronisława Pieniużę, Kuleszę Adama, Chwiedinka Józefa, Szota Ludwika, Mikołaja i Michała Zamojcinów, jako delegatów na walne zebranie Stowarzyszenia.-

Powiat Suwalski

Dnia 3 bm. w Suwałkach odbyło się zebranie członków suwalskiego Twa Rolniczego przy udziale prezesa Rady Wojewódzkiej Towarzystw Rolniczych, Tenczyńskiego. Po omówieniu spraw organizacyjnych i programowych wybrano nowy zarząd Twa w składzie: Włodzimierz Bieńkiewicz, dyrektor oddziału Banku Wileńskiego - prezes, Urbanowicz Stefan, emeryt, Henryk Docha i Józef Świętecki, ziemianie z pow. suwalskiego, Klukowski, ziemianin z pow. augustowskiego i Józef Mackiewicz, inspektor rybactwa w Suwałkach - członkowie Rady.-

P.M.Sz. w Wysokiem-Mazowieckiem.-

Dnia 9 bm. w Wysokiem-Mazowieckiem odbyła się akademja z powodu dziesięciolecia istnienia miejscowego oddziału Polskiej Macierzy Szkolnej. Okolicznościowe przemówienia na akademji wygłosili - ks. prefekt Choromański i Suchorska delegatka Zarządu Okręgowego M.P.S. z Warszawie, która podkreślała zasługi gen. Hallera w walce o niepodległość Polski.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.RP.3242/28 T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

Dnia 15 grudnia 1928 r.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi.

Two Kursów wieczorowych w Zarębach Kościelnych.-

Dnia 8 bm. w Zarębach Kościelnych, powiatu ostrowskiego odbyło się ogólne zebranie członków Towarzystwa Kursów Wieczorowych, na którem omawiano sprawy organizacyjne i finansowe Tw.

Organizacja sjonistyczna w Suwałkach.-

Dnia 5 bm. w Suwałkach odbyło się zebranie członków organizacji sjonistycznej przy udziale delegata Centrali Organizacji w Warszawie, Heftmana. Przewodniczył prezes suwalskiej organizacji sjonistycznej, dr. Wejsman. Na zebraniu tem delegat Heftman wygłosił referat o zadaniu się akcji palestyńskiej, podkreślając m.in. konieczność zwalczania apatji wśród społeczeństwa żydowskiego w odniesieniu do celów traktowanej akcji i wzywał zebranych do poparcia wysiłków Centrali Organizacji Sjonistycznej.-

Tegoż dnia delegat Heftman wygłosił w Suwałkach odczyt pt. " U progu epok narodowych", w którym analizował rolę jednostki jako atomu zbiorowości społecznej, zaznaczając, że jedynie zorganizowany naród żydowski może zdecydować o swym bycie państwowym. Charakterystycznym jest fakt, że Heftman stawiał Żydom za wzór Litwę, oświadczając m.in., że przedstawiciel doskonale zorganizowanego narodu lit-wskiego, premjer Waldemaras jest autorytetem w Lidze Narodów i, że uczestnicy obrad Ligi Narodów

skiego hymnu "Haty.kwa".-

Tegoż dnia odbył się w Łomży wieczór pożegnalny z powodu wyjazdu Bystrzyckiego, który wygłosił podczas wieczoru obszerny referat n.t. "Wieczny Żyd a jego los".- Prelegent przypomniał na wstępie legendę o wiecznym żydzie "Ahasferze" który pożądał śmierci, a jednak nie mógł jej nigdzie znaleźć i tak, goniąc za nią przerzucał się ze wschodu na zachód i z powrotem, podkreślając tragizm jego przymusowej egzystencji. Następnie, nawiązując do przytoczonej legendy, zaznaczył, że jak w każdej legendzie, tak i w tej tkwi część prawdy. W dalszym ciągu, opierając się na historycznych danych, opowiadał o wielkiej i bogatej przeszłości narodu żydowskiego i o jego 2.000 tys.letniej poniewierce między innemi narodami świata od czasu wyjścia z Palestyny. Mówiąc o przeszłości narodu żydowskiego, zaznaczył, że między żydami nie brakło wielkich myślicieli i filozofów w rodzaju Beneki, Kanta i innych, czego dowodem jest napisanie księgi "Tanah" /księga proroków żydowskich/, przetłumaczonej na wszystkie europejskie języki. Przechodząc do epoki nowoczesnej, opowiedział o zrodzeniu się w wieku XIX idei sjonistycznej, której wielkim propagatorem był Teodor Herzel. Dalej scharakteryzował panujące obecnie stosunki w Palestynie i podkreślił z uznaniem wysiłek narodu żydowskiego i żydowskiego funduszu narodowego w dziedzinie żydowskiego budownictwa państwowego. W końcu zachęcał do jak największych ofiar na rzecz Palestyny, tłumacząc, by nie zwracano uwagi, że Palestyna jest tak niewielkim krajem, chociaż bowiem tak jest w istocie, to jednak Palestyna będzie ostoję narodu żydowskiego, gdyż żydzi, mając własne niezależne, chociażby najmniejsze państwo, przestaną być "bezpaństkim" narodem.-

./.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

Dnia 15 grudnia 1928 r.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.-

Powiat Bielsk-Podl.

Na dzień 18 bm. w Sądzie Okręgowym w Białymstoku wyznaczona została rozprawa w sprawie z oskarżenia /art.102 K.K./ Gołąba Morfki i innych, aresztowanych we wrześniu 1927 r., oraz na dzień 20 bm. w tymże sądzie rozprawa w sprawie z oskarżenia przeciwko Krysztafowi Mikołajowi i innym /art.102 K.K./, aresztowanym w roku 1926.-

Wyznaczenie tych rozpraw wywołało ożywienie w organizacjach komunistycznych powiatu bielskiego, w liczbie bowiem oskarżonych znajdują się liczni członkowie czynni wspomnianych organizacyj, którzy do czasu rozpraw przebywają na wolności bądź pod dozorem policji, bądź też za kaucją.-

Pod adresem Kuleszy Pawła ze wsi Odryniki, gminy Narew, Czepieluka Kazimierza ze wsi Ogrodniki i Rusinkiewicza Wincentego ze wsi Paszkowszczyzna, gminy Narew nadesłano pocztą z Warszawy egzemplarze numeru listopadowego Międzynarodowego Głosu Chłopskiego z dodatkiem p.t. "Krwawe cyfry".-

Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Kolneński

Organa służby bezpieczeństwa powiatu kolneńskiego uzyskały informacje, dotyczące organizacji wywrotowej, rozgałęzionej w powiecie, a pozostającej w kontakcie z OKKPP w Łomży. Szczegóły podane zostaną Ministerstwu w oddzielnem sprawozdaniu po zgrupowaniu materjałów dowodowych.-

nym 31 maja br.-

Skazani zostali: Gielbert Boruch na 2 lata c.
i Kuszner Lejb na rok twierdzy, obaj z zaliczeniem
aresztu prewencyjnego. Gorodeckiego, Portnoja, Sa-
pirsztejna i Kamińskiego Sąd uniewinnił.-

---++++++++++++++++++++---

etatowym, a pracownikom nieetatowym jednorazowego zasiłku w wysokości dodatku mieszkaniowego należnego pracownikom etatowym 3/ podwyższenia dodatku mieszkaniowego otrzymywanego przez pracowników etatowych i rozszerzenia tegoż dodatku na pracowników nieetatowych 4/ podwyższenia dodatku za pracę nocną o 100% i rozszerzenie tego dodatku na wszystkich pracowników zatrudnionych w nocy; 5/ podwyższenia premji za przyuczanie a pracę warsztatową oraz przyznania premji służbie drogowej, handlowej i magazynowej a także przemianowania na stałe wszystkich pracowników czasowych po roku pracy na P.K.P."

b/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego w Białowieży.

Dnia 2.b.m.w Białowieży powiatu bielskiego odbyło się zebranie członków miejscowego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego pod przewodnictwem Miszczuka Wiktora.Przemawiali - Dowgalski Marek, sekretarz okręgowy Związku, Studniarek Paweł, Łazny Franciszek, Siluk Józef i Czarnecki Antoni, którzy zobrazowali walkę Związku o interesy robotników przemysłu drzewnego.-

Na wniosek Dowgalskiego wybrano Łaznego Franciszka jako delegata na Zjazd delegatów Związków Zawodowych Robotników Przemysłu Drzewnego,który odbyć się miał w Krakowie dnia 9 b.m.-

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży urządziła dnia 7 b.m.pogadankę n.t. "Kultura i oświata". Mówcy Zamiatyn Jakób i Mortko Posesorski, wyjaśniali znaczenie oświaty dla robotników żydowskich i wzywali zebranych do czytania książek.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego w Zambrowie.

Dnia 8 b.m.w Zambrowie,powiatu łomżyńskiego odbyło się organizacyjne zebranie oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego i pokrewnych zawodów,do którego zarządu wybrano : Bursztyna Szmula, Geracha Szulima Śniadowicza Mejera, Wierzbę Icka i Brzozę Mojżesza,mieszkańców Zambrowa.-

/

Jankla Dąbrowicsa Kalosy, Kolińskiego Koreana i Brykmana Chaima - Motka.-

Związek Rzemieślników Chrześcijańskich w w Augustowie.

Dnia 9 b.m. w Augustowie odbyło się zebranie członków Zw.Rzemieślników Chrześcijańskich.Przemawiali Śliwa Władysław i Nowacki Antoni którzy wyłożyli zebranym brak zainteresowania się pracą zarządu Związku i złożyli sprawozdanie z działalności tego zarządu za ubiegłe miesiące. Na zebraniu uchwalono m.in. utworzenie bibljoteki związkowej.

Związek Rzemieślników Żydów w Wys.-Mazowieckiem.

Dnia 5 b.m. w Wysokiem - Mazowieckiem odbyło się zebranie Związku Rzemieślników Żydowskich w sprawie utworzenia cechu krawiecko - czapnicko - kuśnierskiego.-

Zjazd Wojewódzki cechu rzeźniczo-wędliniarskiego w Białymstoku.

Dnia 8 b.m.w Białymstoku odbył się Zjazd Wojewódzki cechu rzeźniczo-wędliniarskiego pod przewodnictwem Kurkowskiego z Białegostoku. Na Zjeździe wygłoszono następujące referaty :

Weber Henryk z Warszawy o sprawach podatkowych i K.Pokrzyński z Poznania - o Ustawie przemysłowej i organizacji pracy zawodowej.-

W toku dyskusji nad ich referatami zdecydowano, że przyszły Zjazd Wojewódzki cechu odbędzie się również w Białymstoku.-

d/ Inne :

Zjazd pracowników miejskich w Białymstoku.

Dnia 9 b.m.w Białymstoku odbył się zjazd pracowników miejskich pod przewodnictwem dra Barzyńskiego.Referaty wygłosili: prezes Popielawski i Gajewski - sekretarz Zarządu Głównego Związku Pracowników Samorządowych.

e/ Bezrobocie

Według danych z dnia 13.b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 3172 osoby,a mianowicie :

Do Komitetu strejkowego powołać kol.kol Babińskiego, Jachimowicza, Mikulskiego, Łowkiewicza i Mazowieckiego, o akcji informować społeczeństwo za pośrednictwem prasy codziennej.-

Niezależnie od tego udzielić Zarządowi Związku Prac.K. Ch. pełnomocnictwa do samodzielnego działania w całej akcji".

Pomimo zapowiedzi, strajk nie został proklamowany, nie mniej jednakże zatarg do dnia 13.b.m. nie stracił na swojej ostrości. Przytoczenie przez Komisarza Korzeniowskiego przekonywujących argumentów, usprawiedliwiających jego zarządzenia w odniesieniu do zwolnionych pracowników Kasy Chorych, spowodowało, że możliwość strajku zmalała, a samo rozstrzygnięcie zatargu przeniesiono zostało do Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie.-

c/ Związki Rzemieślnicze i cechy.

Zebranie przedwyborcze rzemieślników w Szczuczynie.

Dnia 9 b.m.w Szczuczynie rzemieślnicy chrześcijanie pow szczuczyńskiego, wybrali na zebraniu ogólnem Komitet wyborczy delegatów do Izby Rzemieślniczej, w którego skład weszli Linder Adolf, Jaworowski Marceli, Sokół Frydrych, Staszkiewicz Apolinary, Grochulski Antoni ze Szczuczyna, Króblewski Jan z gminy Szczuczyn, Jaśkowski Paweł z gminy Wąsosz, Bartoszewicz Władysław, Danowski Czesław z gminy Lachowo, Kalwejt Józef i Mazurkiewicz Teofil z gminy Grabowo.-

Cech szewców, kamaszników i rymarzy w Grodnie.

Dnia 9 b.m. w Grodnie odbyło się zebranie cechu szewców, krawców i rymarzy pod przewodnictwem Wincentego Radosza. Omawiano sprawy organizacyjne i finansowe. -

Związek Rzemieślników Żydów w Kolnie.

Dnia 8 b.m.w Kolnie odbyło się zebranie Związku Rzemieślników Żydów pod przewodnictwem prezesa Związku Lejby Boczki, na którem postanowiono utworzyć w łonie Związku dwie grupy: jedną, obejmującą szewców, kamaszników i rymarzy, oraz drugą, obejmującą kowali, ślusarzy i blacharzy.-

Do zarządu pierwszej grupy powołano - Boczka Lejbę / prezes /, Zelwińskiego Pejsacha, Rozenberga Abrama i Glikowskiego Szloma, zaś do zarządu drugiej grupy - Niśewicza

/

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

Dnia 15.grudnia 1928 r.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Stan bezpieczeństwa publicznego uległ w ostatnich tygodniach znacznej poprawie podwzględem politycznym w powiatach białostockim, grodzieńskim i wołkowyskim, w których od czasu komunistycznej kampanji listopadowej nie notowano zewnętrznych przejawów działalności elementów wywrotowych. W innych powiatach zmian cech bezpieczeństwa publicznego nie zauważono.- Przestępczość kryminalna zmalała ogólnie we wszystkich powiatach Województwa Białostockiego.-

Morderstwo w powiecie bielskim.

Dnia 11 bm. na szosie Hajnówka-Białystok w odległości około 6 klm. od Hajnówki znaleziono zwłoki Golonko Grzegorza, lat 40, mieszkańca wsi Dubiny, gminy Łosinka. W wyniku przeprowadzonego niezwłocznie dochodzenia ustalono, że Golonko Grzegorz zamordowany został z zemsty osobistej przez Golonko Aleksandra, brata zamordowanego i Korochoda Jana, których ujęto i przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.

P o ż a r y.

W ubiegłym tygodniu na terenie Województwa Białostockiego zanotowano 5 większych pożarów. Straty wyrządzone przez te pożary obliczane są na 95 tys.złotych.-

Wyroki sądowe.

W dniach 10-12 bm. przed Sądem Okręgowym w Łomży toczyła się rozprawa przeciwko właścicielowi majątku Szczepankowo w powiecie łomżyńskim, Grabińskiemu i jego służącemu Pawłowskiemu, oskarżonym o dokonanie zabójstwa dnia 13 czerwca br. dzierżawcy wspomnianego majątku, Drzewieckiego.-

./.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

Dnia 15.grudnia 1928 r.

XI. Sprawy graniczne.

W strefie granicznej w ubiegłym tygodniu ważniejsze wydarzenia nie miały miejsca. Sądząc ze spostrzeżeń, poczynionych przez organa służby bezpieczeństwa publicznego w zachodnich powiatach Województwa, wnioskować można, że w ostatnich tygodniach zwiększył się ruch przemytniczy, szczególnie na odcinkach granicznych powiatów kolneńskiego i szczuczyńskiego.-

Nielegalne przekroczenia granicy.

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej zatrzymano 15 osób, a mianowicie: w powiecie kolneńskim 4 osoby, szczuczyńskim 6 osób, ostrołęckim 1 osobę, augustowskim 4 osoby. Z pośród zatrzymanych 14 osób przekazano właściwym Sądom Pokoju, zaś jedną osobę przekazano Starostwu w Przasnyszu /Województwo Warszawskie/.-

Przemyt.

Dnia 7 bm. w lesie państwowym nadleśnictwa "Rajgród" w powiecie szczuczyńskim szeregowi P.P. z obsady posterunku w Rajgrodzie zatrzymali 6 paczek przemytu, zawierających 140 kg. sacharyny. Przemytnicy zdołali zbiec. Przemyt dnia 11 bm. przekazano urzędowi celnemu w Grajewie.-

Dnia 7 bm. szeregowi P.P. z obsady posterunku na st.kolejowej w Czeremsze, powiatu bielskiego zatrzymali dnia 11 bm. tamże w pociągu osobowym, zdążającym z Wilna do Warszawy, mieszkańca Wilna Szustermana Jaszę, wiozącego 51 kg. sacharyny i 16 kg. tytoniu, pochodzenia niemieckiego. Szusterman i

/.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr BP.3242/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 50.

Dnia 15.grudnia 1928 r.

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Powiat Bielsk-Podl.

Dnia 9 bm. na polecenie P.Prokuratora przy Sądzie Okręgowym w Nowogródku zatrzymany został mieszkaniec m. Kleszczele, powiatu bielskiego Piotrowski Sergjusz, którego w tymże dniu przekazano organom służby bezpieczeństwa publicznego w Brześciu n/B., na których żądanie zatrzymano również mieszkańca wsi Dobrowody, gminy Kleszczele, Radkiewicza Jefima, montera kolejowych telefonów i telegrafów na szlaku Wołkowysk-Czeremcha. Dnia 11 bm. Radkiewicz przekazany został do dyspozycji Samodzielnego Referatu Informacyjnego D.O.K. Nr.IX w Brześciu n/B. -

Zatrzymanie wymienionych pozostaje w przyczynowym związku ze zlikwidowaniem przez organa służby bezpieczeństwa publicznego Województwa Poleskiego organizacji szpiegowskiej /wywiad sowiecki/, do której należeli z powiatu bielskiego Baran Aleksander ze wsi Policzno, gm.Kleszczele, Piotrowski Sergjusz i Radkiewicz Jefim.-

-+++++++++++++++++++++++-

i zachęcał zgromadzoną na uroczystości młodzież, by godnie spełniała ciążący na niej zaszczytny obowiązek kontynuowania pracy państwowotwórczej.-

Zebranie gromadzkie w Prosienicy.-

Dnia 7 bm. w Prosienicy, gminy Jasienica, powiatu ostrowskiego pod przewodnictwem wójta gminy Kępistego Wacława i przy udziale komisarza ziemskiego, Miłoradowicza odbyło się zebranie gromadzkie, na którem wybrano radę sołeckową wsi Prosienica w następującym składzie: Kołoda Piotr, Tomczyk Piotr, Ogrodnik Franciszek, Leszczyński Wincenty i Grabowski Ludwik - członkowie, oraz Józef Kaliściak, Borowy Aleksander, Kosiński Edward, Jachimczuk Józef i Lipski Adam - zastępcy członków.-

Komitet Odznaczenia Medalem "Polska Swemu Obrońcy".

Z inicjatywy Związku Oficerów Rezerwy w Bielsku Podlaskim ukonstytuował się dnia 9 bm. Powiatowy Komitet Odznaczenia Medalem "Polska Swemu Obrońcy". Prezydjum Komitetu tworzą: Starosta Powiatowy w Bielsku Podlaskim - prezes, Komisarz P.P. Borucki Teodor - wiceprezes, Olszewski Józef, urzędnik Starostwa -sekretarz; członkowie - ks. kanonik Borowski, Edgar Benc, major Bilczyński, Komendant P.K.U. w Bielsku Podlaskim, kapitan Kosiński, oficer instrukcyjny W.F. i P.W., Stefan Czyżewski i Stefan Porkasiewicz.

Przejazd dyplomaty sowieckiego.

Dnia 6 bm. w przejeździe z Czechosłowacji i Niemiec do Rosji Sowieckiej wysiadł na stacji Wołkowysk C. urzędnik dyplomatyczny Z.S.S.R. Tupica Józef, który udał się następnie do rodzinnej wsi Dziemidowicze w powiecie wołkowyskim, w której zamieszkuje jego rodzina, a m.in. bracia Jan i Zacharjasz. Z Dziemidowicz odjechał Tupica Józef via Wołkowysk C. dnia 8 bm do Rosji. W czasie swego pobytu w Dziemidowiczach Tupica informował odwiedzających go licznie znajomych o sytuacji w Rosji, a ponadto odwiedził swego krewnego

tknięcia się z szeregiem działaczy samorządowych i pozn
nia w rzeczywistem oświetleniu ważnych zagadnień, doty-
czących życia i potrzeb gmin wiejskich, po za posłem Pa-
cholczykiem /występującym na zjeździe z ramienia Zarządu
Centralnego Związku Pracowników Samorządowych/, żaden z
posłów białostockiej grupy regjonalnej nie był obecny.-
Wręcz przeciwnie postępują posłowie innych stronnictw, a
mianowicie: poseł Dubois wiecem dnia 16 bm. rozpoczął
kampanję przedwyborczą do Rady miejskiej w Sieniatyczach
powiatu bielskiego, poseł Berezowski pracował nad zorga-
nizowaniem sieci instruktorów Stronnictwa Narodowego w
powiecie wys.-Mazowieckim, poseł Sawicki usiłował wykorzy-
stać dla Stronnictwa Chłopskiego zorganizowany w ub.ty-
godniu w Grodnie przez Państwowy Bank Rolny kurs dla pra-
cowników samorządowych, poseł Łoś wspólnie z senatorem
Erdmanem zwołali wiec w Suchowoli, powiatu sokólskiego
w celu wzmocnienia wpływów P.S.L."Piast" na gruncie utra-
conym przez Stronnictwo Chłopskie i wreszcie poseł Wójto-
wicz ze Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" inte-
resował się pośrednio wyznaczonymi na dzień 21 bm. wybo-
rami wójta gminy Rutki w powiecie Łomżyńskim. Wystąpie-
nia wymienionych wyżej posłów wyczerpują działalność pol-
skich stronnictw politycznych w ubiegłym tygodniu, który
przyniósł znaczne ożywienie życia społecznego w związku
z nadchodzącemi świętami i trwającym miesiącem policjan-
ta /akcja zbiórki na policyjny dom zdrowia/. Z inicjatywy
poszczególnych grup społecznych w licznych miejscowościach
Województwa Białostockiego powstały Komitety Obywatelskie
akcji na Policyjny Dom Zdrowia, oraz urządzenia gwiazdki
dla rodzin po zabitych na służbie policjantach i gwiazdki
dla żołnierzy.-

W płaszczyźnie psychozy przedświątecznej, ożywił
się również ruch zawodowy. Poszczególne związki zawodowe
przeprowadziły lokalne i kompromisowo zakończone kampanje

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3306/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

"Nowe Życie" - Grodno.-

Nr.113 z dnia 20 bm. W artykule p.t. "Rada Naczelna Chrześcijańskiej Demokracji" podaje uchwały odbytego dnia 16 bm. zjazdu Rady Naczelnej Ch.D. w Warszawie, zaś w art"Z Sejmu" - omawia przebieg posiedzenia Sejmu w dniu 14 bm., przyczem podkreśla konieczność szybkiego zrealizowania uchwały Sejmu z dnia 14 bm. w sprawie otwarcia oddziału Banku Rolnego w Białymstoku.-

"Życie i Praca" - Łomża.-

W ostatnich numerach występuje przeciwko opracowanemu przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych projektowi palenia ciał umarłych w krematorjach i omawia bez specjalnego zabarwienia przebieg posiedzenia Sejmu w dniu 14 bm.-

---

Prasa żargonowa Województwa Białostockiego nie zamieszczała w ub. tygodniu artykułów, wchodzących w zakres sytuacyjnego sprawozdania tygodniowego.-

---

mogłaby liczyć na uzyskanie dwóch miejsc w nowej radzie.

Na wspomnianym wiecu poseł Dubois porównywał działalność PPS. i BBWz R.na gruncie parlamentarnym i podnosił zasługi P.P.S., położone przez nią w walce o polepszenie bytu klasy pracującej. Obecnych na wiecu było około 300 osób.-

c/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski:

W ubiegłym tygodniu pięciu instruktorów Stronnictwa Chłopskiego otrzymało w Starostwie potwierdzenia zgłoszeń zapowiedzi pracy instruktorskiej w powiecie sokólskim.-

d/ Polskie Stronnictwo Ludowe " Wyzwolenie".

Powiat Ostrowski:

Dnia 16 b.m. poseł Nosek Jan zwołał wiec w Nurze pod gołym niebem. Wiec ten rozwiązany został przez Komendanta miejscowego posterunku P.P., gdyż poseł Nosek nie posiadał zezwolenia Starostwa na zwołanie wiecu publicznego, niemniej jednakże poseł Nosek wygłosił przemówienie w czasie rozpraszania zgromadzonego tłumu / około 200 osób / przez policję. Oświadczył m.in., że Stronnictwo jego przeciwstawia się zakusom Rządu i BBWz R.na zdobycze socjalne i gospodarcze mas robotniczych i włościańskich, a następnie omawiał w sposób tendencyjny przebieg głosowania w Sejmie nad poszczególnymi pozycjami budżetu Państwa w przedłożeniu Rządu.-

W związku z rozwiązaniem omawianego wiecu policja sporządziła 15 protokułów przeciwko winnym stawiania jej oporu czynnego i skierowała sprawy do Sądu Pokoju w Czyżewie.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

I n n e

Uniwersytet Powszechny w Bielsku - Podlaskim.

Dnia 16.b.m. w mą Bielsku - Podlaskim w lokalu Magistratu nastąpiło otwarcie 3-go roku akademickiego Uniwersytetu Powszechnego. Okolicznościowe przemówienia wygłosili dyrektor miejscowego gimnazjum, Bukat i profesor tegoż gimnazjum, Mercik. Pierwszy wzywał obecnych do uczęszczania na wykłady w Uniwersytecie, drugi zaś scharakteryzował życie i twórczość Stefana Żeromskiego.-

Two "Trzeźwość"w Porzeczu.

W Porzeczu,powiatu grodzieńskiego założone zostało "Koło Polskiego Towarzystwa Walki z Alkoholizmem " Trzeźwość", do którego Zarządu weszli: ksiądz prawosławny Kabłukow Ignacy - prezes, Lesiewicz Zygmunt, wójt gminy - wiceprezes,Glonek Władysław,sekretarz,Mironiuk Andrzej - skarbnik. Nowozorganizowane Koło liczy 7-miu członków i żadnej działalności narazie nie przejawia.-

Liga Samowystarczalności Gospodarczej w Suwałkach.

Niedawno powstała w Suwałkach Liga Samowystarczalności Gospodarczej urządziła dnia 16 b.m. dzień propagandy, którego przebieg był następujący: od godz. 11 rano jeździły po mieście samochody udekorowane plakatami z agitacyjnymi napisami, zaś o godz.1-ej odbył się w sali Stowarzyszenia Robotników Chrześcjańskich wiec, / obecnych było na wiecu do 200 osób/ na którym przemawiali ks.prałat Szczęsnowicz,Stanisław Dłutek, dyrektor Spółdzielni Rolniczo-Handlowej " Przyszłość" i Henryk Konppnicki,nauczyciel żeńskiego Seminarjum Nauczycielskiego. Na wiecu tym uchwalono rezolucję, wyrażającą gotowość popierania przemysłu krajowego i nabywania wyłącznie wyrobów krajowych,oraz swe popierania Rządu w jego dążeniach do stabilizacji gospodarczych stosunków Państwa.-

Chrześcjańskie Stowarzyszenie Spółdzielcze "Zjednoczenie w Białymstoku.

Członek Chrześcjańskiego Stowarzyszenia Spółdzielczego "Zjednoczenia" w Białymstoku Szreder Aleksander wygłosił dnia 19 b.m. w Białymstoku odczyt o

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3306/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51

Dnia 22.grudnia 1928 r.

V. Sekty religijne.

Parafja Kościoła Narodowego w Łomży.

Akcja propagandowa księży Kościoła Narodowego w Łomży Walichiewicza i Gryszkiewicza znacznie się wzmaga i zyskuje coraz więcej zwolenników, przeważnie wśród sfer robotniczych.-

W ubiegłym tygodniu ks. Walichiewicz zwołał w Domu Ludowym w Łomży kilka zebrań kobiet, które zaznajamiał z dogmatami Kościoła Narodowego, a ponadto zorganizował chór kobiecy.-

Dnia 16 bm. w Domu Ludowym w Łomży odprawione zostały dwa nabożeństwa: jedno o godz. 9-30 rano przez księdza Walichiewicza przy udziale około 200 osób i drugie o godz. 11-30 przez księdza Gryszkiewicza przy udziale około 500 osób. Odprawione nabożeństwa i wygłoszone przemówienia ściągnęły tłumy ciekawych a niemniej także wśród miejscowego społeczeństwa obudziły zainteresowanie się nowopowstałą sektą.-

Ogólnie działalność wspomnianych księży znajduje obecnie podatny grunt wśród radykalnych grup społecznych miasta Łomży i okolicy i jako taka wywołała zrozumiałą reakcję ze strony kleru katolickiego i Stronnictwa Narodowego.-

b/ Ukraińcy.

Powiat Bielsk-Podl.

Zamieszkali w powiecie bielskim azylanci ukraińcy / emigranci polityczni/ zamierzają zwołać zjazd powiatowy celem dokonania wyboru delegata na zjazd, zwołany na dzień 29 grudnia do Warszawy przez Centralny Ukraiński Komitet emigrantów politycznych w Warszawie.

w Bielsku Podlaskim bez zameldowania. Zeznał on że dnia 6 września 1927 roku brał udział w masówce komunistycznej, która odbyła się za Bielskiem - Podlaskim w lesie około szosy Bodkowskiej z racji święta Z M K. Obecnych na masówce było około 15 osób.- Konkretne dane o tej masówce uzyskały organa służby bezpieczeństwa publicznego powiatu bielskiego w czasie likwidacji Komitetu Rejonowego KPZB w Bielsku - Podlaskim we wrześniu 1927 r.-

Podczas rewizji osobistej u Mołameda Ichoka Szmula znaleziono kartkę, zawierającą nazwiska 22 osób przeważnie notowanych, lub karanych już za działalność wywrotową, członków tworzącego się oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Bielsku - Podlaskim, którzy wpłacili wpisowe i składki członkowskie a dla których wystawione zostały legitymacje członkowskie, a między innymi nazwiska: Kalikas Szmula z Orli, karanego przez Sąd Okręgowy w Białymstoku za działalność wywrotową, Kagan Moszko, mającego zaledwie lat 16, Mołameda Ichoka - Szmula, Tylman Tani vel Tanchus Wandalewicza Szyji i innych.-

Biorąc pod uwagę fakt, że elementy wywrotowe usiłowały zorganizować również oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w Orli i Siemiatyczach, przypuszczać należy, że komuniści wszczęli w powiecie bielskim akcje organizowania Związków zawodowych jako legalnych placówek mających im ułatwić działalność wywrotową.-

Powiat Sokólski:

Dnia 11 b.m. zatrzymany został mieszkaniec wsi Dziemitkowo - Małe, gminy Kuźnica, Kwiatkowski Adolf pod zarzutem należenia do KPZB. / komórka we wsi Słomianka, gminy Hornica w powiecie grodzieńskim /. Przy zatrzymanym znaleziono dwie kartki gry " flirt " z napisami w języku białoruskim, na których odwrotnych stronach uskuteczniono napisy w języku białoruskim " Niech żyje RKKP ", " Niech żyje SSR." Kwiatkowskiego przekazano Wydziałowi Śledczemu w Grodnie.-

/

na dzień. Inaczej przedstawia się to w Rosji Sowieckiej. Tam chłopi małorolni i bezrolni dostali ziemię bez wykupu i zwolnieni są od podatków. A więc dlaczego? Bo w Rosji Sowieckiej rządzą robotnicy i chłopi, a w Polsce rządzi burżuazja z Piłsudskim na czele.- W obawie, aby chłopi polscy nie brali przykładów od swych braci rosyjskich, burżuazja polska nakłada coraz większe podatki i przygotowuje wojnę, by zgładzić to jedyne Państwo, którem rządzą robotnicy i chłopi.' Chłopi nie dajmy się otumanić przez burżuazję. Wojnę tę zamieńmi w wojnę domową przeciw naszym ciemiężycielom, by zdobyć władzę w swe ręce i móc sami sobą rządzić. K.P.P.".-

Powiat Kolneński.

Dnia 15.b.m. na skutek posiadanych informacyj konfidencjonalnych, organa służby bezpieczeństwa powiatu kolneńskiego przeprowadziły rewizję u członka Komitetu Dzielnicowego K.P.P.w Kolnie, Bergmana Dawida, którego warsztacie stolarskim znaleziono większą ilość okólników KCKPPi i KC.ZMK. w P. z r.1928, oraz ponad 200 egzemplarzy różnych wydawnictw tychże Komitetów.- Na krótko przed rewizją Bergman zdołał zbiec i usiłował przedostać się przy pomocy mieszkańca Kolna Jana Forfy do Niemiec w drodze nielegalnej.-

Dnia 16.b.m. na drodze prowadzącej lasami z Kolna do granicy niemieckiej zostali aresztowani Bergman i Forf. Aresztowanych z materjałami obciążenia przekazano władzom sądowym.-

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej " Samopomoc "

Powiat Łomżyński.

Dnia 12.b.m. powrócił z Warszawy do Rutek instruktor Falkowski Bolesław, który tegoż dnia udał się na teren powiatu kolneńskiego w celu przygotowania zapowiedzianego na dzień 16 b.m. do Kolna Zjazdu powiatowego delegatów Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej " Samopomoc".- Powracając z Kolna dnia 17 b.m. Falkowski zatrzymał się w Łomży, gdzie zamierzał wydać drukiem odezwę do ludności gminy Rutki w powiecie łomżyńskim, w związku z wyznaczonymi na dzień 21.bm. wyborami wójta tej gminy.-

/ ,

Mordkę / Moszko / Gołąba na trzy lata więzienia, Izaaka Lina na jeden rok i 9 miesięcy więzienia, Abrama Sznika na trzy miesiące więz., Stanisława Krawczyka na jeden rok / został zwolniony, gdyż karę mu wymierzoną już odbył /, Abrama Koscowskiego na 3 mies., Srula Kestina na jeden rok i 9 mies., Szyję Rajborta na 3 mies., Moszka Goldmzmidta na jeden rok i 3 mies. Olgę Gitlitz na 3 lata i 10 mies. ciężkiego w., Szaję Chmielnika na trzy alata ciężkiego więz., Wolfa Pulszańskiego na 2 lata i 3 mies., Stefana Omeljaniuka na 3 mies., Chaima Mana na 4 miesiące, Josela Sofera na jeden rok, Lipę Ryszelewskiego na 6 miesięcy, Fiszela Aleksandrowicza na jeden rok, Borucha Niemińskiego na jeden rok i Zoracha Legacza na jeden rok więzienia.- Sąd uznał, że Chaim Polak odbył już karę i postanowił zwrócić się do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej o darowanie kary Zorachowi Legaczowi, zasądzonemu na jeden2 rok więzienia.-

Uniewinnieni zostali: Zofja Ostasiewiczówna, Abram Jegier i Herszko Kamień.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3306/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego w Krynkach.

Dnia 12 bm. w Krynkach, powiatu grodzieńskiego odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego pod przewodnictwem Michała Carewicza.-

Pierwszy przemawiał sekretarz oddziału Blacher Nochim, który przemawiając w języku białoruskim, poinformował zebranych, że poszczególni właściciele garbarni w Krynkach mają zamiar w najbliższych dniach zredukować dzienną płacę zarobkową, wobec czego nawoływał do walki celem niedopuszczenia do zmniejszenia płacy i zaniechania przyjmowania zarobków bonami, gdyż robotnik, zmieniając bony na pieniędze, traci conajmniej 10%. Następny mówca Zaleski Ajzyk wzywał zebranych, by ci zdecydowanie przeciwstawili się wszelkim zamierzeniom w kierunku obniżenia ich płac.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego w Sokółce.-

Dnia 15 bm. w Sokółce odbyło się zebranie członków miejscowego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego, na którem dyskutowano sprawę tarć, jakie powstały w radzie miejskiej m. Sokółki pomiędzy radnymi chrześcijanami i radnymi żydami.-

Związek Zawodowy Robotników Rolnych w pow. szczuczyńskim.-

Dnia 14 bm. na teren gminy Szczuczyn powiatu szczuczyńskiego przybył instruktor Zarzą-

./.

cji Białystok. Oddział liczy około 700 członków.-

c/ Związki Rzemieślnicze i cechy.

Zjazd powiatowy rzemieślników chrześcijan w Sokółce.-

Dnia 16 bm odbył się w Sokółce powiatowy zjazd rzemieślników chrześcijan w związku z wyborami do Izby Rzemieślniczej.-

Cech metalowców w Suwałkach.-

Dnia 16 bm. w Suwałkach odbyło się organizacyjne zebranie chrześcijańskiego cechu metalowców.-

Związek Rzemieślników Żydów w Białymstoku.

Dnia 16 bm. w Białymstoku odbyło się zebranie sekcji tkaczy Związku Rzemieślników Żydów pod przewodnictwem Mielnickiego Pejsacha. Przemawiali: Bez Chlel, Kołoczyński Wolf i Mielnick Pejsach. Omawiano głównie kwestję projektu Elektrowni Białostockiej, która żąda 25% podwyżki z energję elektryczną. Po dłuższej dyskusji postanowiono warsztaty tkackie przemieść do fabryki Nowika i tam pędzić je siłą parową, w przyszłości natomiast wybudować własny gmach przy ulicy Częstochowskiej Nr.8-A, w którym można będzie pomieścić około 400 warsztatów tkackich. Zebranie zakończyło się przy udziale około 90 osób.-

Cech piekarski w Kolnie.-

Dnia 11 bm. w Kolnie odbyło się zebranie organizacyjne cechu piekarskiego. Do zarządu cechu powołano - Krolensztejna Moszka - prezes i Krolensztejna Izaaka - sekretarz.-

d/ Bezrobocie.

Bezrobotni w Grajewie.-

Dnia 16 bm. z inicjatyw mieszkańca Grajewa Milewskiego Bolesława odbyło się tamże zebranie bezrobotnych, na którem postanowiono wezwać pos. Czarneckiego do zorganizowania w Grajewie Związ

wiec Józef, Berdowski Ignacy, Wasilewski Piotr, Bartnicki Józef, Hipszer Herman.-

Z listy Nr.4.: Waks Jakób, Goldman Szoel, Pajgin Szmul, Sobfisz Lejzor, Białostocki Zalman.-

Z listy Nr.5: Filipowicz Władysław, Karol Paweł, Szafranko Jan, Ołdakowski Jan, Wysocki Karol, Pielma Antoni, Slusarczyk Ludwik, Dąbrowski Stanisław i Korbut Mikołaj.-

Z listy Nr.7: - Szwed Hersz.-

Z jedynej listy pracodawców /Ogólna Bezpartyjna lista pracodawców mandaty uzyskali: Pines Izaak, Riegert Kazimierz, Patt Leon, Szpiro Izrael, Cytron Efim, Szpikowski Mieczysław, Lichtensztejn Abram, Samitowski Roman - Józef, Płocki Izaak, Worossylski Jakób, Religjoni Jan, Poczebucki Samuel, Giero Chaim, Parfjanowicz Stanisław i Lusternik Józef.-

Na unieważnioną listę Nr.6, PPS Lewicy i Lewicy Robotniczej oddano głosów: w Białymstoku - 112, Supraślu - 70, Michałowie - 21, Wasilkowie - 15, Starosielcach - 12, Zabłudowie - 6, Gródku - 4, Czarnej-Wsi - 2.-

---+++++++++++++++++++++++-

WOJEWÓD. BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3306/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Użycie broni przez szereg.P.P.

Dnia 19 bm. załoga poster.P.P. w Tykocinie, powiatu wys.-mazowieckiego urządziła obławę i pościg za poszukiwanym Hanfem Teodorem, oskarżonym o dokonanie napadu rabunkowego. Podczas pościgu za uciekającym Hanfem oddano 10 strzałów rewolwerowych, które z powodu ciemności Hanfa nie trafiły. Ostatecznie Hanf został ujęty.

Napad rabunkowy.

Dnia 19 bm. na szosie Bielsk - Hajnówka w pow. bielskim na jadącego furmanką mieszkańca wsi Koiły, gm. Łosinka, powiatu bielskiego napadło 4-ch osobników, którzy po zadaniu Radziwoniukowi Jakóba nożem rany w bok, zrabowali mu 100 zł. gotówką. Ci sami osobnicy tegoż dnia napadli na mieszkańca wsi Krzywa, gm. Pasynki, powiatu bielskiego, którego dotkliwie pobili. Sprawców obu napadów, a mianowicie - Szwigę Paw-ła, Konto Tymofieja, Erbena Michała i Zuzela Jana, mieszkańców wsi Miklasze, gm. Orla, powiatu bielskiego ujęto i przekazano władzom sądowym.-

Ciężkie uszkodzenie ciała. Powiat Bielsk-Podlaski.-

Mieszkaniec wsi Andrjanki, gm. Kąty, Koplewicz Michał w nocy z dnia 11 na 12 bm. na tle nieporozumień małżeńskich obciął żonie siekierą cztery palce u jednej ręki i jeden palec u drugiej ręki, a ponadto zadał jej kilka ran na całem ciele. Poszkodowaną w stanie bardzo ciężkim umieszczono w szpitalu powiatowym w Bielsku-Podlaskim.-

---+++++++++++++++++++++++---

Izrael Gilewicz, który odebrał w miejscowym Urzędzie pocztowym transport przemytu, zawierający 29 kg. tytoniu litewskiego i 37 ½ tuzinów organków wyrobu niemieckiego. Gilewicza i przemyt odesłano do Urzędu Celnego w Grajewie.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3306/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

Dnia 22.grudnia 1928 r.

XIII. V a r i a.

Dnia 16 bm. odbyła się w Wołkowysku uroczystość otwarcia i poświęcenia spółdzielczej przetwórni mięsnej, powstałej z inicjatywy Powiatowego Związku Komunalnego i przy pomocy Ministerstwa Rolnictwa. W uroczystościach z tem związanych brali udział - Pan Minister Reform Rolnych Staniewicz, Pan Wojewoda Kirst, Pan Wojewoda Nowogródzki Beczkowicz, przedstawiciele Ministerstw Rolnictwa, Spraw Wewnętrznych, Handlu i Przemysłu oraz Województw Nowogródzkiego, Wileńskiego i Poleskiego, poszczególni Starostowie Powiatowi i przedstawiciele organizacyj rolniczych i spółdzielczych.-

Poświęcenie przetwórni poprzedziło nabożeństwo, odprawione w hali przetwórni podczas którego okolicznościowe kazanie wygłosił ks.dziekan Maroszewicz, poczem przemawiali przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Rolnictwa i Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Nawiązując do ich przemówień, Pan Wojewoda Kirst w swem przemówieniu podkreślił doniosłość powstania przetwórni dla rozwoju gospodarczego ziem północno-wschodnich Rzpltej, oraz konieczność intensywnej pracy, aby zapewnić rozwój nowopowstałej placówce gospodarczej i wskazać innym drogi pracy państwowotwórczej.-

Kurs dla rachmistrzów i kierowników gminnych kas pożyczkowych w Grodnie.-

Dnia 10 bm. w Grodnie otwarty został 6-cio dniowy kurs dla rachmistrzów i kierowników gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych, oraz inspektorów samorządu gminnego i pisarzy gminnych, zorganizowany przez Państwowy Bank Rolny, który delego-

zebranym depesze hołdownicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Pana Marszałka Piłsudskiego, Pana Premjera prof. Bartla i Pana Ministra Spraw Wewnętrznych, a następnie wygłosił referat na temat: "Samorząd i Państwo". Dalej kolejno przemawiali - Wesołowski, dyrektor biura Związku Gmin z Warszawy, który w przemówieniu swem zobrazował znaczenie samorządu dla obywateli i obowiązki tychże wobec samorządu, Gliszczyński z Chełma i Dr. Brodowicz z Białegostoku, którzy poruszali w swych przemówieniach znaczenie samorządu dla Państwa, zadania gmin, sprawy komunikacji, szkolnictwa, rolnictwa, weterynarji i zdrowotności gmin. Na zjeździe obecnych - około 80 osób.-

Białystok, dnia 22. grudnia 1928 roku

Za W O J E W O D Ę:

Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

Z. I.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29.grudnia 1928 r.

II. Przegląd prasy.

"Życie i Praca" - Łomża.-

Numer 52 z dnia 23 grudnia br. W artykule "Z Sejmu" poseł Staniszkis omawia przebieg posiedzenia Sejmu dnia 14 grudnia br., a w szczególności: a/ zgłoszony przez posła Trąmpczyńskiego protest przeciwko przewlekaniu w komisji wojskowej załatwienia wniosku Klubu Narodowego w sprawie zmiany art.117 ustawy o wojskowem postępowaniu karnem, b/ uchwalony przez Sejm wniosek Klubu Narodowego o odroczenie na rok wprowadzenia w życie Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ustroju sądownictwa i c/ zgłoszone przez P.P.S. i inne kluby wnioski w sprawie jednorazowego zasiłku dla urzędników państwowych. W uwadze do tych ostatnich wniosków poseł Staniszkis dodaje: "ciekawą jest rzeczą jak B.B. wytłumaczy urzędnikom państwowym, którzy byli zmuszeni do głosowania na listę Nr.1, którzy byli pociągani świetną konjunkturą gospodarczą, będącą wynikiem działalności obecnego Rządu, fakt, że nie otrzymują oni tego, co im się słusznie należy".-

"Wspólna Praca" - Łomża.-

W numerze 13 z dnia 24 grudnia br. w artykule p.t. "Szkoła jednolita" domaga się wprowadzenia jednolitego ustroju szkoły powszechnej, odpowiadającego nowoczesnym wymogom pod względem wychowania młodego pokolenia w duchu demokratycznym.-

"Nowe Życie" - Grodno.-

Numer 114 z dnia 25 grudnia br. W artykule "Sejm i Senat" wyraża przypuszczenie, że Rząd skorzysta z tego, że Senat nie załatwił przed dniem 1-go stycznia 1929 r. Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji sądownictwa - i przeniesie szereg sędziów, względnie obsadzi kierownicze stanowiska w sądownictwie

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29.grudnia 1928 r.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Łomżyński

Dnia 16 bm. w Domu Ludowym w Łomży odbył się pod przewodnictwem Kazimierza Antosiewicza zjazd powiatowy Stronnictwa Narodowego, na który przybyło około 100 osób. Przybyły na zjazd w zastępstwie posła Staniszkisa członek Zarządu Głównego Stronnictwa Narodowego, Mestery wygłosił referat o sytuacji politycznej i gospodarczej Polski, który zobrazował prace Sejmowego Klubu Stronnictwa Narodowego i omówił projekty nowych ustaw podatkowych, podkreślając niedomagania polityki gospodarczej Rządu i konieczność jak najdalszego ograniczania importu z zagranicy. Następnie ks. Antoni Roszkowski, redaktor łomżyńskiego tygodnika "Życie i Praca" wygłosił referat n.t. "Wychowanie młodzieży i sekciarstwo" Nawoływał on rodziców do wychowywania dzieci w duchu katolickim, a wszystkich uczestników zjazdu do walki z gminą Kościoła Narodowego w Łomży. Sprawy organizacyjne referował na zjeździe sekretarz Zarządu Okręgowego Stronnictwa Narodowego w Łomży, Szczepański Marjan.-

b/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Wołkowyski

Dnia 21 bm. we wsi Nowiki, gminy Roś odbyło się zebranie organizacyjne lokalnego koła Stronnictwa Chłopskiego, zwołane przez instruktora Worobieja Adama. Obecnych na zebraniu było 21 osób.-

c/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Łomżyński

Dnia 24 bm. poseł dr. Czarnecki wygłosił w Łomży odczyt n.t. "Socjalizm i jego znaczenie w życiu klasy robotniczej w średniowieczu á dobie obecnej". Obecnych

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

IV. Polskie związki i stowarzyszenia społeczne.

a/ Związek Strzelecki.

Powiat Kolneński

Dnia 21 bm. porucznik rezerwy W.P. Michoński i komisarz straży granicznej Świderski zorganizowali oddział Związku Strzeleckiego we wsi Borkowo, gminy Mały Płock, do którego Zarządu wybrano - Konopkę Stanisława prezes, Rafałowskiego Wacława - sekretarz, Dańcowa Michała - skarbnik i Zielińskiego Henryka - komendant oddziału.-

b/ Towarzystwo Gimnastyczne "Sokół".

Powiat Wys.-Mazowiecki

Dnia 20 bm. w Łapach odbyło się doroczne zebranie walne członków miejscowego gniazda Twa "Sokół" pod przewodnictwem ks. Haraburdy Florjana. Zebrani w liczbie 35 osób przyjęli bez dyskusji sprawozdania kasowe i komisji rewizyjnej, a następnie wybrali na okres trzechlecia ponownie na prezesa - Grabowskiego Władysława i na wiceprezesa - Nesołowskiego Ignacego, zastępcę naczelnika działu wagonowego warsztatów kol. w Łapach.-

Oprócz wymienionych do nowego zarządu weszli: dr. Orzechowski Edward, lekarz kolejowy, inżynier Bruno Leon, kierownik działu odlewni warsztatów w Łapach, Kwieciński Teofil i Budkiewicz Paweł - kanceliści warsztatów kolejowych w Łapach.-

c/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Grodzieński

Oddziały żeński i męski Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej we wsi Maciejowicze, gminy Ejsmonty Wielkie wybrały nowe zarządy. Zostali wybrani: do zarządu Oddziału Żeńskiego - prezes - Zofja Zaniewska, zam. we wsi Glindzieme, sekretarz - Apolonja Staniewska, zam. we wsi Sta-

nego poznawania się i nawiązywania łączności duchowej, handlowej i przemysłowej stają się coraz żywsze i silniejsze, do czego w dużej mierze przyczynia się organizowanie wzajemnych wycieczek krajoznawczych, a także odczytów, ilustrujących życie i obyczaje obcych narodów. Obecnych na odczycie było około 100 osób.

---oOo---

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28.T.

Dnia 29.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi.

Organizacja "Hechaluc-Pioner" w Łomży.-

Organizacja sjonistyczna "Hechaluc Pioner" w Łomży urządziła tamże dnia 22 bm. akademję palestyńską, na której przemawiali - Wajnberg Naftal i Uryński Herman z Łomży oraz Minkowski Boruch z Warszawy.-

Organizacja sjonistyczna w Białymstoku.-

Dnia 22 bm. w Białymstoku odbyło się zebranie członków organizacji sjonistycznej, poświęcone sprawom palestyńskim. Na zebraniu tem dr. Gutman, dyrektor gimnazjum żydowskiego w Białymstoku wygłosił odczyt n.t. "Żydzi, a Palestyna".-

Organizacja sjonistyczna w Suwałkach.-

Organizacja sjonistyczna w Suwałkach zorganizowała dnia 22 bm. odczyt palestyński, wygłoszony przez Gotliba z Suwałk.-

Organizacja sjonistyczna w Bielsku-Podlaskim.

Na urządzonym dnia 22 bm. w Bielsku - Podlaskim przez miejscową organizację sjonistyczną odczycie palestyńskim przemawiali Germajse Sara, Głogowski Symcha i Kadłubowski Hersz, którzy traktowali o kwestjach, związanych z emigracją żydów do Palestyny.-

Organizacje sjonistyczne w powiecie ostrowskim.-

Sjoniści Heftman Józef z Warszawy i Lew Hersz z Białegostoku wygłosili dnia 21 i 23 bm. w Ostrowi-Mazowieckiej odczyty o Palestynie.-

Dnia 23 bm. sjonista Granat Moszek w Goworowa, powiatu ostrowskiego wygłosił w Broku, powiatu ostrowskiego odczyt n.t. "Od Tołstoja do Ilji Erenberga", w którym zilustrował wpływ utworów Tołstoja i Erenberga

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr BP.3340/28.T.

Dnia 29. grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

VII. Ruch wywrotowy.

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Łomżyński.

Instruktor Falkowski Bolesław zgłosił protest przeciwko dokonanym dnia 21 bm. wyborom wójta i rady gminnej w Rutkach, w którym domaga się wyznaczenia nowych wyborów.-

-oOo-

cie:

powiat:	ilość:	zmniejszenie:	wzrost:	pobiera zapomogi:
augustowski	7	-	2	1
suwalski	19	-	2	-
wołkowyski	9	-	4	-
sokólski	4	-	2	-
łomżyński	70	-	9	-
grodzieński	752	-	135	64
białostocki	3029	-	281	605
ostrowski	60	-	60	-

---oOo---

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28 T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29 grudnia 1928 r.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Napad rabunkowy.

Dnia 23 bm. na szosie Małkiń-Nur w powiecie ostrowskim trzech nieznanych osobników dokonało napadu rabunkowego na jadącego furmanką z Ciechanowca do Małkini Płockiera któremu zrabowali 550 zł.gotówką. Po dokonaniu rabunku bandyci zbiegli w kierunku Zaręb - Kościelnych.-

Morderstwo

Dnia 22 bm. we wsi Borowskie-Cibory gminy Zawyki, powiatu białostockiego został zamordowany mieszkaniec tejże wsi Kubala Franciszek przez żonę Klementynę i syna Michała, których aresztowano.-

Zabójstwa

Dnia 23 bm. w Białymstoku Pieńkowski Czesław zranił śmiertelnie wystrzałem z rewolweru Bober Adelę, która tegoż dnia zmarła. Pieńkowskiego Czesława aresztowano.

Dnia 25 bm. w majątku Pruska, gminy tejże nazwy powiatu szczuczyńskiego w czasie bójki, powstałej na zabawie tanecznej, zarządzający wspomnianym majątkiem Remiszewski Eugenjusz wystrzałem z dubeltówki pozbawił życia Palczewskiego Jakóba, mieszkańca wsi Bargłów Kościelny, powiatu augustowskiego.-

Remiszewskiego aresztowano.-

Śmiertelne poranienie.-

Dnia 24 bm. w drodze z Białegostoku do Ciechanowca w powiecie bielskim zmarł mieszkaniec Ciechanowca, Jegier Herb prawdopodobnie wskutek rany, zadanej mu nożem w bok dnia 14 bm. w czasie bójki w lokalu Towarzystwa Kursu Nauczycielskiego w Ciechanowcu.-

Wyroki sądowe.

Dnia 19 bm. przed Sądem Okręgowym w Suwałkach to-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28.T.

Dnia 29.grudnia 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenie granicy.-

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej zatrzymano 14 osób, a mianowicie: w powiecie szczuczyńskim 12 osób i kolneńskim 2 osoby.-

Zatrzymanych przekazano właściwym Sądom Pokoju.-

Zatrzymanie przemytu.

Szeregowi P.P. powiatu kolneńskiego zatrzymali w Zbójnej /powiat kolneński/ transport przemytu, zawierający 6 worków jedwabiu wartości około 100 tys złotych.-

Przemyt odesłany został do Urzędu Celnego w Wincencie.-

oOo

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.3340/28.T.

Sytuacyjn sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

Dnia 29 grudnia 1928 r.

XIII. V a r i a.

Rozłam w Kole Pracy Gospodarczej w Radzie Miejskiej m. Grodna.-

W ostatnim czasie prasa grodzieńska poddaje ostrej krytyce działalność Rady Miejskiej m.Grodna, podkreślając niezdolność Rady do wykonywania ciążących na niej obowiązków. W wytworzonej przez prasę atmosferze odbywało się posiedzenie Rady dnia 20 bm., na którem wskutek wystąpienia radnego Horbaczewskiego /PPS, adwokat/ przeciwko zarządzeniom władz państwowych nastąpił rozłam w Kole Pracy Gospodarczej, z którego wystąpiło trzech radnych i utworzyło oddzielną grupę.-

Białystok, dnia 1/. grudnia 1928 roku

Za W O J E W O D Ę:

[illegible]

Naczelnik Wydziału Bezp.Publicznego

A.T.